

B 92
R.

In nomine dñi. Incipit prologus milibrum eruditionis

Erudire thelm ne forte Religioso
recedat aia mea a te: ne forte rum.
pona te desertam terra et inhabitabilem.
Je. vi. Jherlm scdm nois interpretatio
nem que e pacifica ul' uisio pacis:

spalr significat religioz q intendit pax pectoris: et aspi
rat ad pacem ciuitatis, hanc iuto pposito hortatur ds
erudire. **E**t si erudiri noluunt tria mala ei imiat:
.i. cordis sui recessu ab ea: desertam spualiu bonoz: et de
scm psonaz. **P**rimu i: ne forte recedat. **S**cdm. i.
ne forte pona te desertam terram. **T**ertiu. i: et inhabi
le. **S**palr reqrit do' cor uiri religiosi: pu. xxiiij. Pre
te fili cor tuu in. Ideo custodie cordis multu debz in
tende: pu. e. Omni custodia sua cor tuu, s; mlti reli
giosi fa st sic coluba seducta no hns cor. **M**see. viij. de
scu ei erudicōis et plixitate nimia uocal' orōis scm e:
ut mlti ex eis solis labijs dñi honoret, ysa. xxxix. **S**cdz
alia liaz. ppls hic labijs me honorat: cor aut eoz longe
e a me, et qz ds cor eoz no ht: cor di seu aia ab eis re
cessit. **U**u religiones institunt: multu uolunt v frs
lcoi intendere, vñ vs bñdis ut hñ in eius regla. ad o
cōsitate uitanda aie munita lconul tpm aliqua ptem
diei danda ee decreuit: reliq; v pte labori manuu de
putauit: exceptis dñicis diebz i quibz uoluit ut oēs lcoi
uacarent: exceptis hys q erāt uarijs officijs deputati.
Ordinauit et ut tpe lcois monastiu circuiret vnus
ul' duo de senioribz: ad uidentiu an aliq; eet q lcoi
nliget i tēdet et alios a lcoe impediret, et siq; talis iue
retur: uoluit ut hoc no negligent pturetur s; correge
semel aut scdo: et si se no emēdaret: tali correctoi s; dē

ut ceti timent. **Q**uidam uero sensum suum rationis regule pro-
nentes: in quibusdam monasteriis neglecta lege et dimisso manu-
um labore diuinum officium adeo, plingunt: quod fere tota die
meo occupant: quo multum uidentur errasse et a regula
temere deuiasse: cum in eadem regula dicatur: ut in uentu omnino
breuiet oratio: ipsi uoluerunt facere uuarium sicut aqua sapientie salu-
taris: non attendentes in ysa. l. Computrescet piscis sine
aqua et morietur in siti: cum uir uerbum psalms. deo psallendum sit:
sapienter. **Q**ui sapienter psallat: qui negligencia legis sa-
pientiam non habet: sicut enim dicit glossa super deum uerbum psalms. Ne-
mo sapienter facit quod non intelligit. **I**tem dicitur beatus benedictus de
eo qui orando cum deo loquitur: quod debet loqui cum eo cum reuerentia
et pietate et deuotione. **Q**ualiter uero reuerentia est quam ille qui orat:
per plerumque orationis tedio affectus deo dorsum uertit: et cum de-
cessit deum ut se intendat: ipse tamen nec deo nec sibi intendit:
cum aliquis orando tota die cum deo loquitur: uix est quod irreueren-
tia non amulcat: familiaritas enim solum parit contemptum. **F**re-
quentes et morose plura pietas cordis amittit. **E**st enim ut frequen-
tius simularia: quod ex consuetudine sui cordis intentione labi-
a mouentur: **I**ntim uero cor malis cogitationibus repletur et ma-
latur. **I**tem per multitudinem uel orationis plerumque multum
quatur: et deuotio sicut exhaurit: sicut in his foliis et non
fructum: ad maledictionem saluatoris arida est effecta in. xxi.
Sic qui tota die uerbaliter orationes habent more: multo magis inueni-
untur aridi a gratie humore: et ubi sunt uerba plura uoca-
lis orationis: frequenter est egestas deuotionis. **T**empore cum yde-
ritas sit in fastidii: monachi qui soli uacant orationi et fre-
quentes sunt fastidiosi. accidiosi: unde par est gratum deo ob-
sequium eorum. **I**deo melior est quam psalms cantatio est
cordis pietate ac seruitate ac spirituali hilaritate: quam psal-
ti modulatio cum anxietate cordis atque tristitia: gratior

ē dno psalmodia ⁊ cant' cordis q' oris: sic apls psallebat
 ⁊ psalle monebat, psalla inq' spū: psalla ⁊ mēte. i. cor. x.
 iij. eph. v. Cantates ⁊ psallētes icordibz vris dno: cū loqm
 cū dō dū oram? ⁊ ipe nbcū loqtur dū legi? n̄ v̄
 expedire nob q' sp ore? Ita ut n̄ sit temp' inq' nob loq
 tur dō: cū locutio nre locutioi indubitant ē p̄ferēda;
Cū tā sint opa q' ad vitā cōtemplatiuā ptinet: lectio.
 oīo. meditacō: lāo oīoē ⁊ meditacō; dirigit; Vn̄ ipa defici
 ente oīo reddi dō execrabil: s' i' p̄. xxvij. Q' dedinat
 aurē suā ne audiat legē. oīo ei' erit execrabil; meditacō v̄
 dō effici abhōia s' s' intrat. multae morietes q' pdunt
 suauitate uingenti: p̄. s. cogitacōes adō sepantes l' co
 gnacōes s' i' illai: fructū s' p̄ i' pedietes; **E**x defcū erudi
 cōis multa mala secuta s' in monastys: de quibz .x. tange
 sufficiat. **P** ē cecitas ignorā: q' ut madas p̄ tuatur:
 p̄ q's a di mūstio aliq's repellit: leuit. xxxi. dnm ē aaron.
 hō de scie tuo p̄ familias q' hūit madaz nō offret dō su
 o: n̄ accedz ad mūstiu ei' si cec' fuit ⁊ c. **H**onor regis
 celestis i' mūstis suis: iudiciū dīscrcōis diligit: p̄. xij.
 acceptus ē regi mūster intelligēs: uacidiā ei' inutile sus
 tinebit: i' utile d' nō itelligentē. **S**clā ē i' mūdicia mil
 ta: osee. iij. Nō ē scia dī intrā: s' s' dī maledcōm ⁊ mēdaciū.
 ⁊ hōicidiū ⁊ furtū ⁊ adultiū mūndauit; Nō ē murū si op
 tenebrax faciebāt q' intereobz igrā errabāt: qm̄ enū i' mū
 dicie cauent' ū q' eēt i' mūdū n̄ agnoscebat. It' nō eēt mū
 si i' mūdicia habūdabat: ū aq' sapie deficiebat: qm̄ p̄cepta
 reglaria suarent' n̄ nō intelligebant: qm̄ semitā religio
 nis tenē potant' q' ceca erant. **D**ifficili' ei' ē tenē semitā:
 q' uā latā ⁊ publicā; **M**ua fatuitas: vitā cōtemplatiuā
 duce uolebant q' p̄ccitate ad cōtemplandū impotētes erant:
 nō intelligētes q' sicut ad actiua nō ē ydone' manē: ita nō

ad cōtemplatiuā cer. Sic odis cōel absq; luce cōeli inutil est:
sic cer. cōtemplatiuor qui est odis cōel sūi luce sapie inutil ē
vi. **¶** Quā ē q; q; cū infirmitate monastia intrabat l' infirmitate
ibi morēbat nō curabant. sicut ē erit salus v' mltā cōsilia
sūt pū. xxiiij. s' erit mors v' nullā cōsilia. **¶** Quartū ē q; puu
li q; mēbat monastia illa. nō pfiēbat. imo pdefū cūi spi
ritual' pibat. si ē ptebat panē nō erat qui frāget eis. s;
p' elurie & siti aīa cor mīpis deficiēbat. **¶** Quintū ē q; illi
q; in monastis ill' impugnabant uicebant. cū nō haberēt
gladiū hē. l. ubū di. quo hostes inuisibiles maxie superant;
hoc gladio uicit saluator tēptatorē. **¶** i. luc. iij. ipi erāt ab
q; gladio inforciore pte belli. Religiosi. n. fortissime a deōib;
ipugnāt. **¶** Sextū est q; sacramta calcabāt. q. n. digni
tem & uirtutē sacramtor nō agnoscebāt. rebita reuēciā
nō habebāt. Sic n' pōt' reuēciā exibi margaritis. **¶** i. iij.
Nolite scū dare canib; & margaritas nolite spgē an por
cos. **¶** Septū ē corruptō h' moniaca. tā in recepcone frū
q; in institucōne p'ator; p'cū h' monie imltis monastis nō
reputabat. q; tū tū ē q; p'p'acōe ipi' cōtā cūia p nichilo ce
putant. ut ait damas' p'. **¶** Octauū ē q; in multis mo
nastis carnalr uiuebatur. Cū enī frēs spūales delicias
nō hēnt. carnales q'rebāt. aīa rō. nobilissima creatā. ad
etnas delicias creata. sū delicias ēē nō pōt. **¶** Nonū ē
q; minima bona magnis i' p'ponebāt. ut pulchritudo extior
que ē uana. intior que ē uera. **¶** Decimū ē q; mala val
de magna nō timebant. ut indigna celebratio q; occasiōi r'
p'at. i. cor. xi. Quāq; māducauit panē & bibit calicē dñi
indigne. reus erit corpus & sanguis dñi. glo. **¶** Unde; mortis r'
penas dabit. ac si r' occidit punietur. **¶** Scāz malū q; uix
cōmūacō dñi p'positā accidit religioi erudiri nolenti ē de
fctis bonor spūaliū; hoies ē meruditi hō spūalia nō agsūt.

iō n̄ ea desidant n̄ q̄rūt. n̄ adatore cor ea recipiūt: q̄ indubi
 tant ea ip̄is dare si ea debito m̄ r̄ desidant r̄ q̄rent; n̄ e' auar'
 ē ut ea dare nolit: n̄ inops ū ea dare n̄ p̄sit: Sic s̄r̄ oēs aq̄ ē uiri
 ditas r̄ ad hora flūis. eccl. xl. Sic v̄ de est aq̄ sapie ē auditas bō.
 .s. spūaliū defcūs: r̄ q̄i desertū. Legi Deut. viij. de deserto p̄ q̄ t̄n
 fuerūt filij isrl' q̄ mille oīo erāt ibi aq̄: p̄i. x. q̄ indocī sūt. in
 egestate cordis mouentur: indocīna n̄o replebūt cellaria u
 niuisa suba p̄cola atq; p̄cipia. euiso. xxvij; cellaria mā s̄r̄ cor
 da: cellaria alia q̄ n̄bū fr̄e n̄o p̄su. n̄o sūt mā; Amb. r̄ Jō s̄ lōa
 hōisq̄ seā ferre n̄ p̄t; s̄ba p̄cola. ē di gr̄a. cū una gutta gr̄e p̄
 ualeat toti auro mūdi: p̄cipia v̄ ē cū sit di silē. **T**ā ma
 liū q̄ accidit religiōi erudiri nolenti ē defcūs p̄: cū sit solitudo
 hitatio bestiar n̄o hōi. Je. iij. Intuit' sū r̄ n̄o erat hō; Aug. in
 ll. de. d. xana; **D**euin' ē hō amādo talia q̄ua belue; sem hōi
 nes sūt ibi: occius ē fōi hūana m̄ciūs beluina; statue religio
 soz sūt ibi: q̄r̄ figā sūt uxor loch m̄statuā ūsa. gen. iij; statu
 a ē corp' sū spū; In exitib; hō assilat: m̄tiora v̄ hōis illi des̄:
 cū dom' relinīs ad hoc m̄stituta sit. ut sit locus salutis. ut. s.
 hōies salutē suā facile ibi opentur; In hitabū fit loc' dāpna
 cionis effici: ut uir aliq̄s ibi saluet: cū. s. ibi ipellit ad dāpōz;
 r̄chit n̄ ad salutē trahit; Cū ḡ dō multū placeat. r̄ religi
 onū mltū expediat. ut ip̄a erudiat. ego m̄ordie fr̄m p̄dica
 toy m̄im' de benignitate saluatoris. n̄o p̄p̄is uirib; ofis; p̄sēs
 op' ad di glāz r̄ hūiliū p̄fām cōplare uolui: m̄q̄ aliq̄ ad reli
 giōz p̄tinēcia ūsp̄tis diffusa. breuit' collegi: ut uiri religiosi
 m̄hys q̄ ad statū cor p̄r facili' ualeant erudiri; **Q**uo op' i ser
 libros distinxī: ut ea q̄ in eo stinet' facili' in ueniant: r̄ m̄s
 lōus q̄dām agūamie releuet. sic ei d' aug. ita libri timino
 reficatur m̄ticio lōris: sic labor uiatoris hospicio; **P**rim'
 lib' ordiat religiosū ad mūdū; **S**ec' ordiat ei' corpus p̄p̄i;
Tā' instruit eū cōt' ei' adūsariū; **Q**u' ordiat animū;

ad h valcat oledia. **In. vi. q. ad h valcat psciencia.**

Ultra ps. i. iiii. capla. **In. i. q. agitur de disciplina
in hitu. In. ii. q. de disciplina in gestu. In. iii. q. de dis
ciplina in locoe. In. iiii. q. de disciplina in mestioe. Ubi
vo agitur de disciplina in hitu. p on q. iur religios' in hitu
debeat caue. z q. queit. de inde tangunt. xii. q. possit ee rep
hensibilia in hitu. Ubi v agi de disciplina in gestu. ges
tus describz z agit de gestu reprehensi' z medabili z de risu.**

**Ubi v agitur de disciplina in locoe p ond q. i custodia
oris multu sit custodia cordis. scdo qr magna diligencia ad
hibenda sit in custodia lingue. 3. q. s. attendenda ilocoe.**

Arto tangunt qda q multu valct ad custodia lingue.

**Ubi agit de disciplina in mestioe. Ep disciplina in
mensa medatur. Scdo ea tangunt in quibz disciplina
mese suada e. 3. on q. piosi abi no sut qrendi. 4. q.
q. deliae no sut qrende cor. 5. q. no s. quendi abi in
soliti. 6. dissuadet caloz studiosa paco. 7. a. agit
de qritate abi. 8. q. de in sumendi abu. **Diuisio tcy lib.****

Ultra lib. iiii. ptes. **In p on q. multu teptentur
sedm relinquentes. z q. demoes teptent homies.**

**In. ii. q. q. teptacoes amicus dei multu sut utiles. In
3. pte ondnt modi impugnadi qs teptator lz. In. e.
modi quibz qui teptant repugnare debent. **Capla tcy****

Prima ps. i. iiii. duo capla. **In p lib' q. sunt. xii.**
**on q. multu teptet sedm relinquentes. In. ii. q. q.
teoes teptent hoies. Scda ps. pp sui breuitate non
diuiditur z est p uno capitulo.**

Ultra ps. i. iiii. tria capla. **In p on q. dyabls
mendacys multu utatur. z aliq. ei' mendacia spe
aficiant. In. ii. q. tangit de. iiii. teptacoibz dyabli. In
i. iiii. ondnt. v. aduertenda z timenda caa dya' i pugoz.**

Ovaria ps. scilicet sex capitula. **I**n p̄ agit de in repug-
nandi serpenti infernali p̄ stracionē capitis. **U**bi
p̄ oñd̄ q̄ hūilitas multū valz ad cūmphand̄ de dya. **E**i.
q̄ ad idē multū valz si q̄s p̄ncipio tēptacōis resistat. **E**z.
agit de p̄o cordis cogitacōis z affectiōis. z sp̄aliter de in re-
pugnandi cogitacōibz malis. **U**ltimo de cogitacōibz
blasphemis. **I**n. ij. tanḡ de quibzda q̄ multū valent
ad cūmphand̄ de dya. **P**ri de honesta occupacōe.
Iij. de uigilancia. **E**z. de sobrietate. **E**e. de fide. **E**i.
de fiducia in d̄o. **E**g. de dilcōe. **E**a. de sapia. **E**s. de
leticia. **I**n t̄ agit de solacijs hūiae ignorācie fragilita-
tis z potēcia z astucia dya. **I**n. iij. oñd̄ q̄ repugnā
dū sit hosti z cū impugnat molestijs. z cū impugnat de-
licijs. **I**n. v. p̄ncip. vi. docūta q̄ multū valēt ipugn̄
sp̄uali. **I**n. vi. tanḡ sp̄ali de t̄pone pusillanimitatis.

Ovarius lib. scilicet .z. ptes. **I**n **Diuisio q̄rti libri.**
p̄ ordiacō animi z mēdat̄. **I**n. ij. agit de di-
uisis ai ordiacōibz. **I**n. iij. tanḡ de aliq̄bz in ordiacōibz.

Prima ps. p̄ sui binitatē **Incipiunt cap̄ que s̄. xx.**
nō didi z est p̄ uno cap̄lo. **Subdiuisio s̄e p̄tis.**

Secunda ps. diuidi in. e. ptes. **I**n p̄ agit de ordia-
cōe uirtū. **I**n. ij. de ordiacōe uirtutū. **I**n. iij.
de ordiacōe r̄ locor. **I**n. e. de ordiacōe r̄ t̄p̄m. **P**ri-
ma harz p̄cū scilicet .z. ptes. **I**n p̄ agit de ordiacōe
rōnis. **I**n. ij. de ordiacōe uolūtatis. **I**n. iij. de or-
diacōe sc̄p̄isat̄ z uasabil̄. **I**lla ps. in qua agit de or-
diacōe rōnis scilicet .v. capitula. **I**n p̄ agit de ordiacō-
ne ei⁹ q̄tū ad actū cogitandi. **I**n. ij. de ordiacōe
ei⁹ q̄ ad actū inquirendi. **I**n. iij. de ordiacōe eius
q̄ ad actū iudicandi. **I**n. iij. de ei⁹ ordiacōe q̄tū
ad actū memorandi. **I**n. v. de ei⁹ ordiacōe q̄ ad act̄

interpretandi vel eloquendi. **P**ars de ordinatione uoluntatis
 per suam breuitatem non dicitur et est per uno capitulo. **P**ars
 in qua agit de ordinatione concupiscibilis et irascibilis habet tria capitula.
In primo actus concupiscibilis et irascibilis detrahunt. **I**n. ii. agitur
 de ordinatione actuum concupiscibilis. **I**n. iii. de ordinatione actuum
 irascibilis. **I**n parte illa in qua agitur de ordinatione uirtutum primo
 tripliciter ordo uirtutum distinguitur. **C**um. oñdi. quoniam fides et ca-
 ritas et humilitas et timor. ad certas uirtutes se habeant. **P**er
 illa in qua agitur de ordinatione autem in locorum. **I**n. vi. capitula.
In primo orationis quod claustral' dicitur in desidio habere manere in monas-
 terio. cum uero necessitas requirit ut exeat dicitur habere in pacia. **I**n
 ii. agitur de ordinatione autem quod ad locum orationis. **I**n. iii. de ordina-
 tione autem quod ad locum correctionis. **I**n. iiii. tangit de ordinatione
 quod ad locum refectoris. **I**n. v. agitur de ordinatione quod ad locum
 dormitionis. **I**n. vi. tangit de ordinatione quod ad locum locu-
 tionis. **U**bi. v. agitur de ordinatione quod ad locum orationis. primo
 orationis quod ad locum istum magnum amor sit habendus. **C**um. q. reue-
 rentia magis se exhibenda. **C**um. quibus orationibus que
 ad hanc reuerentiam pertinent. **C**um. oñdi. quod dissolutio in
 choro multum sit cauenda. **C**um. q. reuerentia multa iux-
 ta altare sit habenda. **U**bi agitur de ordinatione pertinente
 ad locum correctionis. primo orationis quod correctio amanda sit a quibus.
Cum. q. amplius amanda sit ab eo qui est in religione.
Tercio quomodo se debeat habere in loco correctionis et qui iu-
 dicat et qui accusat et qui accusatur. **U**bi agitur de
 ordinatione pertinente ad locum dormitionis tangitur. vii. quod
 pertinet ad illa ordinationes. **I**n parte illa ubi tangit de ordina-
 tione et tempus sunt duo capitula. **I**n primo orationis quoniam qui est in
 religione se debeat habere de nocte. de die ante prandium et
 post in diebus festiuis et non festiuis. tempore iuuetutis et se-
 nectutis. **E**t quod ociositas multum sit cauenda iuueni.

et obstinatio seni. **I**n .ij. omni quod pertinet ad incipientem, proficiente et perfectum. et ostendit quod uita uetus aliquando in eo qui religione ingredi non destruit. et quod ualde sit reprehensibile qui in religione male uiuit. **T**ercia pars principalis que est de diuisis animi inordinacionibus pro sui breuitate non diuiditur et est

Virtus .ij. **Diuisio quinti libri** pro uno capitulo, duas partes principales. **I**n prima ostenditur generaliter quomodo qui in religione sunt debeant se habere ad inuicem. **I**n .ij. descendit ad diuisa genera personarum. **S**ub titulo prime partis

Prima pars subdividitur in .v. partes. **I**n prima commendatur status uiuentium sub obedientia et in societate. **I**n .ij. agitur de unitate. **I**n .iij. de innocencia. **I**n .iiii. de dilectione. **I**n quinto de mutuo honore.

Prima pars itur tria capitula. **I**n primo commendatur obedientia. **I**n .ij. societas bona. **I**n tertio ostenditur quod multum sit necessaria sociabilitas ei qui usque ad finem uite sue uicturus est in societate. **S**ecunda pars .ij. tria capitula. **I**n primo unitas commendatur. **I**n .ij. diuiditur. **I**n .iij. .vii. tangunt quod ad unitatem multum ualeat. **T**ercia pars .iij. .iiij. capitula. **I**n primo ostenditur quod innocencia custodienda est ab omnibus. **I**n .ij. quod maxime ab his qui sunt in religione. **I**n .iij. tangitur de peccatis in nocencie. **I**n .iiii. de nocumentis que in religione mali infunt bonis.

Quarta pars .iij. .iiij. capitula. **I**n prima parte tangitur de quibusdam que imitari possunt uirum religiosum ut fratres suos amet. **I**n .ij. de modo amandi. **I**n .iij. de his que ualeat possunt ad hoc ut ametur. **I**n .iiii. de amore inuicorum. **Q**uinta pars .iij. .iiij. capitula. **I**n primo ostenditur quis sit honor quem fratres debent sibi inuicem exhibere. **I**n .ij. exhibitio mutui honoris commendatur. **I**n .iij. ostenditur quod in exhibitioe honoris discretio sit

habenda. **In. iij. q. fr̄is inhonoracō mltū sit cauenda.**

Secunda ps pncipal' subdiuidi in. v. Sbdio se ptes.

In p̄ on̄ qm̄ h̄e se detrat qui p̄ ē. In. ij. q. in se h̄e detrat q̄ s̄ditus ē.

In. iij. agit de ministris.

In. iij. de hys qui sunt paupes misero. & de hys q̄ fuerunt diuites. In. v. de infirmis. Prima ps cōtin. xy. capla.

In p̄ on̄ q̄ plac' debz discedi h̄e infirm' recep̄tue. In. ij. q. de h̄e diligenciā in nouicōy instructōne.

In. iij. q. ad pfessione n̄ d̄ leuit' recip̄t. In. ē. q. om̄ibz exemplū bonū d̄ p̄te.

In. v. q. correccionē maloy n̄ d̄ negligē. In. vi. q. p̄ponendo unū alti bonitatē nō carnis nobilitatē d̄ attende.

In. viij. q. de uentu magnā curā d̄ h̄e. In. viij. q. infirmis debz nōcīa p̄uidere.

In. ix. q. spūalia debz t̄p̄alibz p̄pone. In. x. q. maiora bona d̄ p̄pone minoribz. In. xi. q. dispensacōnes nō debz leuiter face.

In. xij. q. d̄ uniuersa t̄p̄are.

Socla ps cōtin. v. capla. In p̄. iij. de mēdacōe oledie & de testacōe tangit̄. In. ij. eius gradus distinguunt̄.

In. iij. tangit̄ de hys que ea uiuant. In. iij. de hys que ei adūlant. In. v. de eius p̄tibz.

Et ces ptes sequētes p̄ sui breuitatē nō s̄diuidunt̄. & s̄t p̄ tribz caplis.

In p̄ma agit de ministris. In. ij. de hys qui sunt paupes misero & de hys q̄ sunt diuites. In. iij.

Sextus lib Sbdio s̄xi libri . de infirmis.

Itin. iij. ptes. In p̄ma on̄d̄ q̄ nō sit uera quies mentis extra deū. In. ij. tangit̄ de mltiplica quiete mentis.

In. iij. on̄d̄n̄ ea que eā i peduunt. In. iij. de hys que ad hanc quietē faciunt.

Res p̄me ptes p̄ sui breuitatē nō diuidunt̄. & s̄t p̄ tribz caplis. Inq̄z p̄ma on̄d̄ q̄ nō sit uera q̄

es mentis extra d̄m. In. ij. tangit̄ de mltiplica q̄ete

mentis inclin. **I**n. iij. ostendit ea que ea impediunt.

Quarta ps. iij. xix. capla. **I**n p. vi. ostendit que ad quietem et pacem disponunt. **I**n. ij. ostendit que oratio ad quietem mentis in domino valeat. **I**n. iij. ostendit que oratio commendat. **I**n. iij. ostendit quando sit orandum. **I**n. v. v. sit orandum. **I**n. vi. quomodo sit orandum. **I**n. viij. agit de speciebus orationis. **I**n. viij. divina oratio explanat. **I**n. ix. agit de instructuosa oratione. **I**n. x. de despectione sapientie et doctrine. **I**n. xi. de amore sapientie et doctrine vel leticie. **I**n. xij. de perfectu leticie. **I**n. xij. distinguit meditationem a simplici cogitatione et contemplatione. **I**n. xiiij. ostendit quomodo magis discretio sit habenda in meditatione. **I**n. xv. ponit ea que beatus Bernardus scripsit de solidatione contemplatione. **I**n. xvi. ponit aliquam doctrinam augustini ad contemplationem pertinencia. **I**n. xvij. ponit quedam pertinencia ad contemplationem in libro de solitaria vita scripta. **I**n. xviii. ponit ea que scripsit richardus de sancto victore de contemplatione. **I**n. xix. pro contemplatione perfectorum.

Incipit liber primus eruditionis religiosorum prima psalmi huius libri de gratia et educatione de sculo.

Vi gratiam acceptam Capulum p. 6.

non agnoscat. de ea gratias non agit. et eius amissione reddit se dignum. et altius gratie susceptione indignum. Aug. sermo l. 1. de o. i. n. sicut dominus glorificavit aut gratias egunt.

Quod deus dederit gratis tulit ingratis; **S**. Non est dignus dandis. qui non agit grates de datis; **S**. Ingratitudo est ventus urens siccas sibi fontes pietatis; **S**. Non est qui illi que dei munera de seculo eduxit. ut magnitudinem gratie quam accepit agnoscat. ut frequenter de ea deo gratias referat. **S**. sic gratiam acceptam custodiat. **S**. receptione altius gratie dignus existat; **S**. ad locum unde exeit flumina gratiarum reu-

tunt: ut ita fluant. **C**u eduxit: dñs filios isrl' de egyp
 to. ubi graui sicutate p̄mebant: uoluit eos hñe i me
 moria tantu bñficiu dices: memetote diei q̄ egressi es
 tis de egypto. exo. xij. **I** sepe eis hoc bñficiu ad meoru
 am reducebat. **I**n ps̄: Ego sū dñs dñs tuus q̄ eduxi te
 de tra egypti; Non minus bñficiu est eductio de sedo
 p̄ ei' contemptu & religiois igressu: eductioe coru de egyp
 to; Uita cu amatoru mudi illoz. s. q̄ amant bona mu
 di usq; ad acceptu terigiu sicutate p̄mitt; **A**ug; Ithal'
 tot dnoz suus e. quot uicioz uoluptuosus seruus e.
 suu suu. s. cors' cui oledet & morte sua impauit: & e ualde
 grauis sicutus ista; pu. xxx; p̄ ta mouetur tra: & q̄ntu
 sustine no pot; p̄ seruu cu regnare cepit; Auarus su'
 e auaricia que exhib; cu uenale uili p̄tio; ecc. x. di de
 auaro; hic aia; sua uenale h; supb; seruus e uane gl'e?
 q̄ tm tbutu ab eo exigit: q̄ ad eius solo; ducatus uel
 comitatus uel i regnu non sufficit. **De mudi tenebrositate.**

11

Adagnoscenda magnitudine gr̄e ieductione de
 mudo ad o recepte: multu uale possit. vii. sidaco
 nos: q̄ p̄ ad mudi tenebrositate; **C**u. ad eius falsi
 tate; **C**z. ad bonoz mudi modicitate; **C**e. ad impe
 diutu maioru loz; **C**i. ad bonoz mudi uelocē trasi
 tu; **C**s. ad mudi cruciatu; **C**a. ad eius p̄idz; **C**p.
 septemplice arcutu ciuitatis iherico muri eius corā
 filijs isrl' coruerunt. Josue. vi. **I**n corde ei' qui religi
 one ingressus e. ad tras. vii. sidacoēs mudi quodam
 corruit: ut i eu nichil possit i spacoē regni celestis n'
 ei sit; **C**ura tenebrositate mudi notad. q̄ ei' ama
 tores magnas paciūt: io mudi' ueruent' p̄ egyptu i tenebs
 telligr; **I**ntp̄ta ei tēbre; vna plaga egypti fuit tenebray;
 exo. x. **E**xtendit moyses man' i celu: & facte sūt teneb' hor

ribiles innumera terra egypti. &c. **U**biq; habitabant filii
isrl lux erat; de tenebris hi. pu. iij; via ipior tenebrosa;
In ps: nescierunt neq; intellexerunt mtebs amblant. **I**pm
lumē amator mūdi ē tēbre. f. i. d. & o. iij; **S**apīa mundi
stulticia ē apud dīm. q. vj. Si lumē q; mte est tenebre s.
ipe teneb^r q; mte erunt: **C**ausa har tenebray ē q; odos suo
statuerūt declinare mtrā q; ē cor^o oblaty dorsi hntes ad
dīm: n̄ est lumē uey. **A**ug. in li. i. fel; dorsi habebā ad lumē:
et facies mea nō illuābatur. **I**t mlibro de li. ar; **V**e eis cū d̄
auitunt se aliue tuo: ipi etiā nultē p̄cor suor s' r uō so
li intponūt: idō ab eo nō illuānt; ysa. lux; **I**uqtates ur̄
diuulunt m̄t uos et dīm v̄m; sic oīs ūtus facit ad ad cor
dis illuācō; sic om̄e uicū ad ei^o obtebracōne. **D**e
supbia ē hoc manifestū q; ē q̄i quedā inflatio faciei in
terioris: uisū spūalē impediēs. **A**u. in li. i. fel; tuore meo
sepabar a te: et nimis inflata facies claudebat oculos
meos; **S**upbia ē q̄i quidā mōs radios uī solis a corde
phites: h' ē mōs inq; anglis sidib; darioi obtenebratus
est; **S**: **S**lōne h' ē mōs inque anglis ascēdit et dya^o fcs ē;
S: **S** de supbis; tāto aluce dca longe st: q̄to apd se hūile
nō st; **S**: **S** sup cē; suplo odō uitas nō uidet; **D**e m
uidia idē p̄. q; odos cordis excitat h' excerauit iudōs: sap.
ij; **E**xcerauit eos malicia cor; **J**ob. v; cēt̄ intenebras et
q̄i i nocte sic palpabūt iuidie; **S**: **M**ens muidi cū de
alieno affligit q̄i de radio solis obscurat: dies boni q
pis in p̄cio luat extius: s; q̄i i nocte palpāt iuidi q̄a
luore cecū aliq̄ que rephendāt iueire satagūt: ipi sūt
ut noctue lucē bonoy opm odientes et tenebrosa opa a
mantes: hō opa p̄ri st ut cande lucē boni exempli nō
ministrātes; **S**: muidi candelis istis oculos s' eriuunt.
De ira idē p̄; **I**mpedit ira animū ne p̄sit cū uey:

Job. xvij. Caligavit ad indignacoem oculos meus; In p[er]p[et]uo t[er]rat[ur]
 est a furore oculos meus. Item sup[er] cecidit ignis. ignis i[tem] ue[n]it
 et non videntur sole[m]: ita ita cecidit sic visus ad pe[n]e uenit ardere
 cecidit. ¶ De odio sibi p[ro]p[ter] q[uo]d cor obtenebrat; v[er]o amor
 uel odium uirtutis nescit iudicium. ¶ De accidia p[ro]p[ter] id
 q[uo]d oculos homin[um] q[ui] dormire facit: oculos cordis ei claudit;
 pu. xxij. vsq[ue] pig[ra] dormis: auso. xix; pinguedo imit[ur]
 tur sopore. ¶ De uicio gulae id[em] p[ro]p[ter] grauant[ur] ei oculos cor
 dis crapula et ebrietate et oculi uisus aliu[m]; lu. xxi; attendite ne
 grauetur corda u[est]ra crapula et ebrietate; pu. xxij; Cui sus
 folio odor: in hys q[ui] morant[ur] in uino et studet calicib[us] epota
 dis. De cessu in cibo et potu comutat[ur] furiositates: q[uo]d uisum
 sp[irit]uale[m] impediunt; de ebrietate e[st] hoc m[ar]tin[us] q[uo]d oculos obtene
 brat cordis: q[uo]d homin[um] q[ui] insanu[m] reddunt; osee. v; cepunt fure[m]
 p[ro]p[ter] auino; Sen; sicut aliud e[st] ebrietas q[uam] uoluntaria i
 sania; ¶ De p[ro]p[ter] luxu[m] id[em] p[ro]p[ter] cu[m] amas aliquid fatuus ad
 re e[st] credit pulchra: q[uo]d om[n]is alij sciunt e[ss]e turpe. ¶ De p[ro]p[ter]
 cato cupiditatis et auariciae id[em] p[ro]p[ter] sollicitudine ei t[em]p[er]u[m]
 odi cupidit[atis] et auari uelant. et uelatis oculi ad suspendiu[m]
 infernale ducit: cu[m] modicu[m] puluis t[er]renu[m] uisum odi cor[dis] i
 p[ro]diat: n[on] e[st] miru[m] si uisus cordis impediatur: n[on] p[ro]p[ter] sollicitudi
 ne[m] et mordacu[m] amore[m] multitudo t[er]renor[um] recipi. Thob. ex
 cecatus e[st] calidis stercorib[us] h[er]m[us] h[er]m[us]. tho. y. sic ardes amor
 ad t[em]p[er]a q[ui] apl[us] arbitratus e[st] ut stercora oculos cordis exceret;
 Aug[ustinus] mli[us] ofes. loq[ui]s d[omi]no; Spargis penales ceuitates fr
 illicitas cupiditates; Saluator illuans ceu[m] a natiuitate
 lutu[m] posuit sup[er] oculos. io. ix. insinuans cam ceuitatis sp[irit]ual[is]
 e[st] lutu[m] diuicia[rum]; v[er]o in. aba. y. de auaro; vsq[ue] q[uo]d aggruat et
 se censu[m] lutu[m]. ¶ p[ro]p[ter] v[er]o amor i[n] oculos. v[er]o e[st] th[is] tuus i[n] e[st] et cor t[er]re;
 cupid[us] q[uo]d et auar[us] i[n] oculos cordis. i[n] bursa uel artha. i[n] magis
 siusio n[on] uidet q[uo]d ad salute[m] aie sue p[ro]p[ter] sic ille q[uo]d oculos corles

amisit nō uidē cōili: eccl. ij: odi sapiētis īcapite ei: Stult' in
febris amblat: pū. xvij: odi stultoy infimib: tē: cupidi &
auari talē p̄ant: q̄ dī hīc oculos uelatos; affūs ī malis
hōib: p' se t̄hit intellō: f' i' p̄s: t̄suerūt in affcīm cordis: af
fōm iordiatū: comitat' intllōs errone: pū. xxi. **L**ucina impioy
p̄m: **V**n cū p̄m sit res febrofa: intllōs eoy intenebris
manēs erāt: z ad. v. di de ipietate: h' ē ocl's eoy ī uniuſa ter
ra: Aug: erāt quīq̄s uitate se noscē putat: si adhuc neq̄
uuat: Amatores mūdi & bona & mala excecāt: Mala q̄ p
īpaciā: eos q̄ īsanire faciūt: Bona: q̄ excecāt eos dona
f' i' oco. xxij: Nō accipies mūnā q̄ excecant prudētes: eccl.
. xxx: uenia **eccl.** etiā dona excecāt oculos iudiciū: tante s̄
tenebre amatoy mūdi ū se ip̄os nō uideāt: nec attendāt
quib: se ip̄os pascāt ul' ubi maneāt ul' q̄ tendāt. **S**e ip̄os nō
uidēt: putāt enī se sapiētes cū stulti sint: putāt se ēē mag
nos cū ī ualore nichil sint ip̄e seducat meliōrē p̄tē suā. s.
aīa: agnosce nō uident' putātes eoy pulchritudinē: l' ornat'
ad refōm s' suffice: aīa deformi' mūnā familia remanente:
In uanū uident' aīa: suā accepisse: **C**orp' & suū nō p̄tē ag
noscut: au' nō attendūt origīnē ul' finē ul' q̄ ī eo stine:
si ei' origīnē ul' finē attendēt: agnoscent illd' ēē t̄rā ul' pl'
uerē & uerē ul' putredinē: **I**n p̄s: sciat gentes qm hōies
sūt. s. ab humo; gn. iij: puluis es & ī puluē m reuerteris: eccl.
xvii. ait abrahā: loquor ad dñm meū cū sim pluis & a
nis: eccl. x: **Q**uid supbis terra & cinis: **J**ob. xvi: putredi
dici p̄ m̄s es. &c. **S**i qd' ī eo stinetur attendēt saccū
stertoy i' ēē agnoscent: i. mach. ij: glā ip̄y stus & uermis:
quib: se pascant nō adūtūt: **Q**ui phibitis fruuntur
acquisitis. s. p̄suuā furtū & rapinā: que q̄ uenenata eis
sūt: eccl. iij. di de auaro: cūctis dieb: uite sue comedit inte
nebris: **V**bi maneāt nō uidēt: iusti ei dei q̄ p̄lois mūnis

conspiciunt gladiū euaginātū tenēt sup capita eorū: q̄ e
os occidēt n̄ di m̄ia expectans eos ad p̄uaz hoc philēt; Job.
xix: fugite a facie gladii: q̄ ultor iniquitatis est gladius? **Co**

tendāt nō uident: q̄ uclatis odis ad patiblm̄ infnale ducūt;
66: q̄ p̄nti suauitate cap. q. p̄ amena p̄ta ad intitū ducitur.

Et nō q̄ ceatas amatoz: mūdi i uultis diffē accitate cōli;
Ceci cōlir̄ ceitate suā lz̄ alia nō uideāt uidēt ⁊ de illa toler?

illūari cupiūt ⁊ ducē querūt: amatores ū mūdi ceitate
suā nō agnoscūt: ⁊ idō ab illūacōe maḡ remoti s̄: p̄ u. xvi:

Vidisti hoīez s̄ sapientē uidi: maḡ. spē i illo hēbit̄ īspicēs; Ipi
ceitate suā loco in quo s̄ attribuit̄: sic ref̄ sen̄. de q̄da fatua re

licta s̄ ab uxore sua q̄ uisū amiserat. ⁊ domui in q̄ erat imputa
bat q̄ nō uidebat: petēs se tūst̄i ad aliū locū; **S**ic amatores

mūdi uicia suā nō agnoscūt: ⁊ alit̄ neminē in mūdo isto posse
uue assūit; **C**eci cōlir̄ de ceitate suā multū t̄stant̄: ut p̄:

ex ub̄ thobie dicit̄: q̄le gaudiū erit̄ m̄ q̄ inteneb̄s sedeo ⁊ lum̄
celi nō uideo tho. v: amatores ū mūdi de misia ceitatis sue

nō tolerat̄: ⁊ nō s̄ mis̄t̄i: **A**u: **Q**uid misius miso. nō misē
tante se ip̄: **C**eci cōlir̄ illūari multū desid̄ant̄: ut p̄ lu. iā.

in celo illo au cū dixit̄ saluator. q̄ uis ut faciā illūacōez
p̄ om̄ibz̄ elegit̄ dicit̄: dñe ut uideā: amatores mūdi lucem

odiūt: p̄ dicit̄: q̄ illūari p̄sent̄ fugiūt; Jo. u; **M**ale ag
odit̄ lucē: Ipi ducē nō q̄rūt; **S**en̄: **C**eci ducē q̄rūt nos s̄n̄ du

ce errant̄: t̄ren. u; errant̄ ceci implat̄is: amatores mūdi
tēbras diligūt: ⁊ ad infernales tēbras uadūt; Jo. u; h̄ ē uidi

cū. i. causa iudicij. seu dāpnacōis; **Q**ua lux uenit̄ i mūdu
⁊ dilexunt hoīez maḡ tēbras q̄ lucē; **Q**ua te mūdo ad religi

onē ordinatā t̄nsit̄: de loco tēbray ad locū lūis uad̄: vbi
a mota t̄renitate p̄ paup̄tatē spē fugata nule p̄toz a vō

sole meditacōe. locōe. orōne. illūatur; **A**d illūacōz ⁊ ope
rant̄ act̄ uūosi. s. exempla imitis: q̄ m̄st̄ibz̄ aspiciūt; h̄. vi;

cū

lucet lux uia corā hōibz ut uideāt opa uia bona. **De mun**
Sequit de fallitate mūdi cō q̄ nō q̄ **di fallitate. cap. iij.**
mūd' ē fallax & fallax nō inuenit in eo uitas. In ps. Nō
est more cor uitas: osee. iij. Jō ē uitas intia: nō inuenit
ico fides n̄ uā amicia: p̄. xx. uicū fidelē quis iueniet: s̄ a
piēs. id p̄m senao ū m̄bōis amicia ē nō p̄se: Q̄m amat
aliū q̄ nō amat seipm. In ps. Qui diligit iniquitatē od aīa
suā: eccl̄s. xiiij. Q̄ s̄ neq̄. cui bon? Nō amat amatores m̄di
& p̄mquos suos: & si amat eos alī carnalr odit eos spū
alit: Jc. ix. Vnusq̄sq̄ a p̄rio suo se custodiat & iōi fr̄e suo n̄
hēat fiducia: q̄ oīs fr̄at supplantās supplantāb & oīs amic'
fraudulēt inced. & uir fr̄e deridē & uitatē nō loq̄: omdj. viij.
Noli te crede amico tuo. noli te fide induce ab ea q̄ dormit
in sinu tuo custodi claustra oris tui. fili' iudeliā facit p̄i.
filia surgit ad uisus m̄re suā: tuur' s̄t socru suā inuicia
hōi domestica ei: osee. y. effraym ad infectionē deduc' filio
suos: v. Nō p̄cūt suis q̄ s̄ nō p̄cūt: p̄uientes p̄t & p̄uientes:
fallax & fallus ē mūd'. extius aureus. intius lute. vñ dī
ypoc̄ta: Job. xx. gaudiū ypoc̄te ad instar p̄cti: Jō' ypoc̄ri
ta ē qui aliud est aliud simulat. Simul' ē mūd' sterqui
limo nunc tecto: & sepulchris de albatis putredie plenis:
Q̄ extius appent pulchriores intius s̄ turpiores ig' infer
nali: excusti & denigrati igne. s. luxie & cupiditatis: Joel.
.i. ad te dūe damalo q̄ ignis cōmēdit sp̄cōsa deserti: des
ti mūdi. s. a cō deserti: Cū mūd' sit imūd' aplectētes se
amore m̄qnat: Aug. O mūde immūde. q̄ strepis q̄ aui
te conaris: eccl̄s. xiiij. Qui tangit p̄cē m̄qabitur ab
ea: fallax ē mūd' h̄cīe fallacie ignominiosissima. q̄i pro
ditiō cū cui accidit decipit: p̄cā eligēda ei' uā q̄ accidit:
eccl̄s. vi. q̄ elior ē uā risu. 6. cū om̄is fortuna mūda sit
mag' timēda ē p̄p̄a q̄ adūsa. h̄ec. n. seruendo erudit:

illa blandiendo seducit; **M**undus se amatores deuorat tunc illud
Aug; amas scdm obsolebit te: amatores suos uorare no
 uit. no ptare; **M**undus cu que osculat hostib; suis trad: ei co
 gruit illud ubi uide. q'cuq; osculatus fuo ipse e tenete eum;
Eccl. xxvi; hoc dicit mundus demoi; **quid** q' osculatur occidit.
 sic joab amasam. **u. q. xx**; fallaces sut amatores mundi: et
 fallacia bona q' ab eis amatur ipi et fallunt et fallunt: frequet
 odiunt quos amare uolo se onduit; **pu. x**; abscondunt odium
 labia mendacia; **I**uos aut quos impietate diligunt i aduersi
 tate desunt: **eccl. vi**; e amicus scdm temp' suu et n pmaneb
 imptie triblatois; ipi pua occone eoz munia fuit: quoz an
 amici sunt: **eccl. vi**; e amicus qui dicit ad municias;
Bona mundi fallacia s et mendacia. **vn di mps**: ut q' di
 ligitis uanitate et q'ritis mendaciu: **eccl. xxxii**; q' q' apphnd
 umbra et pseq uentiu sic q' attendit ad uisa mendacia; **ysa.**
xxvii; posuim' spem miaz mendaciu: **scn**; tenue e mendaciu
 pluce; **S**i diligent' insperis: fallaces st diuicie fallaces de
 lue: fallax mundi gra. potia et gla; diuicie fallaces st: **f i**
q. xii; sollicitudo fdi et fallacia diuiciay suffocat ubi; di
 uicie fallunt q' pmittunt copia et faciunt ul' augent indigenciam:
 hnt defcus suos diuicie sic amator eay quos defcus secum
 affiunt cu ad aliq' uenunt: et io iuxta ubi sapientis. **vin e**
 q' plib; indigent qui pla possidet: **eccl. v**; auar' no impleb
 pecunia: et qui amat diuicias fructu no capiet ex eis: n st
 siml' fames diuiciay et sacietas; amor diuiciay e queda
 fames eay id' no e siml' cu sacietate: q' q' fructu exdiu
 cys amatores eay asseq se credunt; **U**; no plus saciatur
 cor hois auro q' corp' auro; **scn**; alta cupiditatu ex fine
 altius thit q' est ppter defan q' bona alicui adueniencia
 secum hnt: diuicie illos q' eis inuitit fallunt: q' eis fulame
 tu no tbiunt; **pu. xi**; **Q**uid' confidit in diuicijs suis conuert;

Deliciae temporales fallaces sunt. habent enim amaritudinem aeternam:
Sapienter dulcedo felicitatis humane multis amaritudinibus re-
pleta est: eccles. viij. **I**uueni amariorem morte mulierem: habet enim car-
nis uoluptas: de amaritudine ista credendum est uiris sanctis qui
palatum cordis bene habent dispositum. non propter quod habent in se de-
fectum iniquitatis in seipsum: amarior est uoluptas carnis quam aiaza a deo
separat morte temporali quam aiaza separat a corpore: uoluptas carnis est
quasi mel quod lingitur in spinis: **I**n ps. **I**nnuicia eius terra lingunt:
Innuicia dei sunt amica mundi: sic aqua ad mare tendunt: sic deliciae
temporales ad eternam amaritudinem ducunt: **Sen.** Voluptates non
sunt fideles: non sunt solide et si non nocent fugiunt: **G**ra mundi fal-
lax est: **pu. ult.** fallax gratia: multum fallunt qui mundi gratiam querunt:
propter quod eis casside constat quod melius quam nichil ualeat: tot expense fuerunt
pro mundi gratia seu placencia habenda: quod alii non comitatus in regnum
ad eas non sufficiunt: pro ea fuerunt preciosi ornatu uestium: lectorum: equo-
rum: meliorum: scilicet uasa aurea et argentea: pro ea etiam fuerunt sumptuosa
uiuia: habent milite equitatem magne familie: **G**ra mundi minus
quam nichil ualeat: cum magis expedit homini habere uiam mundi quam arcesum:
Sedulo fallunt quod dei gratiam: quae est res preciosissima pro mundi gratia am-
ittunt: quae eis est inutilis in potestatis uocata: **I**n ps. confusi sunt qui hominibus
placere: quam deus spreuit eos: gal. i. **S**i hominibus placem seruis
dei non eorum: **Jaco. iij.** adultum uelutatis quod amicitia huius mundi
inimica deo est: **Q**uique uoluit esse amicus huius mundi mundum constitu-
tur dei: **F**also fallunt quod inlicitas gratia mundi ab eis habere cre-
dit et non habet: uno raro integro: habet si tamen alii deus quod plenius gratia fuit
scriptum est quod alii dicebant quod bonum est: alii dicebant non: sed seducat tur-
bas: **D**ito fallunt quod habet gratia mundi alii ad plures habeat cito
amittit: ut patet in christo qui die qua uenit iherosolimam ad passionem
suam magnam gratiam ad plures habuit: sed cito eam amisit: **S**ed ab
eodem populo in eodem loco et tempore paucissimis diebus iniquitatis pro
causato tunc pho susceptus postea crucifixus est: **M**undi pro fallax

ē: munitētes ei decipies bacul' arūdmicus ē: iij. & xvij; **S**peras
 sup baculo arūdmico fracto egypto. sup q' si incubuit hō
 uniuert' ingrediet manu ei' & pforabit eā; Sic ē pharao rex
 egypti omibz qui fidoūt in se; **P**ō sdi opat arūdmu maqs
 crescenti ceteris uide intius uacue. fructū nō hnt n' lanu
 gine. potētes sedī maquis deliciaz crescut. qz et frēq' de
 licate nutiūt. & uniuert' ceteris puana glāz intius uacui s:
 hntes sūtute & i potētia ignominiosa; frēq' ē mag' sūcti
 sūt uicis & minus possūt eis resistē ut supbie. ue. odio.
 gule; furtū v' p' sue hnt q' mag' onerati p'ris cecedunt;
 & ad maiorē cruciatū uadūt; sap. vi. potētes potēt' tormē
 ta paciūt; in eodē; forcoribz forcor instat cūctio; **G**lā
 mūdi fallax est multū decipies amatores; **P**rimo qā
 credūt glōsā q' uē ē ignominiosa; **phyl. ij.** Glā in fusio eoz
 qui trena sapuūt; uestimētū cois q' ipi credūt glōsū. uē ē
 ignominiosū tāq' uicūdie remediū turpitudis opūntū. pl'
 chitudis adiutorū. ab infimis creatis hōi ignominiose
 mendicatū; **S**ignū ē culpe. ut cautiū latinus; **S.** **Q'** d' uer
 te glatur silis est furi glanti de cautio; qz ip' p'ām ade in
 troductus ē uisus uestiū; **S**olo glā mūdi amatores suos
 decipit; qz et frēq' ato uignūā uniuert'; **Sen.** Cuo fit igno
 minia supba glā. osee. iij; glām eoz in ignominia uniuert';
Tāo q' ualce care eā emūt cū nichil ualeat; **Jo. viij.** Si ē
 glifico me ip' glā mea nich' est; **S**i mlti tū expēdēt p' etna
 glā q' tū ipi expēdūt p' uana; uix eēt qn eā hnt; **Q**rtō
 qz multū ē eis noxia. opa eoz in utilia reddēdō tō. glā etna
 priuādō; pene etne eos obligando; **q. vi.** dī de eis; **Q'** q' rūt
 mūdi glāz recepūt nicetē suā; apōc. xvij; q'ntū glificauit
 se & in delicias fuit. tātū date ei tormētū & luctū; **De honoz**

S **De honoz q'rlūū temporalium modicitate.**
 modicitate; cō q' nō. q' lō t'palia modica s' r' dī & r'

mj

aie r' celi: r' dei sūt q̄i gutta rous, sap. xi: q̄i gutta rous ante
lucem sic ē aū cū orbis traximo uich r' dei. Jo. xvi: vsq; n̄
nō petistis q̄c̄q; nich; petat: q̄ t̄p̄le petat; Je. iiii: aspera t̄ra t̄ec
ce uacua erat r' nichili. **¶** R' aie modica sūt: q̄ reple n̄ p'
sūt; Cū ei aia capax sit t̄e: t̄e minore eo nō p̄t impli;
¶ Modica r' sūt r' celi. sic centū r' cūfencie: latitudo ē cū
fencie nō cent; Sen; p̄ctū ē inq; nauigatis. bellatis. regis;
Itē; ab ultis litorib; hyspanie usq; ad indos pauassioz diez
spaciū iacet: si nauē ferat uentus ac celestis illa regio p
xxx. annos uelocissimo h̄di uia p̄at; **¶** Modica est uo
tas t̄p̄luū r' futoz uo; umbre sūt p̄ uoz bonoz q̄ uā uo;
sap. v. omnia t̄nsierūt tanq; umbra; Signū modice uo
tatis eoz ē q; d̄s dat ea r' amicus suis r' inimicis: iūia sūt r' bonis r'
malis. r' plus h̄nt inde mali q̄ boni: p̄fessores suos nō fa
ciūt bonos imo freq̄nt ul' malos faciūt ul' maliciā augēt
ul' in ea detinēt: plib; nocēt q̄ p̄sint: p̄u. i. vsq; q̄ stulti q̄ s' s'
noria cupiēt amatores suos inq̄nant: t̄entes ad celū o
uerant. Au' mlib. de a. di. deserto bono. uoz p̄o lapsus est
factus ad bonoz m̄mū nō uois p̄uū: s; bonis r' malis
mune; **¶** *Quod bona temporalia maioris sunt impedimenti*
S q̄ te impedito q̄ uo t̄p̄lia uois sp̄ualib; p̄ant: c̄
q̄ nō q̄ o; a catā auti. cū q̄ ad d̄m uult p̄f̄e iūti:
r' t̄enus euacuari q̄ uult celestib; impli; aug. s̄ r' p̄s.
Diligite uo os sc̄i e; dilce nō dilige mūdū ut discas di
lige d̄m: autē ut iūtais si uis ut iplearis: sic n̄ iūgit
celū t̄e imo mltū distat ab ea: sic celestia in corde h̄uāo
t̄enus nō iūgunt; sicut d̄s tanq; d̄ns nobiliss; r' ad p̄u
sioz suoz suoz sufficētiss; h̄c suos p̄os ab alia iūtu
te expeditos: q̄ cōllr p̄sint int̄de ei' d̄uicio; h̄uit abrahā
imadōs expeditos gn. xiiii; r' Jeo p̄t duob; d̄nis siure:
aj. vii. eodē: nō p̄ d̄o siure r' māmone; Sino di i paupib; pl'

pfiat s̄ c̄i acuris libiores: & cū hic sint inuisiā felicitatis
 s̄t inuestigatores: iō saluator paupib; cū aglizate missus
 ē. *isa. lxii*; de iudis amantib; terna dī heb. iij; nō pfiut eis
 s̄mo audit; & iuuēis h̄ns multas p̄fessiōes audito silio
 dō de p̄fessiōib; suis uēdendis: abijt tristis. *q̄. xix*; Semē
 int̄ sp̄mas suffocat: *euisd. xij*; Inuitati ad nuptias excu
 sant se eo q̄ sint t̄rens negocijs impediti: *luc. xij*; h̄nda
 cia t̄p̄lū & dī obliuio frequēt in se comitatur: *Effraym*
 & manasse fr̄es fuit: *effraym* fructificās inc̄p; manasse ob
 liuio: p̄ficientes inc̄p̄lib; d̄m solēt obliuisci; *deu. viij*; *Cauc*
 ue cū dedit d̄ns t̄ urbes & opida cūctay q̄ opū copiā ob
 liuiscaris d̄ni dei; p̄m̄na pharaonis imp̄p̄tate oblitus ē
 ioseph inc̄p̄tis sui: *gen. xl*; expedit ei qui ad celū uult t̄de:
 om̄is t̄p̄lū deponē; *aug. mli. de v. dō*; abice ate diuiciay
 onā: abice uicula uolūtaria: abice anxietates & tedia q̄
 te annis pl̄imis inquietant; *Jo*; Si habes imp̄tate tua
 tē tuā uende: si nō h̄es p̄ice: facile saluat diuiciay st̄p̄
 tor difficile eor̄ amator; *Vñ* paup̄r sp̄u dī eē regnū celoy;
q̄. v; difficile intrabit diues in regnū celoy; *facili* ē came
 lū p̄foramē ac̄ m̄tre: q̄ diuitē m̄tre in reg. *ce. q̄. xix*; *thuc*
xvij; q̄ difficile ē qui diuicias h̄nt in regnū dī m̄tre; *b*; fe
 lices ex onāti q̄ sequi possūt expediti: *artissimū* foramē
 nos expectat: cū tendam⁹ n̄cē est ingredi p̄ angustā por
 tam; *Quid* tu cameli gibbū; q̄ tu p̄uic̄ loculos p̄dito
 ris tollis: nō sic impie nō sic ingredieis foramen acis
 hui; *farcinas* nō admittit; *De ueloa transitu honozū*
S Equit̄ te ueloa t̄nsitu t̄p̄lū; *Curra mundi*
 q̄ nō; q̄ sic app̄ uelox t̄nsit̄ flūis cū s̄idatur sta
 bilitas littonis; sic app̄ uelox t̄nsit̄ t̄p̄lū sp̄acōe et̄noz;
 h̄nc uelocē t̄nsitū t̄p̄lū recoḡsūt rep̄bi q̄ in inf̄no s̄ p̄e
 et̄ne cōdēpnati; *sap. v*; t̄nsierūt oīa illa tāq̄ umbra; & tāq̄

nūa' p'curēs tanq' nauis q' p' tūsit fluctuātē aq'. aut
auis que tūsuolat in aere aut tāq' sagitta emissa ad lo
cū destinatū: sic et nos nati in uino delinim' eē: et tūc: sic
imp' q' lanugo et tāq' spuma g'it' q' a p'cella disp'gitur:
et tāq' fum' qui a uento diffus' ē: et tāq' memoria hospi
tis diei p'teruntis; t'p'le opatū ad eternū ē q' res q' iam
p'terit; In ps: q' ille anni an' ocul' tāq' dies hest' q' p'te
rit; Itē ē uelud sopnū s' i. Job. xx: uelō sopnū ad uolās
nō inuenietur: transiet sicut uisio noct'na; pau' uiuunt
hōies. p'm durāt res t'p'les: et cito tūscūt de p' ad p'm; **De**
p' d' iaco. iij: Q' d' ē uita n'ra uapor ē ad modicū parens;
In ps: uidi ipiū sup' eleuatū et exal. sic ce. h. t'ra suū et ece
nō erat; **De. ij. aug' iul. i. j. f. s. i. q' arrisū: p' p'p' tē**
debā ap' h'ndē: q' p'ne p'us q' tenetur auolabat: **De**
ij. v. erras si māsuras putas t' diuicias q' p'tot inanis
hominū tū fierūt: De cruaatu mundi.

vij

S E q' de mūdi cruaatu; c' q' nō q' uita hūa mltū
ē laboriosa: Sap. v: lassati sum' i' uia iniquitatis et p'
dicōis: ambulauim' uias difficiles fatigacōis; **Hic dup'**
ē cā. s. mltitudo agentoy et mltū impedimtoy: Amatores
mūdi tot inueniūt impedimta mihys q' agūt: q' et hōies po
tentes nō p'ficiūt q' mūdūt: s. uita p'sens laboribz plēa
ē cū luctu agitur et cū lacrimis amittit: nō sūt sū cruaatu
qui amore sp'ias diuiciay aplectūt: eccl. ij di de auaro;
cūcti dies eius doloribz et exūp'nis pleni sūt: nec p' noctem
mēte quiescat: nō sūt sū cruaatu qui i' sp'nis uicioy iacēt:
ij. vii: Nūq' colligūt de sp'nis uias: aut de t'bulis sic: nō s'
sū cruaatu q's imis osāe mordet. Je. ij: arguet te malicia
tua et: aug' aure p' singla et inuēies tot aie tormenta
q't uicia. Tormentū sup'bie ē q' suspendiū: q' suspēdi
ad lig' altū fime ligat' sup'bz v' iūdo aōris ad q' altū

ligatus ē: ē cū supbia s' aug' amor' p' altitudinis; **T**ō
 detositas cois quo suspēsus infius trahi qui fune ligat'
 malto tenet ei ē ocoo doloris: sic supbū affligūt impe
 omēta sue exaltacōis; **T**ormentū uane glē r' q' ipa
 amatores suos uēto detradōis r' adulaōnis cōpositos
 inquietat: . ascendūt usq; ad celos: r' descendūt usq;
 ad abyssos: mag' in. in pui. in nulli s' uidēt; **T**or
 mentū ue ai ē excecacio; **I**mpedit ei ira animū ne p'
 sit cerne' uerū: hō iratus. ē q' furiosus r' alū man' i se
 inuat; **Sap. xvi**; hō p' malicia occidit aiā suā: alū ag
 gredi' p'ximū suū alū dū ul' scōs blasphemādo: q' ē
 q' demōiacus; . **R. xvi**; s'p' malus exagitabat saul;
Tormentū inuidie ualde magnū ē; **Sap**; Q'nta sūt
 hominū gaudia: tanti sūt inuidor' gemitus; **I**nuid'
 amittit q' alij lucrant; **I**nuidia s'clī nō inuenē tyā
 ni: manus tormentū; **I**nuid' altius reb; inarcescit o
 p'ius; **T**ormentū accidie tū ē ut morti cōparet':
pu. xxi; desidia occidūt pigrū: nolūt q'q' opari man'
 eius: tota die saupisat r' desidat totus ē famelic' cū
 sit oculos: aures ei' esurūt rumores: oculi uanitates:
 gula mane comēde' uell; **T**ormentū gulosi ualde r'
 magnū ē. q' patit q' caninū appetitū: cū nō esurit
 cibū. esurit esuriē abi; **V**entre eū pleno si delicata hē
 at tristatur: q' nō h; appetitū l' uacuitatē uentris;
Vox gulosi ē ubū i' esau. gū. xvi: en moroz; tormentū
 r' infirmitatis frequēt' uicū gule comitatur: **eccl. s.**
xxxvii; in multis esis erit infirmitas; **D**e tormto h'
 uicij d' sapiēs; **S**i iudis epulacōes ualde opimos lo
 ues scire r' sudare: intelligens eos qui maxie uolup
 tates secūt nūme assequi; **T**ormtū r' luxie magnū
 est: uoluptas ē hui' p'ā int' amaritudies indusa ē:

paratio h̄ afflictōe; & finis feditate; **Sen.** In uoluptate n̄
ē magnificū u' q' n̄; tō prius deceat' mēbroz turpiū m̄stio
uenēs exitu feda amor se fatue amancū ē; q' igs m̄stia
cians eos; **T**ornētū cupiditatis & auaricie uald' mag'
ē sic p' ex hoc q' ipa uitas diuicias sp̄mas uocat; Abel fr'
fuit ch̄ayn; luctus ei comutatur possessio; h̄z t̄p̄lū; Abel
luct'. ch̄ayn possessio m̄t̄; **S.** q' quicquid q' nichil in hoc
mūdo apete. **U**id laboriosi q' t̄ris telidys estuare.
h̄m̄c ē q' isrl' salbm̄ accepit ī mūne; **E**gyptus pauca c̄ca
multitudine; **Sap.** Nich' graui' p̄t̄ m̄t̄p̄t̄ai cuius īnu
co auaricia q' m̄p̄nti tormēta patit; & infucō etna suppli
cia m̄ctur; **Ysa.** xiiij; p̄nā babilonē m̄p̄licōz ericij; ut .s.
pungant' abhys que possidē; sic tangēs ericū ab eo pū
gitur; diuites amatores t̄p̄lū extius uidēt' felices; intius
tū sūt misē; **Sen.** hor qui felices uocant' h̄ylaritas ficta
ē & ḡius t̄sticia; eo quidē ḡuor q' nō h̄ m̄t̄dū palā cē m̄
lōs; h̄ m̄t̄ crūpnas cor ipm̄ excedentes natē ē agē felice;

S **E** q' de piclo mūdi; **De piclo mundi.**

S c̄ q' nō q' m̄d' ē ualde piclosus ip̄ q' mare d̄i i ps;
hoc mare magiū t̄; picl' hui' maris iuxta uibū b̄; pbat
c̄ascūciū raritas & p̄uiciū m̄ltitudo; **I**n mari m̄stibile
de. iij. nauib; n̄ p̄uēt una; **Q**uabiles elacōnes hui' maris;
In h̄ mari de. iij. aīab; nō saluat' una; **Q**uabiles elacōnes
hui' maris; nūq' ē ibi t̄nquillitas m̄cellant' flant' i uētū;
& q' in hoc mari p̄t̄ et̄nalr' p̄t̄; q' locus diluuij est mūdo
iste; ubi pauca r' p̄uiciū saluatur; **osee.** iij; **M**alectm̄ m̄e
daciū; homicidiū & furtū; & adultū m̄undauit; **Q**u
dus ē uelud loc' pestilēs; declinat' sapiētes loc' pestilenciā;
maxie aut' ubi egros se sentūt uel se egrotaturos ag
nosūt; **Sen.** Nō t̄m̄ corpi h̄ & morib; locū salubrē elige
ceterū; ip̄e m̄dubitant' uak; ad ad corrūp̄ndū uigorē regiois;

mūd' ē loc' plen' laq̄is: q̄s hūilitas sola euad'; **Jō'** uid' oēs
 laq̄os inuici tensoz mita: i' ingemiscēs dicit; **Q's** potit tū
 sue: & audiuit uocē dicētē: hūilitas; **Sap. xiiij;** arate di mo
 duū hōim fte st: & intēptacōz aīe hōimū i' musculaz pedibz
 inspicētū; **I**ustite cause p̄uendi st in mūdo isto: p̄munt
 hōies & bona & mala: & plēs bona q̄ mala. f' i' p̄s; cadent a
 late tuo mil. & de. mi. a ter tuis; **C**cadunt l' occidūt hōies
 & ab amicis & inimicis: aly p̄tū amore. aly odio. aly ti
 more; **S**i nō cēt alia p̄da in mūdo: n̄ ex iūicatorz de tractorz
 mulierz nimis cēt: vix est aliq̄s qui a iūdoe ex iūicatorz
 plene abstineat ul' a detractione; **sup i' p̄. xxij.** **C**ū de
 tractoribz nō misceatis d' glō; hoc uado p̄ditat se tot
 gen' hūianū; **Jō'** efficacissimū glutinū ad capiendas a
 nimas ē mulier; **I**te: si fte cū uicis hitāt nō de erit fil
 canū dya^l. **E**x hys cū p̄ autipatū ē p̄cū; **T**erund'
 est sicut fornax babilonica igne infernali accensa: uō
 multū tuncend' ē hōi valde passibili qui ad h̄bclū unū
 ubi accendi igne ue: ad asp̄ctū unū mulieris igne
 luxie: ad asp̄ctū unū rei p̄iose igne cupiditatis: cū p̄
 sit morbus stagiosus: fugienda est societas in alorū:
 nō enī tutū sano cū lepsis hitare; **ecc. xij;** **Q'** tetigit
 picē inquinabi ab ea: & qui iūcauit sup̄bo induet sup
 biā; **i. cor. xv;** corūpūt bonos mores colloq̄a p̄ua: **sum'**
 & opa mala; **p̄. xij;** **Q'** cū sapientibz gradi sapiēs erit:
 amicus a stultoz simul illis efficietur; **Q'** uult ne ad
 scū iacobū nō p̄mit se in societate eoz qui romā ua
 dūt: **S**ocietas nō ducat n̄ quo uadit; **Q**ui uult ue i
 padysū: declinare de societate eoz qui uadūt in infernū;
p̄. i; fili mi ne ambules cū eis: p̄ces .n. eoz ad mala c
 runt; noluit iacob h̄re esau sociū cūm̄s sui; **gn. xxxij;**
Sen: cōuictor delicatus paulatī ciuat & mollic: malign'

comes quous candido et simplia rubiginē suā affricuit; **eccl. xii.** Quis me debet ei qui comutat uero iniquum? Sic non est tutum agno hucare cum lupo: ita non bono hucare inter malos; **eccl. xii.** Sicut iurabit agnus lupi cum agno alio: sic peccator iusto: propheta interrogatus. quod esset inimicissimum homini: respondit alio homo; magis timendum est uerere inter malos quam inter lupos: quod ad hoc quod lupus uno cum ledet. Venienti uero inter malos timendum est et ledi. uide et uidi. audire et audiri: occidere et occidi. Vnde fuit occisio dauid adultum et homicidum; **b.** detrahente autem te trahente audire quod horum dampnabilius non facile dixim; uideri multis est occasio ut bono sua amittat; **q.** uicibus fornicosis uidi est occasio ut concupiscant et sollicitate fornicent; **seu.** Nemo uirum ferre potest impetum uiciorum magno impetu ueniens. Si modicum firmet totam massam corrumpit. **1. cor. v.** quod magis multum firmata eam corrumpet. Valde difficile est bonis si sint inter malos cum ipsi sint pauci et habeant ascendere sive multitudinem malorum quam infinita est et impetuose descendit. Ideo multum expedit eis elogari ab eis; **eccl. iiii.** ut coneris contra ictum fluminis; **Sa ps**

ix

O Veni domine in misericordia de libro huius. **ord.** gaudendum est te in istum mundo educat: si diligenti mundi ad Religionem. **considacoe** peccata attendat. Insequens est ut te in mutacoe facta non punitat. sed ualde gaudeat: ut in mutacio in seculi de tenebris ad locum lucis; **eccl.** dulce lumen et delcabile quod est oculis uide solem; ut in mutacio fallax pro deo fidelissimo de situr: cum bona modica in breui amittenda in meliorum impediuntur. pinacis bonis in eternum mansuris relinquuntur; **ut in transitus** de loco pressure et laboris: ad locum pacis et quietis; **Jo. xvi.** In mundo pressuram habebitis: in me pacem; **q. xi.** Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis: si non habetis pacem amatores mundi qui mala sene su

gunt: qui non effugerunt et tunc fugientia secuntur; **U**t tunc situs
 a loco pleno pueris. ad locum securitatis: qui de mundo transit
 ad claustrum ordiatum gaudere de sic illi qui per archam aperi-
 do diluuii sunt seperti libati: et sic loth ab incendio
 sodomorum saluatus: et sic filii israel gaudere sunt cum fuerint
 pharaonis et exitum eius euasunt: et sic pueri a fornace ba-
 bylonica libati qui mundum pro deo reliquerunt; **S**i qui pro quo re-
 liquerunt uident non peniterent: nec se deceptos esse crederent;
 tamen est de minime qui figuram mundi tenent: qui uidit te re-
 siliet a te: pueri. ult. tamen est de milite forti: gustauit et uidit
 quoniam bona est negotiatio eius; **q. xiiij.** Simile est regnum
 celorum thauro abscondito in agro qui qui inuenit hominem
 abscondit: et pro gaudio uadit et uedit uniuersa que habet: et
 emit agrum illum: qui tunc istat labore et malorum professione
 regnum emendo: glabrum illo obtento; pueri. xx. malum est dic-
 omnis emptor: ac cum recessit glabrum;

ad redit ad scdm

Multum timendum est ei qui di **multum sic timendus.**
 bonitas de solo eduxit: ad illud redire corde l'corpe
 an professione l'fra professione. **D**e reditu pro professione
 hoc per; **Q**uod enim ad scdm sic redit ad id recedit per; aug.
 tulio soliloquorum; id est quod relinquere: hoc est quod prore; isto ce-
 cessit a deo multum habet infusions; **Je. xxij.** donec deus qui te de-
 linquant confundent: uel infusione dignus est qui cum reliquere
 timore mali: cum quo michi habet mali; **eccl. viij.** **Q**ui custodit
 preceptum non expiet quicquam mali: quod alijs est malum ei est bonum;
 dignus est infusione qui ei propter aliquod bonum magis habet
 omne bonum: et qui amissum nullum retinet bonum; **exo. xxxij.**
 dixit deus moysi: omnia sunt omne bonum; omne bonum est deus: et illo
 amissio omne bonum amissum est; **osce. viij.** peccat israel bonum;
 bonum uilit uel uniuersalit peccat qui deum deserit; **Gen.**
Rudis est homini bonum sine se bono: cum deo bonum est homini sine ipso non;

Ma. iij; dicit uisto qm̄ bn̄; au; tale uouū ē d̄s; ut n̄c̄ni
cū desenti bn̄ sit; v̄e ofusioē dignus ē qui cū relinq̄t p̄ que
existit; ⁊ qui cū cederit; deut. xxxij; d̄i qui te genuit de
ligisti ⁊ c; ecc. xxx; Jugatus sensu deliquit libantem se;
v̄e ofusioē dignus ē qui pessimū d̄m̄ optimo p̄ponit;
Jo. vi dixit petrus d̄no querēti ad discipulis an uellet abi
re; ad quē ibim;? malicia d̄m̄ ad quē it̄ cū ad̄o reced̄it
multū d̄; coh̄rē a recessu ab ip̄o; max̄ie infutō cōfunde
tur q̄ ad̄o reced̄it; q̄n̄ manifestū erit toti mūdo q̄ ip̄i
sūt qui dixunt d̄o recede a nobis Job. xxi; tūc d̄s relit̄
ab eis; redtēs eis uicē dicit eis; d̄scedite a me q̄ opami
ni iniquitatē. ij. y; euiso. xxi; d̄scedite a me maledicti in
ignē et̄nū; discessus iste ad̄o multū puocat ei; indigna
cōr; cū mul; iūuid̄s d̄m̄ maiestatis sū eius culpa d̄m̄
tit; Solent magi d̄m̄ alii siuentes suos d̄m̄te; s; di
benignitas siuentes s; nō d̄m̄ttit n̄ cū d̄m̄tant; Aug;
nemo te aūttit n̄ qui te d̄m̄ttit; magnitudo d̄m̄e indig
nacōis alii ex hoc ap̄er; q̄ d̄s d̄m̄ttit apostatas m̄tāta
m̄s̄iā c̄c̄ m̄sedō; Je. xli; cōflabit indignacō mea super
uos; cū ingressi fūitis egyptū; apostate s̄ arbores ī stuc
tuose bis mortue; canom̄ca uide mūdo morit̄ aliq̄s cū
te seclō egred̄; d̄o morit̄ cū ad secl̄; reit̄; fructū seu uti
litatē uite qua mūdo uiuitur amittit. ī monasterij
ingressū; utilitatē uite q̄ uiuit d̄o m̄gressū; ⁊ sic fact̄ ē
hō inutil; iurta i. p̄i. vi. hō apostata uir inutil; *De hys*

Religiosus cui tēptator *que ad seculum redire dis
suadet ut ad secl̄; redeat; ista ad sū suadunt.*

stabilim̄tū attendē deb; Saluator lazari ad uitā seculi
reuisū; plorat quē nō plorauit mortuū; plorauit ad
secl̄; reuisū; magis exp̄ouet mori aliquib; q̄ ad secl̄m
reiti; q̄ iurta ūbū Scū Mai; ē p̄id̄; male uiuēdi q̄

ato mouendi; **I**te. Saluatori iudis suadentibus. ut de cruce descenderet nullatenus acquieuit. neque motus pietate miris cuius animam gladius passionis eius penetrabat. neque promissione iudicis cui qui dicebat se meum crede si descendet de cruce. **S**aluator et postquam de mundo recessit. et aliquibus hominibus ad confirmandam fidem resurrectionis apparuit. cum mundo immisce se noluit; **M**ultum timendum est ei qui amentes anglo magni consilii trecentia reliquit. delicto ei consilio inuicem propter abire et ad ea que reliquit redire. **P**u. i. desperasti omne consilium meum. et ego in iudicio uero iudicabo. **B**is uir qui in consilio impiorum non abiit. infelix uero qui abiit. **I**te multum timeo de illis qui penitentia de hoc que terrena precelestibus reliquit. que leguntur in uita beati iohannis euangelio de duobus fratribus personis honoratis. qui audita eius predicacione suas possessiones uendidunt et pauperibus distribuerunt; qui cum quadam die uident suos quos habuerant. diuites in habitu proso. se autem egentes et in habitu uili contristati sunt de hoc que fecerant. quo agnito iohannes uirgis siluestribus in aurum mutatis et lapidibus iuibus mutatis in lapides preciosos dixit. **I**te et redimite uobis terras quas uendidistis. quia celorum premia perdidistis. **I**nsulas quidam uenerunt que mortuus essebat. feceratque que ipse illis fratribus annuncaret quanta gloria amiserant. et quanta pena incurrerant. **C**oluba compta que diluuium non cessauit ad archam redire. **g**en. vi. cumque diluuium propter in sedulo incessant sit. uidet esse tuum illic redire. **S**ed postquam non reuertit. corui infuales. **C**oruis ab archa emissus. non legitur ad archam fuisse reuersus. **Q**ue spiritus dei in deserto claustra dicitur. crede deo spiritum malignum esse qui reditum ad sedem ei suadet. quia per uerbum beati spiritus sanctus qui adduxit non reducet cum sit in eo uitas. **A**nglica ammonitio est ad loth factam. noli respicere post tergum tuum. nisi stes in omni archa regione. sed in motu saluum te fac. **R**espiciens autem uxor eius

post se uisa in statuā salis: gñ. xix: statua ē corp' sū spūc' simi-
litudie: hñs ⁊ nō uitate. ¶ Sic respiciēs ad ea q̄ relinqd.
silitudie: h̄ religiosi nō uitate: corp' h̄ in claustrō spm̄ in
mūdo ut sit q̄i q̄dā statua: h̄ ex utit' saluator luc. xvij. di-
cens: memores estote uxoris loth: euisd'. ix: Nemo mit-
tens manū ad aratru' ⁊ respiciens retro: aptus ē reg-
dei. ¶ Filij isrl' de manibz pharaonis libati. p' transi-
to mari rubro nō redeūt in egyptū: s; de sua libācione
exultant ⁊ laudant libatore' suū. exo. xiiij: d' q' fatue
egyptū si in egyptū redissent: gñ. xxvi: Ne descendas
in egyptū. Je. xliij: Nolite intrare in egyptū. ¶ Cō agi-
diuinitus edocti ad hōdem nō redierūt ad saluatoris
hostē. Joseph ⁊ timz redire ad locū v' audit archelaū
reguare. m. vi: Sic timēd' ē ei qui ppā salutē desiderat
redire ad mūdū: ubi sathanas aduersari' regnat ⁊ hñta-
te int' sūentes ei: apoc. y: Saeo v' hñtas vbi sedes est sa-

xij

O chane: *De hys que valent ad stabilitatē uiri-
tatuor' multū possūt uale' ad religiosi.*

stabilieudū nouiciū in religione: Primū ē timor dñi
sionis. s'm timor pidi. tū amor pprie salutis: q̄rtū
est spes adiuuoy. ¶ Cura primū nō q' caro ē redit'
ad lectū sū dñi sionis: hñc enī est qm̄ rediens ad lectū mīrat
notā leuitatis uel uicūdie: timiditatis l' aliau' leuita-
tis: iniquitatis. Leuitati mīrari q' incepit face' q' nō
potuit dñm̄ are: tū leuitate ⁊ notat' de fatuitate q' le-
uitatē comitat. Sen: stulticia cui nich' dñi dñi
placet: Stulti q' nō hñt capiūt q' hñt fastidiūt. Cōuo
est de sapiente: sen: q' ē sapia: semp' idē uelle atq' nol-
le: nō pōt auq' semp' idē place' n' rectū. Sapiaz nō uī-
tit malicia: sap. viij: Nō erit malicia tēptatoris sapiente
de claustrō: pū. iij: stabiliuit celos p̄tencia: uin' celestes

stabiliunt. nō ē sū ignominia cū pugil fuit ex locū certa
 minus. uict' e' reputat. loc' certius claustrū ē. cū indauit
 manū aliq's ad huc sp's h' de ei' uictoria. i' si hostis aliunde
 ei p'ualeat. q' uictore aucto superari sepe uidem'. ecc. x. **S**i
 s' p'atē h'ntis sup te ascendit. locū tuū ne dimisis. n' ē
 sū cōfusiōe cū aliquis sol' fugit de p'lio alijs remanētibz
 pugnatibz. i' uictibz. caro aliq's claustrū desit q' nō p'us
 dū desierit. i' ab eo testis sit. Sol: scq' recessū adū timor
 irōnabil'. In p's. trepidauit timore ubi n' erat timor. Ha
 buit chayn post p'cā capud tremulū. cōminatus ē tremo
 rem istū dñs uidis. si ab eo p'cādo recedent. leuit. xxvii.
 terret eos solū uolātis sonit'. i' ita fugiet q' gladiū.
 pu. xxvii. fugit impi' nēne p'seqūte. **L**ocatur i' q'
 de religione ad sedē redit q' aliq' iniquitatē h'nt. i' cū quiescē
 nō p'misit. sicut punctiones muscarū ul' spinarū uinū
 discurre faciūt. sic p'uctōnes uiciorū aīm instabilē red
 dūt. treu. i. p'cā p'cāuit ch'z. p'ra instabil' fca ē. ysa. lvi.
 cor impi' q' mare fluens q' quiescē nō p't. s' p' rōnabil'
 qui nobil' est uilecto sordide scāc nō quiescit. idō q' reli
 gionē intrat d' facē cōfessioz gualē. i' ex dauid. lauare p'
 singlas noctes lectū suū. ut meo cū dō quiescē p'sit. i' s'
 stabil' ēē potit. Job. xi. Si iniquitatē q' ē in manu tua ab
 tulis a te i' nō p'mansit in tabnaclo in iusticia. tē laua
 re potis facē tuā i' absq' maculā eris stabil'. **T**imor
 pidi multū pōt uale ad stabilicnd' nouiciū in religio
 ne. q' und' igne infernali succēsus ē. igne. i. ire cupidi
 tatis i' luxie. cū indignatōe repellenda ēē suasio q' dya
 bls suadet reditū ad sedim'. b. Domus ardet i' ignis instat
 a tgo. i' tu mones egredi ul' iā egressū regredi. p'dicōis
 fili' ēē uidet qui iā ē in loco salutis i' ad locū pidi redit.
 Jo. xvii. nēo p't ex eis n' fili' p'dicōis. **T**alis p'ick' suū

amare uidet. Vñ nō ē nūq̄ si nullo p̄at; ccc. iij. Qui amat
p̄id; nullo p̄ibit; timor hui' p̄idi ē q̄i dāuus cōfigens
carnalē affectū in eo: ne eo stimilante redeat nouicius ad
sec̄d; In ps̄. Confige timore tuo carnes meas; & ē q̄i p̄o-
dus op̄mēdo retinēs. sic affers lapidū p̄derositate re-
tinentur in tectis domoz; ccc. xv. timor dñi se sup̄ oīa
sup̄ posuit; euib; xxvii. Si nō in timore dñi instanter
te tenuis: cito s̄b̄itet dom' tua; Spes ē multū ualere
p̄t ad stabiliend' nouiciū: ē enī q̄i anchora aseruās ne
uehēntia tēpestatis a tō euellatur: & ad sec̄d; reuitat; heb. vi.
di ce s̄p̄ q̄ sicut anchorā hēm' aīe tutā ac firmā; aug'.
Noli abrupi ab anchora aūq̄ intres portū. fluctuat na-
uis in anchoris. s; nō longe aīa p̄iatur: conat' dyabls
tēte nouiciū ut diffidēciā ul' dēspacō: stinuitate ul'
uehēntia tēptacōis: ul' diuinitate dāustral' laboris &
S; diuinitati laboris: opponēda ē cētitas incedis; aug'.
labor te terret: uide incedē: diuinitas q̄dam facit ut leu'
sustineatur tōne cōsuetudis q̄ diuinitate seq̄; sap; op-
tima forma uiuēdi eligēda ē: q̄ iocūda redd; assuetudo;
Vehēntia ul' stinuitati tēptacōis resistit spes diuini
adiutorij; In ps̄. Dñs p̄tector uite mee a quo trepidabo;
dñs ē in circuitu ppli q̄i murus defendēs eū; Vehēntia ē
tēptacōnū ē occasio ut facilius sustineatur: q̄ adh; facit
ut grā augeat; i. cor. x. fidelis est d̄s qui nō p̄mittet uos
tēptari sup̄ id q̄ potestis: s; faciet ē cū tēptacōe p̄uentū.
i. grē augmētū: ut p̄sitis sustinē; fiducia ē h̄nda ē i sic
fragus scōr & adiutorio f̄m; **E**t nō q̄ d̄s uiuat ser-
uos suos: s; q̄ ip̄i h̄nt sp̄e in eo; 2o; q̄te' in bonis fiducia
p̄tē p̄uocatis eate' possidebis; treu. iij. lxxv. lxxv. lxxv. lxxv.
b; in se; In ps̄; sp̄antē in dño mīa cūdabit; Je. xvij; b̄nd̄s
qui s̄fidit in dño: & s̄b̄dit. erit q̄i lignū q̄ t̄splātat sup̄

intat

a quas & nō tmeb' cū uenit estus: s. uehēntis t'pōnis; ecc.
 xi; confide mōdo & mane in loco tuo: facile enī ē in odīs dei
 subito honestare .i. ditare pauper; **A**mor p' salutis p'
 multū uale ad stabilitū nouicij. sic radicaō actōnis facit
 ad eius stabilitatē; ecc. xxiij; radicaui in p'lo honorifica
 to; p'ls honorificatus ē cētus filioy di' in quo aliq's ra
 dicatur cū expulso amore sedī introducat amor & suū & p'
 unū; Amor sedī expellit: cū diuiciā. delicia & mūdi honores
 p'tēpniūt; ad p'tēptū diuiciāy p' uotū paup'tatis: ad cō
 tēptū deliciay uotū cōtinēcie: ad p'tēptū hōy hūilitas ote
 diēcie; nō m'itduat amor uer' ^{mi} expellat amor in amīs;
Au' sup eplāz jo: Si mūdi amor ī te h'itēn ē quo di amor
 intret; Sap. iij; ad ultime plātaōes nō dabūt radices
 altas: nec stabile firmamētū collocabūt; ad ultime plā
 tādōes sūt quibz dī Ia. iij; adultū. nescitis qm amicia a
 hui' mūdi m'itica ē dō & c': amor dei amor scē soaeta
 tis: & amor p' salutis multū possūt uale ad stabilitū
 nouiciōy: si uicls t'p' difficile rūpit. ecc. iij; amore sal
 uatoris dī cē affixus cū religiois: q' ad religioy uert; da
 uo nri amoris: fuit xp' p'ca' affix' crua sue q' clauis
 ferreis; Sicut hostiū sepulchri xp'm tenē nō potuit; s'
 nec clauis ferrei eū in cruce tenuissent inuitū; s; clauo
 aōis nri ibi tenebat; s' amor xp'i nouiciū in religioe
 dī retine; **A**mor & scē soaetatis dī eū retine; In ps;
 Ecce q' bonū & q' iocūdū h'itare frēs in unū; pū. xvij; fr'
 qui adiuuatur affrē q' ciuitas firma; **D**ebilis q'
 pugnat cū forti uelle supari uidetur: si p'ca' digat cē ī
 ter eos q' noceat. q' nit' eos qui adiutorū p'leant; Amor
 & p' salutis dī eū retine; amor iste dī cē magn' ī hoīe:
 cum inbutis tant' cē uideat. ex amore salutis cē uite:
 q' ovis lupū nālī fugit. & canis si mag' cecidit uatāto

adlitus tendit. Itē auis sagacit' cauet laqū & dedinat lapi
dis utū. & si incidit in laqum ad sui libacōne conat. S. pu
tet hoc rōne nō posse in hōie q' nā pōt in uoluce. ad itē
dē mouē amor qui hēt ad sanitatē cors. Aug. cū gaud
dē face immortal' futur'. q' facēt p' diffēda morte mo
ritur. Itē ad hoc incitare dē amor q' d's & angli halent
ad salutē nra. **v.** Dne q' ē hō q' innotuisti ei. aut fili
hōis q' reputas eū. deniq' mittis ei unigenitū tuū. in
tis spm tuū p' mittis uultū tuū. & ne q' ab ope sollicitu
diuis nre uacet in celestibz. & illos bonos sps ip' nos mit
tis in mūdiū. omēs enī sūt ad mūstratorū sps & c. heb. i.
maxie ad stabilitatē ual. grā. vñ legē de spū q' sit stabi
lis. Sap. vi. heb. ult. optimū ē grā stabilitate cor. sic tra
si humor defuit impuluez redigit' & a uēto dispigitur. &
corp' cū ab eo sps recessit efficit' cinis. sic si grā sps scī de
fuit. noua' ad modū puluis fit instabil'. In ps. nō sic
impy nō sic s' tāq' puluis. idō freq' t' deuote dē inuocare
spm scū qui firm' q' in eo opatus ē. **Quarta ps hui' lib.**

Cauendū ē **Qd' intrans religionem nichil mundi**
omnūmode illi qui mūdo relicto **debz retinere.**

em
ad religio' uenit. ne aliq' mūdi retineat. **P**rimo v
d's eū totū heat. **S**cōdō ne p' modico maxia amittat.
Tij. ut pacē cordis hie ualeat. **S**i aliq' mūdi reti
net. p'iceps mūdi ad in eo hz & nō est totus di. vlt x pū
cipē mūdi nich' hēe in suis suis. sic imp' nich' habuit. Jo.
xiiij. Venit p'iceps mūdi hui' & in me nō hz quicq'. **q. a.**
Nemo pōt duobz dñs sūire. & suis suis suffiaētiss' ē.
& p'ector & p'uisor & remunerator. nimis ē cupid' cui nō
sufficit d's. nō sentit de dño in bonitate qui credit q' nē
l' nō uelit ul' nō possit p'uide' suis suis. vēcūdiā ei facit
q' in pte dya^{lo} sūit. timēs ne si dño totalr sūirz nōcā

hic nō possit. **I**o. nō h̄: x̄p̄ unde aliat paupes suos. **V**alde fatue
 agit qui p̄ tō mūdū reliq̄ q̄n̄ ad retin̄ p̄ quo d̄m̄ amitt̄: **i**pe
 filis ē h̄oi negotiatori q̄renti bonas margaritas. qui in uen
 ta una p̄cōsa margarita. uend̄ oīa q̄ h̄: et emit eā. eam uō
 emptam p̄dibz̄ iulcat et p̄ nichilo dat. ad cumulū et fatui
 tatis facit q̄ cotidie ieiunys uigilyz̄ orōibz̄ nō cessat eam
 eme. cū tū in tali statu nullo m̄ possit eā acq̄re: cū d̄ns eū
 de naufragio sedi eripuit. et q̄ in loco tuto. s̄. in nauu reli
 gionis posuit. **i**pe furtiue in nauu aq̄ p̄mit m̄q̄ se s̄binḡ.
 de illo uidet̄ posse d̄ sic dixit barbai paulo. a naufragio
 maris libato. cū manu eius uipa hesiss̄. utiq̄ hic homo
 homicida ē. qui cū euasit de mari ulcio diuina n̄ sunt
 eū uiuē. **act̄. xxvii.** talis de loco salutis facit s̄ locū p̄
 dicōis. cū iā sic mortuus tuus tū fame mori n̄ aliq̄
 p̄p̄riū habuit. **S**i iuxta uerbū. **S**en̄. monstro similis aua
 ricia seculi. **Q**uid dicendū ē de auaricia ul' cupiditate h̄ois
 iā mortui. cui unū ē optandū et q̄rendū. s̄. uita et̄na. **col. iij.**
 mortui estis. **C**ū quidā p̄p̄inq̄ ei' abbi arseuo reliq̄ss̄
 magnā h̄editatē et delatū fuiss̄ ad eū testamētū. **i**pe ait.
 ego p̄r̄ mortu' sū q̄ ille. q̄m̄ me fecit h̄etē. et remisit tes
 tamētū michi accipiens. **Q**ui ad religionē uenit pa
 tē nō h̄: si aliq̄ mūdū retinuit. sic nec ille qui in sinu
 suo sp̄mas abscondit. **S**en̄. p̄ice q̄ cor tuū lamant. q̄ si
 alit̄ extrahi neq̄rēt. cor ip̄z̄ cū eis auellendū erat. **Q**u
 dam fr̄ renūcians sc̄dō et sua dans paup̄ibz̄ uenit ad
 abtem antonū. q̄dā tū s̄ retinuit. et cū hoc r̄p̄p̄ss̄ au
 tonius dixit ei. **S**i uis monach' eē uale opa tibi car
 nes. et impone cor tuo nudo et sic ueni ad me. qui cū h̄
 feciss̄ tā canes q̄ aues corp' ei' p̄ carnē rapiendā dentibz̄
 et unguibz̄ dilacerauit. et s̄ dilacatus uenit ad antonū. au
 dicens anton' ait. **Q**uicūq̄ renūciauit sc̄dō et uult ad huc

hic peccata: sic a demonibus lacatur. **De his que debz relin**

Quia relinque de qui uenit **quere religiosus.**
ad religionem. **cap. xix.** **Ecce nos relinm' oia; oia reliq**

xxij

tut apli no tm possessiones s; i cupiditates i eas maxi. pl'
e' mudi cupia q' sba nocet; i fugiendaz diuiciaz ca p'ci
pua e' q' uix aut nuq' absq' amore uale' p'sidi; limosa
siquide e' i glutinosa nimis. no m' extior s; intior i sba
mra q' uidi no pot. i facile cor huanu omibz q' cōtrectat
ad her religiosus si habuit no hēbit dm. **Ego p auaria**
am meā no te ante uolui. s; nolui tecū p'site mēdaui.
i te amisi q' no dignaris cū mēdaio p'sidi; **Relinque de**
no solu sua s; i suos i se ipz; de p' d. luc. xiiij; omis ex uo
bis qui no renūciauit omibz q' possidz; no pot uis ee disci
pls; **De. ij. q. x.** **Qui amat p'ez ul' m'rez sua no prest**
ms ee discip'ls; **De. iij. q. vi.** **Si quis uult p' me uere. abnegz**
semipz; **Semipm abnegat. qui se ipz q'dam se exuit. p'**
uum s'm i uolūtate deponendo i x' s'm i uolūtate assumē
do sicut fecit paul'. uiuo ego iā no ego. uiuit v' in me x'
Gal. ij. **Iū se abnegat qui se suū no reputat. s; x' ad au**
uolūtate uult opari. ij. cor. v. p' omibz mortuus e' xp'. ut
qui uiuit iā s' no uiuat. s; ei qui p'ipis mortuus est; **S;**
cu uult' m' uiuendū q' cia si n' inoietur. no uiuem; **Ius**
te s' uendicat uitā meā q' p' me posuit suā. **Jo.** p'fctus x' s'
uus mch' p't ipz h'; aut si p'et xpz h'z ad p'fctō n' est; **Ca**
uendū est ei qui ad religioz uenit. ne s' hitu reglari aim
occulcet; b; attente sollert' quid diligas. q' ue metuas. vñ
gaudeas aut i tristeris. i s' hitu religiois aim seclare. s'
pāms i uisiois mūeres cor p'fctū; i s' b' dicit; cōitat amor tu
us ut n' diligas oīno n' dm. aut cte p' dm; **Cōitatur i**
ad ipz timor tuus. q' p'fctus e' timor oīs quo metus ad
p't eū. i n' p' eū. **Sic i gaudiū tuū i iusticia cā iurat' ad**

scire

eū hoc aut ita fiat ut s̄ eū coleas aut leteris. furata Rachel
 ydola laban. gñ. xxxi. ydolu religiosi ē oīs res tūlitoria. q̄ i
 amore ei' dō pp̄ ul' equat. **Scrutabi** xpc̄ iurū religiosū. s̄ ei'
 scrutiniū multū erit difficili' scrutino laban. **Scrutabi** ē
 nō solū extiora s̄ i'ntiora. **Sopho** i. **Scrutabi** ih̄s̄ i'nlucet
 nis. nō solū i'nlucna q̄ nō solū extiora uidebūt. s̄ i' abscō
 dita cordiū. p̄u. xxviii. sapiēs s̄ uidet uiv. p̄ctari' diues. s. q'
 diuicias furtiue h̄. i'nrugi. s̄ paup̄ p̄uidēs **Scrutabi** eum.

Qualte de testabile **Qd̄ furtū p̄prietarij valde sit**
ē furtū p̄prietarij. qui furtū de testabile

mittit int̄ bonos q̄ cauebat int̄ malos. furtū mittit in
 loco sacro q̄ cauebat in scdō. furtū mittit religiosus ū timz
 i' d̄m̄te scelatus. hoc p̄m̄ multū offendit d̄m̄. i' magnū ze
 lū d̄. h̄c̄ i'ra i' d̄ qui religioni p̄est. i' i'gregacō sic̄ oīsū
 ē **Yosue**. vii. in p̄d̄o achor q̄ i' d̄m̄ phibicōz de anatha. i' e
 ricio retinuit furtiue. p̄ quo d̄s nō solū illi s̄ i' p̄lo se of
 fensū oñdit. nec placari p̄tuit donec reus furti illi' a p̄
 lapidatus fuit. **Ite** oīsū ē t̄p̄e gr̄e i' anama i' saphy'ra
 qui morte subitanea oculi sūt. cū id q̄ debebat ēē ec̄e furtiue
 s̄ appuassent. act. v. **Ite** oīsū t̄p̄e b̄i gregory. ut in d̄y'logo
 eius h̄. **Quida** fr̄ in eius monastio q̄ medic' erat. i' i'fir
 mitate p̄itus morti p̄p̄m̄q̄. fr̄i s̄ i'uenti s̄ reuelauit q̄
 h̄ēt tres aureos occultos. q̄ fr̄ibz celari nō p̄tuit. i' p̄st'
 tantes oīa ei' medicam̄ta costē tres aureos inueniūt i' me
 dicam̄ie abscōlos. q̄ cū nūciatū ēēt gregorio noluit p̄c̄
 q̄ i' i'firmū i' mortuū p̄uēret i' i'firmitate. s̄b̄trax̄ ei in
 sitacō. fr̄m̄ i' tres aureos uoluit cū eo sepeliri. oībz fr̄ibz sil
 clamātibz p̄c̄ua tua tec̄ s̄ i' p̄dicōe. ex suo h̄ys q̄ p̄st̄ i' religio
 uolēs oñte q̄ zelū s̄ h̄ p̄c̄a debāt h̄c̄. h̄ p̄c̄ f̄idantū religio
 destruit. s. paup̄tate s̄c̄. q̄ saluatoe legē nouā t̄dendo p̄ cō
 mendauit. **Explicit liber primus.**

I pte pcedenti *inap lib' fs. pma ps h' lib' ondit q' corpus*
ondu e qm ille qui mudu *inm sit disciplinabile*
reliquid tad religio: uerut debat se hie ad mudu: In hac
pte ondit qm se debeat hie ad corp' suu: Inmutat mud'
deo t' suu ei' f' i' 1o. xv. Si mud' uos od' scitote q' me pore
odio h'uit: Corp' t' inunitat' spiu f' i' gal. v. caro carpitat
ap'us spm: **H**ostes isti dissimiles sut: In unicate
e' mud' t' implacabiles: t' h' mud' impugnatores i' nuabi
les: ido expedit s'uis di hoste istu fuge: **A**liu uo hoste
s. corp' n' possut fuge t' fugare: nec l' eis illo pime h'it i'
scru f'ie q' alligatu e' spiu: t' di ordiatioe delecta ei n'cia p
uite: **S**: diligutu studio t' labore ille q' p e' in religione
ad hoc d' intente: ut huc hoste insuu disciplinatu t' fide
lem p'fit iute: **P**uo q' corp' ad siuend' datu e': **R**etel
lio cor's ad spm no fuit ab inicio: s' p' p'cin: **V**n' p' cor' i' sp'
siuute redigi: redigendo uo imp'ncipio e' molestia t' diffi
cultas: **S**: adiutorio d'ine gr'e t' longa asuetudie effiat
ut s' ibi iocunditas: **V**n' fr' e' g. xi. **J**ugu meu suaue e' d'
glo: q' qm iugu x' suaue e' cu dicat: arca e' ua q' duat ad
uita: **S**: angusta est q' no n' angusto incao inap: p' cel
su uo t'p'is ineffabili delectioe dulcedis dilatatur: **I**n lib'
te uita solitaria distigunt ta gna hom' ex quib' stat
om'is status religiois: s. incipientes t' p'ficientes t' p'f'ci: **I**n
statu uo incipientiu tres grad' distinguit: In uisioe in
cipientis incau t'oi e' p'fca obedie: p'fca s'orge' corp' suu t'
insuute redige: p'fca usu t'oi asuetudie uisite m'itela
coz: **I**n eode ex inordiata na p' p'cin t' a. idu'is sue
exorbitans: si ad deu fuit iusta recapat ato p' m' uous
t' amoris q' h' ad dm q'cuq' p'didit a'usa: t' ubi cepit h'c
reformari ad ymaginē adiutoris sui: mox t' reflorescens
caro ex uoluntate sua iap' s'formari reforta spiu'na t' cor'

ffm suū inap̄ eā delcāre q̄q̄ delcāt sp̄m; In eod̄ facile ⁊ delcā^{le}
 cēt aduicto amoris dei adiūto s̄ nām uiuē. si insania nra
 nos p̄ntet. q̄ sanata statū nālū; nā aridū; **Cura noua**

Deuicū cura p̄ dī cē cē cor^o **ca discip^o cor^o debet esse**
 ⁊ exterioris hōis p̄pōitō; sic d̄s corp^o adā. p̄ firmavit
 p̄ infacē ei^o sp̄uadē uite infirmavit; ⁊ sic in utō matris corp^o
 p̄ format p̄ cōnal^o q̄ ei infūdī. sic ī forōi ⁊ disciplīe cor^o p̄
 dī; intēdē q̄ nouus ē in religioē; i. cor. xv; nō p̄us q̄ sp̄ale
 est; s; q̄ aiāle ē de mēte q̄ sp̄uale; nouo milite x̄ cui forte nu
 mūm bellū nōcē ē hīc equū bñ doctū. nō lentū ul^o effrenē ul^o
 umbrosū ul^o alīr uiaosū; s; sessor obediētē laboris ⁊ p̄cussio
 nis patientē strepitu nō timētē; p̄. xx; equus patitur ad diē
 bellū; d̄ns autē salutē tribuet; nō ē negligēda sp̄m̄ cura
 cor^o sui. p̄ q̄ ī m̄statu curē differt ab anglo malo; rēd̄ ali
 abul^o est ei cō p̄ p̄mā; dū ē unū^o carni; q̄. vi; n̄ p̄maneb^o
 s̄x̄ n̄s in hōie q̄ caro ē; nullo solo ē susceptibil^o p̄ gr̄e; ī
 illo solo ē ei locus uiuēdi; **Tractando te disciplina cor^o**
 p̄ disciplina; descibem^o ut agnoscam^o; **Sed eā mēda^o**
 ut amet^o; **Tuo uia p̄uēndi ad eā oīdi^o ne mei^o acq̄**
 s̄icōe maniter laboretur; **Uro te ei^o p̄tib; p̄seq̄mur;**

Cura p̄ nō^o q̄ nom^o **Nomen discipline distinguit.**
 disciplina mltipli accip̄; Vno m̄ d̄ discip^o q̄ q̄z rē
 scāā ⁊ differt a doct̄na m̄h q̄ doct̄na d̄ eā in p̄p̄atōe ad doce
 tē; discip^o in p̄p̄atōe ad discētē; alio m̄ disciplina ē p̄s it̄
 ac q̄ reddi q̄ debet infiorī; sic obediā ē p̄s iusticie q̄ reddi
 q̄ debz sup̄iorū; sic disciplina ē desidiū corrigēdi infiores ⁊
 uide idē cē q̄ ⁊ d̄. de q̄ glō. au^o. sup̄ i. ⁊ d̄. com^o tue mēd^o
 me; lon^o ⁊ d̄ ē fuor ai^o quo mēs ab uulso timore hūano
 p̄defensioē uītatis accēdi; eo mēd^o. q̄ q̄h p̄ua q̄ uidit
 corrige satagit ⁊ si nequid tollat ⁊ gemit; **Aliqu^o dī**
 disciplina id q̄ adhibet ad correctō; aliq̄; sic accip̄. heb. xy.

))

m

fili mi noli negligē discipula: In eod: Indisciplina pleuiate:

Ite si ex discipula: estis cui' pncipes om̄s sū st: q' adulteri estis nō filij. **Q**uarto m̄ dicit discipula. effēs disciplic sūpte: hō m̄ et sic uidet eā desatitē cōpau'. **Notificat discipula p**

Discipula ē mox ordiata correctio: **ut sumit' her.**

m et maior' pcedētū p̄m reglar' obseruatio; **I**t' hug' dicit: s. vic: discip' ē iusticia lōa et honesta. cui p̄m ē nō mala face: s; stud: in hys q' bñ agit irrephūsil' appē: h' discip' cō uidet sūpta de ub' aug' dicitis: In mōssu. statu hitu et in om̄ib; m̄is nich' fiat q' cuiq' offendat asp̄m: s; q' m̄a deceat sc̄itate. **I**t' hug' de s. vic: discip' ē mēbroz om̄ motus ordiat' et dīspō decēs in om̄ū hitu et actōe: b' in eplis. notificat discipula: p effm̄. hys ub': discipula cūcē sōm̄it'. pōit sup̄ alia: nōit uultū: ligat oculos chachinos cohibet: modatur linguā. gulā frena. uā sedat. format in cōssu: discipula ista uidet uē cē q' modestia de q' loquit' p̄hs. cui' ē decorē seu decēciā h̄ie suare iertiori iusticiā ue: et est decor iste r' asp̄us hōiū. **A**d cognoscendū vtr' aliq' sit decor' seu decēs ul' nō: attēdēd' ē an sit nē sentaneū. et an sit p̄sona dignū q' hoc agit ul' cū q' agitur: attēdēd' ē ad agēciā t̄p̄is ul' loci: decor' ē in hōie q' ē sentaneū excellenti nē hōis: et ē aliq' indecēs ib̄o: **I**t' ad ē indecēs in p̄lati: q' nō cēt indecēs in p̄uata; **I**t' ad ē indecēs in religio: q' nō cēt indecēs in p̄ seclari; **I**t' ad ē indecēs q' de est agriūcia t̄p̄is: s; i' eccl' xx: ex ore fatui rep̄babi p̄abola: q' nō d' eā t̄p̄e suo; **R**acōe loci et aliq' ē indecēs: ut in sac' loco ad sit indecent: qd' alibi fiet decēter; **Comendatio discipulic**

Seq' de mūdaciōe discipulic: q' hug' de s. vic. amēdat hys ubis: discipula ē n̄pos cupiditatis maloz delidior' carcer: frenū lasciuie. elacōis uigū: uicū uatū

die q̄ domat intēpanciā. leuitatē ligat ⁊ os inordinatos mo-
 tus mētis atq; illicitos appetit⁹ suffocat; sic igs extingui
 cū p̄mit ⁊ flāma exire nō p̄mit⁹: sic mētis inordinatō q̄ suf-
 focat cū p̄ disciplinē c̄todia motus ei⁹ flue nō sūnt: desit
 uis nāl cū diu ē q̄ inopaciōe nō exat: ut uisus amittit i
 tēb⁹: similr ut ⁊ suctudial⁹ deficiat si inopaciōes nō exat;
 exopib⁹ u⁹ suis ⁊ suat ⁊ auget: sic uicia aī deficiūt cū ab
 opib⁹ extiorib⁹ p̄ disciplināz restenāt. **C** Ad mēdaciōne
 disciplinē uale p̄t si ondat q̄ ipa uirū religiosū deat: ⁊ q̄
 ei expedit. It̄ q̄tū ei⁹ desit in uirū religioso existat uicēs:
 ⁊ q̄ ipi p̄xiō nocat. **C** Et p̄ nō q̄ p̄ disciplināz corp⁹ hūa
 nū brutale similitu⁹ exat: hō cū in honore eēt nō itel-
 lexit. opa. ē. in. in hūi. ⁊ silis fōs ē ill: v: puto uimēta di-
 cent si fas eēt: cor ada q̄ in⁹ ex nob⁹ fact⁹ ē: Jo: qui post
 caruē amblant in uicē ⁊ libidie: p̄ni: q̄ irōnabilia
 uimēta reputant: hō ex corrupciōe nē p̄mitatē brutale
 h̄ ad delcabilia c̄nis: q̄n. viij. sens⁹ ē ⁊ cogitaciō hūaī cord
 in malū p̄na st̄ ab adoleſcētia sua: h̄ p̄mitas in dēcēs ē in
 cor⁹ hūano: alr̄ ei se d̄ h̄ cor⁹ q̄ regit sp̄ rōnal: q̄ i⁹ q̄ re-
 git sp̄ brutal: **C** Illic i se d̄ h̄ cor⁹ q̄ regit sp̄ sc̄s: q̄ i⁹
 q̄ regit sp̄ malus: disciplina cor⁹ hūanū q̄ ad statū i no-
 cencie reducat: dū i⁹ s̄m ⁊ lediciēs sp̄ū reddit: s̄ corpus
 alit̄ dispōitū ⁊ git ei i statu gr̄e q̄ i statu solū nē corrup-
 te: disciplina ē cor⁹ honestas: h̄ oris. s̄. stat⁹ h̄: corp⁹ hūanū
 h̄ orē magnū: p̄ sp̄m q̄ ē ei associatū: ex h̄ ei ē corp⁹ nobilī
 sinū ad q̄ alia corpa ordiata sūt: ex hac i societate h̄ orē
 maiorē magnū exptat: ⁊ iā maxia uixit p̄ sp̄m cui asso-
 ciatū ē suscep̄: associatū ei est ditati: ⁊ iā ⁊ glificatū sp̄ū
 creato ⁊ nobilissimo l̄ catē ⁊ nobilissime: iō ualde dēcēs ē ut
 i honore se custodiat ⁊ rēp̄nēdo nō faciat sp̄m i glōsū;
C Cū corp⁹ hūanū s̄ hitatō in q̄ d̄s hitat cū sp̄ū rōnali:

dec: ea ⁊ decora ee ⁊ ornata .i. cor. vi. nescitis quoniam nubes uia sunt templi
spiritus sancti qui in uobis est: impii: donec dilexi decorem domus tue. Et domus t.
to. de. sci. in long. di. Voluit deus sua celestia habitacula esse ornata.
Job xxvi. spiritus eius ornauit celos. ⁊ terrestria habitacula eius decore esse or-
nata: cognoscat spiritus malorum in domibus suis ⁊ cognoscebat in sa-
culis quod exagitabat. .i. q. xvi. ⁊ deus in domibus suis cognoscetur:
cor discipulatum inhabitat spiritus sanctus. discipulie amator qui spiritus disci-
puli dei. sap. i. **C** c. y. non quod discipulus uiro religioso ualde est
utilis: hostem uero multum potest ad nocendum iurare in utile suum:
magna periclitatio est quod corpus noceat spiritui: quod utile est cor: Separatio
spiritus a corpore manifestat quod eius presentia essebat. Si corpus inimicum
spiritui multum potest ei nocere cum sit ei multum familiare: omni tempore omni
loco est cum eo. **N**ulla pestis efficacior est ad nocendum quam famu-
liaris inimicus. eius operibus cotidie indiget. nec una die
sine illis esse potest. Unde si sunt ei nocere per processum temporis magnam
ualde nocentur. **E**rgo si fiat in debito in spiritu sancto
utiles ualde magnam est lucrum: de solo fructu oris spiritus possit
ditari si os debito in regatur: ps. xy. de fructu oris unius
quisque replebitur. .i. repleti potest bonis: Sic si male regatur re-
pleti potest malis. de: spiritus habet corpus suum carum si ei fidelis seruat
cor. 22. Si est seruus fidelis seruus est qui anima tua: qui frater sic tracta
eam cum. **N** soli spiritui disciplina est utilis sicut ⁊ cor. In libro de uita
solitaria. **M**agis excedit stulto quam seruire sapienti: ⁊ uix libum
b. n. utili cor quod salutem anime prouidet: prouidendo ei anime salutem
prouidet ⁊ suam prouidendo ei dampnum: prouidat ⁊ suam. Si fidelis
socius est ilabore eius in incerte. **C** c. 2. non quod testis disci-
pule in decore est in uiro religioso. est ei nuditas quam hominibus ma-
nifestat eius turpitudine. apoc. 16. bis qui custodit uestimenta sua:
ne nudus ambulet ⁊ uideat homines turpitudinem eius: quod uideat nudita-
te hac non erubescat. in futuro coram toto mundo de ea erubescet:
nam ⁊ reuelabo pudenda tua in facie tua ⁊ omnia genibus

nuditate ⁊ regnis ignominia tua; turpit' spūal' manē ē crūtesca;
 scē; oīa collabi p't q' t'pitudie: ar. **R**eligio sū disciplina
 ē uelō aiāl excoiatū q' a musas sangnē sugentib; molestac
 ⁊ cu' aspxū odī intuecū offendūt. sic religis' indiscipliat'
 a sanguisuga nūfiali sangnē hūanū suētē molestac. ⁊ ho
 meo scandalizant; pū. xxx. Sanguisuge due sūt filie q'
 semp' damāt affer' affer'. **D**i nupays a rege uul' n' hūis
 uestē nupays i'gentē. int' iuuas hūit' ofusioz ⁊ p' dāp'cā;
 .xxij. ligatis manib; ⁊ pedib; p'ate cū mtebras exiores;
 s' qui mordie nō h; uestē ordi cōgruētē. s. ordiatā i'usacōz;
 sua pūsa i'usacōe alios scandalizās imp'feti h; ofusione;
 infuturo uō h'eb' dāpnacōz; ysa. ix. uestimētū mētū sangne
 erit in obustione. Ubi te est disciplina s'p' q' nālī ē dñs. sius
 ē coris q' ei ad siuēndū datū ē. q' ualde mteces ē; pū. xxx. nō
 cez sūū dñari pūcipib; h'ec sūt' spūū mltū ē igimmo
 la aspa sūptuosa pūdosa; **I**gnomiosa ē cū s'p' nālī
 sit creatā ualde nobil; cui' opacione corp' ē creatā uilis ⁊ de
 bilis. Jo. mch' uul' q' a carne uina. **A**spha ē q' aspūis
 mch' est hūūli cū surgit in altū. nō belua seuior ē ulla quā
 sūū tabies miliba colla furētis; pū. xxx. p' tā mō tra ⁊ q'rtū
 sustine nō pōt p' sūū cū regnauit' corp' tāq' uul' sius si
 dñetur uilia impat. ut. s. mteat' uni' saca refectōi ⁊ ue
 tris loci mūūdi replecōi. **D**ūptuosa ē. sūt' cū dñe
 gule cui singlis dieb; panē uaria fertula. ⁊ mltocōes plī
 es indie de quib; n' recin; s; postq' de illis gustauit' iloc
 turpitudis ⁊ q' pūcōis tūsinuic. Joel. i. Vludate q' bibi
 tis uinū indulcedie p'yt ei exore uro; b. Voluptas gut
 turis q' tanta hodie estimatur uix duoz h; latitudiez
 digitor; nō durat delcācō illa n' q' durat trāsīt' p' gula;
 Vlt' dñā gula s' tot ⁊ tanta pari. **V**idiosa ē h' sūt';
 Cor' ei tāq' sius maluiol' nocia impat aln' ⁊ mte s'p';

No

Cē. iiii. no^d q^d multū nocet defēs disciplic. sic defēs i uinea:
uelō serps ē discip^l p^r celestis uince sue serp^e cūctō; ysa. v. 7
q^d. xxi. ubi hⁱ serps defiat hōa aufiunt; ysa. v. aufam serp^e ei⁹
7 erit indurp^l; ecc. xxxvi. v^o nō ē serps diripiet possessio; ubi
hⁱ serps defiat colub^l infnal^l intrat 7 infiat; ecc. x. **Q**uⁱ dis
^{serp}lipat^r morte^m eū colub^l mord^r eū p^r morsu dⁱx^r. fo morsu
pene mēne. ē. morsu p^r etne; deut. xxxi; deuorabūt eū
aues morsu amarissio. **I**te defēs discip^l nocet religioso
defēm hōitatis iudicando; ecc. xix. amitt^r cois 7 rilius dēuū
7 successus hōis deuūciat de illo; 66. impastō. cura; 9. statu
mētis p^rid^r foris incōstāciā motōis fluit; atq^{ue} extiori
mobili^{te} iudicat q^d nulla uitius radice sōsistat. **P**ri
7 nocet q^d malo ex^r corūpit. **D**iscip^l uiri religiosi de
glificat; p^rimū edificat. anglos bonos letificat; malos
cōtristat. **D**eū glificat sic ornatus tēpli ei⁹; f^r p^r cor.
vi. glificate 7 p^rate d^m in cor^e u^ro; glō. au⁹; si nō pas t^r
p^r te ul^l p^rte p^r d^m qui s^r fecit te domū. **P**roximū edi
ficat cui ex^r bonū nūstrat. q^d. v. luceat lux u. corā hō; ut
uideāt opa u^ra b^o 7 glō. p^rez u^rm q^d in cel^e ē. **A**nglos
bonos letificat quib^{us} bon^{it} mo^r iudicat; quoz salm de
fidant quos hūt incustodia; 7 p^r quos sūt in hac ualle
misā. **A**nglos malos iustat sicut ille q^d dat carna
litati sue rapias suas sit in gaudiū inimicis suis; s^r
ille qui refrenat eā rapias suas iustat inimicos suos.
Disciplia in uiro religioso multū placet dō; ysaac v^o
sensit uestim^{to}z filij sui flagrāciā b^ondix^r ei; flagrāciā
7 uestim^{to}z sponse laudat a sponso. cant. iiii; odor uest
tim^{to}z tuoz sic odor thuris; defēs discip^l in religio mil
tū d^m offendit; Multū doluit iacob uidēs tūcā filij
ioseph p^rccis dūcā sanguolētā; gen. xxxv; defcūs disci
plie d^m plaspheinat; sup^r c. i. cor. x. siue imeditis sui

bibitis sui ad aliud factis omnia in gloria dei facite. d. glo. au.
 Si modum non debitu in modum uoracitatis excedis et uino
 leticie te ingurgites. quanta scilicet laudes lingua sonet uita
 blasphematur. Non est honor regis celestis qui sponsa sua sit
 induta ueste uili. scilicet ueni. assuta et alia pudam panem no
 ui. non est talis uestis reginarum si uilium pro; *Secunda ps scdm*

*S*ex sunt que lib. de his que ualent ad obtinendam disciplinam.
 ad obtinendam disciplinam multum ualent presunt. Primum
 est doctrina. Secundum est exemplum. Tertium est frequens in spec
 co omni. Quartum est pudor. Quintum est obediencia.
 Sextum est pseudancia. *Quod ad obtinendam disciplinam ualent*

*D*octrina ad obtinendam disciplinam multum est necessaria. *doctrina.*
 scilicet cito nequam sobrepit. difficile ut inuenta
 est que ducit rectorem que desinat. Itaque despondendum est posse casu tamen
 bonum nobis influere. *Etiam in artibus minoribus ad conuincem*
namque pertinere. non possunt homines sine doctore esse qui cupiunt:
 uix uerbum solum. quanto magis doctrina necessaria est ad uitam disciplinam.
 sicut de uita solitaria dicitur de nouicio. si callet ingenio. si
 uiget arte si primum in illa. infra sunt tamen uiciorum que uicium
 non est refugiat tunc uti eo in bono. quo et in malo uti potest.
 que propter uirtutis est opus est. In eodem. tunc uult ut cum humili
 queri cum labore. huius cum amore. In eodem. pro tunc est per apli
 cam instructionem. ut exhibeat corpus suum hostiam uiuentem
 sanctam domino placente rationabile obsequium suum. *Hostia*
uiuens dicitur esse corpus. ut mortificentur uicia et sicut natura. col.
4. mortificate membra uera que sunt super terram. scilicet membra uetis
hominis que sunt uicia. Gal. 5. et sunt carne sua crucifixum cum
uiciis et concupis. mortuum dicitur esse corpus et mundum. uiuens deo.
uiuens est hostia si afficit caritas uita anime et uita operum que ex
ipsa procedunt. mortua est hostia in illa que sunt contra naturam. et ieiunia
et uel alii mundi seruicio corpus suum affligunt. hostia sancta est si mala

culpe desit; **A**bscquiu iōna^{le} ē cū cauet ne excess^{us} fiat:
Leuit. ij. **Q**uod factici obtulis sale idies; q. w. omnis uic-
tima sale idietur saliet; In lib^{ro} de uita solitaria; Si iugi-
lie & ieiunia & alia huiusmodi ex indiscretōis uicio sic agāt;
ut uel deficiente spū ul' languēte corp^{ore} spūalia impediant;
qui sic ē cor suo tulit boni opis efficiē^{ti} p^{ro} ex^{tra} hōre dō. sa-
cleg^{us} ē; & hōr oim mōdo reus; **N**ecessaria ē ei qui iū-
ligiōe & nouus tāq^{ue} illi qui p^{ro}gnator; magnā ē futurus hīe
equū qui labori uie sufficiat; s. corp^{ore} suū discipliatū q^{ui} sit
spū ad uiuantū nō uic impedimētū; nō ē mēda^{te} iēq^{ue}
q^{ui} anonā ul' auenā suā nō sumit; nec in nouicio q^{ui} de hīs
q^{ui} s^{ed} apponūt ad sustinētor^{um} cōis sufficiēt nō accip^{it}; In eodē li:
duri^{us} tractand^{us} ē corp^{ore} ne rebell^{is} ne insolēstat; sit tū ut ser-
uire ualeat l' sufficiat q^{ui} ad sūend^{um} spū datū ē; nec sic ha-
bend^{us} est tāq^{ue} ip^{se} illd^{um} uiuam^{us}; s. tāq^{ue} sū eo uiuē nō p^{ro}sim^{us}; **q**
fed^{us} n. q^{ui} hēm^{us} cū corp^{ore} nō q^{ui} uolum^{us} abriūre possim^{us};
s. hūanā ei^{us} resolo^{re} pacient^{er} nos expectare optet & intimā
huāi s^{ed} fedis obsuare; In eodē dē de nouicio; docend^{us} ē sic
hīe corp^{ore} suū sic egriū mēdatū; au^{tem} ē multū uolenti iū-
lia s^{ed} neganda. ualia ū ē uolenti ingēnda; s^{ed} de eo a-
ge^{re} sic nō de suo; s. ei^{us} a quo p^{ro}cio magno empti sumus;
In eodē; docend^{us} ē caue^{re} q^{ui} p^{ro}ci p^{ro}lo dñs p^{ro} p^{ro}phaz m^upat^{us} p^{ro}
icasti me p^{ro} cor^{de} tuū. eze. xxij; q^{ui}ultūq^{ue} caued^{us} uē p^{ro} ne-
cessarijs uite hui^{us} l' modis; a p^{ro}uiti rētudie ul' dignitate
uē in amorē cōis sui sinat in aliq^{ui} alū de gnare spū

Exemplū **q^{ui} ad obtinēdā discip^{ul} ualeat ex^{tra}**. suum;
multū ualet ad obtinēdā discipliā; maioris effi-
cacie ē ex^{tra} q^{ui} uibū; Sen^{ter} longū iter p^{ro} p^{ro}cepta; breue & effi-
cax p^{ro} ex^{tra}; b^{on}ificacōe ē uox opis q^{ui} uox s^{er}monis; uibū ou^{is}
q^{ui} fieri debeat ex^{tra} oūdo q^{ui} fieri ualeat; & ad opād^{um} animat.
& opantē o^{mn}fortat; hugo. d. s. vic; In uois sili^{us} di fōi ex^{tra}lla 3;

et idcirco cum eis per imitationem imprimi ad eius similitudinem nos
 quod figuram. **C**ere sic cera si prius emollita fuit formam
 non recipit. sic et homo quod per manus actionis alienae ad formam ac-
 tionis non flectit. nisi prius per humilitatem ab omni actionis rigore mollia-
 tur. nec ei per alium aliter potest in melius reformari. qui ad huc per
 cloniam uicium et bonam alienam impugnat et sua mala defendit.
 Hoc est ergo ut si bonos imitari ueraat uoluerit per uiam humilita-
 tem ad obedientiam corda nostra ipse. quia uita nostra tanto citius ad
 nouitatem redeat. quanto per uiam inuicem quod uidet uisum
 per uoluntariam obedientiam se inclinatur. et tanto arctius ei uestigium
 bonitatis incipiat inherere. quanto arctius studium bonam aliorum imi-
 tari potest quod carere. **C**ere calefacta ymago sigilli facile imprimi
 attendendi fuit qui in religione noui sunt ad dei amorem et ad
 desiderium deponendi uite uetustate et assumendi uite nouitatem.
 ut et bona ad eorum inforcementem perficiant. ad accedendum uero ipsos multum
 ualet uerbum dei. **I**gnis. Ignitum eloquium tuum uehementer. **I**te
 eloquium tuum inflammat eum. per uiam xxx. omnis sermo tuus digne
 ignitum est. digne quod defendit a malo. **I**gnitum quod accendit
 ad bonum. **I**te. xxxii. Nonne uerba mea quasi ignis. et sic est bonum
 ad optinendam disciplinam multum ualet. sic est malum multum nocet
 maxime in illis iniquis uiuit amor seculi. molliens eos ut
 deformitatem seculi facile recipiant. **I**te malum quod claustris dis-
 ciplina perfecta non obtinet. quod quod doctrina sua docet exemplo
 dissuadet. uerbo homines dirigunt ad salutem. manu impellunt
 et trahunt ad dampnacionem. **I**te. xxxiii. Vniuersus edificans et unum testis
 eius. quod preest illi non labor.

Multum et ualet ad optinendam disciplinam.

si is qui in religione est cotidiana discussio cogitacionis
 putat et scientiam suam apud se irripit. exanimet. sollicite attendens
 non solum quod agat. sed et quod intentione illud agat. frequenter cogitans
 an quod faciendum est faciat. an bono operi malum aliquod amiscat.

an bonū q̄ agit q̄ta opteat diligenti impleat: an alii bonū
ut suū diligat: & si suū malū ū alius malū rephūdat: p̄ sin
glos dies uitā suā ad iudiciū uocare d̄: Mane asidare q̄d
egit p̄ noctē: m̄ uesp̄a q̄ egit p̄ diē: si q̄ ex hys q̄ agenda erāt
neglexit: aut si q̄ ex hys q̄ agenda nō erāt p̄sūpsit: si ma
liquo ore insidys inimicie supplantat fuit: & ex cogita
te fraude illi futā: caue p̄sit ux̄ exhortōez apli sem̄: ip̄
solicite d̄ custodire: & ut hoc meli' face possit ab alijs oca
los suos multū aūtē: cū p̄p̄ys uicys tellū h̄re: curā uō cū
alienis uicys cediare: Sap̄: ip̄ū ē stitue aliena uicia cūe
sua obliuisci: d̄x̄ d̄ moysi exo. ix. mitte manū tuā in
sinū tuū: q̄ cū misiss̄ in sinū ptulit lepra: rēthe ait ma
nū tuā in sinū tuū: rēthit & ptulit iter: & erat simul carni
reliq̄: Me quē d̄ de mari mūdi ad religionē assumpsit
manū in sinū int̄ q̄ in corde suo op̄es discutit: Inq̄
in p̄ncipio lepra p̄t̄ dephūd̄: s̄: in sp̄co: istā frequētia d̄
ad p̄tate op̄m puenit: **Quod ad optinendam discipli**

A **obtinendam & disciplinam nam valet pudor.**
multū ualet pudor: q̄ p̄ hoc q̄ p̄hs desatiles mo
destiā q̄ dixim' eē itē q̄ discip̄: ait: modestia ē uirtus q̄
pudor honestatis pura & stabile op̄at auctori: pudor
timor t̄p̄itudis ul' fuga rei indecentis declinādo indecē
ciā inextioribz efficit ordiācōē extiorē q̄ modestie est:
& sic op̄at auctoritas seu ḡuitas pura nō h̄ns ad imi
tionē suū inq̄. l. uilitatis & instabili pudor ei qui eā efficit
ip̄a: s̄liat: d̄i a pudor honestatis ad d̄iā: fatui pudoris
quo aliq̄ tēh̄ erubescūt: vñ glari debent: & nō q̄ s̄ damas.
erubescētia ē optia passio & maxie ei q̄ nou' & q̄ iuuenis
ē in religioē: p̄hs de quoda iuuenē qui erubuit ait:
salua res ē: sen̄: **Verūdia bonū in adolecente signū ē:**
v. s̄r̄ cē: Nescio si q̄q̄ ḡa' uerūdia ih̄oi moribz dephēdi q̄at:

Vocanda omniu ornat est etatu: s; interna etate amplius
 pulchriq; emulcat; Quid amabili uetudo adolescerite q;
 pulchra h; t q; splendida gema in uultu adolesceris. q; uia
 t mume dubia tunc nucia s; tunc uictolis uidet. q; i t; p; loq;
 t omnis deinceps t; p; tudis fugit m; . Itē uetudia sp; al' glā cō
 scie. fame custos. uite dec. u' n; s; sedes: u' tū p; uiae nē laus i
 signe tocius honesti;

Tem otredū uultū ual; ad optinedā discip.
M ad religionē uenit d; h; c uo^{te} tonā. q. matia tota reli
 giōis. q; pū spūali locū teneti formandā d; affre; In lib^o de
 uita solitaria: quacuq; tonā uo^{te} h; secū h; q; q; ad bñ u
 ued' ei op' est. q; uis tunc w' nō sp; credi expedit. s; frenada
 ē t maxie mncipiente. Regat scē otredie reglā uo^{te}. illa v'
 corp'. In eodē: simplicitas maū aliq; hūis in se ipā crea
 tē de hoc ē uolūtate simplice t tonā. q. futi toni hōis in
 formē matia; imp mordio iūsiōis sue actori suo offert eā
 formadā. Itē in eodē di de nouo hōie. q. tāq; a figulo figū
 tū lege quadā mādator q; manib; aliens faciend' est:
 t foēnd' mōi pacia incota uolubil' otredie. q; a ceterat eē
 ei' otredia ibidē oūd' hys ūbis: p; fca otredia ē maxie i m
 cipientē indiscreta. h; ē nō discie' q; ul' q; re p; apiat. s; ad
 h; tū mti ut fideli' thūil' fiat q; a maiore pap; lignū ei
 scie boni t mali in p; dyso creatū discreciōis ē in iūsiōe
 religionis penes p; rē spūalē qui diuidicat omnia t ipē a
 nemine iudicat: ipi' ē decie. alioy ē otredie: adā gusta
 uit ad malū suū de ligno uenito seduct' ab eo q; suggens
 ait. q; p; cep' uob' d; ut de ligno nō imedietis: ecce discio.
 cur p; ceptū sit t addid'. Sciebat q; qua die imedietis api
 ent oclū urī t eritis sic dy. ecce q; p; ceptū s' q; d; fieri nō
 smat disciuit imed' motredies fāis ē t de p; dyso crectus
 ē. S' t nouiciū prudētē in iūggacōe dāre imp^{le} ē. s; t' fiat

ut sit sapiēs. Et sit omnis ei discretio in hoc nulla s̄ ei discretio:
h̄ oīs sap̄ ut in hac pte ulla ei sit. **E**t nō q̄ cū corp̄ ordie
nē debeat obedire sp̄i. rectius ac tua sepe obed̄ in alio. s̄ in
aliq̄ uiro sp̄iali q̄ misericord̄. timēd̄ ē cor̄ iūte regnū il
l̄ h̄c qui tā fr̄q̄t̄ i male rexit. Spectū p̄t̄ ē iudiciū illi
h̄c qui amore iūis ē iūct̄ cor̄. b̄. mli. de sid̄. amor uel
odiu iū n̄ nescit iudiciū. Obedia talis alibi die uicōr̄ mē
tē purgat. i. p. y. aīas n̄as castigātes in obed̄ia car̄ n̄s.
Ipa et uirtutes afflit̄ inserit. gḡ. Sola obed̄ia uirtutes iūct̄
infit̄. miserasq̄ custod̄. obed̄ia nō tā uirtus q̄ mater uir
tutū. ut dicit gḡ.

Persecutio in tali obed̄ia multū v̄
ad optinēdā disciplinē p̄f̄t̄. Ro. vi. hūanū dico p̄
infirmitatē carnis ur̄. sic exhibuistis mēb̄ ur̄a s̄iure i
iūdicie et inuq̄ ad inuq̄. ita nē exhibete mēbra ur̄a s̄
iure iusticie in s̄ificacōr̄. Jul. de vi. soli. Audiāt h̄ acten
amic̄ cor̄is sui mācipiū h̄ alis h̄o. qui iā māp̄ corp̄ s̄bte
sp̄i et adaptare s̄m̄ip̄ ad ea q̄ d̄i s̄t. et ad exuend̄ s̄ete s̄
iū n̄s n̄c̄ et carnis sue d̄nantē s̄uetudie. se atūgat uic̄
tatē s̄ faciat s̄ n̄c̄ et s̄uetudie et aff̄m̄ s̄om̄. et aff̄m̄
don̄ plenā mēat̄ accipe delc̄acōr̄. ut delc̄oibz s̄cti ac car̄
s̄ s̄ilū apli s̄atē eū tū delc̄et carē q̄ p̄mū delc̄abat eas
h̄c. tū delc̄et eū de m̄bris cor̄is sui s̄iure iusticie in s̄ifica
cōr̄. q̄ p̄us delc̄abat s̄iure in iūdicie et inuq̄ ad inuq̄.
h̄o eī ē p̄f̄t̄ h̄o alis in suo statu l̄ nouiciū inapientis.
Obedia p̄seuans. nouiciū ad p̄f̄t̄ sanitatis adducit.
In eodē. remedia crebro mutata nocēt. n̄az. iēbāt equū
d̄stinant. Nā qui aliq̄ tendit si unā et rectā tenuerit
uā. cito p̄ueniet q̄ tend̄. et iūnis et lat̄us facit finē. si
s̄ multas agḡdi uias errat nec lat̄us alū facit finē. q̄a
error nō h̄z finē. n̄ q̄ te mutes ū aliud p̄ alio accipias. s̄z

usq; ad terminū p̄f̄e sanitatis medicinal' oleo die remed' utē;
Et nōd' q' p̄seuācia q̄ est cōtinuitas bō seu p̄manen
 iū bō diuīnālī final' ē ualde efficac'. rob' eī add'. Sen'. p̄seue
 rand' ē + assiduo labore robur addendū. Jul'. de uī. sol'. **E**t
 cui duos h; iūos fortes lactos excitatō h; fer'. uolūtas fa
 cit usū. usus exerciū. exerciū uires in omī labore sōmūst'.
Ite p̄seuācia difficilia + aspa facilia + suauia facit. v. in
 eplis. Subito p̄cedenti de umbra ad solē de oao ad labore
 gūe cernit oē q' uacipit. s; p̄q' ab hīs diffuescē. + ad alia
 se paulisp̄ assuescē cepit. usus tollit difficultatē inuenitq;
 facile cē q' impo^{le} aū putauit. p̄seuācia michi imp̄f̄m re
 linq'. Sen'. nō despo in futō. michi ē q' nō expugnat p̄tāc
 opā + m̄tita ac diligēs cura. **V**item' debiles m̄tires sen
 lis e' tatis p̄seuācio p̄guatōes longas p̄fice. **I**tem
 uidem' uām cōtinue opando de modica nuce ad uide imp
 ceptibili magnā artore effice. + aq' q' acō mollis ē lapidem
 ualde durū p̄seuācio p̄uisione excuare. p̄seuācia i p̄iti
 hostē uiuat + solo. accip'. ad q' qui nō p̄seuerat nō p̄uēit.
 apo. y. **V**icenti dato māna absconditū. hō remissus in
 sūtute uicōr' reman'. f. i. p̄u. xy. **M**an' remissa cōbitis f'
 uult. p̄seuācia in futō coronā apph̄nd'. f. i. cor. ix. un'
 accipit būuū. f. p̄seuāns. b. **S**cas dyablin solū sp̄ p̄seue
 rancie insidiari. q' sola nouit coronari. gen. iy. cōm est
 serpenti. tu insidiabis calcaneo ei'. **I**f. b. studete p̄seue
 rancie q' sola cor. onat'. **C**riso'. tolle p̄seuāciō obseq'
 ū m̄cedē nō h; multū ē util' p̄seuācia in bono seu cō
 nuacō bō. facit. u. cōsuetudie. q' ē alta nā + m̄ltū noxia.
 Ualde timenda ē p̄seuācia in malo q' malā cōsuetudie
 facit. q' ē. q' cathena ferrea q' aliq's ligat + ligat' ad p̄a^{la}
 tenetur. **A**u'. uili. of'. **B**usp̄mabā ligat' nō frō s; mea' alieno
 fr̄a uo^{te}. uelle meū tenebat inimic' + in in cathenā

Quendū ē sūo dī qui in religioe ē **dū & q̄rēdū in hitu.**
 ne hūilitatē uestiū q̄ religio cōrripit erulescat. & ne uesti-
 bus male placē querat. Itē ne ex eis apd̄ hoīes glāz affectet.
 & ne s̄ prudētiā carnis carni sue suauia pauet. ad nōt̄ uesti-
 tes hēat. q̄. b. detiat loq̄s de illo uilo. act. uij. diuidebat sin-
 gulis put cuiq̄ opus erat. h̄ est inq̄ q̄ ad indiuita q̄ & nu-
 ditatē tegēt & fuḡ repellēt. au. t̄ uestis puua cūdet nō ad
 pulchrit̄ s̄ p̄ nōt̄ teguntū. ne dū exquisitis uestieris
 altā turpitudīez assumas. i. thij. vi. hūtes alimta. & quibz
 tegam̄ hys oteuti sim. In religioe hūilitas uestiū ē glō-
 sa. supbia ū ignūosa. Legr. aug. dixisse de se. fateor. de p̄o
 sa ueste erulesco. nō decet hec p̄fessioz nō decet hāc amo-
 mōz. nō decet h̄ membra nō decet hos canos. hest. ix. tu-
 scis q̄ ab homin̄ sign̄ s̄ibe. & glē mee. nō decet q̄rē suos
 dī corpale ornatū quo placeant m̄do. s̄ spūale q̄ place-
 ant dō. au. nō af̄ fectetis uestibz placē s̄ mouibz. s̄ fu-
 si sūt qui p̄ talia hōibz placēt qm̄ d̄s spreuit eos. n̄ d̄z &
 ex uestibz glāz quere. ecc. ix. in uestitu ne glēris unq̄. b.
Q glātur de ueste silis ē furi glānti de cautio. q̄ p̄ p̄m
 adē introductus est usus uestiū. nō ē glōsū hōi cū sit c̄-
 atura ualde nobil̄. ornat̄ q̄ a uilibz creatis mēdicat. oīs
 glā filie regis abint̄ d̄z cē. Ornat̄ decet aīa. tāq̄ d̄nāz.
 nō carnē ancillam. b. magna ē abusio & nimis magna
 duam ancillari. & ancillam d̄nari. Supb̄z uult ornari ex
 hūilis intus. io. vi. cū qui uēit ad me nō cia. fo. glō. s̄rbi
 ē foras cia. qui mch̄ h̄z in uuo intiori nec h̄ nec in futō.
 b. fusi sum̄ extius & cē regno dī q̄ int̄ nos ē. relictis vis
 & phētibz bonis q̄m̄ uanā soloz de uanitatibz & isa-
 ruis fallis. ac iā religiois antiq̄ nō solū uirtutē amissim̄.
 s̄ nec sp̄m̄ retinem̄. Ecce ip̄e habitus n̄r q̄ & colēs dico.
 qui hūilitatis solebat cē in s̄igne amōichis n̄r t̄p̄is ī siḡ

ptatur supbie. uix in mris puicys inuēim' quo uestiri digne
mur miles ⁊ monach'. **Exod** p'ano pauit s' ciuilla ⁊ damitē.
Conscie nō cū pcuranda ē suauitas. **v. xix** q' molesti' est
carni eleg. id g' meli' ⁊ mag' eligendū. **Ite** mēito q' aspi
tas carnis panū fac' leuorē ⁊ iūfacō ⁊ sciam.

Et nō q' in hitu multa
p'f' ēē rep' h' sibi. **de quibz. xij.** tangē sufficiat. **Cp**
ē nimia p'cositas. **C. ij.** est nimia s'btilitas. **C. iij.** molli
cies. **C. iij.** num' uitor'. **C. v.** cōpositō religiosa s' s'cti
uanitatē. **C. vij.** indecens coaptacio q' attūdi in in' p'adi.
C. vij. exquisita ext'ricitas. **C. viij.** inuidia. **C. ix.** ni
mia breuitas. **C. x.** nimia magnitudo. **C. xi.** supflua ves
tū multa. **C. xij.** cū p'cosē acq'sit' ē hitus. s. ul' p'co e'
cui' ē ul' p'co altius. Aliqua hor' tang' hug. **de s. uic.** hys ubi
amatores reliuis amare detēt pl' uestimēta uilia q' p'cosa.
plus grossa q' s'btilia pl' aspa q' mol' lia. plus neglecte
quā curate cōposita ul' adaptata. **In li. de vi. soli.** **Intēti**
m'ioribz suis am' mag' decēt omnia ext'iora inculta ⁊ neg
lecta. **Diligencia** cō uanitatē ext'ioris ornat'. signū ē
negligencie cōa int'iorē ornatū. **ed.** nō tū curaret' cōs dī.
n' p' neglecta fuiss' n'ies inculta ututibz. **Ornat' cōi**
impednūtū ē ornat' spūal'. **Cypa.** S'ico ⁊ ip'a indute xpm
indue nō p'sūt. auro ⁊ in om'libz ⁊ margaritis adornate
ornamēta cordis ⁊ p'cosis p'oidunt. **de p'cositate uestiū d'**
glō. sup i' luce. xvi. qui induebat ip'a ⁊ bisso. **Si cult' p'co**
say uestiū culpa nō cēt. s'ino dei nō tā uigilant' exp'mēt
q' diues ip'ura ⁊ bisso induit' ap' infōs torquet'. **gg.** Nō
p'cosa uestimēta n' ad manē gl'ar' q'rit. s. ut honorabi
cetis uideat. nō uult ibi p'cosis uestibz indui u' a nei
ne p'ot uidi. **solebat** apl's inueste p'cosa orare. **i. thi. ij.**
Q'd g' faciend' ē uiris. **q'ator** sapiēs trostellū ⁊ p'cosū

uilibz opit: ex quo satis pz qz insipient agit qui corp' uile pco
 sis induit: **I**te pz ph qz rex gl'e in mudi ueniens in sacro ci
 ms nre mortal' talis hoibz appere uoluit: de q' ip'e imp's. d'
 p'ri suo. coadisti saccu meū cū d's spm p'cosū uily c'ne
 induit: uisile ē q' carne uile p'cosis indui noluit. **I**uesti
 um s'btilitatē m'fribz suis rep' hūo' b's. b. hys ub: q'nt' ad
 induend' nō q' utili' s; q' s'btili' m'ueiat. nō q' frig' repel
 lat. s; q' supbis p'petat: nō demq; uix' regl'a: q' uilius
 p'ari p't. s; q' uenustius imo uam' ontari. **I**te de mol
 licie uestiū: **M**ollia m'q' induūta ai molliaē indicant:
 nō decet eos qui ad desertū clauit' s'fugunt induimēta
 mollia: **q. xi.** **M**ollibz induūt' m'comibz regū sunt;
1re i. q. ii. **I**te ioh's hēbat uestimēta de pilis cameloz.
 d' gl'o: siuis di ū d: h'c uestimētu ad decore ul' ad delcācōz:
 s; tū ad regendā nuditatē: **N**ō decet ho' uile uestē
 h'c mulieb're: **I**te nō tenā uestis s; mūdicia m'ris orna
 tū facit dicit: **exo. xxi.** nō induet uir ueste fēinea:
De nitore qui attendi ūr in colore z in mudi d' sen:
2ō splendeat toga nec sordet. **1**ō: cenat' sordes p' m'
 fugienda: q' altin' delidā altin' gl'a: redolz: **I**te. **N**ec affedate
 sordes nec exquisite delicie lautē p'uunt. **I**te aug. lē. uestimē
 ta c' z calcaūta nec m'ida uinuū nec adiecta l' abiecta
 plūm; color ūl' mag' uidet' q'ruē uiris religiosus tū uix'
 ubū aug. oīs implēs mādatū ewāglicū de duabz tunis
 det unā hōi nō h'nti: suffice d: hōi mēdicati color q' suffi
 at hō' clia: danti: **D**e ueste ext'nea h' sopho. c: **U**si
 talo sup' omīs qui induti s' ueste p'egna: lōg'itudo ues
 tis nimia m'fumat' rep' hūsi. **luc. xx.** agnō dicēte: attē
 dite a scribis qui uolūt ambulāre in stol'. stola ē uestis lō
 ga freq' q' puluis uane gl'e delcāt. cauda uestis sue
 q' p' se trahit alyz t're puluē: s'cat. **V**estis nimis

breuis, non religiosum non decet, de curtacone uestium de honesta
ti fit sicut dauid ad domino filiorum anno .y. & .x. **De multitudine**
tudine uestium superflua d. b. clamant nudi clamant famelici
& conquirunt ubi fame & frigore mirabiliter laborantes. q. asse
runt tot mutatoria l'extensa imptias ul' plicata imau
tias. **Jac. v.** agite nunc diuites plorate ululantes. ac ues
timenta uestra attingis imesta sunt. **Valde & cauendum** est homo in
religione uestis sanguinolenta sanguine peccati. **Je. y.** In alis tu
is in uentis est sanguis animarum. Ale iste intelligi possunt exten
tates superborum palliorum: hys alis uolatur ad infernum non
in celum. In alis istis inuenitur duplex sanguis. sanguis
pauperum. s. spoliatorum ex quibus est uestis illa que iudicio scri
pture fit sanguis & uita pauperum. panis egenorum uita
pauperum est. qui defraudat cum homo sanguis est. Alius est
sanguis peccati que illo defert scilicet illo esse de te iniuste ac
quisita. quorsus ei sua ut frequenter iacet ibi. **De disciplina**

xm

Sequitur de disciplina **ingestum**
ingestum; est a gestus motus ul' dispo membrorum cor
pis. & indicat cor gestus dispo; animi & motus sic efficit
cam. b. extoritur thaurum preterit quicquid foris app; uiciorum. na
mum cor. uam^{us} nocentia ingit cor. de suis dei & intus cora
to terius cora primo indercia caue. **Sen.** si intinens
es & ai tu & corpis motus obsua ne inderori sint. **De gestu**

Et nota quod in gestu coris **tu reprehensibili**
aliqui sunt reprehensibiles & alii inmedabiles;
De reprehensibili uo. vii. modos ponere sufficiat. **Primo**
per ad superbia de quo h. ysa. .ii. per eo que eleuate sunt filie
syon & amblauit collo extento & c. & pu. vi. **Secundo** sunt
que odit cor. & septimum detestabitur anima ei. odiosos & blumes.
U. iob cucurrit aduersus dominum erecto collo. **Secundo** per
ad iracundiam; cum animus ira innotus est. cor accensum stimulus

ure palpitat: cor uenit lingua p̄cedi facies ignescat. **V**
 ē i potere. de p̄lyndas ai tormēta latentis meg cor. **T**a
 p̄ ad lasciuia seu petulantia de quo h̄ ysa. iij; plaude
 bant & ambulabat pedibz suis cōposito gradu incere
 bant &c. **A**rtus p̄ ad pigritia & cū inuia tardi
 inuia tarditas nūstri nūltū displicet dō: f̄ i p̄u. x; sic ace
 tū dentibz & sum' oclis: sit piger hys qui misunt eū;
 Molestat eū eos sic acetū dentes & sum' oclis: ec̄. xxy;
De store loū lapidabz piger: & om̄is qui tetigit eū
 excuciet manus suas; ecōtario uelocitas multū ei
 placet: f̄ i p̄u. xxy; **U**idisti hoīez uelocē in ope suo: co
 tā regibz stabit. **Q**uīt' p̄ ad incōstācia de quo h̄
 p̄u. vi; hō apostata uir inutil' gradū ore p̄usa terit pe
 te digito loq'. **S**ext' p̄ ad mollitiē q̄ ē inuia te
 nitudo sui impaciā rei dure: de q̄ h̄ tenū. xvij; tenā
 mulier & delicata q̄ sup' triā ingredi nō ualebat n̄ pedi
 bz uestigiū fige p̄ mollitiē & tenitudiē inuia: inu
 deb' uro suo; & ysa. ult. Nō uocaberis mollis &
 tenera; & p̄u. xvij; qui mollis ē & dissolut' fiat sua
 opa dissipantis; mollis cedit duriciē cū in ope cōit
 & i nō p̄ficiet: dissolut' q̄ nullo amore ligatus ē ad o
 pus di q̄ fac'. **S**eptim' p̄ ad negligēcia. In eo est
 negligēcia in quo deficiat diligēcia: qui nō curat q̄lit
 opus inchoatū p̄ficiat uttū bñ uel male: sicut solū de
 illo expediat: multū decet ut q̄ regi glē nūstrat inuistio
 suo diligēcia h̄ eat: h̄ est que d̄m honorificat; p̄u. xij;
 Mulier diligēs corona ē uro suo; Aīa. n. diligens sp̄
 suū suū xp̄ honorat. ad diligēcia monem. p̄u. xvij;
 Diligent' ecce agrū tuū; **O**ctauus p̄ ad dissoloz
 q̄ est inuia timiditas: de q̄ ec̄. ij; **U**e dissolutis corde q̄
 nō credūt dō: & iō nō p̄tegent' ab eo; **D**e gestu

Sequitur de commendabili gestu: **commendabili**
que hug. de s. vic. notificat hys uerbis: p^{ri}m diligent^{er}
obsuand^{um} est ut singula membra suu^m teneat officiu^m n^{on} usur
pent alienu^m: de inde ut unu^mq^{ue} suu^m op^{us} ta^m ceant ac mo
deste impleat: ut p^{er} disciplina^m oculos inspiciendu^m noⁿ offen
dat: **I**te discretio accoⁿu^m in membris asida est. ut .s. aga^{nt}
unu^mq^{ue} membro^{rum} ad q^{ui} factu^m est: ut n^{on} loq^uat manus nec os au
diat nec ocl^{us} lingue officiu^m assumat: S^{unt} quida^m qui
nesciunt auscultare n^{on} buccis patitib^{us}: alij loqu^{nt}es digit^{us}
ext^{en}du^m sup^{er} alia erigunt: et oculos rotantes aut p^{er} fida co
sidacoⁿe defigentes cui^{us}da^m intrinsec^{us} magnificentie conat^{us} au
du^m: alij capud iactant coma^m excu^{er}u^mit: uestimenta ad ap
tando coⁿponunt. lata cubitando pedesq^{ue} extendendo rudi
clam satis ostentacoⁿis forma^m fingunt: alij uel aut q^{ui} ante
aures ad audiend^{um} f^{er}e noⁿ ceant. alta^m: tantu^m collo de torto
uoa uerenti opponunt: alij nauigant brachijs incedentes
et dup^{li} quoda^m monstro uno et eode^m t^{em}p^{or}e pedib^{us}: deorsum
intra ambulat et lactis fusu^m in aere uolant: q^{ui} est q^{ui}so
mostru^m iⁿ q^{ui} sil^u in se fingit ho^mis incedu^m: et nauis reme
gu^m et auis uolatu^m: **P**rima g^o custodia discipline
in gestu est ut unu^mq^{ue} membro^{rum} in eo officio ad q^{ui} creatu^m est
se contineat: ut id q^{ui} facit eo in faciat. q^{ui} est factu^m: nec pl^{ur}
nec min^{us} nec ali^{ud} et ut impaucis exemplificem^{us} r^{ati}oⁿe d^{icit} s^u
asp^{er}coⁿe tena^m uide^m s^u deficoⁿe ocl^{or}u^m. loq^u s^u ext^{en}sio ma
nuu^m et inu^{er}itacoⁿe digitoru^m: inced^{er}e s^u ueritacoⁿe brachio^{rum} s^u
gestu^m dacoⁿe scapularu^m: s^u s^u diuariatacoⁿe cruru^m: s^u altit^{er}
sup^{er} iectoⁿe pedu^m. s^u ext^{en}sioⁿe ul^{ter} agitacoⁿe tibiaru^m: s^u alt^{er}
na acubitacoⁿe lateru^m: **De risu. &**

Et noⁿ q^{ui} uiru^m religiosu^m inu^{er}it^{er} decet ut disciplina^m
in risu s^uet: Quis risus sit reph^{er}si^o ond^{er} sen^{er}
hys uerbis: q^{ui} iustis inu^{er}it^{er} serijs iocos s^{ed} modatos iⁿ t^{em}p^{or}e

tos ⁊ sui detineto dignoꝝ ⁊ uerūdie. nā rēphū rīf ē si ī mo
 datus si puilit efful. si mlicet fract. odibile ho fac rīf
 aut supb; ⁊ dar aut malign' a' furtiuus a' aliēis malis
 enotatus. **I**te rīsus sic sū chachinno. **L**uct' mhc ual
 le lacrimaz d; cē freqs. ⁊ multus rīsus ū mal' rar' ⁊ modic'.
 ad h' monem exemplo x' de cui' luctu h' in multis loas
 scptē sac. s. luc. xix. Jo. ix. ⁊ heb. v. de rīsu ū ei' m hac uita
 pnti usq; legim'. **R**īsus h; maledic' ei' luc. vi. ve ub
 qui ridetis. luct' ū h; ei' bñdic' : q' v. bñ q' lugēt. **I**nt' ei
 sū discipliatū ⁊ indisciplinatū distinguit. ecc. xxi. fatu
 us mersu exaltat uocē suā uir a sapiēs uix taate rideb'.
Rīsus indiscipliatu ē uelō ebullicō stulticie pū. xv. os
 fatuor ebullit stiticiā. ē ⁊ uelō somit' spmaz. ecc. vii. sicut
 somit' spmaz creptancū s'olla sic rīsus stū. **R**īsus ī
 discipliatu alū ē muidie. alū pfidie. alū insame. **D**e
 p' d' poeta: rīf ab est n' q' fecē dolores. **D**e. q. d' pū. c.
 qī p rīfū stitū opat' stē. **D**e. iij. d' aug'. q' alunt
 sapiētes se h'ie sanos lugentes q' freneticos ridentes.

S Equit' de disciplina **De disciplina in locūone**
 in locūe: ⁊ nō q' marie ē uicā oris disciplina. xij
Custodia oris p magna pte **ord' in custodia oris mltū sic**
 est custodia cord'. pū. xij. qui custod' os suū **custodia**
 custod' aīaz suā. os ē qī porta inhōie ⁊ sic **custodia cordis**
 cast' ē custodia porte. vū qn alibi h; castū simplice
 murū ad portā h; turri. sic custodia oris ē custodia
 aīe. Val; custodia oclōz ad custodia cordis. q' frequēt
 moꝝ podōs intrat ad aīaz. sic intrauit ad aīaz mris
 mē eue. Gen. iij. uidens. n. q' lūm eet lignū aduescend'
 ⁊ pulch; oclis. asq; telca. tulit de fructu ei' ⁊ med'.
Simile accid' mdauid cui accidit asq; mris occa
 sio fuit adultū thōady. y. r. xi. Custodia ⁊ aurū

ualet ad custodia aie. frequet ei paures mors intrat ad a
 minā. **Je. ix.** Aures porte multū sūt timēde ⁊ diligēt custo
 diende cū sint sp̄ apte. vñ sepiende sūt s̄ i. ec̄. xxvii. **Se**
 re aures tuas sp̄ms ⁊ noli audire linguā det̄hente. Au
 res sepiūt. cū ostitacōe t̄tis faciei detractor repellit. p̄u.
xxv. Vent' aquilo dissipat pluuias. ⁊ facies tristis linguā
 det̄hente. **Jo. 7.** Nemo inuito auditori libet uarrat. p̄cipu
 e ad custodia cordis ual. custodia oris. q̄ nō solū nocet
 aie que p̄ os intrat. s; ⁊ q̄ de ore exeūt. s; i. q̄. xv. q̄ de ore
 p̄cedūt de corde exeūt ⁊ ea conūnāt ho. h; os duo offi
 .i. officū sumēdi abū ⁊ potū totū corpi ⁊ officū loq̄di.
 v̄tbiq; p̄t accide' p̄idz. q̄ ad p̄ mai' p̄idz ē si oris custo
 dia negligatur q̄ oclor. q̄ p̄ oclor intrat ⁊ silitudies
 p̄ os v̄ intrat ip̄ res māsire cori v̄mēde. q̄ hoiez multū i
 mutat. vñ qui custodit os suū q̄ ad assūp̄cōz abū ⁊ po
 tus custod' aiaz. q̄ custodit uitā ⁊ nē ⁊ gr̄e. q̄ h; multū
 ual. ad samitātē. ec̄. xxxvii. qui abstines ē adiacet uitā.
In ec̄te. In multis estis erit infirmitas. ual. ⁊ hoc ad custodi
 endā sobetē. cū comitat cōtinēcia. vñ fr̄. q̄. iiii. d' glō. dy
 abls uictus cōgula nō tēptat te libidie. Si tēptet ali
 quis de ira ul' luxia ul' loq̄itate. p̄ excessū malū ⁊ po
 tu facile acquiescat. nō sic est si sobetate sūauit. custo
 diend' ē os acibus ⁊ potib; q̄ ap̄ditonib;. q̄nto cū maio
 ri gaudio recipiūt pl' nocet. p̄u. xxii. d̄ de uino. Ing
 d̄ blande ⁊ morib' ut colub'. Sen; voluptates int' res
 uilissias p̄cipue exstirpa. q̄ more latinū ad hoc nos am
 plectūt ut uingulet. Custodia uō oris q̄ ad locū sp̄ali
 ual. ad custodia aie. ⁊ pilla uiter sp̄ali salomō dixit
 se. Qui custod' os suū ⁊ c. vñ s̄bd'. qui a m̄sdat' ē
 ad loq̄nd' s̄naet mala. **L**oquētē m̄sdate secūt
 h; mala. p̄ sc̄ae remorsio. q̄ mltis utit' ubis led' aiām

a ip̄s

suā cō. xx. **S**ecūdo grē euacuacō. cō. xx. sapiēs in iūb' ama-
bile se facit: grē a' fatuoy effundit. **T**ercō ofusio. pū. x.
os stulti ofusioi pxiū est: cō. xii. Impius cōfundit et ofūdē.

In futō ū dāpnā cūfō. xvii. mors et uita in mātib; lingue.

O Vadriup^a rōe **M**agna diligēcia s' adhibēda i
magna diligēcia adhibēda est **custodia lingue**

cō custodia ling. **P**rimo qz eius custodia ē ualde diffi-
cilis. **U**. qz ualde est uti. **T**ercō qz ualde mēdēs est
cō ei' custodia negligēcia. **Q**uarto qz h' negligēcia ē
ualde pidiōsa. **D**iffiditātē custodiē linguā p' o' ūb' nā:

q' linguā includit sic solēt includi crudelia alia et indomita
ne uoceant. **S**ecūdo scptā: In ps; p' uocē dō. cul. ou. in. hosti'
et: p' diffiditātē custodiēdi linguā rogat dauid dō' de ei'
custodia: pū. xvi. dñi ē gubnare linguā nō suffiat ad hoc
ūtus ūl' discrecō hūana: cō. xxx. **Q**uis dabit ou meo custo-
diā: cūfō. xxvii. ou tuo facito hostia ut possit custodi
lingua: **J**ac. ii. omnis nā bestiar' et uolucru' et spiritū' et ceteroy
domant' et domata sūt a nā hūana. linguā a' nūlls hōm' dō
māre pōt. et s' dō. ē ei' mēctū malū.

Util' ē ualde custodiē
lingue: **S**i cū linguā in debito regat' de fructu ei' pōt hō
ditari: pū. xii. de fructu oris sui uniusq; repleb' lōis: pō
si fructus lingue q' s'p' s'c' regit qui in s'p' lingue aperere
uoluit: **S**ūt modestia in loq' dō: orō. dī laudacō. grāz ac-
tio: p' cōz ofessio: p' cō crudicō et ofolacō: lingue utilitatē
salomō oñd' pū. x. dices: uena uite os iusti: **S**imo est istz
sapie. cō q' mēdūt tres magne scie. s. gramatica. loyca.
Rethoica. et cō ūc' p' magna pte mēdūt diuina scia. **M**ag'
reputat' scire ea q' tres dē scie cō s' mōnē tēdūt. s. ualde
mag'nū ē sciare ea q' in s' mōe scia diuina req'it. **J**ac. ii.
Qui in lingua nō offend' h' p' fāis ē iur: pū. x. **M**oda
tur labia sua p' tētiss' ē. nō solū p' dēs l' p' uicēoz. **J**esino

prendit an aliquis sit sapiēs: ecc. iij. In lingua sap̄ dimoscat
eius. xxvij. an̄ simonē nō collaudes iurū h̄ ei tēptacō ē hōi.
Io. In p̄ntē uboz p̄bō hūe nē. **V**alde m̄tēs ē cū lingue
custodia negligr̄. In lingua m̄nācōi exp̄. lingua ei ē m̄ebz
nobile rōnis organū sp̄ale. Inq̄ membro hō sp̄alr̄ honorat̄
est ad q̄ sp̄alr̄ deputatū ē d̄ico officio. clān sp̄alr̄ a sp̄u
scō qd̄ sit m̄str̄m sap̄ie r̄ gr̄e. s. fino. valde suand̄ ē ab m̄
q̄nacōe os hūanū. r̄ q̄ ad labia r̄ q̄ ad linguā. In tēs est
ualde ubi m̄nūdia p̄ ei nobilitatē. Qui ori suo ab in
nacōe nō pat̄ ab hōie q̄i cōgnāuit r̄ imp̄tū t̄nsit. p̄c̄
nō plus pat̄ ab m̄nacōe ori q̄ pedi. ubi ponet pedē p̄it
r̄ os. lingua q̄ ad usū organū loq̄le ē rōnis nec m̄uēt̄
q̄ ad usū istū nāl̄r̄ n̄ m̄hēnt̄ rōni. itō a rōne regi d̄ r̄ ad
ei m̄p̄iū mactū suū exire cū adiūntū nō p̄tineat loq̄
la. iuste poss̄ illi d̄s loq̄la aufr̄e qui ut iūntū sc̄is est
r̄ rōne linguā suā nō regit. cū m̄nēb̄ isto hō p̄ om̄ibus
caturis ad sit honorat̄. valde m̄gtus ē si p̄ eū d̄m i hōrat.
Creature urōnales ut aues lingua sua d̄m laudādo hō
rant. vñ mltū p̄t offendi d̄s uidēs se sola hūana inhōra
ri. lingua deputata ē diuino officō d̄m r̄ orat̄ r̄ laudat̄.
q̄ illa d̄s orat̄ mltū caued̄ est ne ea d̄s offendat. q̄ c̄ h̄s
qui displicet ad m̄tēd̄ m̄tū r̄ rati anim̄ ad d̄ciora p̄
uocat̄ q̄ ea d̄s laudat̄ a p̄tō suanda ē. q̄ nō ē sp̄ciosa
laus more p̄tōis. ecc. xv. cū clā sit asp̄u scō nō d̄r siue
sp̄u maligno. S̄mo ē m̄str̄m sap̄ie. sap̄ia ē m̄orte q̄ i
quiete. In simōe uō ē q̄i m̄ueh̄dō. p̄ simonē cū q̄i t̄nsert̄
ab uno in altm̄. r̄ gr̄e ē q̄i uehid̄. q̄ simōe dat̄ audiēt̄ gr̄a.
ep̄h. iij. om̄is fino mal̄ de ore urō nō p̄cedat. s. si q̄s est
ad edificōz fitei q̄ det gr̄a. audiēt̄bz. vñ ūba x̄ d̄m ūba ḡ.
luc. ij. Mirabāt̄ om̄s m̄ib̄ gr̄e q̄ p̄debāt̄ de ore ei. **N**eg
ligencia c̄ca custodia linguē ē ualde p̄dōsa. mltū ē noc̄

si nō fuerit. **Vii** iago. iij. d. de ipā q' ē inquietū hō malū plen
 ueneno mortuo. **7** ibidē dī. lingua uia ignis est. uniuersitas
 iniquitatis glō uniuers^{us}. q' p ea se uida facinora aut inuadit
 ut latrina. stup. aut patiant ut pūria falsa testio. aut
 defendunt ut cū quib' ipius scel' excusat q' misit. nocet
 lingua ei qui nō loquitur euacuado mētē ei' toris. **b.** Teus
 res sino. **h.** g'uit uulnat. aptissim euacuandis cordib;
 instrū; ecc. xxvij; multi cecidit in ore gladij; **h.** nō sic.
 q' qui mēdit p linguā suā. **In** eod; flagelli plaga luo
 re facit. plaga aut lingue minuet ossa. **Nocet** lingua
 audienti. **b.** **Vnus** est qui loqit' & cū unū pferit uerū. **7** hoc
 unū uerū uno momto multitudis audicū dū aures ific.
 aias uisitat. **Nocet** hys de quib; loq' & ualde remotis lin
 gua eius qui ē in gallia. **nocet** ei q' est ult' mare ul' i' yspa
 uia dū eū infamat. **imo** lingua eius qui ē in itia nocet ei
 qui ē in celo dū eū blasphemat. **In** ps; posuit in celū os
 suū. **¶** **Et** nō q' cū hō stet extorpe & spū hō sino q' est
 eius instrū h; aliud q' corle. s. uoce. & aliud q' spūale. s. sig
 ficacō; rōe cui' attingit nō solū creaturas s; & creatore; q' s'
 mōe orat' laudat' ul' blasphemat' ul' atting' spūm creatū;
S mōe em' uolūtas unū' s'x' alti manifesta. atting' nō sol'
 p'nsia s; & p'ca & futā. & nō solū p'pinq' s; & remota. **I**deo
 multū pōt nocē una mala lingua. s. unū' mali asilia
 ty. destruit patā unā; ecc. xxvij. dī de lingua t'cia ciui
 tates inuertas destruxit. **Que sunt attendenda in lo**

A disciplina; lingue p; attendē q' **auione.**
 loquitur. & cui & de quo. **I**t' q' dicend' sit. v. & qn. &
 quom; **Circa** p' instruit hō hug' de s. v. hys lib; q' litas
 p; iij. modis asidat. p' s' etatē. & s' asia; s' officū. & s'
 dico; **¶** **S** in etatē q' a' s' locūib; sapiētū; a' locūib;
 simpliciū; **¶** **S** in offiū q' a' s' locūib; eoz q' negō trā

tractant: a locutionibus eorum qui sectores vite quieti et studio
temploris inuigilant; **S**ed: aduocor. qd a iuuet locutionibus eorum qd
sunt plati: aliud locutionibus eorum qd sunt sediti; Senes detent loq
de discione bñ asulendi. Iuuenes de instacia bñ faci. Sapien
tes de multis scriptar. Simplices de exemplis bonorum opum. hy
qui exteriora tractant negocia de solacia acqrendi. hy qd et
uita ducit de disciplina uiuendi. plati de diuisione puuio
et diuisione l' diuisione rer. Sicuti de obedia pceptorum. et ut
instim pu. xvij. No detent stultu uerba puita. et. xx. no
est spola more stulti pabla. Itm quo pulchras frustra ht
claud' tabias. sic interes e more stultorum pabla et illigas
stltu no solu au de est stia. **C** Et fm. s. et p. au loqimur
instruit hug' d' s. v. hys uerbis. boni puorum colloqa alu apere
alu uitare detet. apere qd sua exhorta illos spant posse
corrigi. et tu de sua stabili' fidit ut no timeat de illoz
pua suggestioe corruipi. qu no et illoz duricia sua misera
te fidant. expedit eis ut fugiant ne du illos n ualent
suis amoucoib; corrigi. paulati incipiat ipi ad puitate
illoz decliare. **C** u g' ip' m'az edificaco; loqui cu illis loq
mur quos spant' p m'az exhortaco; a puitate sua pse
cincudari. alioqn et sapientes uelle doce supbia e. et obsti
natos corrigi insipia. **C** Et ite instim pu. xvij. In auribus
insipientiu ne loquaris qd despiciet doc' tua. eu. xv.
Noli argue' de risore. et. xxij. cu stltu ne mitu loquaris.
et. viij. Nolute sciu dare canib; et margaritas nolite sp
ge an' pccos. canes sut de tractors. porci reptoies. loqs
cu illo q' spat sua exhortaco; pse corrigi. instruit a hu
go d' s. v. hys uerbis. id pfto magis d' iuuet qd ad i' ma' ue
plus labrat malu sanato asilio modiori occit. ubi
gra. **E** n' instacia laudare uolum' ad pusilliaes no ad su
plos simone nrm dirige. qd uiau supbie n' uq' sb' p'extu

A sed

cōstancie se cōtegūt; **S**i cepim⁹ supbis laudare cōstanciā dū
 eos adūtutē hortari credim⁹ ampli⁹ eos in suo officō cōfina
 mus. exhortem⁹ q⁹ ad iusticiā timidos ad timorē supulos. ad
 frugalitatē pigros. ad liberalitatē auaros. **S**imil⁹ in iustō
 h⁹. ccc. xxxv. **C**ū uirō uel religioso tracta. de scūtate. cū i iūto
 de iusti⁹. **A**mmōnicō d⁹ eē s⁹ defm⁹ g⁹. q⁹ h⁹ ille q⁹ a
 monem⁹ ul⁹ s⁹ capacitātē auditoroy formand⁹; s⁹mo doctoy. u⁹
 d⁹. gg⁹. h⁹ nō solū q⁹ ad solūnitātē doc⁹. s⁹ i q⁹ ad plūritātē aliq⁹
 mū⁹ capaab; tot itanta dice uolūt q⁹ n⁹ retinēt. ipi uolūt
 ponē colū unū uini in lagenā unā ul⁹ ciphū unū. **A**t
 tendē i d⁹ q⁹ loq⁹ ut s⁹mo ei⁹ matie cogat. **S**en. uicōsū est i
 te rudi delicatū in fite simonē. nō dext i ut cū de diuinis
 loqm⁹ ut exemplis uilib; utam⁹. **R**ep⁹hūsi⁹ i est cōt⁹ puā
 negligentiā nimū zelū onde aliq⁹ q⁹rit ensem ad muscā
 occidendā i securi ad ouū frangend⁹ q⁹ i neglig⁹ ita mouē
 tur ac si eēt mag⁹ p⁹im q⁹ nō d⁹ si p⁹apue cū facile p⁹ cor
 tigi. **C**c q⁹tū. s. c. id q⁹ d⁹ ē instrum⁹ eph. uy. **O**m⁹is
 s⁹mo mal⁹ exore uirō nō p⁹redat. s⁹ si q⁹ ē ad edificacō; fidei
 i c. col. uy. **S**mo u⁹ sp⁹ nigra sale sit condit⁹. **S**ūcū in
 su. scūtates ul⁹ uiba ocōsa i rufū mouēna etna clausura
 in omib; locis dāpnamus. ad tale eloqū dūstipli os apure
 nō p⁹mittim⁹ h⁹ in libro de iudicacōe. **I**nt scātes nuge. nuge
 sunt more sacdotis blasphemie in dū fūncidat ferende
 fortasse refende nūq⁹ i secasti os tuū ewāglia talib; iā a
 pure illicitū ē. assuectē sacleg⁹. **I**tē ubū scurrile q⁹ faceti ur
 bāntatis nōie colorat nō suffiat p⁹gnari ab ore. i ab aure
 re legand⁹ ē. **S**apiēs poro de t⁹he ul⁹ d⁹thentē audire q⁹ hoy
 dāpnabili⁹ nō facile dixim⁹. **S**en. **S**imones utiles mag⁹ q⁹
 facetos i affābiles ama. rōs p⁹ca⁹ q⁹ obsecūdantes. **I**tē si t⁹r
 uocōs exigit h⁹ cū dig⁹ sapie gere nō erit i scurril⁹. **S**z g⁹ta
 urbanitas tua sū dente sit. ioca tuū sū uilitate. **I**tē n⁹ sis

alioꝝ curiosus scrutator. nꝛ. acbꝛ. rep̄h̄nsor. sꝛ. sꝛi exp̄b̄ione
corrector. ita ut ī amōuōne hilaritate p̄uicias ⁊ errorū facile
ueniā dato. nec extollas q̄q̄ n̄ diuicias req̄rēt facile r̄nde
itudenti facile cede. n̄ inuigra excedēs q̄ discedas. ⁊
rari simōis sis nꝛ. sꝛ. loquāū pacēs seuerꝛ ac serꝛ. sꝛ. hꝛ.
laris n̄ aser. nās. **C** locū ubi loq̄ detemꝛ īst̄
hugo de s. v. hys ubis aī aliq̄d dice uoluꝛ p̄us ū dice iudicā
at ī s̄idemꝛ. nā q̄dā loca sꝛ. inq̄ silēciū suandū ē. quedā
uō in quibꝛ. hūanos simones. i. s̄fablācōes ad altm̄ etē nō
licet exceptis hys ubis quibꝛ. hō aī dō ulꝛ ad d̄m loquitꝛ
quū ulꝛ in orōibꝛ. ī ml̄cōibꝛ. sꝛ. in ymnis ⁊ cātias māfē ulꝛ
occulte platis dō famlatur. **V**ñ ⁊ bꝛ. hūcōes in oratorū n̄
agnō ēē d̄ p̄t id ad q̄ fām ē ⁊ intelligꝛ ī. in oratorū nēo
aliq̄ agat n̄ id ad q̄ fām ē. nō de ore sꝛ. ⁊ de locūcōe. ⁊ tē
nō detemꝛ ea q̄ sꝛ. plibꝛ. dūda in occulto etē. nec ea q̄ sꝛ.
pauas reuelanda. māfē palare. **S**apiēs. **Q**uidā ea
que solis amicis inuicēdā eēt hys quos hūint ob
uā nariāt. nō p̄st aliq̄ tenē ubū auditū. ec̄. xix. sag
ta infra femorū sic ubū in ore stulti. **I**n eodē. a facie ū
bi pturit. fatuus pturēs nō quiescit donec ubū ptulit
Attendꝛ ē t̄p̄ loquēdi. p̄. xv. **S**imo optimꝛ. optimꝛ ē.
eustē. xxv. mala aurea in lectis argūteris. q̄ lō ubū ī t̄p̄
suo. ec̄. xx. hō sapiēs tacebꝛ usqꝛ ad t̄p̄. eustē. xxvii.
ex ore fatui rep̄babꝛ palola q̄ nō dicit illā m̄t̄p̄e suo.
ec̄. iy. t̄p̄ tacendi ⁊ t̄p̄ loq̄di. hugo de s. v. t̄p̄ tacēdi t̄p̄
loq̄di p̄tē d̄. q̄ p̄i p̄silenciū t̄p̄ tacēdi d̄cā q̄ postea
p̄ ubū t̄p̄e loq̄di p̄ferat. aln̄ detemꝛ tace q̄ al̄ p̄or loqui
cepit. ne forte si simonē eiꝛ ūlꝛ nꝛōꝝ plōe utiūp̄m
⁊ eū qui loq̄. ⁊ eos qui audiūt p̄t offendamꝛ. **A**ln̄ tacēdꝛ
est q̄ ad q̄ duce uolumꝛ aiōs audienciū ī auditorꝝ patos
ad huc nō ēē s̄fidamꝛ. aln̄ tacēdꝛ ē p̄ m̄t̄loquū uitandꝛ.

ul' q' ipi qui locuti sum' nōd' ap' nos m'p'os o'gam loq'ndi
 form' inuenim' q' p'fō anūm' auditor' mag' offendit si s'ino
 qui edificac' debuit d'f'ul' r'ino'rdiat' p'fatur. **A**li tacend' est
 q' h'ū q' p'ntes h'nt' neq'q' tales s't ad q's i'ubū d'ctam' facere
Nō duob' modis si p'ot' ul' dū reuēcia dig' p' impendit
 ul' dū malicia incōrigi' r'io indigna amōmōe existimā
 r' s'bd' q' simōez cor' qui p'ies uob' cepit loq' nō d'ctamus
 int'ūte' o' iob. **N** cū de disciplina sua r' alioz reuēcia erga
 se loq'et' int' cetā sic ait. qui me audiebāt exptabāt s'niā
 meā. r' int'ūti tacebāt ad d'f'ulū meū r'c'. **S**ex p' infirmitatē
 auditor' tacend' eē d'ns ex' suo docet. qui cū ap'los suos ad
 huc m'leales r' ad s'oli . . . unōis d'ctne erudicōz m'p'os
 aspiciet' ait. ad huc . . . m'lia h'eo ub' d'ie. s' nō potestis p'ta
 re m'. **M**ultiloqū timēd' insinuat salōn d'ctōs. **I**n multiloqō
 nō d'ct p'm. qui a' modat' labia sua p'tentissim' e'. p'u.
 .r. tacend' r' eē p' d'ctm' intelligēte oū. eē. .v. si e' r' intellect'
 tūc' p'rio tuo. **S**in a' sic mau' tua sup' os tuū ne capia
 ris multo' discipliato p' reuēci' auditor' taced' eē oūd' p'u.
 .ri. **I**n medio senoz ne adicias loq'. **E**c' mod' instruat
 hug' d'ct' .v. h'is i'ubis. **M**od' loq'ndi m'ib' d'ctat h' e' q' gestu.
 quo sono. r' q' significā q' dicat. disciplina u'bz ut loq'ntis sit
 modestus gestus r' h'ūil'. **S**on' demissus r' suauis. **S**ignificā
 u'gar' r' dulas ut nec mordiate n' impudice n' a'rbulente
 int'loq' dū m'ēbra moueat aut aliq' m'etēt' d'f'ōcōe aut m'f'
 mutacōe uult' p'latōrē sui simōis immutet . h'ūil' d'z eē
 gestus loq'ntis ut ap' auditores grā: s'ino ei' inueniat. **S**on'
 loq'ntis d'z eē demissus ne strepitu r' immodata clamosc' r'
 auditores suos aut in iuste t'reat a' iuste offendat. vū de
 r' loq' ysa. xly. **N**ō clamabit r'c'. **S**en. **V**ox sit s'ni clamore
Suauis d'z eē ne plōis aspi' tanto fiat aūm' audietū ho
 uosior q' to ad aures durior uēit r' i'ocūdiōr. **S**igō. .i. i'terō

simōis dicitur esse uia. aut. mlti de doc. in. ^(mi) **L**icet intelligant. mi placeant
aut mi moueant q̄ dñr vā. tñ dicat. iur. hug. de s. v. cū
uitate uocē est ut sino loq̄tis dulcediē heat. q̄ sepe f̄ uitas
auditori amara efficit si sñ rōne aut sñ dulcōe h̄ ē si l' m
portune ul' impie s̄ cū pfat. ecc. vi. ubi dulce multiplicat
amicos f̄ mitigat inimicos. ecc. xvi. **S**apies ē corde ap
pellabi prudēs f̄ qui dulcis ē cloq̄o maiora tenet. maḡ ei
pficiūt qui h̄nt dulcedē lingue q̄ qui h̄nt sap̄ maḡ
in corde. f̄ no' q̄ simo n̄r dicitur esse pur' p̄. xv. Sino pur' p̄
dñm' est. pur' dicitur esse a falsi' pur' a noie' p̄i f̄ iudicia

O Varior' s̄ **De. iij. que multū valent ad** .
quo mlti valē p̄st ad lī . **g**ue **custodiā lingue**
custodiā. p̄m' ē q̄ an portam oris barre ponat. S̄ dicitur
ē ut porta oris raro apiat. T̄cū ut apta cito claudat.
Qrtū ut mea claus apiat h̄kret. **S**i barre an
portā oris s̄ firma p̄p̄ta tediandi illas p̄s cū quib' plī
guā peccare solemus ul' loca illa inq' h̄em' oad' p̄tandi
p̄linguā ul' tenēdū silenciū nullis horis inq' h̄o facili'
p̄linguā labi. ut ē hora post sup̄cōz abī f̄ potus f̄ alia
silia p̄p̄ta salubia ad custodiā lingue ualēcia. **D**e hys
barris h̄ p̄. xvij. s̄ qui adiuuat' astē. q. ciuitas fir.
f̄ iudicia. q. uectes urbiū p̄p̄ta ex iudicō rōnis s̄tā sūt. q.
uectes ul' q. barre raro apienda ē porta oris f̄ cito claudē
da. **S**apies ad sūmā p̄fōz uolo te esse breuiloq̄ū r̄iloq̄ū.
f̄ s̄missa uoce loq̄tē. **J**ac. i. **S**i ois h̄o tard' ad loquēdū.
Sci. tardiloq̄ū te esse iureo p̄t' cit' tibi d̄s. **J**ac̄ aures ūbis
frequēcius q̄ linguā amoda. sic mltiloq̄ū frequē h̄z p̄m'
s̄ p̄. x. **I**n mltiloq̄o nō te erit p̄m'. sic breuiloq̄ū val' ad
h̄ ut caueat p̄m'. **T**riplice clauē dicitur h̄re porta oris. p̄
puat' in archa cordis. s̄a in manu plati. f̄ in manu dei.
locū iuri religūsi dicitur p̄cedē n̄tis delibacō. **J**o. p̄ uēiat sino

ad linguam q̄ ad linguam. ecc. v. ne teme q̄ loq̄ris. ecc. iij. Noli
 citatus eē in lingua cō. xxi. Vba prudentū stata pondabū.
 Sapiens h̄ os in corde in cordis. s. p̄tate ⁊ dīspōsīōe stīlus
 cor more. In corde. In ore fatior cor illoꝝ. ⁊ in corde sapiētū
 os illoꝝ. Religiosus ⁊ anq̄ loq̄tur a plato suo līna; dī pe
 te. Q̄ nesciētē p̄ ⁊ uolente plato ad loq̄dū portā oris ap
 p̄t p̄q̄ clauē ei tradidit factor tēpli spūal' eē uidi ⁊ q̄si
 fur faciendo clauē. orō; ⁊ ad deū dī p̄mittē e' e' lingua
 gubnare ut lingua regat ne in ea offendat. In p̄. Dñe
 labia mea ap̄res. **De claustrali silencio.**

Circa claustrale silēciū nō q̄ p̄ ei' obīuācia mlt'
 zelac dī plati qui claustra h̄nt in sua custodia.
 claustrū absq̄ obīuāciōe silēciū ē uelō eq̄ sū freno. Jac.
 .ij. Si equis frenos more intum' ad s̄uāciōē nō ⁊ oē
 cor' cor' cōfīm' ⁊ c'. Sessor equi h̄ cetis mēbris ei' lib̄tate
 cedat. ori tū frenū imponit. S' rōr claustr' frenū silēciū
 ori dī imponē. absq̄ freno silēciū uana est religio. Jac.
 .ij. Siq̄s putat se religiosū eē nō refrenās linguā suā
 a malo. s. seducēs cor' suū h̄ uana est religio. claustr'
 absq̄ silēciō ē. q. castr' h̄ns guēriā absq̄ portā ⁊ absq̄
 muro. Job. xl. Memento belli. n' ulē addas loq̄. ecc. xxvij.
 ori tuo facio hostia. p̄. xxv. sic urbs patēs ⁊ absq̄ mu
 roꝝ ambitu. ita uir qui n̄ pōt in loq̄dō cohibē sp̄m suū.
 Religio ū nō suat' silēciū pōt dice' i' Job. xxix. q̄ rupto
 muro ⁊ ap̄ta ianua uruit sup me silēciū. q. bestiam
 crudelē ⁊ indomabilē custodit indusā. Jac. ij. Lingua
 nulls hōi domare pōt foueā obstruit p̄ q̄ infanti pierit
 p̄. xy. p̄ p̄cā labioꝝ ruina p̄minat in malo. ecc. ij. b̄s
 qui n̄ ē lapsus uō ex ore suo. silēciū os claudit. unde
 flama infernalis aēat. Jac. ij. lingua ignis ē ⁊ c' inflama
 ta a gehēna. Silēciū maliciā suffocat. ecc. xix. qui odit

loquacitate extinguit malicia lingua maledica exti emē
 dat **Jo.** lingua maledica mōm emēdat silēciū hōiez rōbrat
ysa. xxx. In silēcio rēpē ē fortitudo nra sic ad fortitū obse
 sor in castro val; clausura bona cū forti adiutorio sic ad
 spūale fortitū val; silēciū cū spē de celesti adiutorio. ab
 bas pastor. omnis labor quicūq; euenit ē extacitūtatē
 supab sic pugil raro ul' nūq; rīcat ū malū ūbū dixit. s'
 uir iūcitur hō ad rā. si aubis malis cauit. claus' paafi
 cat. **pu. xxvi.** Qui imponit silēciū uas mitigat. Silē
 ciū diuino cloqo audiēdo ipat. **trci. iij.** **Co.** ē p̄stolai
 cū silēcio salutare di. **Ybū** maratū nō reuelat mistia itū
 mltū. **cc. xxxij.** v̄ nō ē audit' nō effundas simonē. **i. R. iij.**
 loqre tō q' aud' suis tuis. silēciū fūorē deuocōis seruat.
 sic sol; obstrui uas inq' sit uinū fiatū ut uinū s' forā. sic
 opp; q' claustral' fuerit silēciū ut fūor deuocōis sit ī eo. si cū
 os cū ad loqā sit aptū q'q' deuocōis ē in eo exalat. **cc. xxi.**
 grē fatuoz effundent. au'. loqā sit in uicū. tacitūtas ī
 iocūditate. ad tacitūtatē monemū ex ē. **ysa. liij.** qū agn'
 coeā tudente se obmutescet rē. **p̄lato** ul' hōdi pauca r.
 ne salus huāi gnīs diffret. **litē g' r tu tace** delis ne īpedi
 atur salus tua. **abbas** agato p̄ tricuū lapidē more suo
 mittebat donec tacitūtatē suā diceret qui nō h; discretō
 loquidi hēat discretō; tacendi. **Sen.** tacitūtas hōi stultū
 p̄sapia ē **pu. xij. r rviij.** stult' si tacuit sapiēs reputabit.
Raro ū silēciū mltū inuēit. **Sapiēs.** **¶** cū stultus
 tacere potest. **De disciplina in inuestione.**

xb

Seq de disciplina in inuenta q̄ mltū ē inuidabil' ipa ī
 loco illo in inuidia cauet. In q̄ mltū hōib; displi
 cet. s. admēsā. In inbro r̄ illo inuidia suat inq' ī inuidia
 maxie in dētēs est. s. more. p̄ eā offūsa dei cauem' qn̄ eā
 maxie caue debe'. s. qū loīs ei' utim' magna pūstas est

dim offendit cū in mēsa ei' sum'. cauēt latnes aliq' diebz ne eis
 nocent cū quibz comedūt. p eā ē sic ut cū reficit cor' reficiat' &
 anim'. pū. xuy. Iust' comedit & replet aīa; suā ip' faat ū cū
 pascit' hō pascat' & dō. pūtatē ei' suat q' dō delcat. can. y. **Qu**
 pascat' inter lilia. **In qb; disciplina in mēsa sic seruanda.** / mēse

Quantū ad. iij. ē seruanda disciplina in mēsa. s. q' ad taci
 turritatē & q' ad uisū. q' ad stinēdi sese mod' & q'
 ad cibi & pot' sup'coz. De tō; d' hug. de s' v. hys tō; d; q'sq;
 int' eplās suare discip' in seip' vider; ut linguā suā a
 loqā' restringat. & oclōs suos actūsp'coe cohibeat. & ut cetā
 mēbra cū modestia iq'ete stineat. **I**tē de taciō' taciturnitas
 int' eplās nō ē idēo qm lingua q' oīm t'p' pna ad p'cū
 labi p'icōsi' cū p'capulā inflamata fuit ad loqūd' relaxā
 p'ca. n. diues qui int' eplās loq'atati s'uerat p' in inferno
 pos'it' uehēmā' in lingua ardebat. **I**tē custodia odor' int'
 eplās p'ca nō ē q' nō deat i' p'pue ut uagos hēat oclōs
 n; curiose & ut ampli' aliq' dicā i' ; pudent ea q' apud
 alios agūr cōulustrato p'spiciat. s; ut p'ca' pudice de
 missis lūbz ea tū q' s' appōita s' attēdat. **I**tē custodia q'
 stinēdi sese ibi negli' nō est qm' uidet; n; m'itu m; m
 gestu uiderēs aliq' aut in honestū agat. nich' cū cū strepitu
 aut tumultu fiat. s; oīa mēbra cū modestia & tūquill' in
 disciplina stineant. **A**d disciplinā; insup'coe cibi & potu'
 p. q' q' qm' qm' sit sumdū. **I**n li. de iuta soli. **C**ē crims
 agenda ē sobrie & cū q'dā spūali discip' ut n; m; m' cūe
 n; mōl' n; mōt' ad app'at q' nō deat siuū di. **I**n eodē
 ipā nōitas nō scārit nō crnalit' expleat. s; sic uenit suo
 di. nā ē ad sātate corpis ab' q'to honesti' & ordiati' ingi
 tur tātō facili' & salubri' digitur. obsuād' ē q' sumdi mo
 d' & t'p' abi. q'litās & q'titas. **T** p' ne aū horā q'litās q'li
 bz tāt' m'ub' firm' excepta cā m'isē infirmitatis.

Qui tunc comedendi puerit non exspectat donec salsa pata sit. s. fames. v. abū insipidū comedit. **Sen.** Sol' pams bon' fiet t' cū reūtes fames famelicū reddi. idō nō ē an' etend' q' illa imponit exptatō. q' n' aū eā q' aut' bonū panē h'c' poto' aut' malū fastidiē desiero. **b.** prudent' sobrie q' oī sari satis ē ad omīe adiūtū sal cū fa ne. **Sapies.** deside- rūs oīa adiūt' qui inreline ē nō d'z nimis p'iosa l' deli- cata expe' nec rara ul' insolita require. n' nimis acua- te ⁊ laute p'ata scapisce. **Quod preciosi cibi nō sint**

Ad nō expetenda p'iosa p'mo querendi
d'z cū monē p'fessio volūtariē paup'is. **Qui** pau- uult h'c' sequēs est ut p'm uelit expe' qui p'ciū n' h'z p'ciū q're nō d'z. **Sen.** paup' ū diuites cepit mutari perit. **Sed** affectio pietatis q' d'z h'c' ad paupes dei filios ⁊ frēs suos int' quos nūti sūt qui ⁊ panē nō possunt h'c' **Q**' est hec frimtas q' alij nō h'cant n'cā. alij h'cant sup- flua. **M**agna p'ci' ē sitas q' uilis suus p'cōsa querit cū d'm suū i paup'ibz egē saar. n' v' uē membz eē u' l' cōis cui' x'p' ē capt' qui indigen' m'broz ei' nō spati' **1. cor.** xij. **S**iquidē patit' unū m'eb' spaciūt' o' membra eē. xij. **f**idē posside cū amico tuo i paup' illi' ut i tuis ei' l'eteris. **b.** **N**oli putare g'uitū q' impendis p'cio uelis nolis debitor es. **V**ide p'ci' q' ē mac'endo frequē' eī sup' quibz p'cōsa h'nt acq'rūt' ul' cū p'cō' ei' qui eis utit' l' illi' a quo dat'. **N**oluit d' b'itē aq' q' s' attulānt tres fortes s' libavit eā d'no dicens p'p'ia' sit m' d' ne faciā h'c' rē. **n**' sanguē hōi' iustoz qui p'fēs sūt ⁊ aiāz p'ci' bibam. **4. r.** xxij. **Q**uē' est sū p'ciulo t'm panē ⁊ aq' sumē. q' cū p'cō' p'cōsa h'c' **4. math.** v. **J**udas secessat i m'istrū locū iqz int' feras cū suis uitā i mōtibz agebat. ⁊ fem- abo uescētes demorabāt' ne p'ciopes fierit cōignacois.

Quod dicitur coris cu n cor sit uas v corruptit q infidz fatu
 um ut ee i pcosa pone. Joel. i. Vlulate qui bibitis uinum i
 dulcedie peryt em exore uro no sic e malys sensibz. no ei
 corrupi res pulch ai seml uisa fut. n res odorsu ai semel
 otore aliqs prepit no v q ds uoluit ho qre pcosos atos
 qui cantē estā affigunt ei ai unūtis gū. i. ecce tedi uob h
 bam affente semē sup trā. z unūsa ligna q hnt insemz
 semētē sui gns ut fut uob mesca z tūctis ai autibz tre

Quod abi pcoli qrit freqt acad ul exelcacois amore l'er
 ambicoe. Vbiq e magna fatuitas. fatuu em e sumpt
 magnos face pbreu delcacoē q tūct' abi p gutt durat.
 soui durate delcacoē. Itē ualte fatuu z pūsu e pascē oculos
 mūdi de hoc q sbralyz in paupibz famelico ori dei. **Qd deli**

Multis de causis fatuu e **de non sint querente**
 cor suo delicias pcurare. s qz qui delicatis utit i fir
 tati coris sui remediū adhibz. Vū infirmitas agguat s. au.
 sumda s alimta sicut medicamta. s sic d. gg. ipz medica
 metū in uuln' utit q exquisito remed paulo diuca i hen
 tes exco gū' defiam q pūde ad refectōz pam'. S ad qz ai
 aliqs delicatis utit hosti ei' i suctudo mala sup eū aqritur
 q uix eruat. Sen. volup' se in iugit quibz i suctudie
 adductis care nō p sūt. z ob h miserum sūt q eo pūeūt
 q ill' que sē sup uacua scā sē ncti. i suctudo mala p tines
 ad iugū gule uix deponit. Coruus nō e reūsus ad archa
 gū viij. act' vū gnac h uiciū z auget mltū freqtāt. ideo
 hoc uiciū uix dedist' glutinū e ualte forte q i indissolu
 lu. xij. vxore duxi nō nō possū uere ad matinoi p idu
 solubilitas. uxor ista e uoluptas carnis m h mrio in quo
 dya' iugit sol' ds sepat. Tio qz qui delicata cor suo pat
 adiutoria hosti suo pauat. In li de uita soli. de p dūntis.
 Suffiat ut fiant iustibiles cū nri nō ē cup' l' delca.

sufficit enim concupere malicia sua que cum uix aut nullo modo potest
sine possit ad finem explende naturae nisi per uiam quatenusque delictorum
si cepit accipere uitam ab eis qui perpetui susceperunt bel-
li aduersa oblectamenta fuerunt duo iuniorum et perditatur anima.
Merito quod usum deliciarum frequenter excessus comitat. unde infirmitas
coris et sepe mors sequitur. Seneca perit munda prauitena huic corpulo
moram progare longiore. si uoluptates per quos. quod maior pars con-
pit. potest regere et coherere. Item ipse uoluptates intormenta uidentur.
Item. quis hostis magis quam tanta inuoliosus fuerit sic iniquitas uo-
luptates sue sunt. Sufficit aliter si hostem suum excusat. sed uoluptates
non solum excusat uoluptuosos. sed et inuolentes reddunt et contrac-
tos et leprosos. et alijs infirmitatibus affligunt eos et tandem interfi-
cunt eos. Crisostomus. hi qui in delicijs et luxurijs uitam ducunt
resoluta corde et omni cura molliora constant. atque infirmitatibus
repleta quibus ad tumultum malorum perducuntur et tremor et imma-
tura sentus accidit et est spiritus uita in medias et in medicamentis
sensus a tardi gressus et obtusi et quodam sepulta. Seneca. uictus
est sic certe facili nec ad uoluptatem sed ad abum accede pala-
tum tuum fames excitet nisi saporis cum os non solum sed abum su-
mat sed totum cor. nec quod sunt sicut retineat sed ad membra transmittit
tunc non est hinc rursus insuperatibi ad os tuum. sed ad cor. aliter
ei quod minus est cor per se gule. et quod gule sunt deliciae cor sunt
noticia. unde si ille qui habet multitudinem ciborum deliciarum tam
uult in summe quod gula sit saciata. potest in mente infirmitate
ultra et morte. Si accide potest in illo qui in abis non ante-
dit nisi quod gule sunt deliciae potest esse cor mortuum. **N**on
congruit deliciae quod magis sumus. b. v. uisum tunc per me vig-
quedam est sollempnitas maxime cum sabbato quod peristolam deliciae
sollempnitas congruit non iugilie. non congruit et deliciae loco in
quo sumus. locus non est exilis. uallis misiarum non locus deliciarum
non creat dominus hoc deloco deliciarum ut huiusmodi delicias perdat.

Ite nō agnūit deliac statū corpōis mā nē ē hūā nā
 que faale corpūr meli' suāt' mā aq̄ salta q̄ māq̄ dula.
 Nō ī instatu nē bñ institute positus mēlicyis corpōes
 māt' qm̄ tōlo q̄ aq̄ salta & instatu nē destitute custod'.
Nō agnūit deliac sūūi pōcōi corpis suo maliuolo tor
 tura & pedes agūit nō deliac. pū. xxx. **Q**uē delicate apui
 cia nutrit seruū suū pēa senacet pūacē. **I**tē nō agnūit
 deliac stitue cōis cōcōi iūga nā ē. pū. x. vuga i dōso
 ei' qui indiget corde ei'. xix. **N**ō decet stitū deliac. p st'
 tū alio faciātū mo tra pū. xx. stitū alio faciāt' est
 hō carnalibz deliacis repletus. **N**ō agnūit ī statū rā
 ni. b'. ē qui nō fallit' elegit q̄ carm̄ molesti' iū q̄ meli'
 id utili' id mag' eli'. cē q̄ ipi' xpi' nō carm̄ delcabilia
 s' molestia d; hō xan' elige. gal. v. **Q**uē sūt carnē suā
 crucifixerūt cū iūcys & cupys. q̄. qui nō accipit crucē
 suā & seq̄ me nō ē dignus. xan' pā' d; elige hēc cū
 p̄lo dī carnis afflicōz. q̄ mōrdiatā cū sūis dya. dō
 loz. sic de moysē lē. heb. xi. mag' eligēs affligi cū p̄lo
 dei q̄ t̄p̄al' p̄ū hēc iocūditatē. **S**p̄ali statū religio
 nis nō agnūit deliac mēstō religiois nō sūt q̄rende
 deliac caruales s' atō sp̄ande & q̄rende sp̄uales. tūc d's
 mēstō filys isrl' māna dedit cū ab; t̄ieu' dēfēt. dēu.
 viij. **A**ffixi te penuria & dedit t' māna. **Q**uē t̄enas deli
 cias nō uult hēc celestes p̄t sp̄are. gg. in moz. si a car
 h' q̄ lib; abscondim' mox in spū h' q̄ delcāt in uemin'.
Colyba fugit aq̄. aq̄. s. carnal' uoluptatis. **S**. Delica
 ta est diuina nā dōlo q̄ nō datur' ad mētibz alicāz
Jo. xvij. **N**isi ego abiero padit' nō ueniet ad uos. b'.
Quis audeat dēcto' carnis illecebris fantastias
 deditus paditū expectare & claustrū ingredī carcem
 eligit. mā p̄ p̄tis suis p̄ntat ul' p̄umat' ne p̄

eis infirmitati carni tradat. nō ē a carcer loc' deliciaꝝ. **Q**' religi
mitrat eē t amore x' cruce ascend'. nō ē crux locus deliciaꝝ. nō
est p̄pnatū x' uinū electū. s; uinū miratū l' acetū felle mir
tū. **Q**' xxv. 7 luc' xxv. **R**eligio loc' ē u' intēdend' ē sapi' p̄p̄
ende q' multū m̄p̄duit deliciae. **J**ob. xxv. **S**ap̄ia ū inuēit
intra suauit' iuuetū. **J**o. pulch' dī ap̄d' ḡcos p̄mgus uet'
nō ḡgnit sensū tenuē. **S**en. **C**opia cibor' s̄tilitas ip̄edi
Abstinētia v' adeliays valet ad intelligētiā. da. i. **Q**' ab̄s re
gros itēpsunt grossis ab̄s intūti intelligētiōes cōis i
uenti sūt deliciae q' uirō religioso nō īgruunt. **Q**'d nō

Non d; rara 7 insolita **se querendi cibi insolita**
q̄re' qui in religioe labori iusticiā d; p̄ce. hugo
desco vic. alij uqua quedā 7 insolita cibor' gnā ex̄p̄it
ita ū seꝝ p̄ um' hōis uentre' p̄onis cūpagos turba fa
milor' disciurat. hoc alij p̄tiorē elacōis accid' q' ē ap̄e
tūt alijs excellētiōes eē in suo ieiunio ad sp̄ale facē
nitūt'. **J**o'. **S**unt t' ieiunia pura casta modata 7 nō s̄
sticōsa. **Q**'d p̄dest oleo nō uelca 7 molestias quasda' rōis
fiacilitates cibor' q̄re'. **C**arita. papau'. nuges palmarū
fructus ortor' cultā v̄tatur ut cybario ne uelcatur
pane. **J**o. audio p̄sonas quasda' i' r' hōiū q' nāz aq̄
nō h̄it' neo uelca pane. s; s̄ob iuiciis delicatis 7 iustit
olū' p̄chpudor nō erulesam' h' . m̄ti inep̄cis n̄ tēdet
sup̄sticōis. **J**ulij 7 famā abstinētie in delicijs q̄rim' for
tissimū ieiunū ē aq̄ 7 p̄ams s; q' glāz nō h̄z 7 ōs pane
7 aq̄ uinū q' publicū tēcē ieiunū nō putatur.

Qui in religione **Dissuadet cibor' studiosa ip̄atio**
ē n̄ d; studiosē ip̄ata īcipiscē. **C**ibor' n. studiosē
7 laute ip̄are ē gladiū hostis sui aciere. hug' de s. vic.
Alij sup̄sticōsi nimis imp̄andis ab̄s studiū adhibent
infinita decoctōnū 7 fr̄uor' 7 adiūtor' gnā extogūates

corda uia crapula et ebrietate. Crapula est cruda epula. Sen.
ete aut cruditate uixit ebrietate. Sobrietas uero in cibo et potu
aie et cor multum est utilis. Eso. michi sic salute michi sic sensum
acume opat michi sic cogitatio fugat sic modata refectio.
Excessus aut frequenter est occasio felicitatis multitudinem que non solum aie et
et cor est nocua. Sen. fastidientis stomachi est multa degustatio
que ubi uaria sunt et diuisa inquant non alunt. ecc. xxxvii. In mul
tis escis erit infirmitas. Sen. de antiquis loq. Simp. erat
ex causa simp. ualitudo mortuos multos multa feda fecit.

Ad modum sumendi *De in sumendi cibum.*
Cibum pertinet inuidia et temperantia. Inuidia in multa
non suant. de q. hug. des. vic. ad da felicitatis frustra adipe distul
latia inelabit in uoluntate aut super inuicem. Alii undas ma
nus ad uestem suam deigentes rursus ad cibaria tradenda
redierunt. Alii nudis aratris codearis uice piscantur uia
in eodem uere et manu ablucio et uentris refectio que uideantur
alii senecorosas crustas cibarys itum infigunt. et reliquas
denarium suorum offas faciri potest de nigunt. et sicut h. aduentibus
erubescenda suant si a facientibus presumpta non fuisset. nunc
aut sustineant audiendo ueraciam qui in faciendo nolue
runt hinc disciplina. In temperantia in aduicandi intelligimur si
tracti homo et non cum inuicem festinatione coed. Ad hanc
temperantiam per refrenare inuicem appetitum cibi uel potus et se
non effundere super escam. ecc. xxxvii. Noli esse auarum in omni
epulacione nec te effundas super omnem escam. Au. si potest uel in
omni uicio et cupiditate et uoracitatis precosissimo sapiens uita.
In sapiens a fetidissime gule flama in uulissimum cibum ardet
at et facius quisque more domini maluerit pisces uel escam que le
ticia. Esau non propter hoc inuicemores sunt nobis plebs bestie
que uilioribus escis alunt effusio uultus inuicemores super escam
est quam animus ad cibum sic ardore trahit. ut aliud cogitare

nō sinat. Comitari solz fedā auuiditate mordiatō sancte
 to panē ⁊ suūdo cibū ⁊ mastucando vak ⁊ hāc auuidita
 tem psalmi intpōsico cū aliq̄ orōe. Ad idē vakz audit
 sacre sc̄ptē ul' recordacō. In lib' de uita soli. Cū mādu
 cas nequaq̄ totus manduces. s; cor tuo suā refectōne
 pcurate mēs nō oīno suā negligat. s; de meōna suau
 tatis dñi l' sc̄ptay ad q̄ eā pascat meditacō ul' saltē me
 morando secū tūmiz ⁊ digāt. Au? Cū acceditis ad mē
 sam don' inde surgatis q̄ uob' s; suetudiez leg' sū tūmī
 tu ⁊ stūcōe audite nec sole uob' fauce' sumiat cibū s; ⁊
 aures esuriant ūbū dei. Saluator dñs tēptanti de p̄o
 gule ait. Nō in solo pane uiuit hō. s; in oī ūto q̄ p̄d
 te ore dei. Insinuas cibū corle despiciend' eē p̄ spūale
 Cōtēpnetes cibū spūale ⁊ appetētes corle tēphnō. v. b.
 hys ūb. vob' inuentib; in unū ut ūb' apli utar iā nō
 est dñica cenā māducare panē q̄pe celestē nemo q' req̄
 rat nēo qui tribuat n' des̄pturis n' de salute agit aīaz.
 S; nuge ⁊ risus p̄funt inuentū. Itē int' prandēdū q̄
 fauces dapib; tū aures pascat tumorib; quib; tot'
 intent' modū nescias medendo. *Incipit lib' t̄a. prima*

Stensio qm̄ qui *pars hui' libri. q̄ mul*
 in religioe est se *tū tēptentur seculum*
 cebeat hīc ad nūd *relinquentes.*

⁊ ad corp' p̄riū agend' ē de tēptacōib; q̄
 multū solent uerare nouiciū. p̄secut' ē phāo c' mag'
 exatu filios isrl' qui recesserāt ab eo exo. xiiij. S; p̄ imō
 multū desidat redire ad domū vnde exiit ⁊ ut illi q'
 tū cōtēpsit possit p̄uale. allūit. viij. s; nequiores se. q̄.
 xij. ⁊ luc. xi. In deserto tēptat saluator. q̄. iij. Glō. in des
 to fit tēptacō qz nō aū hostis se erigit q̄ homo de mō
 exit. Itō accedenti ad sūtutē dī dī. p̄pa aīaz tuā ad tēp'.

ecc. ij. 6. in moy. Lucē iūitudis vmb^{re} seq^{ue} tēptacōis. **Ondē**

Quoniam tēptacōes p^{ro} on^{ne} q^{ui} tēptacōes temptēt hoīes.

1) tēptacōes impugnat hoīes. Sō q^{ui} tēptacōes amicus dī sūt uti
les. Tēptacōes ondu^m modi impugnatōis q^{ui} tēptator h^{ab}. Erto q^{ui}z
modis qui tēptat repug^{ne} d^{icit}. Cū nō tēptacōes sūt inuisib^{iles} pug^{na}
cor^{is} ē inuisib^{ilis} nec sū cōli cogit^{ur}. imo optet ū ad lum^{en} sibi
oculis cordis maīfēt^{ur} agtō h^{ab} impug^{na}ōis p^{er}idōsa ē nō ē re
pugnat q^{ui} se impug^{na} ignorat. b. dya^{bolus} ē q^{ui} uidē nō p^{oss}ūt z
uō mⁱⁿ caue tēptacō^{is} arā suū z meo pauit sagittas nar
rauit ut abscedēt laq^{ui}os z dixit q^{ui} uidēbit eos. Jo. tē mar^{cus}
impug^{na}ōis cū te impug^{na} nescis grāte p^{er}id^{et} ē h^{ab}ie uix se hostē
suū z nescire hoc. Cē p^{ro} nō q^{ui} impug^{na}ō q^{ui} facit dya^{bolus} hōi
ctificari pōt ex t^{er}ra cap^{it} g^{ra}is. v. scrip^{ta} militez decepit. v. tēptacō^{is}
ō impug^{na}ōis cē duratāz dicēs s^{er}u^{us}. Inimicias ponā int^{er}
te z militez z semē tuū z semē illi^{us}. Sō ex li^{bro} Job p^{er} z ij. cap.
v. sathan p^{er}cut licētiā ad nō v^{er}o daret ei licētiā flagelladi
Job. Itē q^{ui} z luc. iij. v. legi dya^{bolus} tēptasse dūm z f^{ili}u^m. Assūp
sit formā hūanā q^{ui} p^{ro}misit dō^{minus} ut tēptacō ista cūor fiet. Je
i. cor. vij. reitūm inidipm ne tēptet uos sathanas z eph^{es}
vi. Nō est nō colluctacō adūsus car^{ne} z sangnē s^{ed} adūsus
principes z p^{ro}tares tēbra^{rum} h^{ab}az. z act. v. Cur tēptauit satha
nas cor v^{er}ū z b^{ea}tō martīo lē. q^{ui} dya^{bolus} multo cēs appuit ei
in fō^{rm}ā hūanā. Sim^{iliter} de b^{ea}tō antonio cui appuit in fō^{rm}ā pūru
li mⁱⁿgrū z in fō^{rm}ā z aliū diuisōz g^{ra}m. Sile leg^{it} de mltis alijs

Quoniam tēptacōes multū ē util^{es}. b. nō ē mltū sūt utiles.

m) ut uēiant tēptacōes. q^{ui} nō corōab^{unt} nī qui legitie ctauit. aut
qm^{od} ctabit si desit qui impug^{na}. Q^{ui} d^{icit} in cū uictoria si nec
implio sui imputēssit in arrego l^{ib} glāz sū uictoria l^{ib} uic
torā sū pugna. Tēptā p^{ri}mo erud^{iti} armoy expiēcia
militabz ē nōcā Job vij. q^{ui} siliaa ē uita hōis sup^{er} t^{er}ra. Judic.

.uy. h sunt gentes qs reliq' do' ut in hys erudiret israhellem
 ca. xxxuy. Qui no est temptatus q' fac. In eod'. Qui no e tep
 tatus pauca recognoscat. **¶** Sado huiliat & sic a p'apiao sup
 bie p'siat. 6. du uicia nos temptant p'ficientes in nob' u' res
 huiliant. Id. Iobuseu isrl' tol'at ut huana mes de se huilia
 sciat du muna no supat. Id' cu p'teptaco' huilitas p'fiat
 p'spa e ipa adu'sitas q' m'ete ab elaco'e custod'. It' cu tepta
 m' in iuris disp'natiue ubi ag' ne u'itibz quibz p'ficiam'
 extollam'. i. cor. vy. Ne magnitudo reuelaco'um extollat
 me datus e michi stim'ls carnis &c. **¶** Tco negligencia
 repellit. Vn d' glo sup i ps. p'ba me dne & tepta me. n' tep
 taret negligentes cem' timor hostiu hoies effiat uigi
 lantes. Secitas uo effiat eos pigros. q. xxv. uigilate & ora
 te ne int'is int'epne. **¶** Quarto v' addit. sc'u. Multu adiat
 s' ut' lacessita. Camis puocatus bellucosior effiat. 66. Jgs
 flatu p'mitt' ut crescat. Aq' inueto obstacio maiores uires
 ercet. s' ctame t'poms oco e ut aliq's uirior effiat. Vche
 menca & t'poms oco e ut ei qui teptat gra augeat. i. cor. x
 fidei e ds qui no p'mittet uos teptari sup id q' potestis. s' fa
 ciet cu teptne p'uentu ut p'stas sustine. **¶** Quinto u' hois
 notificat. ceut. xiy. teptat uos dns ds vi ut pala fiat vt'
 diligatis cu an no. 6. 2. Jemo uires suas impate cogit.
 Si em' bella desit u'itutu exp'mta no p'de'it. Id' m'ra ubi cu
 disp'naco'e ag' ut mes ma no nq' p'ulsaco'e cu'p'e ferat.
 fla ee se m'gru uirui ho' credet si nllm unq' eayde uirui
 testu archana sciret. **¶** Sexto teu glificat u'ps. crua
 te & honorificabis me **¶** Septio ppl' edificat. Thob. y.
 hac teptne io p'misit cuere illi ut postis daret' ee' pacie
 ei. **¶** Octauo ei qui teptat imp'ia hore acq'rit. vñ leg'
 de b'co Antonio. q' cu qda nocte a temoibz ee' lacatus
 sbito quida radi' lucis & teos & tenebras effugau' statiq'

sanatus x̄ p̄ntē intelligēs dix̄. v̄ eras ihu tōe ubi eras q̄i a
p̄ncipio nō affiusti ut curares uuln̄a mea ⁊ vor ad eū ait.
Antonij h̄i erā si expectabā uidē ~~caru~~ ctamē tuū. nūc a' q̄a
uulit dimicasti in toto orbe te faciā noīari. **N**ono in fu
turo corōat. y. thij. y. **N**ō coronabit n̄ q̄ legitie ctauit. ⁊ iac.
.i. d̄ de sufficiente tēptacōz qz cū p̄ba. fu. acci. coro. uite. tho. 3.
hoc p̄cto h̄i om̄is qui colit te qz uita ei' si n̄ p̄tōe fuerit
S **E**q̄ de modis **Q** dya' multū uitē mēda. coronabit.
impūgnandi quos **cys ⁊ aliq̄ mēdacia ei' significauer**
dya' h̄t. ⁊ nō d̄ q' dya' multū uitē mēdacys tēptando. **J**o. iij.
Ite mendax ē ⁊ p̄ ei' mendacō usus ē tēptacō m̄hr̄ ē ait.
Jeq̄ moriēti. ḡi. iij. Ite tēptando saluatore h̄i o' t' da
bo si cadens adoraueris me. a. iij. illi qui ē n̄ p̄tō p̄mittit
longā uitā ut diffat uenire ad p̄maz. h̄i ē repmissio neq̄
sima que multos p̄didit. ec̄. xxix. cū p̄ celestis t̄p̄ra ⁊ mom̄
ta in sua nō m̄dya' p̄sūt p̄tate. ualde fatuus ē qui cred̄
dya' de futura uita sua disponēti. ualde fatuū ē eū illi mē
dacō quo dya' pl' q' centū milia hoīm dix̄ in m̄fūū dice
bat ei eis. b̄n̄ adh̄ facietis p̄maz. ⁊ uolūtes ⁊ spē h̄ebant
faciendi eā nūc in m̄fūū sūt ⁊ n̄ possūt eā face h̄i d̄s p̄tēti
p̄tōri p̄mittat p̄tōz tēssioz. t̄n̄ nō p̄mittit ei castitū
die illi qui p̄maz assūpsit int̄ dya' suade ut abiat
on' p̄mē ad q' mults fraudibz uitē. p̄ n̄t̄ ex honacōz
q' nō ē ex honacō. s̄ leuis homis m̄gūssim̄ imutacō ut
festuce int̄abē ul' mōtē. **V**n̄ qui tēptat d̄z dice. si h̄i on'
tēpsūo nūq' sū onē ero. **C**ui qōi si plene r̄ndē uoluerit
dice potit. iūno p̄net sup te mōs magn'. s. m̄fūal' pena.
mōte ḡiuor. ap̄c. vi. dicent mōtibz cadite sup nos ⁊ c. b̄
nū ē g' leue on' f̄re ut t̄n̄ on' possim' uitare. ap̄c. y. **N**ō
mittā a' pond' sup uos t̄n̄ id q' h̄etis tenere. **S**o ea que
diuissim' p̄tanda s̄t s̄m̄ o' dices. qm̄ h̄i p̄ses p̄tāe tot ām̄s

mj

Cui dicend' e' h' hodie cu' di adiutorio portabo .7. cras tantu' de
 portabo leui' cu' di adiutorio p' assuetudine. **S' v' fallit post**
 co' soluit diuino. **q. vj.** Suffiat diei malicia sua. **¶** T' co' u' te
 hois adi u' diuid' dicit' tu debil' es nullo m' posses h' ptare.
 Cui dicend' e'. Si intelligis mea u' sola vey dias cu' septu'
 sit. **Jo. xv.** Si me u' potestis face'. Si intelligis v' q' p'su'
 di iur' adiut' eudes e' mendaciu'. **phyl. i.** Confidim' i dno
 ihu qm' qui cepit in nob' bonu' op' p'fiat. **ete. iij.** o' p'su' i
 eo qui me confortat. **¶** Arto spoliatoz u'it' exhonat'oe sic
 qm' lat' simplice' scolare' exhonat' cappa sua auz ul' lapides
 p'cosos celis reputare p'iaz q' dya' uult auferre t' v' de
 les cu' caue' taq' spoliatoze' rei p'cosissie. **apo. iij.** Suateo
 t' eme auz eme' e' fructu' p'me' ipare. **¶** Q'nto q'rit p'od'
 diminue' ad q' celeste gaudiu' tibi t'end' e'. **y. cor. iij.** **Jo**
 q' imp'ia est mouitaneu' r'leue' t'blois n're s'u' mod' m'lb'
 limitate' etiu' gl'e' pond' opatur in nob'. **De. iij. tempta**

¶ **M**ultiplex dya' impug'oz o' b'. **comb; dyabli.**
 loq's de illo u'lo. **ps.** Sicuti caudab' te uitas ei' no'
 ti. **7. c.** S'ut inq'. **ij.** t'ptaco'es q' v'ndiq' caudati n're h'em'
 scuto d' caudari an' r'et'. a dext'is r'asim'is. timor afflicto'
 is r' noctn' est r' plane tenebros' q' absco'd' ab odis q' u' st'
 adigne passio'es h' t'pus ad fut'az gl'az q' reuelab' in nob'
 S; facile h'uc radi' u'itatis exsufflat. iugit' ei' odis cordis
 n'e' p'ca q' fecit' n'uc etia' supplicia. n'uc etia' p'mia n'e' ea q'
 p' nob' p'tulit x'. ad luce' q' ta' m'ltip' u'is noc' recessit. S; ti
 me sagitta que indie leuit' uolat. si no' leue' uuln' infl'i
 git. h' sagitta uana e' gl'a q' optet caue' fu'ctozes u' dese
 rant scutu' u'is. **¶** Q' d' e' ta' r'iu' uam' r'ib'it p' a sinist'is.
¶ p' a sinist'is pulsat dya' pusillanum'. de m' a dext'is
 h'uais laudib'. S; sic no' p'fiat. d' uirib' deice' neq'o. S; for
 te deq'ye possu' alic' ingem'o p'ditoris nego'ci' p' amblans

v

intencibus est ambicō. Subtile malū secretū iur' pestis ocul'
ta doli artifex nū' ypōc̄sis luoris parēs uicōy origo criminū
fomes uitutū crugo tinea sc̄itatis cōtēpl̄it aut. vanā gl̄az q'
mam uana ē forte. solidi' ad affr̄ares forte honores forte de
uicias. Quid si uitas inuestigat hūc p̄ditore' & negocū
arguit tenebr̄. nō restat callido inimico n̄ cōtra eos quos
uidit oīmodis dilige iusticiā & odire iniquitatē n̄ ut iniq'
tatē palliet uitutū ymagie. D̄s cū p̄fōs boni nouit ama
tores malū eis s̄s̄p̄e b̄. nō mediocris s̄ p̄fā suade' conat'
ut facile qui currit m̄rat. y. cor. xy. J̄x sathanas t̄s̄s̄i
gurat se in angl̄m lucas. Sola autē ē uitas que palliatā
deceat. falsitatē. *v. auertenda & timenda arca dyaboli in*

v. **C**itra dyā impugnatōn̄ v. n̄b̄ sūt *pungnatōnem.*
auertenda & timenda. s. dolositas. crudelitas. inimi
tas. uarietas. uniuersalitas. **D**olosē impugnat nō sol'
q' mēdacys ut p̄us oīsū ē s̄ & q' tortuose mōdit n̄ aḡsat
ab eo qui tēptat q' intend'. p̄. ult. tā sūt in difficilia t̄c.
Vnū illoy ē uia colub' sup̄ petra. gl̄o. uia colub' uocat uene
nati hostis astucia q' insidiam hys n̄ desinit quos petra
fundatos cē cōspiat. J̄tē q' delcā^{te} est p̄omit q' molestū ē
subiat. ecc. ix. sic pisces capiuntur hamo. & sic aues capiunt'
laq̄o. sic hōies capiunt' t̄p̄e malo. s. t̄p̄e tēp̄ms. pisces capi
unt' & esca hamo sup̄ posita. **C**rudelit' & in misericordit'
impugnat ut p̄z in iob cui abstulit sua & suos & afflixit
in p̄a p̄ & si malū v̄ p̄cē & in hoc nitūdit impugnat ut
p̄z in uxore iob q' ei reliq' p̄ q' cū p̄ca impugnat q' dixit illi
cū amisiss̄ sua & suos & p̄ciss̄ cēt ulcē pessimo adhuc p̄
manes in simpli^{te} tua b̄ndic̄ tō & more Job. y. Inisio ē. q.
dicat. Si p̄sciauis in b̄ndic̄ōe tua moueris. **C**ōtinue
impugnat dyā. b̄. tot t̄p̄ibz plena ē uita n̄ra ut n̄ i m̄to
tota ip̄a dicat' tēptacō. gg. dyā' assidua tēp̄ne nos tēptat.

ut nos saltē tedio uicāt. Varijs impūgnacōibz ī pugnat.
 ut q̄ nō uicāt una uicāt altā. pauli' q̄r. aug. hostis n̄r au
 mille nocendi artes tā uarijs expugnād' ē telis q̄ impūgnat
 insidys ipe tēptat s̄. p̄plexionē. ul' mores. ul' statū hōis. gg.
 Intuet inimic' huāi gn̄s uniuersos mores ē uicāo sint p̄p̄
 qui t̄i' oppōit aū faciē ad q̄ cognoscat facili' i. diari mentē
 ut blandis ac leuis moribz sepe luxiam. nō nūq̄ vanā
 glāz alpis ū mētibz uā supbiā ul' crudelitātē p̄ponit eos
 qui sūt indesto paup̄^{ns} uicāt ad uā ul' impaciāz. Vn' ei'
 tēptacō talibz ē uentus urens. deut. viij. Di de solitudine
 inq̄ sūt filij isrl' q̄ in ea erat sp̄sus flatu ad urēs. hys q̄
 sūt in p̄sp̄itate suadet pigritiā t̄ talibz ē tēptā ut uetus
 aquilo. eccl. xlij. Ventus aquilo flauit t̄ gclauit citall'
 ab aq̄ illos quos uidz fientes ad bonū uicāt ad h̄ ū ex
 cedit ut de alto possit eos p̄cipitare q̄ ē multū p̄dōsū. 20.
 sup cant. Nō h̄z callid' hostis machinamētū efficac' ad tol
 lendū de corde dōlōz q̄ effice q̄ in ea incaute t̄ nō cū rōne
 ambulet. eph. v. uidete fr̄es q̄m̄ caute ambuletis. i. pet. viij.
 Nolite p̄gnari infuore qui ad tēp̄nē uob̄ sit. **I**mpuḡcō
 o' v' ē. vū d' ut sagēa q̄ est rete totā aq̄ occupās. aba. i. expā
 dit sagenā suā t̄ sp̄ iusticiē gentes nō cessat. **I**mpuḡcō
 ei' v' ē q̄ ad t̄x. b. insimōe. p̄munitos uos ēē uolo nēnē
 sup tiam absq̄ tēp̄ne ēē uictur̄ ut cui forte tollit aliqua
 aliā secur' exsp̄ret. aut forte nō secur' s̄ pauid' mag' t̄ s'
 petat ab ea libari ut nūq̄ s' incoye mortis h' libtatē p̄f̄āz
 seu regē audeat tolliā qua iure d̄sidānda nob̄ ē tā benigna
 erga nos diuine pietatis disp̄nsacō ut quibzda nos tēp̄tibz
 paciāt diuic' occupari ne forte p̄dōsiores occ̄rant. ab
 aliq' ū ac' libat ut p̄sim' alijs nō quas utiliores forte p̄uidz
 exteri. **I**mpugnat dya' nō solū uigilātes s̄ t̄ dormientes
 gg. scōs q̄ in' uak uigilātes ḡiu' tēptat dya' adrentes q̄ d̄s

temigne punitat ne saltē sopius a passiois pūmo uacet.
Sustinentia pānis que est indolente p se nō lz mitū. s. re
phensio q̄ est inuigilante e'a quo inatadō scā ē. vñ oadna
le dām ē ubū gg. In fine uite fora' impugnat scāes q̄ si tūc a
liq̄ uicāt. p' nō uincet ab eo. vñ dī calcaneo insidiam q̄ est
ps extrema cōrs. gñ. iij. gg. Sa' q̄ plerq̄ eis quos cepit q̄
uiores culpas ingit cū pūctis uite timido illos gpi. q̄re
cognoscat. **I**te v' ē q̄ ad loca. Job. i. cū uim tiam p̄ pam
bulauit eam. i. p. n. cū uim q̄res que deuoret tēptat inel
to. in cū uim in loco t̄ sacro ut p̄ m̄pōib; x. ij. iij. **I**te
v' ē q̄ ad ps impugnat t̄ diuites t̄ paupes. paupes cap
eoy dicacōz. pcurāto ut oadone diuiciay fiant mali. diffi
cile enī ē nō corrūpi stibino eay. aba. .i. ipe sup omēz
imūuicōz cōptabit aggem t̄ capiet eā. diuites t̄ potentes
supat q̄ diuiciay t̄ p̄ faciēs eos abuti. q. p̄o gladio eoy
iys uulnat. aba. i. ipe de regib; triumphabit t̄ tyranni e
runt rididli ei' ipe illo' p̄a' mitāt acōre' p̄ quos sperat se
plures acq̄situr. .s. illos qui p̄sūt. i. p. xxxi. totū pondus
p̄ly uisū est in saul. iij. p. xxy. nō p̄ugōis i' maiore' t̄ mi
nore' q̄ p̄ia' nō i' regē istī. **I**te mag' impūgt̄ scāores. gg. Cre
centib; ututib; mag' seuit dya' ad tēp' sup e' Job. xl. ab
sorbet' fluuū t̄ cū antiq' hostis p̄ magno nō h' cū sō u
re sue thyrāndis t̄ena q̄rentes tenet qui p̄ ip̄a uite sue
fastidia deorsū cūit. s. illos magno ope raxē mitāt. q̄s despi
tis t̄rens studiys iā uingit celestib; itēplabat. **V**ni
sal' t̄ est impūgtō q̄ ad ea quib; impugnat. utit' ei' ad in
pugnād' t̄ bonis t̄ malis. sap. ix. creature dei modū sūt
sūt t̄ intēpnē hōimū t̄ in multis p̄az; proib; insipientiū ob
uiuat se dya' i' hōies q̄ hōies i' ip̄m debūnt se uiuare
t̄ p̄māssim eoy dya' uiuat ipe pcurat ut hōies bonis di
i' dīm utant' t̄ bonis ip̄is in malū p̄pū abutāt' t̄ maxie i'

pot in amatorib; tioroz. v. ton e ei gu. uy. tra coedes Job xvij.
 abscondita e intra pedita ei. ysa xxij. Laqus sup te qui hita
 tor es tre euno di pu. i. frustra iactat rete an odos pñator.

SEq te in repug^{di}. **De modo repugnandi serpenti**
dra. Cē q p no^d q icntilli^d infernali p contritio
 mod^d repug^{di} spenti infernali e p itoz capitis **nem capi**
 ei^d q mod docet dñs mgu. uy. loqs ad serpente **tis** —

my

de milie q figurā tenz eate qpa iact capud tuū. S' pēs cap^d
 p cecis mēbris custodit. r nō ē capud neq^d sup capud colu
 bri. ecc. xxv. Idō totis uirib; debem^d conari ad ipi^d itōne
 Capd uo ei mllige ul' supbiā ul' pñcipiū tēptōis l' pñm
 cordis anq^d plonē ul' opōnē exierit extra. Cōtō capitis
 l. p m. l. destructō supbie uiltū v; ad repugnō ei r hanc
 facit hūilitas q uiltū v; ad triumphād te dra. hūilitas glāz
 uictorie totā dō atibū r ip h totū pond^d ply eate imponit
 au^d. n. ē uictorie glā r pugna hūilib; ad aduitorū gñe
 dat a quo supb resistit. Idō nō ē uix si hūiles tūphēt r su
 pbi uicant. Jac. uy. d's sup re. hu. a. dat grāz. Itē cap spē
 tis infernal ē itered^d q impñcipio tpmis ē ei resistend. poeta.
 Principys obsta sō inedia patitur. cū mala p longas
 ualuerit moras. gū. in mor. Si tpmi in corde nascenti festi
 ne nō resistit hac eate q uicitur mora robzat. In ps.
 bis qui te. r al. p. su. ad re. dra. a. puul^d ē impñcipio tpm
 nis. vñ tūc faali^d ocadi pōt uihōie. In morte p gentoz
 libati sūt filij isrl' de su^{te} phaomis. ero. xy. pgenta inf
 nal' sūt pñcipia tēpniū quib; si uirilit resistit cito libat
 hō adra. q u uo ei impñcipio nō resistit uix ab eo se ex
 pedt. Jo. iube^d est antiquus spens r ñ capite teneat tot^d
 stati illab; . Contend^d est capd' spentis infernal' ut pñm cor
 dis ante destruat q p locōne ul' opoz ext egrediat. Sumo
 ope d; hō custodire cor suū sic capd' suū uix amōitōne

illa. **m. r.** **Estote p. si s. dya** taq̄ supb; & ambicōsus supmā p̄
mī. **s.** cor obtuic̄ uitaē taq̄ artē in cast̄ uro ut i nō p̄f̄e dnet̄
Vn cordi cogues inuitat̄ & aff̄m̄ ad malū int̄d̄. **66. fr. i**
Job. xxx. Om̄l' ueniunt lat̄nes ei' & fecerunt uia p̄ me maligni
s̄p̄ qui exquirēdis hōi mortib; occupant. **Q**uia s̄ in afflicto
rū cordib; faciūt int̄ adūsa q̄ ext̄i tollant. cogues p̄uas in
mitte nō desistūt. **Itē gg. fr. i iob. xli.** alit̄ ei' p̄nas artē facit
& flama de ore ei' egredi. **Q**d p̄nas n̄ succēsas nitrens̄ oca
p̄lēcōis reptor̄ mētēs appllat̄. tāto ḡ leuata alicui' p̄unas
flat q̄to auisu suggestiōis occide hūas mētēs ad illuc̄ta i
flamiat. flama oris ei' ē instigacō occide locutiōis. **dama** p̄
tēs ē dya' inuissioēs facit. inuob̄ ē eas suscipere ul' nō suscipere
aug. dya' ē plen' intentiōis uicōy. **¶ Et** nō q̄ cogues
male diuisis de cāis in corde surgūt. vna cā est corpō q̄ ē
exptō p̄mor̄ pentū. **i. n.** sp̄mas & t̄blos ḡm̄ab' t̄. ḡn. **uy.**
Intellig & de terra q̄ calcam' & de tra q̄ gestam'. **In** utraq;
enī inuitia ul' uoria gratis nascūt. utilia uō cū labore.
aliū ū surgūt occidne tr̄ uisay ul' auditay ul' aho sp̄u corō
p̄ceptay. **Cū** as̄ ad mētē redit uolens int̄d̄e orōi l' medi
tacōi. uix p̄t̄ se expedire ab hys q̄ uicendo ul' loq̄do ul' au
dicendo paulo ante int̄t' fuit. **In**uosa ei est s̄ba aie sic
& cor̄s. & q̄q̄ tractat facile ei ad h̄et. iuxta ubū. **v.** aliū i
surgūt instidū dya' ut p̄ oñsū ē. **In**lib. de c̄ct̄. **dog.** Nō os
cogues n̄re male sp̄ instidū dya' excitāt. **s;** aliū ex n̄ri ar
bitry motu euigūt. **cap.** & ē cā malay cogūū in n̄b. **In**
uitas p̄m. **Quida** fr̄ abbi h̄s̄dy dixit. **Q**re nō recedunt
a me t̄p̄nes & dix̄ ei sener. **Q**uia uasa car̄de passionū it̄
te sūt. h̄ uasa mell̄r̄ ocap' v̄n cogues orūit̄. v̄ amor i
ocul'. **In**lib. de uita soli. **Q** red' ad ist̄as si i eadē n̄ uat̄
cap' suā inuēt i' de cupia sua l' suauēs cōlēcōēs l' ḡues
corrosiōes & inidē multiplicat cogues. **Q** ū iā cap' uat̄ q̄

diu tñ maioris tñi raij ul' maior delcaco mēte nō obtinue
 rit cū ex sola qdā uolup^{te} gestoy uisoy auditooy patit ymagi
 nacōes. vñ mutq; lūbi impleat illusiōib; delcacoñū r ad cogi
 spūalia ul' diuina lum odoy suoy ip; nō ē scū vna r co
 gitaco causa ē aliaz. **Q**uā fr' interrogauit senē qdā
 q' faciā q' mltē cogues sollicitant me et nescio qm
 repugne eis. **Q**' r' nō repugnes cōt' oīs. s; i vna q' capō
 ē aliaz. In uitis pīm. dixit quidā senex de antiq; pūib; nō su
 eradicatores cogū s; luctores. In codē. dixit quidā abbas.
 si cogues n̄ hēs qm si cogues n̄ hēs opa hēs. **V**ñ remed^m
 i malas cogues ē q' nō pūtant exire ext' p locuoy ul' ayoy.
 In uitis pīm. dixit abbas pastor audā abbi. si capsula plena
 uestib; si dimissa fuit tpe longo putfuit uestes mea. ita
 sūt r cogues in cordib; nris si nō fecim' eas tpe longo ext'
 minant. **I**cē ad abtē ioseph sic si q's claudat spēntē ul' scōz
 pionē muale r obscurz i' pcedē tpe spēns morit ita male co
 gnes q' studio dēonū pullulabāt paciā ei' au mīntuūt pau
 lati deficiūt. r spāl'r expedit q' cogues uacūdie ad ūba n̄ p
 cedant. **R**equisiuit qd' fr' abtēz ysaac q' dēones eū timerēt.
Q' r' iō me timēt dēones q' exq' fūis sū mōath' statui apd
 me ne uacūdia mea ext' me pcedēt. **S**up i' pū. ry. fatuus sta
 ti indicat uā suā d' glō. uā ue ē ut plata mag' fūeat occidit
 ta languescat. **A**liud remedī ē reuelare eas scīs pūib; v' qdā
 senoy audā impugnato a spū foracōis dixit. fili
 ne abscondas cogues tuas. ita ei' i' fūsus in mūd' hē disceret
 ate. n' ei' ita i' fūno r allid' uirtutē hōmū dēonū. qm si q's se
 creta in mūdaz cogū reuelauit scīssimis r bñssis pūib; .
Ali' remedū est med' sacre scptē. **J**uli. de ui. soli. de cotidiana
 loē ad in uertē mēorie dmitend' ē q' fideli' digāt r surclū reuo
 catū crebrū memmet' q' pōito ueniat q' mīcōi pflaat q'
 tēteat aīm ut aliena cogitare nō libeat. **I**n ps. **I**n lege ei' med'.

die ac nocte. ut in corde meo abscondi eloquia tua etc. **E**t non quod
cognescit bone multum faciunt ad terrorem et roborem anime. Cognescit uero male
quibus non resistit faciunt ad corporis et debilitatem anime. Sapson talis
cibus debilis fuit. **Jud. xvi.** Crines capitis cordis ornantes sunt scilicet cog-
noscere. **Cognescit uagas et mutiles uelut sompno files
non recipies.** Quibus si oblatum animam tuam cum deo displiceris
eris tristis remanebis. **Je. uij.** usque morabuntur in te cognescit
noctis. **ysa. i.** Auerte malum cognitum uestrum ab oculis meis. **E**t
non quod quando ad temptat cogitibus anime exosis et molestis que magis ce-
penales uidentur quam culpabiles deus affligit animam cui scilicet displice-
re dei stulticia quam iudicando deo et blasphemando eum coram eo quod
si potest non solum in anime peccato sed et cum inuito. Stulticia est creatoris
ab inimico eius coram deo amico cui multum displicet non est causa quod deus
offendatur ei qui ex ea molestat. **Leg. in uitis prim.** quod quidam
cuidam abbi aperuit quod spiritu blasphemie impugnet. **Cui**
abbas ait. quando hoc cogit te arripuit dicit blasphemiam istam super
te sathana. hac est causa anime non uult inuicem huius uel duplicem
causam quod non sit tamen peccatum in hac blasphemiam sic multum dicit. **Vna** est
quod anime non placet sed uehementis timor offense diuine adducit
phas cognescit anime uolenti. sic homo timido qui est intenebris solus
adducit timor terribilia ante oculos cordis licet hoc multum sibi
displiceat. preterea ille blasphemus deus scilicet qui iudicatus deo. unde dis-
plicencia meri potest qui eas audit. **Contra** hac rationem uerum est
pagina que si desit potest accidere quod cooperabit deus ira ipsi qui has
cognescit patitur et erit tunc ipsi culpa. **De quibusdam que multum ual-**
Secundo ad repugnantiam deus let ad triumphandum de deo.
multum ualens honesta occupatio. Est enim uelut murus pro-
hibens ne temptator accessum habeat ad suum deum homo oculos. est que ulla
absque muro. **ezech. xxxvij.** Ascendat ad terram suam muro. uerum ad
quiescentes habitantibusque secure. **Jo.** Semper ad totum opus factum uel te
deus inueniat occupatum. **eph. iij.** Nolite locum dare deo. **Aug.**

mea

om

Non facile capi aceptorre qui bono uacat exacio. In li. de
 uita. soli. omniū tōnū & cogitū malaz & inutilū sentina
 ē ocaū. sūma ei mētis malicia ē ocaū mheris nūq̄ ocaosus
 sit suus di. Job. xl. Curūdabūt eū salices torētis. Salices
 torētis sūt hoīes instructuosi maquis deliciaz mutū q̄ sūt
 cō dya pati ei obedire. q̄ cauendū sit ocaositas p̄ exillo uō
 p̄u. xy. **O** lectat ocaū stultissimū ē nō d̄ stultū ē. i. stulcō. s. stult
 simū. aduēnda ē t̄p̄ stultū. In ocaō p̄ma ē q̄ uite etne p̄uide
 ncia negligē. Sa ē q̄ hostibz suis se exponit uō p̄ oñsū ē.
 T̄cia ē q̄ hostes suos palat & nutrit. uicia. s. q̄ ocaō nutri
 unt & impinguat boues & cetera alia sic diffilē & impo^{le} ē ca
 uē ne inutilia maḡ nascant̄ n̄ p̄ diligentē cultāz p̄cēt
 ut utilibz impleat. sic diffilē ul' impo^{le} est caue amalis
 n̄ hō ocaūe loms. p̄u. xxuy. p̄ agrū hōis piḡ tūsiu &
 p̄ uinea stlū uiri & ecce totū repleuāt urtice opuerāt
 sup̄ficiē ei spine. In uitis p̄mū. dicebat quida senex
 q̄ tres sūt uirtutes sathane. p̄ma est obliuiois. sa ē negli
 gencie. t̄cia ē scipie. **D**ya' ut hoīez mobliuioē
 inducat rapit semē ubi d̄m de corte hōis. m̄. xiy. & luc
 viy. In negligētibz uō zizama sciat. m̄. xiy. cū d̄rent
 hoīes uēit inimic' & sciauit zizama. scipia uō infla
 mat ut p̄ oñsū est. **S**uus di qui est intelligēne oca
 sitatē timēs q̄ multa mala docuit eligēdo s' opōnē talē
 d̄z elige q̄ eā ocaūet amū q̄ cor' d̄z & elige talē q̄ heat
 utilitatē. In li. de uita soli. p̄uitando ocaō ocaosa lecta
 ri ridick' est. Spūalia & exacia d̄z p̄pone cōlibz. In eod'
 lib' nō uir p̄ uirēz. s. m̄li' p̄ uirēz nō spūalia exacia sūt
 p̄ cōlia. s. p̄ spūalia cōlia p̄ea sic uirō creato colla
 tū est adiutorū silē s' & exipa ipi' hōis n̄a sic & iad
 iutorū spūal' study n̄cū sūt cōlia nō tū m̄li' sp̄ eque
 uēre uident̄ oīa cōlia exacia. s. q̄ cū spūalibz p̄p̄iore

hinc uidentur similitudines et affinitates ut scilicet quod legatur. **S**piritualia
ei exercitia et opera sic sepe distrahit. sic sepe ipsum exhauriunt
In eodem quod agas magis te occupes pro extra cotidianum orationem
nunc sacrificium et laboris studium. scilicet cotidiane discretioni emen-
dationi. ipsorumque per sua diei neganda non est. deinde operando
et ad quod inuenit non tunc quod ante delcando detineat quod quod spiritualibus
studijs delcacione consuetudine et inuitat magis remittat animus non resol-
uat. unde se facile mori ut se ad seipsum redeundum esse fuit usum
excediat absque magno tractate delcacionis uel memorie yma-
ginatis. **D**ebz et siuis di cum operat non solum attende
ad id quod agit. sed et ad id pro quo agit. **I**n eodem. li. siuis animus
imprudens et ad omnem se operat labore. nec in eo dissoluit. sed pro
cum magis in seipsum colligit qui sepe pro oculis hinc non tam quod agat
quod quod agendo intendit omnis consummacionis attendat finem quod
magis uisus inuitat inuicem fidelitatem et fuerit in manibus operat.
Contempnacione dicitur multum uicium est uigilancia cum timor
hostium uisibiliu qui sunt minoris potentie astucie et mali-
cie faciat uigilare homines armatos et ad suam defensionem
patos quod dicitur face timor hostium in uisibiliu. i. mach. xij. p
cepit ionathas suis uigilare et esse in armis patos ad pug-
nam. q. xxvi. uigi. et or. ne inuit. i. re. v. uigi. quod adu. dicitur
tamquam leo rugiens cum quod deuo. cum non dormiat qui in pugnat
dormire non dicitur somno pigritie uel negligie qui repugnant.
q. uigi. sp. est ut inies sollicita nunquam relaxet ab inuicem
supna. sp. in occultas insidias cautela est prouidenda. aba.
.ij. **S**up custodia mea stabo. cat. iij. uniuscuiusque ensis sup
femur suum. pugna ista multum hinc est inuicem. Job. xl.
inuenio telli. hinc est inuicem huius pugne humane ut pro
muniamus nos oratione tamquam campum certaminis ingressuri.
Ite in uelut ut deo gratias agamus si de hoste triumphum
habuimus. si uero uicti fuimus non detur inuicem laudem deo deo

phūilē pñiaz tēdaliati sum' tūidū ē ualde impīate mi
 mia sui obcornire qī. itinuc hūda eēt hui' pugne mēoria
 valet. n. adh ut hō sit hūilior. caucior ⁊ deuocō. hūilior ē
 qui sū glācōe ē scēs se adhuc eē implio. **uy. & xx. nō glēt**
 accinctus eque ut distictus. caucōi est intelligēs se pug
 nā hēe cū hoste callidissimo. **b.** Magnū discrimē ad uis
 dyabolice fraudis astucias tā crebro imo tā itinuos susti
 ne' sfluctus q' tā astutū feat tā sōtil' nā q' malicie ei' exa
 tacō longa. **Deuocōi** ē dō qm uite sue cognoscat pro
 tectore cū hostē hēat tā potentē. **Job. xl. nō ē ptās in terra**
q' ei ualeat spari. treū. uy. misericōie dñi mltē q' nō sum'
sūpti hēm' pugnā cū gigante cū sim' qī locuste. orig.
 vlt dō' dōs mira^{les} res facē uult cū locustis supare gīgā
 tes ⁊ de hys q' intris s' celestes uice neq̄cias. **Itē impūgua**
dyā^l mltū ualeat sobetas. uteo per' dehē pugna instruens
pīmo monet ad sobrietatē. Sobry inq' estote. i. pe. v. dyā^l p'
impugnat hoiez ca pte q' hō ē eo infior. s. expte carnis. In
p̄s. minuisti cū paul. ab an'. p' tēptauit ho^s de p̄o
gule ⁊ sim' xpm. In uia laqū ponit p' q' hō nāe h; ue
ua p̄s. In uia hē q' a. ab. sup. laq. m. In foueā mag' p̄p̄q'
p' conatur hoiez p̄capitare. vix dyā^l p̄fē uicat qui in hoc
p' sfluctu succūbit. b. dyā^l plus maduitorio caris sfluct
q' pl' nocet domestic' hostis. Itē hē unū tortuos' ille sp̄s
huāi gūis inuic' cū nllz aliud est desidū. nllz nego'
nllz stud' n' p̄tē aiās n̄rās. Itē hic est qui baculo
n̄ro nos cedit ⁊ man' n̄rās p̄p̄o anglo ligat ut caro que
data ē maduitorū fiat nob' in tuā ⁊ scandalū gūis
lucta ⁊ gūe p̄d̄z adūsus domesticū hostē pugnare. mar'
cū nos aduene sim' ⁊ ille cuius suā in h̄tet regionē nos
exules sim' ⁊ p̄gin. Ad cūphand' ⁊ de dyā^l multū
ualet fides eph. vi. In om̄ib; sum̄tes scitū fidi in quo

psitis omnia tela neq̄ssimi ignea extingue. ad thesa. iij. Induit
loricā fidi. heb. xi. p̄fide uicunt regna. i. re. v. cui resistite fortes
in fide. fides d̄yā de arte mentis expellit ponēs i uerillū x̄ m̄ce
pendentē q̄ d̄yā mltū displicet. ⁊ q̄ sup̄b̄ ē ⁊ q̄ h̄ uerillū s̄ ex
osū ē eo q̄ m̄ce deuictus fuit. **F**ides p̄gnatib; d̄ x̄ t̄p̄.
Sicut strēnuū ducē exemplū strēnue p̄gnadi dantē ⁊ ut p̄
tētissimū adiutorē ⁊ ut liberalissimū remuneratorē. p̄ m̄ d̄ cum
ad exacuōd̄ eos implū. i. mach. vi. elephantis onduunt sanḡ
nē uue ⁊ mou ad acuendū eos implū. apoc. xij. q̄ uicunt
cū p̄ sanḡnē agm. s̄ ō se aplis cū eēt clausim domo p̄
metū uidoy. luc. vlt. ⁊ jo. plē. s̄ ō m̄ d̄ se stephā p̄ eo la
pidato qui uid̄ ih̄m stantē ad extus dei tāq̄ patū ad ad
uiuand̄. act. viij. T̄ō d̄ se abrahā. gū. xv. dicens ei. noli ti
mē abrahā ego p̄tor tu⁹ ⁊ m̄ces tua magna m̄ms. Job.
xvij. pone me d̄ne iuxta te. ⁊ c̄uis man⁹ pug. i me. fides
uō nō solū ponit d̄m iux̄ hoiez s; ⁊ iux̄ hoiez p̄fide ē ⁊
h̄itat in cordib; n̄ris. It̄m fides ōnd̄ p̄gnatib; infuale pa
tblin eis patū si uicti fūnt. ⁊ regnū eis patū si uicerunt
ōnd̄ ⁊ eis d̄m ⁊ anglos bonos ⁊ malos aspiciētes c̄amē
coy b̄i aspiciūt ut si uicunt gaudeāt mali ut si uicti fue
runt t̄deant. i. cor. iij. Spectaculū fū sum⁹ m̄udo ⁊ anḡ.
⁊ hoib; b̄. **D**emonū ē suggestiones malas suggē. n̄m ē
uī n̄ sc̄ire. nā q̄cēs resistim⁹ d̄yā sup̄am⁹ anglos letifica
m⁹ d̄m honoram⁹. q̄e nos hortat ut pugnem⁹ adiuuat
ut uicam⁹ c̄tantes spectat deficientes s̄bleuat uicentes coro
nat. **Q**ue aut̄ c̄a sunt intelliḡa sūt de fide uiua nō de fi
de mortua. b̄. **N**ō mirū uidi p̄t si fides neq̄q̄ uicat q̄ nec
uiuūt. **I**te ad uicend̄ d̄yā mltū val; sp̄s uī fiducia m̄to
In ps. **Q**ui asidūt in d̄no sic. m. sy. **I**te. qui saluos facis
sp̄antes in se. p̄. xxvij. **Q**ui sp̄at in d̄no saluab. y. pal. xx.
nō est pugna n̄ra s; d̄m ⁊ p̄ nō eritis uos q̄ dimicabitis

sicut tunc stant stare et uidebitis auxilium domini super uos. ysa. xl. Qui sperant in domino mutabunt fortitudinem per se. s. in diuina. b. in omni re ubi dariores reddunt quod quod facit eos qui in se sperant uincere denique omnia per se sunt ardentia. Item quocumque temptacionibus resistitis totiens uincatis malignum. Noli propter tibi uincas uolui in te sed magis in domino gloriari quam ei fortis ille armatus tue cedere infirmitati. Item ad uincendum diuina multum ualere dilectio que est unio hominis cum deo et proprio. cant. vii. fortis est ut mors dilectio. Sicut diuina dispungendo impugnat. sic est in multitudine suis colligendo et uiuendo de ipso triumphat. c. xi. Quod non colligitur mecum dispungit. ecc. iiii. melius est duos esse similes quam unum et cetera. Si quis perualuit in unum duo resistunt ei. Sapia et multum ualeat intello in diuina cum ipse astucia non potest nobiscum pugnet. ex. hem. de hinc in duce hinc belli qui prudentia percussit superbum Job. xvi. ipse tibi ubi scripte sacre diuina in deserto prostrauit. c. iiii. p. xxii. vir sapiens fortis est et uir doctus robustus et ualidus ecc. ix. dicebam ego sapia meliorem fortitudinem. In eodem. melior est sapia quam arma bellica. Sap. v. melior est sapia quam uires. eide. vii. Sapia non uincit malicia. Sicut castrum forte est quod uidi quod profunda aqua cunctum est sic facit ad fortitudinem mentis si accingatur aqua sapie salutaris. ysa. xl. non nocebunt neque occident in uniuerso motu meo quod repleta est terra scientia dei. lo. de spiritibus infirmalibus. Item ad uincendum diuina ualere inia sicut ad alium casum ualere in passio et indigno quod hinc alius ad peccatores. p. xxx. Qui ad indignandum facit est erit ad peccata per diuina. y. p. y. nouit de peccatis de temptacione eripe. et super in ps. inia mea et te fugiu meum de gloria. de nulla re ita uincit inimicum diuina sicut de inia. ecc. xxx. de de elia super scutum et super lanceam potentis pugnabit pro te in inimicum tuum. Et nota quod hinc omne genus quomodo per se ad diuina spaliunt. tunc diuina temptaciones domini esse que incitant ad uiam et ad amaritudinem. b. caro suggit in mollia

mūd' uana. dya' amara. **¶** Quocōs aliq' carnal' cog' mē
tē meā pullat de cibo de potu de sopno cetisq' silibz ad cr
mo cura ptinētibz caro in loq' qn' uō de ambicōe sūi de iac
tancia de arrogā' cogi uana in corde usat de mūdo ē. qn' a'
ad irā ⁊ ad uacidiā ⁊ ad amaritudiez ai puocoz dya' uolūta
suggestio ē cui nō alit q' ipi dya' resistend' ē. ⁊ hūc tēp'
uak' lea' spūal'. Autom' vincta rō uincendi inimici ē le
ticia spūal'. Cont' amaritudiez hāc q' alū mōit q' est in
religiōe adūtend' ē q' nō s' digne passiones h' tēp' ad
futuā glāz q' reuelabi in nob'. Ro. viij. ⁊ sup' c. Ier. i. o
gaudiū existimate frēs cū uarias tēp'nes in aditis d' glo.
spx illi' uoi ad q' tenditis qm' in uia stigit ⁊ gaudē dete
tis. In ps. Letatus sū in hys q' dā s' in i. d. d. ubi. c. v. bñ
estis cū maledixint uob' hōies ⁊ cū uos p'secuti sūnt ⁊ c.
gaudete ⁊ exultate qm' inces uia copiosa ē in celis. **De**
Tem nōd' q' solacijs humane ignorācie ⁊ fragilitatis cōt'
h' hostes nri inuisib' astuciam ⁊ potenciam dyabli.
sint multū nob' potūcōres ⁊ astucōres. hūc
tū sū dei solacia multa. ⁊ d' eoz potūciā ⁊ d' eoz astuciā
⁊ p'su' oñdē x. solacia q' hūc d' eoz potūciā. **¶** p'mū ē li
bi arbitry nobil' ptās q' ad dya' cogi nō pōt de q' b. arbi
try libtas ē plane d'mū q'dā p'fulgēs maia tāq' gēma
in auro. ex hac nēpe inest illi int' bonū ⁊ malū necū ui
tā ⁊ mortē. s' uōim' int' lucē ⁊ tenebras ⁊ cogitō iudicij
⁊ opō elig'. in hac libtate hō nō ē infior dya' imo ei p'
cellit q' libin arbitū dya' adō est in diacū ad malū ⁊ de
pressū q' ad bonū surgē nō ualet p' hāc libtate arbitū
q' ē in hōie d' gg. nō est timō' hostis qui nō pōt uincē
nisi uolūte ⁊ sup' c. ij. iij. mitte te deorsū d' glo. in q' in
firm' oñdē q' nulli nocē possit n' ille p' se deorsū misit.
¶ Sim ē grā s'c' sū q' in sūis di ē q' dya' ū h' n' h' pōt.

nō ē timend' spē mal' ei. cui' infirmitatē uiuat spē sōs. ro. viij. **S**pc
 adiuuat infir' mīaz. grā ista aplos fecit inuicabiles. luc. ult.
 sedete in ciui' donec induant' u' eculto. act. i. accipietis u'
 tute supuēctēs spē in uos ⁊ etas michi testes ⁊c. grā ista ē
 dei armatura q' si ab hoīe nō abiciat hō adyā nō supat. ioe'
 mli. sol. talia ē milam' arma q' n' pōr abiecisses ī uicta te
 fir' tuent'. **T**ertū ē h'gā d'ia q' nō sunt eū infir' uolēciā
 sius di u' in cor cordibz l'coribz n' m'ebz n' accepta licēcia a deo
 ut p' in iob. c' unā ouicula d'ia' aufir' nō ualuit don' licē
 ciā adō accepit. Job. i. **Q**uartū ē restenacō d'ia' a tēpne s'
 uoy di ut nō matet eos ad malū q' uellet. i. cor. x. fidelis ē
 d's q' nō p'mittet nos tēptari sup id q' p'is. Job. xl. nūq' il
 lutes ei q' ai aut ligabis eū ancillis tuis. d's d'ia' q' ai
 illud' dū in las carnis fragili' attendēs ututē mentis q'
 latet nō p'end' q' agnita spē eos metuit. **S**i autiq' hostis
 a mēte cepit expelli ex d'ina languate plinqz agi q' n' solū
 iā tūm nō debeat h' spē ⁊ b'n uiuēciū utute t'eat. ancillis
 ligat' qū adō p'fas ei' restenat' ut ⁊ apucllulis supet. ugo
 una alū tem' i' d'ia' castrū fragile coris sui. **l**x. āms. **Q**u
 tū ē anglor' custodia q' uocat dō' sepe ysa. v. aufam sepe e'
 ⁊ erit indurepōz. **I**n ps. Anglis. s. mā. de te. ⁊c. tho. iij. Ra
 phael religauit tēonū indestū. iij. **l**x. vi. Dixit hehise' ad
 mīstrū suū. noli timē plures ē nobai q' ai illis. **S**extū
 ē aduitorū frū. pū. xvij. fr' qui adiuuat a spē q' ciuitas
 munita. **S**. elcor' mīlitudiez eo malig' spē p' timēciū. quo
 eos p' cari' cōcordiā unitos i' se ⁊ aglobatos sp'naunt.
Septū ē aduitorū scōz. **S**. sup cant. b'n tēū ag' o mīr
 cōia b'n tēū agit' in loco p'gnacōis tue de celo ⁊ tētra ue
 nit auxiliū t'. **O**ctauū ē grā d'ine p'cedōis. **S**ius di
 p'missa q' d's scutū uocat d'icēs. **S**cutō cōdab' te uitas ei'
 ⁊c. ut q' admod' sūt undiqz l'ella undiqz sint ⁊ p'sidia. **I**dē

Vitas cōdab q̄ uerax ē qui p̄ntit ⁊ sic exhibz ut p̄ntit. fidel
cū est d̄s ⁊ c̄. **I**dē. n̄ iōge sane scuto opat gr̄a d̄no p̄tōms
q̄ insup̄on p̄te latū ē ut capud humosq̄ custodiat. in infier
uō st̄tū ut min⁹ honeret inar̄ie cū ḡaliores sint tibiē nec
tā facile uulniant. s̄z n̄ adō p̄dōsū sit illis p̄tibz uulnari
s̄ oīno militibz suis x̄ ad infiora tuenda magnā stricturā
⁊ penuriā rez t̄p̄lū donat. nec uult eos illay multū p̄gra
uari. s̄ uult ut uictū ⁊ uictū h̄ntes h̄ys st̄tū sim⁹. **I**ustio
rū ū dat latitudiez h̄ūdantis gr̄e sp̄ual. **I**dē sui dei militū
delect int̄ite ut ⁊ scōz suffragia ⁊ di p̄tōne h̄eant. b̄. i
orōe. **O**p̄ ē ne inducam̄ int̄p̄ne. **V**n̄ ē ⁊ i morōe d̄m̄ca ⁊ ne
u. i. du. m̄f. luc̄. xvij. optet sp̄ orare ⁊ nō defic̄ eīd⁹. **x**i. **V**igi
late oī t̄p̄e ⁊ c̄. i. th̄. v. **S**n̄ int̄missiōe orate. b̄. **E**t sum⁹ nos
aut q̄ ē fortitudo nr̄a ut tā ml̄tis t̄p̄m̄bz resistē ualeam⁹.
⁊ s̄bō h̄ erat ad q̄ nos poucē satagebat ut uidentes defectū
nr̄m ⁊ q̄ nob̄ nō sit auxiliū a⁹ ad e⁹ m̄iaz tota h̄ūli^{te} curā
cū q̄ t̄p̄ms impetū sentim⁹ incogne st̄tū fugiam⁹ ad ip̄z
⁊ p̄talem⁹ eī auxiliū. **H**onū ē sup̄p̄itō man⁹ d̄ine m̄
casu d̄uoz di. b̄. om̄s alī n̄ce est catē dū ml̄i s̄lō detinent
s̄z alij collidūt alij nō. q̄ dō sup̄p̄it manū suā. s̄z q̄m̄ eos
discue potim⁹ ut segregē iustos ab iniustis ⁊ s̄bō h̄ ē int̄
cor casus q̄ iust⁹ suscipi ad d̄no. idō q̄ resurget forōr. **I**ust⁹
aut dū cadit nō adiacet ut resurgat. imo aut i pudore
noxū aut impudenciā cadit aut ei excusat q̄ feat ⁊ h̄ ē pu
tor adducēs p̄c̄m̄. aut fit ei fions m̄ctis ⁊ iā nec d̄m̄ tim̄. n̄
hoiez reiectur. **D**ecimū ē teigna di ordiaco q̄ diligētibz
d̄m̄ coopat̄ int̄onū h̄ys qui s̄ p̄positū uocati sūt s̄. b̄. i. o
cādū dei iudiciū q̄ ille sup̄bz malleator h̄ūliū nesciēs eis
coronā fabricat p̄t̄uas om̄s impugnādo ⁊ om̄bz succulendo
Idē stat p̄positū stat di s̄ma sup̄ timētes eū p̄oz dissimulās
mala ⁊ remunerans bona ut imo m̄ nō solū bona s̄z ⁊ mala

cooperent in tonū. vñ ⁊ huiles efficiant ⁊ caucōres. **C**ōt al
 tuā dya hñt ⁊ solacia sū di de quibz vñ tãge sufficiat **C**p
 ē sacre sc̄pt̄e dōm̄tū. **S**c̄d̄ spūaliū uiroy ⁊ silū. **C**ū
 ex ⁊ uiroy sc̄d̄. **C**ū instructō angloy. **C**v. s̄t̄ s̄a
 magistū qui errore p̄doso eos errare nō p̄mit. **J**o. xi. Ille
 uos doceb̄ oīa ⁊c. **J**o. y. vñcio ei⁹ doceb̄ uos de oībz. **S**ap̄ia
 ⁊ sūoy ei⁹ p̄ualet astucie d̄onū. **1. cor. 1. q. s̄t̄ū ē di ē hōbz forā**
 ⁊ ⁊ demōibz. **exo. vii. S**p̄ens sc̄is crūga moȳsi deuorat s̄
 p̄entes sc̄os crūga magoy. **I**n serp̄te astucia designā. **I**h̄
 dya oībz cātuis utit ad sūoy di impuḡoy. **S**olaciū ē q
 sū di eistē p̄sūt uti ad sū defensiō. **C**reatē. n. eos inatāt
 ad di timorē. amorē ⁊ laudē. **C**ōt hoc q sū di cast
 cordis ⁊ hostes inuisib̄es hñt defende q mai⁹ est mundo
 cū ⁊ creatoris ⁊ creaturay capax sit. **S**olaciū ē q porta h
 cast⁹ clausa hostes nō timēt. h̄ porta ē m̄lles p̄ q noxia
 ⁊ salub̄a ad aīaz intrāt. h̄ porta clausa ē cū m̄lles salub̄
 med̄ne occupā. **q. vi. tu cū orauis int̄ maibz. ⁊ clauso ⁊**
hostio ora p̄em tuū. Cū repugnandū sit hosti cū m
Termod⁹ q dya qm̄ i pugnat molestys. ⁊ cū impuḡt
pugnat molestys qm̄ deliays. deliays.
Cū impugnat molestys nō ē fugiend. bone em̄ sunt ⁊
 fugientes maḡ ḡuant. **J**osue. vii. **q. dñe d̄s q̄ dicam**
 uidens ist̄ hostibz suis t̄ga utentē. **Sen. q̄ ad mod̄ p̄ncio**
 sior est hostis fugiētibz. sic oē fortuitū in mod̄ magis i
 stat cedenti ⁊ adūso. **S**alusti⁹. fugiētes sepi⁹ uideas capi at
 occidi fortissim̄ qm̄q̄ tutissim̄. **b. in epl̄is. Sola cā qua p̄de**
 possis uictoriā fuga ē fugi⁹ illa potis an̄te mouendo n̄
 potes ⁊ bt̄is si pugnatō nō mouaris q̄ inor coronabis.
ve a si cedināto pugna p̄dis ⁊ uictoriā sil⁹ ⁊ coronā. Itē o
 uē tuta p̄x ⁊ cū xp̄o pugna m̄q̄ n̄ uulnat⁹ n̄ p̄stiat⁹ n̄
 ⁊ uulcatus nec millesies si si possz ocal⁹ fraudabis a uictō

^m
t ne fugias. Jac. iij. resistite diab. & fugiet a uob. b. libenci
inseq. adulari. fugiente q. sustineat repugnate. **I**mpugn
co q. sit delictis uincat fugiendo. i. cor. vi. fugite fornicatione.

xj

Tem no. q. sex st. q. in hac pugna **S**ex sunt documenta q. militi
hoi. militi valent. **P**ri. e. ut arma tepet valent impugna
tue accipiat. alia. te. p. arma accipuit quia **S**puali
uulnati sunt. armor. accep. e. ad temptaco. ipaco. extogitaco
mod. resistendi. q. an. tepta. fact. **S**ec. e. ut ex ea p.
te. q. debilior. e. & mag. adya. impugnat. mag. se. munit.
si. ad loq. tate. se. puu. uideat. mag. tacit. amplectatur.

Ter. e. ut in loco u. facili. pot. resistere hostib. suis. eis. re.
sistat. In loco alto. & arto. debil. resistit. forti. & paucitas. mil.
titudi. In alto. emmetis. uite. pone. se. d. q. militis. occupa.
coib. faciend. e. angustiu. ut. hosti. uia. no. pateat. ad. p.etas.
& sensuu. resistend. e. hosti. **Q**uartu. e. ut. in. ea. que. st.
i. cu. & q. st. p. eo. prudent. discernat. cu. p.iores. munita. q. s. heam.
sunt. p.ri. st. & p.ria. uoluntas. i. d. o. s. q. impugnat. p.ri. st.
& p.secucioes. q. impugnat. p.ia. uo. p.ri. st. sunt. fauores. & ap.
plaus. qui. nos. decipuit. i. nos. st. & io. ub. st. timendi. **C**on.
tu. e. ut. repug. ub. o. na. mag. q. filia. eligat. sic. aq. pugnat.
i. igne. sic. sap. pugnaud. e. i. st. l. cia. i. o. i. malicia. amo.
te. o. odii. tacit. i. loq. tate. **S**extu. est. ut. no. inuili.
se. fatiget. in. hostiu. impugnacoe. qn. gl. osius. pot. uice. su.
labore. q. mod. uicedi. p. ad. pacia. p. i. xvi. melior. uir. paci.
ens. uiro. forti. ed. xx. ne. dicas. redda. malu. p. malo. expecta.
to. & libab. te. libab. inq. a. labore. & p. d. o. u. d. i. c. a. n. d. i. t. e.

xij

Circa. tepta. co. pusillam. **D**e. tepta. coe. pusillam.
no. q. sepe. ca. pusillam. e. p. lex. q. **mutatis.**
& augent. tibi. ex. quib. hu. o. res. melancolia. gnant. aug. e.
& ex. frequ. actu. mudi. aug. & cu. inuili. ieiuniu. i. m. m. e.
uigi. ul. inuili. sollicitudo. study. ul. alti. modi. & hostis.

cedis. ordiatio in multum uah ad decorum. Creatura rationis ordinis sui seruans pulcherrima est. si uero non fuerit ordinis temporissima. cant. i. si uideras te o pulcherrima inter milites egredi tibi. pueri. gregem tuorum anima dignitate suam non agnoscens nisi ea ordinis sui seruans brutis inferior efficiat eo facit ordo ad decorum ut mala que in se sunt tempora ad ordinata bonorum pulchritudinem non impediatur sed potius augeatur uel in uirtute uel in auctoritate. aut in libro de ciuitate di. Mala uoluntas quod ordinis non seruante noluit id iusti dei leges omnia bene ordinantis effugit quod sic pictura cum colore in quo loco suo posita. ita uirtutis ratio si quis possit intueri et auri pictoribus pulcherrima est quod uis ipsa per se ordinata sua deformitas detinet. Item in libro de natura hominis. quod alii bene ordinatum eminecuius mundatur bona. Item ordiatio multum facit ad fortitudinem. anima bene ordinata tunc est hostibus suis. scilicet deo et uicis ut castrorum acies ordinata. cant. vi. Erant inordinati facile uicium. ordinat ab hostibus timent. psalmus xxxv. Cum disponit bellum anima ordinis sui seruans cum sit proximam altissimo est ualde in eminenti loco hostibus suis superior. ita non timet eos deus. super inimicos meos respexi oculus meus. hoc in libro de sol. mali cum duperendas in utiles sarcinulas occupantur boni a desuper irident uilissima queque rapientes. **De ordi**
Sequitur de diuisionibus ordinationum **nacione rationis** quod et non quod ordinatae sunt anime uires **ad actum cogitandi.** ordiante sunt et uirtutes prudentia est ordiatio et tempus et locus. In ordinatione anime quod ad uires per intendendum est ordiatio rationis quod cum ratione ordinata fuit ipsa uires alias ordiatur. **Ad ordi**
nacionem rationis per ut ei opera actus aliarum uirtutum precedat. b. in libro de fiducia. non te totum nisi spiritus des accipi. si fiducia ad tuum et cordis et tempus sequestra fiducia ipsi actus partes lingua presumptioe suas facit. per agendo quodam et per ordi que agenda sunt natio. Sane ne forte que prius et per meditata potant esse proficuo. per pericula magis periculo fiant. **Item ad rationem ordinationem** per ut seruans dei sicut per amplius quod quod alii intendat. b. in libro de fiducia. a te tua fiducia

raco inchoet ne fuisse exardaris in alia te neglecto. **Q**uo t' p' dicit q'
 si uniuersu' mudo' lucens te uniu' p'dis h; omnia multa noueris
 lata tre alta celi. p'funda maris. si te nescieris eris filis edifica
 ti su' fudamto. tuina' instructa' facies no' est sapiens q' no'
 e' s' sapiens. a te tua incipiat. fiducia no' solu' a h; i' mte sim
 atur tu p' t'. tu ultim' fiducia sic p'grediat' ut no' egrediat'
 sic exeat ut no' ceterat. **I**n adquisicoe salutis n'eo g'namoz t'.
In li. de uita sou. Egregiu' mitem' ois ois si sic ceta se ipz
 plz uidet q' cu' mitoru' oculo' co'cessu' sit si ad exterioris ex' se ipm
 negliges uacat ce' aliena cu' mltu' uult no' suffiat redire ad
 se ipz t' uaca. mltu' tu n'c t' solitudis matia es. **P**rimet t'
 ad rois ordiaco' ut sius di' p'us audiat q' dice' p'sumat p'
 ea q' in doctna fidei s' appoita su't p'cent' intelligat ut qua
 s' appoita se p' ipare studeat. ecc. xxxij. Audi tacet' t' p'ue
 renna acced' t' gra. ordianda u' e' q' ad actu' cogitandi in
 quirendi. iudicandi. memorandi m'p'tandi seu eloq' di. **C**o'
 ad actu' cogi' ordianda e' to' ut no' solu' cogitaco'es p'usas
 h; t' oculos caueat. Cogitaco'ibz u' ad usum uite u' ad cultu'
 di' p'tinetibz m'ndat. Ordia'co' rois q' ad actu' cogi' mltu'
 depend' ex dispo'e uolu'ns. **I**n li. de uita sou. Voluntas in omni
 cogi' p'ncipis e' t' n'cio p'ncipiu' uolu'ns. seq' ois tenor cogi
 ms. tra. u. su't q' faciunt cogine. uoluntas. ipa meoria. t' illi
 uo' tas cogit meoria ut p'fat matiaz. cogit m'illam ad foru'
 du' q' p'fert. **I**n code. Coginu' alie bene t' sce t' digne deo.
 alie male t' p'ise q' sepant a to'. alie oculo' t' uane a q'bz
 aufert se ds. hic t' e' d' q' p'ise cogines sepant a to' t' q' p'
~~u' cogines h' scs aufert se a cogibz q' se h' m'illai. sap. i.~~
Iudic' n'c qui quocunq' seu in malu' seu m'lonu' m'pliatu'
 fuit n'ali uiget. s; ali' m'ueit' s' relict' ali' agit illuat'
 ille secl' rebz t' seris t' nugatoris se no' negat. hic uo' dig's
 rebz se ipz accommodat ille p'ise opa. Sic s' relict' t' uaco

infectus exuicio rōnis & uicio corrupte uolū^{ns} texens pūfas
cognēs quib; semper qui cogitat sponte sepat ad. hinc sic
illūat & uirtute affectus opat pietatē q̄ cogitante iungit deo
Cognēs sū mllai ip̄ sūt uane ille & oiose neut̄ mllai
p̄ cogi^o intūcō^o applicātes nō repūte pūnetes s; paulatim
corūpētes occupātes t̄p̄ nccū impediētes & am̄ infiaētes
nō tā cognēs q̄ ex ueris ul' p̄gīarijs recordatōib; silachna
q̄dā cogōnū seu ip̄ recordatōes ul' mltip̄ de mēōna scati
entes inq̄ passio q̄dā uolū^{ns} p̄ca^o eē uidet̄ q̄ actō cū nlla
sit in eis cogitātis intūcō cū q̄ sponte ebullit de mēōna
foiōdū se offert mllai nō curanti. & q̄q̄ agit p̄ca^o agi
uidet̄ in somno torētis q̄ in aie cogitātis v̄ tā & si repellē
a se ip̄m sp̄m scū nō ē in uoto cogitātis sit tū ex culpa &
negligentis ut sūt disciplic mto se aufat a cogōib; indū
aplmatis. **A**d ordiaco^o & rōnis q̄ ad actū cogi^o. iij.
multū valent. **P**rimū ē tūsitoy lom̄ tēptus. amore
tūsitoy comitatur turba cogōnū tumultuosar. eōuo tō
tēptus lōi tūsitoy h̄t solitudinē. 6. s̄. i. Job. iij. **Q**uod
cant s̄ solitudines om̄is t̄ren̄ densis tumultib; p̄mit̄ et
freq̄cia desidior̄ q̄ t̄barū calcat̄. **I**te s̄ uiri q̄ mch̄ h̄
mūdi appetūt. nullis paul̄ dubio in corde tumultib; pre
mūt. **S**ed̄ ē sensuū exior̄ custodia. sic custodia por
te ad h̄ ualeat ut nō intret qui intrare nō d; sic custodi
a s̄ uiri ad h̄ ual; ut cogitō mala ad cor nō intret. ysa
.xxvi. Claude hostia tua sup̄ te. **T**erū ē uigilantia
qua cogōnes male q̄ oriūtur & cē eor̄ dephūdnr. **E**
ē uirilitas ad opand̄. q̄ cogōnes male in corde nasci p̄
hibent̄ & si nate sūnt expellūt. h̄ duo m̄dant̄ nob. i.
cor. xvi. Vigilate inq̄ state infide uirilū agite. **C**ogi
tātib; malis carē desidat cogōib; lōis cor occupare
studeat. b. distiguit diuisa gnā cogōnū a quib; mltia

sollicitudine caue nate e cos qui iutur ad cor i dignu do insemz
 ipis replu exhite festinat. Snt em no nulle cogues pentus oao
 se qs ta facile abice q repelle pot aia secu hitans in corde suo z
 assistes dnatoru uniuise tre. Snt talle uolente mag z forci ad
 hentes q ad nca ne ptinet z q excoie assupte limo de quo
 z nos q si paululu miseterint auelli nequnt sn lesio z difficil
 tate. Scpe em sic affiat nos cogito a de nctis cois ut uix e
 radican pfit a nb q limosa cu sit z uiscosa limosa simluter
 muert tra no sn ca cam est hoiez no plasmatu de tra qualibz
 s delimo oportet repine q extingue no psum appetitu q ato
 mente ingredi cresce no finat. S sicut d scriptura sb nob sit
 z nos dm illi. Est z tui cogi gen inuidu nimis ac fetid
 q nec admte quide de ulla rone detem. s a longe p sentire fe
 tore z tota iute repelle iusi ad gemit lacrimis z suspirys in
 uocantes spm qui adiuuat infirmitate nraz. dico a cogues il
 las inuidas pent ac fetidas q ad luxiam z ad inuidia z ad
 uana glaz ptinet cetaz uiaa detestanda. **De ordinaone**

Quantu ad actu mgrendi ordi^a **maonis q ad actu**

m

est ro ne nimis difficilia ul iutilia **inquirendi**
 inquirat pu xxuy. Ne erigas odos tuos ad opes qs hre no
 potes. s prudentie tue pone mod. ecc. iy. alioea te ne qsties
 z forcoea te ne scrutat suis. Ro. xy. No plus saxe q oportet
 saxe. Sen. id quere q potes muere. id disce q potes scire. ecc.
 iy. In sup uacuis rebz noli scrutari mlip. ysa. xix. Confu
 tentur qui opant lumine tectes sbtilia. **Ite ordi^a e co**
q ad actu inquirendi coa sciendi ordie studiū z fine. b. sr. c.
Sas q ordie quo studio q fine nosse aqz optet. **1° ordie**
 vt id pu q maturi ad salutē. **2° studio** ut id ardenti quo
 uehemēcius ad amore. **3° fine** ad edificaco; tui z pximi.
 Snt em qui scire tm uolūt ut sciāt. z tps no sitas e z st q
 scire uolūt ut sciāt z tps uamitas e z st q scire uolūt v scāz

uendant / et tunc quæstus est. et sunt qui scire uolunt ut edificent
et karitas est. et sunt qui scire uolunt ut edificent. et prudentia est. **De**
studio eius qui nouus est in religione dei. in libro de uita solis. Nouo in
est homini ad excitanda eius interiora melius et tua proponuntur legenda et
meditanda receptoris nostri exteriora et orationes meas ex humilissimis. puo
tatio carissimis et affectus pietatis. et descripturis suis et sanctorum tractatibus
primum. moralia quibus et plura. proponenda et sunt ei gesta in panes
sanctorum uel in laborando ei sit implamiae hystoriarum. et si aliquis occu
rat. quod nouicius animus exaret ad amorem dei et scripturam sui. Porro
sane hystorie delatant quidem cum leguntur. sed non edificant qui
propter mentem inficiunt. et in tempore orationis uel spiritualis meditationis. in
utilia queque uel noxia scaturire faciunt memoriam lectoris quidem
modis suis meditatio sequitur solus. difficultum et scripturarum labor fatigat
non reficit timorem animi stringit intentionem. hebetat spiritum uel

m

O ingenium. **De ordinatione romis quod ad actum iudi**
romana est ratio quod ad actum candi.

iudicandi. ut ab his humiliter se teneat. ea uero que sunt nostri iudicij
diligenter examinet. nostri iudicij non sunt que nobis incerta sunt. de quibus
gloria super i. q. vii. nolite iudicare. **Quo** sunt iniqui temerarij
iudicium est cauendum. **Sunt** enim quedam media et incerta quo animo
fiant. que bene et male possunt fieri. **nesti** et quod futurum est que nunc
apparet malum de cuius correctione despare eumque qui abiectum reprehē
dere. temerarij iudicium est. i. cor. iij. **Nolite** autem tempore iudicare.
In inferiores et non debet iudicare superiores. gloria super i. q. vii. temerarij
est quoniam quibus non est commissum iudicium. **Ro. xij.** Tu quis es
qui iudicas super alienum ea que nostri iudicij sunt diligenter sunt
examineda. **Secundum** prudentis proprium est examinare consilia et non
facili credulitate ad falsa plabi. ecc. xix. **Qui** cito creditur
uis est corde. non est adhibenda sententia in consilium credulitatis non
examineda. **Secundum** oppones tue iudicio sunt sic in disputa
tionibus non ad incertum non manifestum in quo uis plerumque extorsit. sic in

sensu credulitatis nō ceterū admittē nūl' māifā ul' ea de quibz f'
 nob' plena fides. q' p'apue suand' ē in hys q' nō ex ped' nob' dē
 ut s' mala de p'io ul' tō sū alta de nob'. mala credita de p'io
 faciūt adh' q' cū despiciam' ul' imū' eū amem' q' nob' nō expe
 diūt. alta credita de nob' reddūt nos tumētes. tonoy i' suscep
 ti^{les}. ysa. y. Ve qui sapiētes estis modis vris t' corā uob' in
 ipis p'entes. Ro. xy. Nolite eē p'entes apud uos in ipos. i.
 thi. vlt. diuitibz h' sedi p'ape nō solumē sapē mag' estimā
 suū est. ut albugo modo miorū uisū impediēs. 6. in pastorat.
 pupilla ocli nig' uidet t' albuginē tollāns in h' uidet q'
 hūane sensus cogit si stultū se p'ore q' intelligit cogit
 uirtute claritatis apphūd'. Si aut' candore sapie seu iustie
 s' at'bu' a luce supne dai^{is} exclud'. pū. xi. v' hūilitas t' sapia
 6. p'ima stulticia angli fuit elatō cordis uera sapia efficiatur
 hoīs hūilitas sue estimacōis. In li. deuota soluta. oīs supb'
 est stulta. *De ordinacōe rōis q' ad actū memo*

Omnimoda ē rō q' ad actū memorandi *randi*

t' nōd' q' memoratiue rōis t'p' ē act'. **C** p'm' ē act' spēs intel
 ligit^{les} retinē. **C** y' ē eas representare. **C** y' ē amissas re
 pare t' h' ē remissa. **C** Ad ordinacōz memoratiue rōis p' ut
 salubā memorent. nōria uō obliuiscant. *De salubribz ū*
q' laudabil' memorāz aliq' tangam'. **C** p' mēda' ē mēoz
 creatoris ul' redēptoris ecc. vlt. mēto creatoris tui. luc. xxy.
 hoc facite in mēā mēmoracōz. ecc. xxy. q' cū tōte die h'
 q' cēssi estis de egypto. ecc. xxx. grāz fideiussoris ne obliuif
 caris. posuit eī aīaz pte. In li. deuota soli. Scit quicūqz
 s' sū x' h' q' x'ane pietati expediat q' sūū dei sūū redēptōis
 ē deceat aliq' diei hora passiois ipi' ac redēptōis attēci'
 recolligē bñficia ad fruend' suauit' m. scia t' recolend' fidelit'
 i' mēoria. **C** q. p'ceptoz dei. deut. vi. erūt ūba h' q' p'apio
 t' hōd' in corde tuo t' enarrabis ea filijs tuis sedens in domo

tua & ambulans intine dormiens atq; asurgēs. Josue. i. n̄
recedat uolum̄ leḡ hui' ab ore tuo. s; meditabis diebz ac
noctibz. ecc. iij. **Q**ue p̄cep̄ t̄ d̄s h̄ cogita s; . **C** iij. mēoria
iusticie q̄ d̄s exiuit int̄s̄ḡs̄ores mādator̄ suoz. In ps̄.
Memorator iusticie tue soli'. ecc. xxxvij. Memor esto iu
dicij mei sic eī erit & tuū. **C** iij. mēoria d̄ne misericōdie.
Valde uicī ē p̄ditis m̄tblōe ne in d̄spacōz labātur. ecc. li.
Memoratus sū m̄ie tue d̄ne. i. mach. iij. **M**em̄tote quō sal
ui sū st̄ p̄es n̄ri in mari rubro. **C** v. mēoria belli sp̄ual̄
in quo tot & tanti cecid̄unt. Job. xli. **M**em̄tote belli. Jo. Ne i
p̄tita castitate s̄fidas. n̄ d̄o s̄ciōz. n̄ s̄ap̄sone for̄cōz. n̄ saloe
potes eē s̄ap̄iencōi. **M**em̄tote s; q̄ p̄adyfi colonū muli te
possessioē sua creat. **C** vi. memoria uite scōz q̄ mutari
debet̄. 66. sc̄a p̄tencū s̄litem' & nō erūt ḡua q̄ collam'
Jo. xv. **M**em̄tote s̄mōis mei q̄ dixi uob̄. nō ē s̄uus maior
d̄no suo si me p̄secuti s̄ & uos p̄sequēt̄. **C** viij. mēoria ad
ūsitatis m̄p̄s̄p̄itate & p̄s̄p̄itatis m̄adūsitate. ecc. xi. **J**udic
bonoz ne in memor̄ sis maloz & in die maloz ne in memor̄
sis bonoz. ecc. xvij. **M**em̄tote paup̄tatis in die habundancie.
C viij. mēoria mortis. ecc. vij. **I**n oibz opibz tuis mēoriae
uouissia tua & metū nō p̄cabis. **C** ix. mēoria status
hōrabilis a quo quis regnauit ut ē nobilitas c̄riualū p̄
sp̄ualū p̄ntū a qua quis cecidit s̄ap̄es ad hoc t̄n nobili
tatis mem̄ris ut cū d̄ai^{te} ḡnis moz s̄a^{te} p̄cendas & cū no
bili^{te} cōis aī uobi^{te} p̄ficias. ysa. li. attendite ad pet̄ā v̄n̄ ec
cisi estis & c̄. attendite ad abrahā p̄em̄ ur̄m. ap̄c. y. **M**e
mor esto v̄n̄ excid̄is & age p̄m̄az. **C** x. mēoria p̄p̄oz p̄p̄oz
ad dolend̄. ysa. xxxvij. **R**ecogitabo t̄ om̄s annos. m. ma
marit̄. aīc. mee. **C** xi. **C**onsulta & sūt quoz laudabil' ē obliuio.
leuit. xix. nō memoreris in uir̄e cuiū tuoz aī' obliuio?
b̄nficōz & tenax in uir̄az ē uelō colatorū fecas retines

Et puz ē exire p̄ntēs. **S**ad obliuio b̄nificij alti dati. h̄ ei ē lex
 nit duos ut ait sapiēs q̄ alt̄ statū d̄z obliuio dati. alt̄ ē me
 mor accepti. **T**ō obliuio delcāōnū q̄s aliq̄s h̄ūt i p̄tis
 qui recogitat p̄tita delcāō meīs mēte reuīt megyptū ut
 filij isrl̄. iiii. xi. **R**ecordam̄ pisciū quos comedebam̄ megypto.
Itē h̄ est respicē rē. ut vxor loth q̄ uīsa ē i statuā salis. luc. xviij.
Memores estote uxoris loth. **Q**rtō obliuio r̄ t̄p̄aliū i iuris
 itēplatiuis phyl. iij. q̄ rē sūt obliuiscēs. ad ea ū q̄ s̄t p̄ora ex
 tendens me ip̄m. ph̄s loq̄s de t̄p̄an̄ p̄fōz. **T**empānaa m̄q̄
 est crenas cupiditates nō rep̄uē. s̄z p̄mit̄ obliuisci. **I**tem
 ad ordiāōz memoratiue p̄ ut mea p̄us nōcia r̄p̄nantur
 si ei p̄ sup̄uacius repleta sūt nōcia nō admittit. **S**en̄. libalū
 arc̄i sedatio ūtosos r̄s placentes facit r̄iō n̄ diuites nōcia q̄
 sup̄uacua didiciūt. **I**tē ad eī ordiāōz p̄ ut caueat̄ ne mi
 titudie eoz q̄ audiūt ul̄ legunt̄ mēoria s̄fundat̄. **S**en̄. cū
 multa p̄ceris vnū exape q̄ illo die decoques. **I**tm̄ testruūt
 libroz mult̄. itaq̄ dū lege nō possis q̄ h̄uis suffiat h̄re q̄
 legas. r̄inūacōe r̄ longā iufigend̄ ē mēorie q̄ noli obliuisci
 r̄ qui sentit se h̄re labile mēoria sc̄ptā eī d̄ctm̄ d̄z **im̄ple s̄uple**
 ecc. xxxvij. **S**apiaz sc̄rite i m̄p̄re natu^{us}. bis sc̄p̄it d̄z d̄
 talogū p̄lis iudoz i tabul̄ lapideis r̄ h̄ute tenacē mēoria
 nōcia ē sc̄ptā iuxta ūbū. **S**en̄. In mēoria p̄ seuet̄ incurrit.
Tem ordinanda ē tō **De ordiāōe rōms q̄ ad actū**
q̄ ad actū i m̄p̄tandi. interpretandi.
r̄ no^d q̄ i m̄p̄tatiue q̄ est uis iudicatiua m̄llc. **D**up^r ē act⁹
.l. excogitō r̄ significō. excogitō ē i m̄fōcō cogitaciōis. ad ex
p̄mend̄ q̄ ē dicend̄. **Significō ū est d̄m̄racō cogitaciōis for**
mate p̄ ūba ul̄ alia signa. **Ad ordiāōz i m̄p̄tatiue p̄**
v̄ q̄ dicend̄ ē pu⁹ p̄ndēt̄ i corde q̄ p̄fātur i more. ecc. xxi. la
bia i m̄p̄tatiū stulta narrabūt. ūba a⁹ p̄ndentiū statā p̄
dabūt. In ps. os iusti meditab̄ sa r̄ li. r̄ c. Iust⁹ os suū reputat

os cordis. s. i. uim cogitativa cui e sapia; meditari ut os cois p
loqitur iudiciu finar. s. examinata de ordiaco ad locucione
ptinere s hnt e s fo libro. **De ordiaco uoluntatis.**

Siquit de ordiaco uoluntatis cui multu est intendend. Or
diata cu uoluntas e fons omniu bono. mordiata uo fons omniu
maloy. nec potest ordiaco ceteray uirui si uoluntas mordiata rema
sit. In libro de uita soli. omnis uici frustra sicut riuus si fons
no fuit obturat. In eode. bona uoluntas maior origo e omnium
bonoy et omniu nre uirtutu sic e riuo mala uoluntas omniu maloy
uicoy. In eode remissa uoluntas facit mentis leuitate ex qua pre
uit instabilitas mentis. inconstancia mox. Vana leticia sepe usq
ad lasciuia carnis. uana iusticia no nuq usq ad egitudine cois et
mlta alia in negligenti ul transgressioe potit ex leuitatis uicio ue
nencia. s. et supba uoluntas in magna sepe cordis inopia tu
mentem efficit aum. Vn prodit uana gla. fiducia sui negliadi
iactancia. inobedia. contemptus presumpco et cetera ai pestes q plue
solent ex timore et usu supbie et in huc mod omnia gna uicoy
ex aliq male uoluntas affitu ul male consuetudis usu ducit origi
ne q qnto diuiciu menti inoluta est tanto forcior hz et forcioribz
remedijs eget et cura requirit diligentiore. In eod. Cu uoluntas
declinat in ea q carnis st. cupia carnis e cu inuidiositate se
cli cupia ocloy cu in ambicione gle ul honous supbia uice
e. In eode legit de ordiaco uoluntas. uoluntas in spualibz et in hys q
ad dm st cu uult q pot laudanda est. cu uult q no pot et pl
q pot regenda e. cu no uult q pot excitanda e et puocanda.
sepe em si no frenat impetu facit et cogit impiceps. sepe si no
excitat dormit et tardat et obliuiscit et facile declinat q alate
in obligoes oblate delacois. **A**d ordiaco uoluntas p. refrena
co et inataco. **R**efrenanda e uoluntas a malis ut ea oino
no uelit. i. cois. x. no sim cupiscetes maloy. malu cupiscere
e q uenenu appetere. It refrenanda e a nimis bonis. ne

nimis ea uelit. bona minima s̄ stēpūeda . nō nimis appetēda .
 plūz s̄ nocua q̄ utilia . p̄ . i . usq̄q̄ stulta q̄ s̄ s̄ nōia cupiēt
Itē refrenāda ē ne uelit p̄ se q̄ p̄ a^d d̄z uelle . ul' cōuo de vi .
 soli . **C**ustos aīe sue ualde sollicit^{us} d̄z eē cū custodia w̄ sue
 ut p̄dent intelligat ⁊ disciat q̄ intotū uelit . uolend^{us} s̄ sit
 sic amor di q̄ p̄ i sic amor pximi . **R**efrenāda i ē ne uelit
 simp^{er} q̄ cū in ul' iudicōe uelle d̄z ut bona t̄p̄alia . a[?] **U**n t̄p̄a
 lia peccatis cū in peccate ⁊ cū timore d̄o m̄tate ut si p̄sint det
 si sat obēē nō det . **Q**uātanda ē uolūtas ut plus uelit
 utilia q̄ ea q̄ ut fixq̄ter s̄ nōia p̄manēcia q̄ fugiēcia .
b. **M**agna iusio ardeat^{us} desidant sc̄lares p̄nicōsa quā
 nos utilia . alacri^{us} crūt ad mortē q̄ nos ad uitā . a[?] o si p̄
 sem^{per} hōies excitare ⁊ cū illis p̄t excitari ut tales eēm^{us} a
 matores uite p̄manētis . q̄les ip̄i s̄ uite fugientis . **I**n
 atanda ē uolūtas ut bōi inchoatōz nō diffat . ⁊ ut bōuo
 inchoato remisse nō agat . ec̄ . v . ne tardes iūti ad d̄m
 ⁊ ne diffās de die iudicm . p̄ . x . egestatē opata ē manus
 remissa . **I**tē inatanda ē uolūtas ut ad magna bona mag^{is}
 desidū hēat . au[?] **S**uat t̄ d̄s q̄ nō uult cito dare . ul' mag^{is}
 discas magne desidare . qui multū uult multū p̄t . q̄ par
 uult par p̄t . **J**ulⁱ . de uita soli . **I**gnosce d̄ne ignosce . ex
 culam^{us} . t̄guisam^{us} . s̄ nō ē qui abscondat aliūe uitatis tue .
 vix ē aliq̄s qui in eis que a te sūt exp̄m uelit qui p̄sit ⁊ q̄
 p̄mptissie p̄t . s̄ carnē ul' sc̄m sū timor impulit sū cupi
 ditas t̄xerit . **S**z si fallim^{us} hōies miseros nō nos p̄mittas
 ut . q . uolentes fallē te fallam^{us} nos inq̄os . nō labram^{us}
 qz ul' nō p̄su^{us} ul' nō posse nob̄ uideim̄ uel a s̄uetudie ocy
 ul' deliaay n̄ay nos nō p̄se efficiim̄ mihi p̄to iūo māiso
 iudicio tuo occulto forte nob̄ ut qz nō multū uolu^{us} n̄ p̄sim^{us}
 ul' qz nolui^{us} cū potuim^{us} cū uolu^{us} nō p̄sim^{us} . **I**tē inatāda
 ē uolūtas ut p̄ficē appetat ⁊ ad p̄fctōz tendat . q̄ . xv . estote

psa sic & p̄ uir celestis p̄fatus ē. **J**uli de uita soli. nolle ēē p̄fē
delinq̄re ē. **b.** Magna ps p̄fōis ē uelle p̄fā. au. n̄m n̄ p̄
gredi iā reūti ē. cell. oīs ignaua si uolu' nō redire currend
est. **I**co p̄. **I**ndecentendi decidunt p̄dīm qui p̄fāendi p̄dite
rūt appetitū. **C**itē ad ordiaco; uo^{us} hūe p̄; ut di uolūta
tē tāq̄ cogla; heat rei se ofōire studeat i q̄ ei placuit s̄ pla
ceat. glō s̄ i' ps. glānūm oīs r̄i corde. **P**ecti corde sūt qui
dirigūt cor suū s̄ uo^{us} di. **S**en. vir bon' q̄q; ei accidit equo
aio sustinet. **S**act. n. hoc accidisse lege dīna. exq̄ unūsa
p̄cedūt. cū quis w die suā s̄fōit. nich' ei w sic nec die obsē
tat. qd̄ ad pacē animi multū facit. **C**ontrū uero
hū' multū facit ad animi turbacoēs. **J**ob. **Q**uis
resistit ei et pacē habuit. **N**ō ordiacoēs eam
uolūtatē pertinet; ut r̄spectu aliarū uirū dōmū
ū habeat; et seruitutū uiaoz que pessīa ē se nō
subdat. **B**ernard'. **U**n nō seruis au dñatur
tiquitas. **E**t m̄rie nisi tu idignus iudices ho
m̄ez ti q̄ uicū dñari

om

equitur de ordiatioe uirtutis concupiscibilis
et irascibilis. **C**oncupiscibil' tendit ad bo^m
delatandi appetitū. **M**otus irascib' ē ad bonū ar
diū uel cont' malū; appetitū uicendi. **A**ctus
pertinetes ad concupiscibiles sūt; concupiscē gaudē
diligē. **E**t actus d̄trū istis sūt; r̄spuē dolere seu
t̄h̄ari et odie. **C**oncupiscē ē appetere si bonū;
qd̄ nondū habet. **A**ppetitus uero si sit cū intenti
one dñat' desideiū. **G**audē ē iocūdari de bono ad
ep̄tioē uel eius fruiatione. **D**iligē est aliau bo
nū appetē; et ē p̄prie r̄spectu alteri; & nō r̄spectu
sui. **C**ontrū ei qd̄ ē concupiscē; ē respuē. **R**espuit
ueo aliquis bonū uel factū d̄iedo uel abhoīnād

abhominatio est cum intentione. Contrarium ei quod est
 gaudere: est dolere vel tristari. Dole est affligi ex se-
 paratione boni vel inveniendi vel coniunctione mali
 seu disconiunctionis. Cotigit etiam aliqui de malo pro-
 prium doli quod est invidere: ut tristari de proprio bono quod est in-
 iudicium. Et vero quod est diligere contrarium est odire. Tres pri-
 mi actus sunt secundum bonum placere: tres secundum dis-
 placere. Actus irascibilis respectu excellentie vel humi-
 litatis sunt quatuor scilicet ambitio. Spes divina et contemptus.
 Ambitio et spes sunt primi eius quod non dicitur habetur.
 Ambitio est appetitus honoris vel excellentie. Spes
 vero appetitus eius cum fiducia optinendi. Divina
 est appetitus honoris optati vel gloria de illo. Co-
 temptus est reprobatio subiectionis proprie. Contemptus est re-
 probatio rei vel persone quia estimatur vilis. A-
 debiliter irascibilis sunt quatuor contrarii actus
 contrarii predictis quatuor. Primus qui contrariatur
 ambitioni est fuga honoris vel excellentie: que
 paupertas dicitur potest haberi. Spei contrariatur despectus
 que est fuga boni ardui potest diffidentia optinendi.
 Quatuor contrariatur humilitati: que est amor subiec-
 tionis: fugiens excellentiam. Contemptui contrariatur
 reverentia: que est veneratio rei vel persone propter eius
 excellentiam. Actus irascibilis fortiter contra malum
 sunt tres scilicet irascibilis aude insurgere contra malum. I-
 rascibilis est invidere vel repugnare appetere. Aude est de-
 victoria mali presumere. Et hinc sequitur insurgere in desti-
 natione mali: quod est magnanimitas. Actus irascibilis
 fugientis malum sunt tres scilicet prima que est fuga seu

detestatio p̄tenti mali. Impaciēcia que ē fuga ma
li p̄ntis et timor qui ē fuga futuri mali **De ordina^o**

A **Q**uod ordinem cupisabilis actum compassi.
quantū ad actū cupiscendi p̄tū: **h**is
ut in bonis frenis nō appetat sup̄flua: sed neces
sarius sit cōtēta. Itē ut cupiscēcias illatas nō eat:
s̄ ab eis se aūtat. Bona sp̄itualia ad q̄ petenda
saluator monet appetat intente: tp̄alia que salua
tor petē dissuadet si appetit. appetat remisse. Ad
ordinacionē cupisabilis quātū ad actū gaudendi
p̄tū: ut nō gaudeat mal' et malis et ut amplius
gaudeat de bonis interims q̄ exterims: + plus de su
perims bonis et eterims: q̄ de bonis infimis et ter
renis. Nō debz gaudē de mal' p̄p̄is uel aliemis. ue
lut ilama ē: gaudē de p̄p̄is malis. **P**rouibior 1.
Letatur cū male fecerint: et exultat in c̄bus pessimis.
Inquū ē gaudere de mal' p̄p̄is: uel de malis
illius q̄ te offendit qd̄ p̄tinet ad odiū: uel illius
q̄ respectu tuū excellit qd̄ p̄tinet ad iudiciū. **P**
uerbior 7. Septio. Qui in ruina letat' alterius: nō
erit ip̄uitus. **Q**ueile ē gaudē uanius. **S**eneca.
Fundamentū bone mentis ē nō gaudē uanius. **F**u
damentū hoc ēē d̄m: culmē est. Ad sūma p̄ueit
qui scit quo gaudeat: qui felicitē suā i p̄tate nō alie
posuit. **S**uper illud ad galat' quito. **F**ructus
sp̄itus caritas gaudiū. rē dicit glosa. **G**audi
ū idē elacio cū de hys que digna sūt: gaudiū
mūdi ē de indignis. **S**eneca. **I**n uoluptate ni
chil ē magnificū: nichil qd̄ naturā deo proxima

53
deat: membrorum uulnū ac turpiū ministerio ueni-
ens erit uel feda. De bonis uiterius gaudere debemus.
Dei. Nolo tibi unquam deesse leticia: sed uolo illas
tibi domo ualere. Domum ualatur si inter ipm sit. Ad
Conuulsa ista que extulserunt splendent: et de tuo gau-
de. Quid est aut de tuo? De tempore et de optima parte.
Idem. Non uicium gaudium est ex bona sciencia: et step-
tu fortuitorum: et honestis consiliis et rectis actionibus
ex placido uite et continuo tenore una premetis in-
am. Idem. Improbe uoluptates non sunt solide: non sunt
fideles: et si non nocent fugiunt: potius aliquid bonum
mansurum arripere. Dola uirtus prestat gaudi-
um perpetuum et securum. De etiam eam gaudere de-
bemus. Mathei quinto Gaudete et exultate: quoniam
merces uestra copiosa est in celo. Et luce x. In hoc
nolite gaudere quia spiritus lubricant uobis: gaudete
autem quia uocia uestra scripta sunt in celo. Ad ordina-
tionem cupiditatis quantum ad actum diligendi pertinet:
ut in primo diligatur quod diligendum est: et non diligatur
quod diligendum non est. Ita ut diligatur primum pro id pro quod
diligendum est: et ad id ad quod diligendus est. Diligenda
est prima persona: et non sunt diligenda eius uicia.
Augustinus in libro de doctrina christiana. Omnis pater
in quantum pater non est diligendus: omnis homo
in quantum homo est diligendus. Ita Augustinus.
Sic diligendi sunt homines. ut eorum uicia non dili-
gant. Sed deum diligendum est primum. Augustinus in
libro de trinitate Amanda est creatura. sed si ad
deum amor refertur: tunc non est cupiditas sed caritas
est. Ad in libro confessionum. Omne minus te amat

qui aliqd p̄ter te amat: qđ nō p̄t te amat. Diligendus ē primus ad gr̄aā ī presenti: et ad gloriā ī futuro. Augustinus ī libro de doctrina xp̄iana. Quisq̄s recte diligit primū. hoc cū eo debz agi: ut etiā ip̄e toto corde tota aīa tota mēte diligit d̄m.

Ite ad ordiāciōem dilectiōis p̄tinet: ut illi amplius diligātur qui amplius diligendi sūt: et ut eo modo diligātur quo diligēdi sūt. Diligēdi āplius sūt boni q̄ mali. et meliores et etiā utiliores q̄ minus boni et minus utiles. et p̄p̄qui et beneficia p̄p̄ amandi sūt: q̄ illi qui tales nō sūt. Amandi sūt boni tāq̄ filij dei. Ad rōnos v̄m. Quicūq̄ sp̄itu dei agitur: h̄i sūt filij dei. Ambrosius. Domestici si boni sūt: malis filiis p̄ponendi sūt. Ad modū diligēdi p̄tinet. ut primus citra deū ametur: + sup̄ rest̄pales. Item ut ametur aff̄i et eff̄i. eff̄i tamen aliq̄n ex causa suspendit. Augustinus. Caritas nō infirmittatur: officia p̄p̄ exhibeantur. Infirmitatibus eff̄i dilectiōis p̄p̄ exhibendus ē. Augustinus. Caritas que tāq̄ nutrit fouet filios suos nō ordine amandi s̄ ordine subueniendi. infirmos for̄ioribus antepōit. quos tales nult eē. quales illi iā sūt: quos non cōtēp̄nēdo. s̄ de illis d̄fidendo interī p̄tērit. Amāre debemus ī p̄rio. sicut et ī nob̄: plus aīam q̄ corp̄.

Gregorius ī moralibus. Cū r̄e diligimus: m̄d̄ ī rebus d̄ditis aīa carius habemus. Int̄ illos q̄ in r̄ligiōe sūt tāq̄ n̄t̄ hoīes sp̄ituales. non carnalis. s̄ sp̄itualis debz eē dilectio. Sp̄itual

60
nūq̄ et originalit̄ et finalit̄. ut solis procedat
a spū et ad spūs utilitatē tendat. Carnal̄ est
dilectio originalit̄ cū aliq̄s p̄t pulchritudines
corpis. uel aliqd̄ simile amat. finalit̄ uero
dilectio ē carnalis. cū aliquis ei quē amat qd̄
secūdu cūē utile ē parat. et de sp̄ituali eius
p̄tū nō curat. **M**axime intendendū ē ordinatiō
om̄ amōis. cū scd̄ augustinū 11° libro de ciuitate
dei. diffinico breuis et uera uirtut̄ sit ordo amōis.
C Ad ordinatiōem ead̄ dispulabil̄ p̄tinet. ut
fastidiū boni sp̄ituali caueat. et uana solacio
ēspuat. **S**pecialit̄ cauendū ē fastidiū in doct̄
na sac̄. et diuino officio. Contigit aut̄ fastidiū
boni sp̄ituali aliqui ex ignorācia ualoris bono
rū sp̄itualiū. Sicut enim porci spēs aromaticas
uel margaritas nō r̄putant. sic hoīes anima
les bona sp̄itualiā despiciūt. **B**ernardus. **Q**uo
lur̄ icallū arāfūdūt odōs cecos et clausos. sic
aiālis homo non papit ea q̄ sunt dei. **M**adji
quūto. **R**eḡ mittatis margaritas ante porcos.
ne forte d̄ulcēt ea pedibz suis. Aliquū accidit ex
presumpcione fastidiū boni sp̄ituali. sicut fasti
diū ab̄i corp̄al̄ accidit ex uetola stomachi plei
tudie. Aliquū uero accidit ex itectione palati
interioris de febre uiquitat̄. **A**uḡ. **P**alato nō
sano pena ē p̄ams. q̄ sano ē suauis. **I**d̄ pala
tū febratatis h̄z au mel sibi ilipidū ē. **R**espūe
d̄bz solacioez uana uir̄ religios̄. q̄a ueram
īpedit et ad desolatiōem id̄uat. **B**ernardus.

Delicata ē diuina solacio: et nō datur admitten-
tibz alienā. **P**ueroū 1e. Nilis dolore miscbit.
Iuce 1erto. **D**e uobis diuitibus: q̄ hic habetis sol-
lacionē urām. **I**te ad ordinaconē concupis-
cibilis pertinet: ut tristitia seculi que morte opatur
caueatur: tristitia uero que ex deo ē admittatur.
Tristitia uero seculi ē que ex bonorū temporalium am-
issione. uel malorū penalium pressione. uel primi pe-
ccitate puenit. **T**ristitia uero que sōz deū ē puenit
ex bonorū spiritualium amissione: uel malorū cul-
pe commissione. uel ex primi passionē. **A**d or-
dinacionem etiā concupiscibilis pertinet: ut id qd
odiendū ē odio habeat. **M**arie uero odiendū
ē peccatū tāquā deo uirgine exsolū et hōi uirgine uorū.
Nichil odit deus. nisi peccatū: et uel p̄t peccatū. **D**e-
us amauit eū q̄ nūc dyabolus dicit anteq̄ pec-
catū haberet. et adhuc eū amaret. si peccatū in eo
nō esset. **E**cclēsiastica 11. Nullius odio habet
peccatores. **S**apientie 11. **O**dio sūt deo impius et im-
pietas eius. **A**deo em̄ exsolū ē ei peccatū q̄ nulli pat-
q̄m penā soluat si hoc peccatū requirat. **Q**uatuor
de causis solet aliquis peccare alicui rei. **A**liqui p̄
eius preuoluntate uel nobilitate. **H**ac de causa p̄-
ncipes trem̄ subditis eorū nobilibz solent peccare:
nolentes uel nō audentes facē iusticiā de eis pec-
cantibus. **D**ed deus nobiliores p̄ncipes celestis im-
licie uel unū de nobilioibz p̄ peccatū superbie cū
om̄ibz adherētibz etnalit̄ dampnauit. et de celo p̄-
cipitauit **I**uce 1. **V**idebā sathana quasi fulgur

61
cadente de celo. Sapientie vii. Nō uidebitur dñs
magnitudinē auulq̄: qm̄ pusillū et magnum
ip̄e fecit. Aliq̄n paratur aliau rei p̄ eius carita
tē. Hac de causa nō deus p̄mis parentibus dum
peccauerāt licet soli essent: qm̄ morte puniretur.
Si nō esset nisi unus homo et ī p̄cō mortali de
deret: etnalit dāpnāctur. Aliq̄n patitur aliquibz
p̄ multitudinē. Deus uero ī diluuiō totū gen
huānū exceptis octo personis. submersit p̄
p̄cām. Aliq̄n parat aliquis aliau p̄ flagi
tate. Deus uero p̄p̄rio filio suo nō peperat: qui
m̄ hoies et p̄p̄z medū se posuit. Ad romanos
Qui p̄p̄rio filio suo nō peperat. Bernardus. Qui
nō parat filio: nūq̄ parat figmento. nūq̄ parat
seruo neq̄. Tantū odiū deus ad p̄cām habuit.
q̄ filiū suū occidi uoluit: ut cū eo destrueretur pec
catū. Nō habet deus adeo bonū amicum nec ī celo
nec ī tra. quē ad mortē nō odiret: si p̄cām mōle
in eo iueneret. Sā eadē p̄cā sup̄ omnia odērūt.
eligentes potius omnia quā tormētōz susti
nē. q̄ p̄cā cōmittē. Qui uerā habet fidē: pot
ius p̄cā timeat. q̄ demones uel malos hoies uel
bestias crudeles. P̄cām hoī marie nocet: pesti
mus hostis ē quē homo habeat. Alii hostes nō
possunt ei nocere nisi p̄ istū. Nulla em̄ nocēbit
adūlitas: si nō dñetur īiquitas. Augustinus.
Qui times hoies: homo ī sinu dei positus.
Tu de illius sinu noli cadē: quic̄ ibi patiens
ad salutē ualebit nō ad perniciē. Ealesi.?

vij. Qui custodit preceptū: nō expietur q̄q̄
mali. Omnia mala huius mūdi ex p̄cō suble
cita sūt: scilicet fames. sitis. frigus. calor. la
bor. infirmitas. et mors. Quā omnes amicos
nr̄os qui mortui sūt occidit: et occisurū est
nos et eos qui nob̄ remāserūt. Ad rōnos vij.
Stipendia p̄cō mors. Nichil esset ī mūdo
qd̄ nō esset bonū et deo placens et hoībz̄ utile:
si nō esset p̄cō. Maiora uero mala ī futuro
ex eo sequūt. Quā bonitātē suā aufert homī.
et eius opibz̄. Plus ualet unus p̄cō nō habēs
q̄ mille alij. Eccl. xij. Melior est unus timēs
deū: q̄ multi filij impij. Et plus ualet unū bo
nū opus eius q̄ extra p̄cō mōrle ē: q̄ infima
opa fr̄a ab eo qui ē ī mōrli. *De ordina. actū*

x **S**equitur de ordinaōe uirtutis *irascibilis*
irascibilis. Ad ordinaōne uero
ip̄ius respectu excellēcie p̄t̄. ut uirtutū emi
nentiā et celestē altitudinē appetat. t̄renā uō
tāq̄ uulē despiciat: tāq̄ periculōsam timeat:
tāq̄ malis habūdantē et bonis deficiētem
fugiat. Terrena altitudo ut ē altitudo d̄m̄
uel mundane glorie uel huāne laud. ual
de ē contemptibilis: cū deo sit abhominālis. Lu
ca xij. Qd̄ hoībus altū ē: abhominācio est
apud deū. Superbi q̄ t̄renā altitudinem
appetūt. multū deū despiciūt: id̄ merito mul
tū despiciūt a deo: ut sint ei multū abhoīa
biles. 1 regū 2. Qui me contempnūt: erunt

ignobiles. Int' creaturas terra est ordine istina.
 naturalit' pedibz homin' calcanda. Et bona ter
 rena ualore sūt mīma. et int' hec mīma mīmū
 est puluis uane glorie: qua terrena altitudo
 sedat. Ad utilitatem terne altitudinis p̄hnet.
 q̄ per uilia et indigna. ad illā ascenditur. Sen.
Non tibi sit ambicio: que ad dignitatē non
 nisi per indigna te adducet. Itē quod pessima
 seruitus s̄ uicior' et dyaboli eā comitatur.
Superbi in altitudine terena positi. eā illis
 seruiunt. quibz dnari uident: quibz prouidere
 tenentur unde mīnus sūt libei q̄ ipi: q̄ habeat
 multos dnos et illi unū. Et licet exteri uideatur
 aliquid eē et magne ptatis: tamen interius s̄
 mīoris uirtutis et maioris infirmitatis: mīnus
 ualentes resistē uicis. Arūditia eā ptas eorū
 exterius habens intore: interius uacuitatem
Ad homines habet appnā: sed i ipis nō habz
 subsistēnā. Peiculosa ē altitudo terena: et
 nō desiderāda sed timentā. Augustinus. Cū
 to quis in loco superiori. tanto in peiculo ma
 iori uisatur. Demones q̄ celestē altitudinem
 amiserūt. positis i terena altitudine iuictes
 eos marie ipugnant: reputātes sibi honoā
 bilius si eos sibi subiciūt et scientes q̄ p̄ eos
 pluibz poterūt dnari. Terrena altitudo
 mons ē: in quo magni et fortes peunt. nō
 regū 1. Inditi isrl' super mōtes m̄fecti sūt
In eodē. Ionathas in excelsis oculus ē. Uti

hudo trena mons pestifer e. **M**ienne y. **E**ce
ego ad te mons pestifer: qui corrupis uniu
sam terram. **L**ocus e eam preapici. **B**nardus.
Facile e in alto se continente obshipela: et de u
ta peiditari. **A**ltitudo terrena fugienda e cu ha
bundat malis et defiaat bonis. **H**anc fugit ihe
sus: sciens em q uentui erant ut facerent eu
rege. fugit i monte solus. **J**ohams vj. **S**ordes
uicioru ad hunc locu defluunt. quod miru ei ui
deri poterit qui credit ueram altitudme esse: s
in ueitate no est altitudo. sed e locus ualde demul
sus cu inferno proximus et a deo et celo remotus
A celo e remotus: ad quo e uia per huilitatem.
mathei rom. **N**isi conuerli fueritis et efficiami si
cut puuli no intrabit in regnu celoru. **R**emotus
est a deo: qui familiaris e huilibus unde super
illud psalm. uirta e dñs hys qui tribulato sunt
corde. dicit glosa. **A**ltus quide est dñs: uicuat
tame huili: et non se eidenti. **A**ltitudo trena
locus e uentis expositus perflant em: altissi
uenti unde no est ibi quies: s quasi tepestas.
Gregorius. **Q**uid e ptas oculms? mi ptas
metis? **S**pecialit perflab ibi aquilo uirta
uerbu prmi supbi. sedebo in lateibz aquilois
planc rui. **U**nde locus e frigidus. sine calore
caritatis. **F**latus aquilonis e suggestio dya
boli ad discordia et odiu. **S**icut spūs ignem
dilectionis uenit i tra mitte. sic dyabolus
conatur illu extingue. **B**onis deficiens e mos

iste: uir enim a domino uisitatur. Et si ab eo uisita-
 retur irrigatione gratie flatu uentorum exsiccaretur:
 uel ad loca humilia aqua descendet. Augustinus.
 Confluit aqua ad humilitatem uallis: de super-
 alio montis. **I**tem ad ordinationem trasabit
 pertinet ut homo humilem statum eligat: iuxta con-
 silium saluatoris. Lucae 14. Recline in nouis-
 simo loco. Hic est locus congruens homini: qui
 terra est et in omnis. Locus terre est locus in fine.
Cimere non expedit esse in alto: ne disper-
 gat a uento. Eccl. 1. r. Quis superbis terra
 et omnis. **S**tatus humilis est locus quietus et
 tutus: et habundans bonis. **Q**uietus: quia
 non est uentus expositus. **I**sai. xxxv. **E**rit in-
 quasi qui abscondit a uento. et celat se ab tem-
 perate. **T**utus est. **S**apientis **S**uperbia omnia
 habet in periculo humilitas in tuto. Augustinus.
Humilitas in ymo est: et non habet quo cadat.
Bonis habundat. quia humilibus deus dat
 gratiam. **J**acobi 1. per 6. Augustinus. **A**lta
 licatur yma replent uallis humilitatis non
 est sterilis. **P**s. **V**alles habundabunt frumen-
 to. **I**tem ad ordinationem trasabit pertinet
 ut homo de uiribus suis diffidat: et de dei
 uirtute confidat. ut dei adiutorium eum forte
 efficiat. **I**sai. xl. **Q**ui sperant in domino mu-
 tabunt fortitudinem. **F**ortitudinem ipsam quam
 in diuina fortitudinem. **F**orta **F**elix commu-
 tatio. cum aliquis de uiribus suis diffidens

ppria fortitudine se eruit, et dei fortitudine de
qua confidens adiutorium habet quocumque
se indunt. Bernardus. Nil omnipotentia uerbi
clariorē reddit: quod omnipotens facit quod
in se sperant, demum omnia possibilis sunt cre
denti. **I**tem ad ordinationem irascibilis pertinet
ut homo neminem despiciat. Non est despiciendus
homo quem deus ad imaginem suam fecit, quem ce
lestis regni participem esse uoluit: qui ange
lorum suorum custodiam adhibuit. **M**athei
viii. Videte ne contempnatis unum ex his pusil
lis: angeli enim eorum semper uident faciem patris
mei qui in celis est. **Q**uid ad ordinationem irascibilis
quantum ad actum irascendi pertinet octo. Primum
est ut homo ex leui causa non irascatur. Pro uerbiorum
viii. Spiritum ad irascendum facilem? Sustinere
quis potest? Intollerabilis est familiaritas iaculi
di. Pro uerbiorum xii. Noli esse amicus homini
iracundo. **Q**ui facile irascatur est sic domus de
palea: que facile conuulsa. **D**ominus talis
domus multum dampnificat: sic qui facile iras
catur ad sibi unius ubi omnia bona sua per
dit. **E**ccl. vi. De his qui perdidit suam. Pro
uerbiorum xii. Qui irascens est sustinebit dam
num. **S**ecundum est ut non uelox irascatur. **E**ccl. vii
viii. Ne sis uelox ad irascendum. **J**acobus ii. Sit
omnis homo tardus ad iram. **Q**ui uelox est ad
irascendum, uelox est ad se precipitandum: et
ad faciendum saltum quo se collum frangit: dum de

64
statu amoris ad statum odii transit. Tertium est quod
ire resistatur: ne homo ab ea superetur. Job xxxv.
Non te superet ira. Multum timendum est supra-
ri ab ira quasi ab hoste crudelissimo: et qui non habet
misericordiam. Proverbiorum xxxv. Ira non habet
misericordiam. cum secundum sapientem. ira furor bre-
vis est: multum timendum est dominum ire sicut dominum
insanum. Quartum est ut ira cito sedet. Ad ephes-
um. Nol non occidat se invidia iram. Gal. v.
Aufer iram de corde tuo. Cito auferenda est ira de cor-
de: sicut ardens carbo de ligno. Job xxxv. Ignis
est usque ad consummationem devorans. Quintum est
ut ira sermone non indicet. Proverbiorum xv. In-
stant statim indicat iram suam. Glossa. Natu-
ra ire est: ut plata magis ferueat: occultata
languescat. Proverbiorum xxxv. Qui inquit stulto
silencium: iras mitigat. Sextum est ut ira operari
non permittat. Cum sit in tenebris animus iratus
non videt quid sit agendum. Iohannis xv. Qui am-
bulat in tenebris nescit quo vadat. Opus quod
esset aliis commendabile: cum ex ira procedit non est
commendabile. Iacobus i. Ira iuri iustitiam dei non o-
peatur. Septimum est ut irascatur iusto. non per-
sone. Ira qua quis irascatur iusto utilis est: de qua
eclesiasticus septimo. Melior est ira risu: quia
tristitia vultus corrigitur animus delinquentis.
Octavum est quod potius irascatur culpe proprie: quam alie-
ne. Deum. Regum animos indignum. illi obliti in-
firmitatis sue aliene deserunt quasi iniuriam

acceperunt. **A**ugustinus. **I**n alceis seruo tuo
ne peccet: ualce tibi ipse ne pecces. **I**tem ad
ordinacione ualabil' quatu' ad reliquos eius
actus pertinet: ut nichil audeat qd' deus ihi
beat. nichil timeat qd' deus iubeat: p' iusticia
omnia mala pene libent' sustineat: bñ em' sūt
qui persecucionē patiūt' p' iusticia. mathi
vi. et p'ima petri iij. **S**i quid patimur p'pter
iusticiam: bñ **I**tem ut contemptus iustici
oñi cōtempnat: et irrisiones irrideat. **S**e
neca. **E**quo animo audientia sūt impetitor
cōmua. et ad honesta uadenti cōtempnendus
est ipse cōtempnus. **C**um dicitur auidam sapi
enti homines te contempnūt: rōdit. **E**t illos
alim: sed nec illi alimos: nec illos curo. **S**e
neca. **N**ūquid felices si nūq' turba deridet
te? **D**eū non hominem timeat: quia qui ti
met hominē cito corrūt. p' uibior xxvii. **V**e
ra mala nō umbras maloy fugiat. **V**erā
mala sūt pene future uite: umbre illorum
sūt pene presentis uite. **S**apientie quito.
Omnia transierunt tamq' umbra **De triplici**

xj

Sequitur de ordinacione multiplici ordi
nitū. **P**ossimus **n**atione **u**irtutum
autē distinguē triplicē ordinē uirtū. scilicet
ordinē plantacionis. ordinē meritoie opaa
onis: et ordinē r'pacionis. **I**n ordinē r'paa
plantacionis p'ima ē fides: p'imo ei dōan
da sūt que sūt fidei. **I**n ordinē meritoie

65

opacionis prior est caritas: quasi illam impe-
rans. In omni enim opacione ordinata. primum est
amor sine desiderium finis et sunt ex illo medie opa-
ciones: ut appetit in edificacione domus. cuius cau-
sa est eius inhabitacionis amor. ex quo amore
non solum est edificatio: sed etiam ea que ad edifica-
tionem uiuant ut inquilino oparior. In o-
perando ergo merito prior et principalis est caritas
et primo mouens. Fides uero deseruit ei tamquam
lucerna preferens: ostendens quid et qualiter
operari debeat. Illuminatio enim adiutorium est in
ope: et illuminator adiutor et non principalis
operator. In ordine uero reparandi prior in
uirtutibus effectius uidetur esse humilitas.
Si enim omnis peccati uicium superbia. ecclesiastica
omnis correctionis principium est humilitas. Hu-
ic consonat quod reparator humani generis doc-
trinam suam . . . inchoauit ab humilitate di-
cens. matthi . . . quito. Hi pauperes spiritu
secundum . . . glosam. pauperes dicuntur
humiles. Caritas inter tres uirtutes que ordi-
nant ad deum proximior est finis saluet deo que
habet pro fine et pro materia. Diligit enim
deum propter se. Et cum fides finem uideat et spes
illuc tendat est enim fides spes inleuatio sicut
timor fuga: caritas est unio cum fine. Unde cum finis
sit optimum et a fine habeant que sunt bona. il-
la que sunt ad finem et caritas primo habet bonitatem
inter uirtutes: et per eam habent bonitatem cetera

650

Et secundū hoc intelligendū est quod glosa
dicit super illud 1 ad thimothēū primo, quod
caritas ē radix omnī bonorū: in quātū sunt
bona. Et sicut radix humore mittit ad rāos:
sic caritas bonitatem ad opēa ceterarū vitū
Augustinus ī sermone de caritate. Dicit ra-
dix omnī malorū est cupiditas: sic radix
omnī ē caritas. Humilitas etiā pōt dici radix
vitū scdm illam proprietatem qua radix est
pars arboris infima terre adherens: sic humi-
litas infirmitatē suā considerans, sub deo collōt
se in loco infimo. Fides etiā radix pōt dici: qua
radix in arbore est, quod os in animali. Per
radicē em̄ ingreditur ad arborē eius nutrime-
ntū: sic per fidem ingreditur ad animam
bona speranda et amanda.

*De quatuor viti-
sibus quō hōi debent
ad ceteras virtutes.*

xij

Aden ē providere me
ditationes dispo-

nentēs ad ceterarū vitū

tū operationes verbi grā

Medita-

tio magnitudinis diuine unē . . . . . disponit ad

ad spem uenire. Meditatio diuine liberalitatis:

ad spem gr̄e et glorie. Meditatio diuine altitu-

dinis om̄i altri altitudinē supereminētis:

disponit ad dei rueniā. Meditatio diuine sa-

piencie om̄ia que agimus lucide uidētis:

disponit ad scām uerecūdiam. Meditatio

magnitudinis diuine dulcedinis: disponit

ad eluēiem scām. Meditatio diuine bonitatis

Medita-

tio magnitudinis diuine unē . . . . . disponit ad

ad spem uenire. Meditatio diuine liberalitatis:

ad spem gr̄e et glorie. Meditatio diuine altitu-

dinis om̄i altri altitudinē supereminētis:

disponit ad dei rueniā. Meditatio diuine sa-

piencie om̄ia que agimus lucide uidētis:

disponit ad scām uerecūdiam. Meditatio

magnitudinis diuine dulcedinis: disponit

ad eluēiem scām. Meditatio diuine bonitatis

667
qua amari est dignissimus: disponit ad
amorem diuine amicitiae. Ad dilectionem
proximi disponit meditari quod hoc sit spe-
ciale preceptum xpi. Ad amorem sacre scripturae
qua uera prudentia acquiritur: disponit
meditatio auctoritatis doctoris ipsius. et u-
tilitas eius. Est enim doctor ipsius deus uel p-
se uel per homines uoce salutans: ut patet dis-
currendo per partes ipsius. Spiritus sanctus re-
uelauit moysi quod scripsit de mundi creati-
one: et alijs que ante ipsum fuerunt. Ier dei di-
digito scripta est. De iudicijs + tabernaculi
compositione et alijs ad cultum dei pertine-
ntibus a deo edictus est. Ps. Eloquia domini e-
loquia casta etc. Eloquia domini sunt spiritus sancti.
Salomonem docuit deus sapientiam dormie-
ntem. Spiritus sanctus locutus est in prophetis. Ad doc-
trinam euangelicam specialiter pertinet illud.
Ego ex ore altissimi produxi ecclesiasticam uerum.
Doctrinam apostolicam constat esse spiritus sancti. Spiritus
enim sanctus super apostolos descendens eos de indoctis
doctos fecit. actum in Paulus uero dicit se non
ab homine didicisse euangelium: sed per domini re-
uelationem. ad galatas 1. Iohannem uero in exilio po-
sito: multa etiam a deo reuelata sunt. Doctrinae
sacre conuenit illud ecclesiastici 1. Ego quasi flumen
dixi: et quasi aqueductus de paradiso erui.
Nec solum excellit sacra scriptura alias scripturas
auctoritate: sed etiam utilitate tamquam diuina psalme

elom. Ego deus tuus docens te utilia. Sapi-
entiae vni. Sapienciam et iusticiam docet +
prudenciam et iustitiam: quibus nichil utili-
us est in hac vita hominibus. Ad temperanciam
et pacem bonorum temporalium que sunt minima bona:
disponit meditatio interior et eternorum bono-
rum que sunt magna bona. Gregorius. Vilescit
temporalia dum desiderant eterna. Ad eandem temperanciam
disponit meditatio: quod bona temporalia continent
mala culpe. Qui enim dives fuerit: non erit
immunus a delicto. Et sunt impedimenta bonorum
gracie et difficultate faciunt pervenendi ad bona
glorie. Ad pacenciam et ad alias partes fortitudinis
dominus disponit meditatio dominice passionis et
multiplicis utilitatis humilationum + futuorum
malorum que sunt pro transitibus malis evadunt:
et meditatio premissa. Gregorius. Consideratio
premissa minuit vni flagelli. ad romanos
vni. Non sunt condigne passionis huius
temporis: ad futuam gloriam que revelabitur
in nobis. Ad humilitatem et pacenciam: disponit
meditatio humilitatis et obsequii christi. Ad hoc spe-
cialiter movet nos apostolus exemplo christi ad philip-
p. Hoc sentite in vobis: quod et in christo ihesu. Et
subdit. Erant autem semetipsum. suis obediens usque
ad mortem. Augustinus. Medicina humoris
hominis: est humilitas christi. Erubescat homo
esse superbus: quia humilis factus est deus. Ber-
nardus. Mementote fratres. quod christus ne poterit

67
obedienciam perdidit uitam. Ad opa pietatis
disponit meditari quod pauper sit in ebrum
corporeis xpi: et qd ipius reputat sibi fieri quod
pauperi fit: et qd in tremendo iudicio specialiter
de opibus pietatis disceptatio facienda sit. **De**

Caritatis est: operibus ceterarum **ordina-**
tionum bonitatem promovere. **one ca-**

Quod ut fieri possit: attendenda est **ritatis:**
dilectio dei in nobis ostensione amoris: quem
deus exhibuit nobis. Sicut enim ignis non meli-
us quam igne: ita nec amor melius quam amore
nutriendus est. Nutrienda est etiam dilectio
surgens beneficiorum dinorum, et quialium et speci-
alium que a deo recepimus et continue recipimus
ut ex ferventi dei amore habundantia operum
perfecte bonitatis procedat: ita ut in nobis lo-
cum non habeat pigritia uel negligentia uel
fastidium: nec amor uane laudis uel uane glorie
uel aliamus terreni emolumenti caritati opus
precripiat et sibi usurpet. **De ordinacone humilitate**

Ad ordinacone humilitatis pertinet
si homo passus sit ruina ut ipsa re-
parationem intendant. Si desit gratia: ut locum
ei provideat. Si imminuat ruina: ut ipsa
se opponat: et ut edificationem spirituali stabi-
le fundamentum ponat. Bernardus. Sola
uirtus humilitatis: lese est reparatio caritatis.
Humilitas proprie ad nichilum deducit:
ut se nichilum reputet. et in labore et in

uitate. Et hoc nichilo fit retroago sicut ex nichilo
lo sum. fra est creatio. Hoc non ignoabat dauid:
qui ait. Cor contritum et humiliatum deus non despicies.
Qui etiam ait. Cor mundum creauit me deus. Creatio mundi cordis: est factio ex
nichilo humilitatis. Humilitas que cor euacuat:
locum gratie parat. iacobi in prima petri v. Humilibus deus dat gratiam. quanto magis quanto.
Vasa uacua replet hereticus. Non patitur uacuam
quam illud impleat: nec gratia cor humile quam illi se infundat.
Humilitas non solum est gratia: sed etiam receptaculum gratiae.
Humilitas gratiam haurit: ut uas inditatum.
ecclesiastica iij. Humiliae deo et eripeta manu eius: manu inquit largiente.
Bernardus loquens de illo uerbo eze analla dñi. sy solet esse diue gratie familiaris humilitas.
Humilitas ergo reparatur: ut sedes gratie paratur.
Humile inuicti subuenit humilitas: quia secundum bernardum. omnium indifferenter
persone humilitas est quedam turris fortitudinis:
a facie inuicta. Augustinus. Dolo uincatur qui de se presumit:
solus uincat qui de se non presumit. Humilitas ideo triumphat:
quia deus in ea pugnat. Verus humilis deo attribuit gloriam:
que est de uictoria. Et ideo per consequens super eum est pugna.
Eiusdem enim est pugna et gloria de pugna uictoria. Quis
apud eum est rex glorie: et ideo est ei deus uictori

virtute in ei conferens. In palmo. dñs i
 titi tpe est rex gloie. Humilitas in fūda
 mēto edificij spūialis: stabilitatē pūdet.
 Bernardus in libro de cōsideracione iūitutum.
 Bonū quoddam ac stabile fundamētū hu
 militas. Neque si defiat illa iūitutum ag
 gregatio non nisi cūta est. Augustinus.
 Cogitas magnā fabricam construē celsiti
 dūis: de fūdamēto cogita humilitatis. *De*

sequitur de ordina ordinatione timoris.

Sone timoris dñi ad ceteras iūites.
 quem spūs sōis ponit pīcipū. et radicem
 sapiē: puerbioꝝ 1. Timor dñi: pīcipū sapiē.
 Eccl 1. Radix sapiēcie: timē dñi. Et notandū
 qd cum sapiēcia sit sapiē iūitū condita sōa
 duo p̄tinent ad sapiēciam: scilicet cognō et
 affectio. Quātibī ad cognōtionē timor est
 pīcipū sapiē. Primo qā mūdāt cor iurta
 illud eccl 1. timor dñi expellit p̄mū. Mū
 dādo uero cor: facit oculū cordis iudē clarus.
 In. Timō odo ueritas patet. P̄do cū sit
 fuga mali fugit et cauet erroꝝ: qui ē malū
 rāōnis. Homo timōatus nō credit leuif
 quod a rāōne accipit: s̄ diligēt illud cra
 minat. Tercio qā cū repellat omēm d̄neg
 ligēciam scdm illud eccl quinto. qui timet
 dñi nichil negligit: cauet negligēciam in
 studio et per diligens studiū in sapiā pro
 fiat. Quarto qā timōre supbie expellit

qui susceptiōne sapiē impedit: et humilitatem
 introducat que ad sapiam disponit. **Su.** Super
 bo oculo ueitas nō uidetur. **Prou. 11.** Ubi
 humilitas: ibi sapia. Quātū ad sapore timor
 est p̄cipiū sapiē: q̄a ē p̄ma affecto. **Primo** eū
 oportet amare delipē mala: ut post eis sapiant bō.
S. Bene uicū sapiē timor dñi: q̄a tunc deus p̄
 mo aie sapit cū eam affiat ad timendū. nō eū
 instruit ad sciendū. Timor ceteras uirtutes p̄uifi
 cat: opa eorū seruitatur: si q̄d mali seis uicū
 facit illa corrigi. eadē tuta pertinet. **Job 11.**
Uerebar omnia opa mea. **Habundantia** bonor
 opū illi p̄ciat. **Eccl. 10.** Qui timet dñi facit
 bona. **Eccl. 11.** Timor dñi sicut p̄adisus be
 nedictōnis. **Qui** habet timorē dñi semp̄ timet
 ne faciat parū: plus eligit habundare q̄ defic
 unde uerum est illud **Eccl. 11.** In timorē dñi nō
 est mioratio. **Eccl. 12.** Timor dñi i pleitu
 dine cōmōabitur. Timor eam ceteras uirtutes
 conseruat. **Thes. 1.** in eplis. Timor uirtutū custos
 ē: scūtas ad lapsum facit. Timor uirtutes cō
 prunt ne euanescaut. **Eccl. 10.** Nihil in
 stant tenuis in timorē dñi: ato subūter do
 nus tua. Timor deducit pericula: q̄d mul
 tū facit ad seruatiōne. **Prou. 10.** In timo
 re dñi deducatur a malo. **Ex clauskal' debz**

em

Sequitur de ordina hęc in desiderio mane
 aone animi r̄spai re in danisko vel
 locor. Ad quā p̄h̄z monasterio

69

primo ut is qui in religione est non leuit uelit
de monasterio egredi. Manere in monasterio in desi-
derio habeat: egredi uero in paenitentia: si obia ul-
citas uel pietas hoc requirit. Discurfus uero
religiosi uiri per mundum sine ueritate non deo
placet. nec ipse dicit: nec ei securus est. Ad pri-
mum pertinet illud iheremie ruy. Ouerit moue
pedes suos et non quieuit: et dno non placuit.
Stabilitas uirum religiosum dicit: que est quasi qu-
dam ymago eternitatis. Deu. Primum argume-
ntum mentis composita existimo: posse consistere et secu-
rum moari. Vir religiosus qui in claustris manere
non potest: frequenter in mundo perditatur. Demetrius dum
manebat in iherusalem uirum: postquam exiit de iherusalem
oculus est. in regnum. Et dyna filia iacob egressa
cauiose ut uidet mulieres regionis illius rapta est
corrupta. gen. xxxv. Dyna roselerus iherusalem.
significat claustrale mentem iherusalem: que de claustris
egrediens dum mundi concupiscibilia cauiose con-
siderat amore eorum rapit et corrumpit. Pallas est
aqua positus non dum uiuit. plautus quinto. Copu-
lauerunt pulces sine aqua: et morientur in siti.
Claustral dum est in claustris bene ordinato habet
iura sacre scripture: quibus uita ipsius conseruat.
Cum autem discurrat per mundum aqua ista mittit
in sanguines salis in uerba secularia: et sic occidit.
Bonos enim mores corrumpit colloquia praua. I
ad corinthios ruy. Vel egressus est in agrum: genu-
m. Sile accidit claustrali inuerti a claustris

egrediēti. **C**laustales inquieti sūt sicut errācia:
de quibus legit in canoica uide. **S**icut uero ista
errācia aliqui sūt sicut cadēcia. **P**ostq̄ em̄
discurrendo per mūdū delicias mūdānis assue-
uerūt: et asperitas religionis eis i dissuetudinē uent
redūtes ad claustrū claustral' uite asperitatē sul-
tūne nō possūt. et apostate sūt. **M**atthi erunt
Stelle de celo cadent. **S**tella de celo cadit: nō
claustralis celestē cōsolationem relinques ad solum
redit. **C**oicus ab archa egressus ad archam
nō ē reuersus. gen̄ vii. cadauēibz ei est illectus.
Sic claustrales p̄ mūdū discurretes: aliqui a
more carnaliū deliciaz rēmetur. **C**laustales
mūdo familiares sūt. sicut aues ciuitateles: q̄
facile capiūt. **V**iro religioso expedit nō solū ea
que mūdi sūt relinque: s̄ etiā obliuiscā. ad phil
m̄. **S**ue retro sūt obliuiscēs **S**en̄. **U**t animum
tuū possis cōtine. p̄mū corpōis tui fugā sūte:
deinde continuata remedia plūmū profūt.
Interrumpenda ē quies et uite prois obliuio:
sue de discā odos. sicut aues assuescē semorū
uēbis. **Q**uocūqz processeris i t̄pō trāsitu que
renouēt cupiditates tuas t̄i occurrēt. **A**d qui
etudiez mētis monet ap̄lūs i ad thess̄ m̄. **R**e-
gamus uos fr̄es ut opam detis: ut geti sitis.
Ite i ad thess̄ m̄. **D**atis que admodū oportet
imitari nos. qm̄ nō inquieti sumus i uos. **N**ō
time oportet nouos ēē quietos: et nō ab
egredi de monastio. **S**en̄. **S**ubducēd' est

70
pplō tener animo: et parū tenat rā. *Iuxta* ult-
imo. *Sedete* in ciuitate donec induam v̄tute
ex alto. *Exodi* scđi legitur de pre moysi: qui
dit eū elegantē et abscondit. *Sapiens*. *Nal*
cendi hanc legem natura fecit: ut maiora
animalia vitē parētū diuiciis cōtinet.
Sic multū vax ad hoc qđ australis profici-
at si i daultro diu moretur autēq̄ creat.

Ordinandus *De ordina. quatu ad locum o* *xm*
ē aīo respectu locor mōstēi rāhoms
Ordinandus est quantū ad locū orōis:
locū correctionis. refectōis et dimiōis: atq̄
locū orōis. *De amore* *habendo ad lo*

Ad p̄na ordina. *oīa* *cū oratione*
pertinet. ut is qui i religioe est ad lo-
cū orōis magnū amorē habeat: et ei
fueriā magnam exhibeat. *Imare* debet
locū illū. tāquā locū pris celestis: ubi ab ip̄o
beneficia accipimus: locus ē eruditiōis locus
p̄nāciōis. locus r̄fugij. locus diu solaciij.
Ignorās ibi eruditur nō solū exteriōri erudi-
tiōe p̄ doctores ecclie sed etiā diuā inspiciōne
Nate scđi. *Veite* ascendamus ad mōtē dñi: et
ad domū dñi iacob: et docebit nos vias. *Cū* deest
hūmānū cōsiliū: r̄currēdū ē ad dñū i orōis
locū. scđi p̄al 11. *Cū* ignoramus quid agē debe-
amus hoc solū habemus r̄fidui. ut oculos
nros ad te dirigamus. *Paor* ibi veidm suscipit.
qđ delignatū ē i p̄nāciōe quod dñs fieri iulit

in tabernaculo: erodi pr. ps. Suscepimus dominus in
securum diem tuum: in medio templi tui. Ad locum
illum refugere debent qui ab hoste invisibili fortiter
impugnatur. sic tunc guerre homines fugiunt ad mun-
dicos. ps. cum. Turris fortissima nomen domini. Ad
ipsum currit iustus et exaltabitur: alacrior ei et po-
tencior hoste efficitur. Terribilis est locus iste ait ia-
cob de loco ubi domus dei erat edificanda gen-
terum. Terribilis inquam de omnibus locis solacium est
ei qui expectat consolaciones israel: quia consolacione
indignus est qui sectatur consolacionem elau. saluat
consolaciones carnalis. In templo recepit symeon
consolaciones. luce ii. Ad ordinacionem istam
pertinet ut claustralis libet ad locum
orois ueiat: iustus recedat: hors statutus illuc
non differat. ante compleciones officij sui necessita-
te non eruat. Ad locum orois spiritus sanctus claustrale
adducat: spiritus malignus ante tunc eum educat.
Symeon uenit in spiritu in templum luce ii. Legitur
secundo libro dyalogorum quod quidam monachus erat in
quodam monasterio a beato benedicto constructo qui
ad oroem stare non poterat: sed mori ut fratres se
ad oroem studium iduissent egrediebatur
foras. Cumque beatus benedictus uenisset ad illud mon-
asterium: et constituta hora expleta psalmodia se-
cundo in oroem dedissent. aspexit uir sanctus in eum
monachum qui in oroem manere non potuit: quidam in-
puerulus per uestimenti fimbriam foras trahere
bat. cuius specie dyabolus alluisset quoniam

71
Ad amandū locū orōis mouemur exēplo
saluatoris: qui maximū amorē ad locum
illū se hēre ostendit quū quū ueniret. at tūc
p̄mo ibat i tēplū. *Matth. xxi.* Ingressus
urbē p̄mo tēplū adit. glō dans formā
r̄ligionis. *Crisost.* P̄mū erat boī filij: ut ue
nēus p̄mo ad domū patris curreret. *Recordanti*
bus parētibus ip̄e i tēplo remāsit: et matri qua
si cōquerēt sic dicit hoc ait. Quid ē quod me que
batis nesciebatis quia ih̄sus quā patris mei sūt oportet
me esse. *De r̄uerētia loco orōis exhibenda.*

Loco orōis magna ē exhibenda r̄uerē
tia. Nō legimus ip̄m i ista uita tātā
uā p̄ zelū ostendisse. quātā ostendit
cū uidit quod tēplo debita r̄uerētia nō exhibebat.
Ioh. ij. et *Matth.* Tunc impletū ē illud ps.
Zelus domus tue cōmedit me. Multis de
causis exhibēda ē r̄uerētia loco orōis. P̄mo
quia a deo ihabitatur. *Exod. xxv.* *Facio michi*
locū iū: et habitabo i medio eor. ps. *Dāb*
cauit tabnacuū suū. d̄s i medio eius. *Supple*
manet Apoc. xxi. *Ece tabnacuū dei cū ho*
mībus. et habitabit cū eis. Postq̄ iacob p̄uen
dit d̄m eē i loco ubi dormieat. ex̄pauit et
ait. *Quā terribilis ē locus iste.* Non solum
triblis hostibus iuisibilibus. s̄ etiā hoibus
igredietibus: maiestas ei dei ihabitātis ti
more r̄uerētie debz eis iūte. *Sed q̄a ab an*
gelis frequētatur. *Vnde iacob uidit āglos*

ascendentes et descendentes in loco: ubi domus
dei erat edificata. Specialiter dicit sanctus ange-
los ad esse cum nulla celebrat. Gregorius. Quis
fidelium dubium habere possit. in ipsa immolatio-
nis hora ad sacerdotis vocem celos aperiri
atque in illo ihesu christi ministerio angelorum dyo-
ros adesse. Summa vniuersa loca terrena ce-
lestibus iungi. Si reuerentia exhibenda fuit lo-
co ubi angelus apparuit iosue: quanto ma-
gis exhibenda est in loco omnino qui ab an-
gelis iosue vult. Solue calceamentum de pedibus
tuis: locus enim in quo stas sanctus est. Tertio propter sanctos
ad quorum honorem dedicatus est. Quarto propter
sacra que ibi continentur: ut sunt sancte reliquie.
Quinto propter opera excellentia que ibi aguntur.
Sexto propter dei beneficia que ibi recipiunt. Sep-
timo propter salutem quam in dedicatione suscipit.

Hoc reuerentia *Quibus pertinet ad dictum*
loco omnino exhibenda: quibus *reuerentia*
pertinet. Primum est. ut qui altare
debet in conspectu dei. cordis puritate pvideat.
Secundum est: ut quantum potest dei offensam ibi ca-
ueat. Tertium est: ut a terrenis cogitationibus
et affectionibus cor expediat. Quartum ut fire-
na opera ibi non agantur. Quintum est ut dis-
ciplina quomodocumque cantando et psallendo ibi ser-
uetur. *Necessaria est puritas vultu et*
ut sanctus ante seum altet et immaculatus au-
te immaculatum. *Tuendum est id quod per se et in re*

displicet deo saluet p̄c̄m̄ autē cōspectū dei h̄rē.
Abauc p̄mo. **M**undi sūt odi ut uō vi
 das malū: et ad iniquitatē aspiciē uō poteris
Ad ephē. p̄mo. **E**legit uos deus: ut esse
 mus sancti et imaculati i cōsp̄cū p̄m̄s.
Decōtraio cōqueitur deus. **M**ave lxx̄o.
Populus qui ad iracūdiā prouocat
 me: ante faciē meam sep̄. **A**d cordis p̄u
 tatē uultū valet. si seruus dei in speculo
 sc̄pt̄ie sacre faciē anime sue semp̄ inspiciat:
 et ad lauacrū cōfessionis frequent̄ recurrat.
Fuit lauatorū ante tabnadiū specula
 habens: in q̄bus ingressuri in tabnadiū
 maculas suas uidentes eas lauabant. **G**re
 gorius. **S**pecula sunt dei p̄cepta in quibus
 anime sc̄e sp̄ respiciūt: et si que i eis sūt fe
 ditates deprehendūt. **C**ant̄ vīo. **O**culi ei
 sicut columbe super riuulos aquarū: q̄
 lacte sūt loti. **L**acte lota ē aīa candore luteū
 habens. **T**heo. **I**mpossibile est deo placē que
 q̄: qui qd̄ ei placeat ignoat. **N**ei pot̄ ut ob
 sequēdi voto offendat: si quomō obsequi
 debeat nō didiat. **F**requētanda ē cōfessio ut
 puritas cordis habeatur. **H** i eplis. **N**udi
 qu placēs aīa uide placēs: aīa cōfessi
 onē si affectas deo. **C**onfessio iūgitur
 deor. **p̄s.** **C**ōfessio et pulchritudo est. **N**o
 dū cōfiteudi sūt b̄nardus dīcēs. **O**m̄e
 qd̄ remordet cōsc̄iēciā cōfiteri hūiliter

pure et fideliter. Ad humilitate pertinet. ut
culpam et in hijs que commisti et in hijs que
omissi humiliter recognoscas. et miseru
statu ad que te peccatum adducit agnoscas
et ut intelligens quantum tibi gra de sit ue
cessaria. eam desideres et queras. Adducit te
peccati ad nichilum. ps. Ad nichilum redactus sum
et nescivi. Ad nichilum inquam. quantum ad
valorem et virtute. **Thieme 11°.** Quia viles fra
es tuus. iterans vias tuas. **Humilitas**
vias cordis inducat. ut dei gratiam recipiat.
Ps. Cor contritum. Pura debet confessio sine fal
sitate ad iuritione. sine peccati defensione. sine
sui excusatione vel comminatione. sine alteri
us malignosa accusatione. sine corrupta in
teruone. Ad fidelitate pertinet. ut is qui con
fiteatur fideliter negotium dei agat. peccata su
a manifestans ad dei gloriam et sui con
fusione. Est ei confusio adducens gloriam
Ps. Ori confitebor aduersum me 21° Ad
fidelitatem etiam pertinet ut de effectu
et utilitate sacramenti vera fidem habeat.
Cordis puritatem requirunt. et oro et dei
laudacio. **Multum valet cordis puritas**
ad hoc ut oro exaudiat. **Ps. Iniquitate**
si asperum corde meo non exaudiet dominus.
Glosa. puritas orationis auditur. Oro pura
celum intrat et penetrat. unde super illud
ps. intret oratio mea in conspectum tuum dicit glo.

Virtus magna p̄iū oīōis h̄c notatur.
 q̄ quasi quēdam persona ad deū intrat
 et mandatu p̄ agit: quo caro peruenire ne
 neq̄. **M**iter est de orōe nō pura. **A**pōc̄ xxi.
Non intrabit per eam aliqd̄ coignatum.
Laudatio eam diua p̄uitatem requirit.
Ecl̄ xv. **N**on ē spernola laus in ore p̄cōris.
Ps. **P**ecatoru autē dicit deus: quare tu
 enarras iusticias meas. **L**audatio si est
 decora: id ē iocūda. **P**s. **D**eo nr̄o iocūda sit
 decoraq̄ laudatio. **D**eī laudatio ē anglica
 opatio. vnde angelica puritate requirit.
Bernardus loquens de de celesti ciuitate di
 cit. **E**ius operatio est assidua deī laudatio.
Ps. **B**ñ qui habitant in domo tua dñe ꝛc.
Operatio ista deū honorificat iuxta illud sa
 crificiū laudis honorificabit me: si tamen
 ip̄a nō sit inhonorata. **I**n honoratur: que
 ab ore polluto p̄greditur. **C**antic̄ sc̄d̄. **O**ste
 de michi faciem tuā: sonet vox tua in auri
 bus meis: vox enī tua dulcis et facies tua de
 cora. **S**i decora est facies: vox ē dulcis. **N**
Ultū caueuda est offensa dei in loco orōis.
Valde enī puerlū ibi prouocare iram dei:
 vbi recipimus eius misericordiam. ibi cō
 mittere dei offensam: vbi recipimus eius
 gratiam. **V**alde aulū culpabilē ē. qui re
 in glorie i loco glorie contumeliam non
 timet iterre. **L**ocus glorie ē locus orōis:

secū dū illud ps. Domine dilexi decore
domus tue etc. locus glorie dicitur. quia
talis debz ee ut ad gloria dei cedat. Decet
ergo rege gloie. habitacione gloriā iam hēe.
terao regū vi. Nichil em erat in tēplo di
qd auro nō tegitur. Itē locus glorie dicitur
quia beneficia ibi capiuntur per que appa
ret deus gloriosus. Item ibi opa agere debe
mus que deū glorificent. ut ē oratio. adora
tio. p̄tor confessio. de laudatio. Consueue
ēt paupes multū solum facultate suā hono
rate plonas sublimes. cū ad eos deducant.
Multū dei maiestas a nobis glorificanda
est. que ad utilitate nostrā dignatur eligere
domū in qua nobis cohabitēt. Nūc humili
v̄mudo? qd deus cū eo habitare vult? Cor ibi
expediendū ē a treuis cogitacionibz & affecti
onibz. Cro. m. Solue calca amētū de pedibz
tuis. locus em in quo stas terra scā est.
Herū. Cū ad orandū siue psallendū
eclēsiā intrauēis. fluctuā cū cogitaci
onū tumultū extēius relinque curāq;
om̄ exteriorū penitus obliuiscē. ut soli
deo possis vacare. Neq; nō p̄t ut cū deo lo
quatur. qā cū toto mūdo etiā tacens fa
bulatur. Intende ergo illi qui uidebit
tibi. audi illū loquentem tibi. ut ipse
exaudiat te loquentem sibi. Cauendū
est ne in loco orōis opera terrena agat.

Augustinus. In oratione nemo aliud
 agat nisi ad quod factum est: unde et nomen
 accepit. Legitur in mathi xi. quod saluator non
 perueniret vas per templum transferri.
 Ad disciplinam cantando et psallendo pertinet
 ea. que tangit bernardus super cantibus
 hys verbis. Immolantes hostiam laudis
 et reddentes vota tua de die in die. auremus
 omni vigilia uigere sensu usui: affectu
 sensui. exultatione affectu: grauitate exul
 tationi. humilitate graui: libertate humilii.
 Sensus uigendus est usui: id est psalmodia
 intelligentia cum attentione placationis uoc.
 Unde super psalmum illud. Passite sapienter
 dicit glossa. Nemo hoc sapiet facit: quod
 non intelligit. Bernardus. Cibum iore.
 psalmus in corde sapit: non negligat anima
 illum terere dentibus suis intelligentie. ne si forte
 integrum glutinat frustretur palatum sapor
 re diluendi super mel et fauam. Itaque uigendus
 est effectus sensui. Bernardus in libro de uita
 solitaria. Nunquam intelliges dauid: donec
 experientia ipsos psalmos inducis effectus.
 Dauid intelligit in illo psalmo. dicitur ne in furore
 qui affertur timoris inducit. ut ad intuitum illi
 us furois que in illa dicitur exercetis contra
 miscat. Theo. Quociens illum die cogito:
 toto corpore contremisco. Dauid intelligit
 in illo psalmo. deus iudicium tuum regi da.

Decorative flourish

qui districtiōne extremi iudicij timet: et ad
saluatore amore magnum habet. **D**uplici
enī affectu dauid poterat motari ad illud pe
tendū. scilicet timore dampnationis et amo
re salutis. **I**tem exultatio iugenda ē affectu.
Hieronymus. **M**elior ē quāq; psalmoru ca
tao cū cordis puritate ac serenitate ac spi
tualī hilaritate: q̄ psalterij modulatio cū
aueritate cordis atque tristitia. **I**tem quia
leuitas solet comitari exultatione: iugen
da ē grauitas exultationi. dauid. **I**n po
pulo graui laudabo te. **E**t quia homi
nes graues solent contempnere leues hoīes
vel de uanitate grauitate sua uana glo
ria querere: ideo humilitas iugenda ē gra
uitati. **I**tem quia humilitate quāq; sequitur
pusillitas. iugenda est etiā humilitati
libertas. que ē cū cor dilatatum ē habun
dancia grē. ut uere uoluntarie faciat qd
qd pro deo facit. scā ad corinthi 13. **U**bi
spūs dñi ibi libertas. **S**apientis. **L**ibertas
est potestas uiuendi ut uelis. **P**salmus
dia debito modo frā multū est fructuo
sa: cū ad aduentū s̄i spūs sit parata.
Gregorius. **N**os psalmodie cū per uiten
tionē cordis agitur: p̄ hanc omnipotentē
deo ad cor iter patitur: ut uidentū uictū uel
p̄ hinc uulnera uel compunctionis gratiam
infundat. q̄to r̄gnū terro. **C**ū quidam reges

lll
 vellent ut heliseus propharet: ait. **Reuerite**
 michi psalterium: et cum psallet excitatus est spiritus
 eius.

Et munda sit dissolutio in choro

E notandum quod cum viro religioso ubique
 sit cauenda **in** dissolutio. specialiter
 tamen est et cauenda in choro ubi a
 te deum statuit et laudi diuine intenditur. Unde
 sunt abusiones claustrum que a beato bernardo
 assignantur. dissolutio in choro ponitur.
 Abusiones ille sunt iste. Prelatus neg-
 ligens discipulus inobediens. iuuenis s-
 oculos. seuer obstinatus. monachus curi-
 alis. religiosus cauidicus. habitus preno-
 sus. abusus exquisitus. riuor in claustrum.
 in capitulo. dissolutio in choro: irreuer-
 entia circa altare. Dissolutio in choro multum
 cauenda est: quia per illam offenditur deus
 cuius laudi intenditur que per hoc turba-
 tur. offendunt fratres quorum deuotio ibi impe-
 ditur: offenduntur angeli psallentibus
 adiuncti qui psalmodiam auscultant.
Ps. Preueniunt principes conuicti psal-
 lentibus. Cantum. Que habitas in oetis auri-
 a auscultant te. **Guardus** super cantica.
 Psallentibus dignantur angeli aduersari
 solent. **Pro**terea attendite angelos cum statis
 ad orandum et psallendum: et stete cum reuer-
 entia et disciplina. nimirum nulli in ministeri-
 um propter nos qui hereditatem capiemus salutem

deuocione nostrā in sup ferunt: referūt grā.
Psurpemus officū: quorū sortimur cō
soran: laudem cū celi cantoribus i cōmūe
ducētes: ut pote oues sanctorū et domesti
a dei hoc enī bonū ē tū ppter releuādos in
te presentis labores. qui vtiq; tolerabili
ores sunt existentib; i laude dei: tū quia
nil ita ppe quēdā i terris representat habi
tationis celestis statū sicut alacritas laudā
cū deū. **I**dē. **O** si quis habet oculos et videt
quā curā quo ve tripudio iterant cātan
tib;: assūt orantib;: sicut meditantibus
superant quiescentib;: ordinantibus et
procurantibus prelit. **A**guoscūt nimirū su
perne potestates oues suos: et pro his q
hereditate capiūt salutis solliciti. cōgau
dent et fortant instruit protegūt. **A**d disso
lucione i choro hoc pertinet: odorū
euagatio. risus ex detā frīs prouocatus in
otacio. aliorū ad risū p aspectū vel aliter
fca. locutio iordūata preliūpao cantandi
aliud q̄ scriptum sit vel aliter q̄ ceteri cā
tant inuā uocis exaltacio. modulacio
uocis studiōsa et curiōsa: rephensibilis
enām est i cantu diuiniūcio uocis frau
dulenta. **O**culorū euagatio mentis euā
gatio mentis euagacionē idicat. **H**ugo
de sancto vict. **S**ūt quidam q̄ mente uā
gi parietū p̄paciētes perlustrant.

aliud cantant et aliud cogitat. In choro sunt
 corpore: et in foro sunt mente. Nilus prouo-
 catus ex fr̄is defectu. signum ē interne ma-
 litię: sicut et dolor prouocatus ex fr̄is pro-
 fectu. Qui a risu vult cauere: ab aspectu
 fratrum oculos corporales debet colhibere. et oculos
 cordis in deū dirigere. Et quia in choro loquitur
 cū deo. et de locutione expectamus: cessandū
 est ibi ab humano colloquio. Nichil leuiter
 est ibi presumendū. Augustinus. Quid nō
 ita scriptū est ut cātet. non cantetur. Cauen-
 da ē ibi inuisa uocis exaltatio. Melius est
 cantare apte quā alte. Apud deū alte can-
 tat hūilitas: cū cantus eius de celo adiat.
 Eccl̄ xxxv. Dō hūiliantis se penetrauit nubes
 Hugo de s̄o victore. Timeo ne sic delcānt
 altitudie uocis: delectentur elacione metis.
 Idē. Differt musica xp̄i a musica diabo-
 li. Illa a uoce sublimiori caput. hec autē
 ab hūiliori. Ille ait ponā sedē in aquilo-
 nē et ero s̄ilis altissio: xp̄us ait dilate a-
 me q̄ mitis sū et hūilis corde. Nō decet e-
 ccl̄a uiros rehol̄ religiosos studiōsa et
 curiosa uocis modulatio: nec eis impe-
 dit q̄a animi deuotionē impedit. Bernardus.
 Depe uocē meā fregi ut dulcius cantare
 magis delcābat in uocis modulacione q̄
 in cordis cōpunctione. Deus uero cui nō
 absconditur q̄q̄ illiate p̄tratur. nō q̄rit

1825
no
voas leuitate sed cordis puritate. Preponenda est dulcedo cordis dulcedum voas. Dulcis est vox illa ad quam altissimus dignatur aure suam inclinare. Viri religioso contempnenda e delcacio que e secundum auditum: sicut et delcaciones que sunt secundum alios sensus. Illa delcacione frui sistendo ibi: perfecte sobrietati non videtur conuenire. Gregorius. Cum blanda vox queitur: sobria vita deserit. Augustinus. Cum accidit ut amplius cantus quam res que cantatur moueat penitenter me peccasse profiteor. Modulacionem vocis intendentes: ut frequentius potius voluit hominibus placere quam deo. Hugo de sancto victore. Sunt alii voce dissoluti qui voce modulacione gloriantur nec tantum gaudet dono gratie: sed etiam alios spernunt timentes elacione. Quanta leuitas voas: tanta forsita et metis. Cantant forsita ut placeat populo magis quam deo. Qui sic cantat in choro cum maria sorore moysi: si palacio cum herodiade ut placeant discubentibus vel herodi. Tales venientes vel euentes sunt in templo. Vendunt eis cantandi gratiam. humanam eminentes gloria digni de templo a saluatore expelli. Studiola voas modulacio ad dei gloria potest pertinere: sicut et alia que ad decorem rerum sacrarum studiose sunt. Infirmitas etiam et imperitas vale potest ad releuacionem laboris

presentis vite. Perfectis enā valē potest ad e-
 leuacionē corū in cōtēplacione future voci-
 ditatis: tamē ut frequenter nocua est ipsis
 cantantibz et maioris boni impeditiua. Ca-
 uenda ē fraudulenta vocis diuiniūcio. qua-
 lis ē in eis qui per se cantātes ceteris louou-
 us cantant: cantātes vero cū alijs. sibi p-
 aūt: a cōmū labore se subtrahentes omīs
 psalmodie et cantus super alios rluquē-
 tes. qđ accidere solet illis q̄ magis uolunt pla-
 cere hominibz quā deo. Nolūt enī i cōmū
 cantu laborare: cū i hoc nō appareant
 hoibz. Modū psallendi ostendit in ar-
 hys uerbis. Mouemus uos dilāssim
 pure sp̄ ac strenue diuis interesse laudibus.
 Strenue quidē. ut sicut reuerēt. ita et alacri-
 ter dño assistatis: non pigri: non sopno-
 li. nō osatantes. nō p̄censes uocibz: non
 p̄scādētes uerba diuina. non itēgra te-
 transilientes. nō fractis et remissis uocibz
 muliebri quiddam balbuente uoce so-
 nantes: sed uirili ut dignū est sonitu et
 effrū: uoces sc̄i sp̄is depinentes. Pure uero
 ut nil aliud dū psallitis. q̄ qđ psallitis co-
 gitatis. Nec solas diuo cogitaciones uā-
 nas et ociosas uitādas ēē: uitande s̄ et
 ille hora h̄ illa et illo illoco quas officia-
 les fr̄es pro cōmū necessitate frequent
 admittere cōpellūt. Sed nec illa qđ

profecto tunc recipere consulere: que forte paulo ante in claustris sedentes in codicibus legentibus? salubria sunt: sed nunc illa inter paleas dum salubriter conuoluitis. spiritus enim sanctus illa hora gratum non recipit: quod quod aliud quam debes. neglecto eo quod debes obtuleris. *De inueniunt*

Sicut multum cauenda circa altare
est dissolutio in choro: sic multum cauenda est uenerentia iuxta altare. Ad exhibendam reuerentiam ibi primo mouet praeratio quam sacerdos et ministri accessuri ad altare faciunt. in ablutione manuum et oris et ornatu sacrarum uestium et confessione. Turbandum est illis manibus id est operibus ad mensam regis glorie accedere. Necessaria est accidentibus ad altare manuum puritas: cum secundum puritatem manuum retribuatur deus et non secundum pluralitatem actionum. Augustinus. Melius est spiritualia non tractare uel peius omnino: quam impie tractare. Puritas etiam oris necessaria est cum in hoc membro magis uides sit immundicia: et hoc membrum magis sit diuino officio deputatum. Candor etiam innocentiae cum ornatu ceterarum uirtutum. in ministris ad altare accedentibus debet splendere. Defectus uero si quis ad: humilitate confessionis debet suppleri. **S.** Apud deum fratres uos habere non possumus. quia in multis offendimus omnes: sed nec fallere eum: ipse enim nouit abscondita cordis.

quātom agis opera manifesta: nec resistē
 viribz qm̄ om̄ps est. Quid ergo restat nisi
 ad remedia hūilins tota mēte cōfugē: et q̄
 qd̄ i alijs minus habemus de ea supplē. Pe
 riculolu ē appropinquare ad altare absque
 p̄paracione ut figuratū leui vj vbi dñs dixit
 moysi. Loque ad aarō frēm tuū ne om̄
 tpe igrediatur i sacriū qd̄ ē intra velū
 corā p̄ncipalio quo tegitur archa ut non
 moriatur: q̄a i nube apparebo super ora
 aili: nisi hoc ante fecerit. Tunica lineā vesti
 etur: fem̄alibz lineis verenda celabit: ac
 cingetur zona lineā. t̄d armū lineam i
 ponet capiti. Tunica lineā pertinet ad cā
 innocēcie que ei necessaria ē ut saluet sit
 absq̄p ingredie malicie. Fem̄alia lineā p
 tinent ad cōtineciā. zona lineā ad sobetā
 tē ut sit sine v̄tris igne: t̄d armū lineā
 ad itenaciōis p̄uitatem. Reuerēciam etiā
 requit vasoz sctas: que tractari debēt isa
 ye li. Mūdān q̄ fertis vasa dñi. leuit
 xxi. Quis homo qui accesserit ad ea que con
 secrata sūt i quo inuidia ē: peibit coram
 dño. Itē ad reuerēciā requit sacrosan̄ cor
 pus dom̄icū. Hōd regū vj interfectus ē oza
 tangens archam. Causā huius dicit hebi
 fuisse: q̄ in nocte precedere dormerat cū p̄ia
 vore. Ditemētatē illam puniuit sic dñs
 quāta pena digni sūt qui sine reuerēciā

¶

ad corpus domini accedunt cuius archa fu-
it figura. **C**rodi xii. Sacerdotes qui ac-
cedunt ad dominum sanctificantur: ne periciant
eos. **I**te reuerentiam requirit ministrum anglo-
rum: qui ministris ecclesie in altaris ministerio
alloquantur. Cum contraria ueta se posita
magis fiant manifesta magis idcirco est im-
puritas ministrorum ecclesie puritati anglorum
presenciam comparata. Maxime est cauenda re-
uerentia hys: qui corpus domini sunt accep-
turi. **L**egitur in libro paschali. quocumque commu-
cant indigne nisi bonitas christi cuius iudicio
omnia pendent gladium suspendet et tyalem
mortem ut peccata renouet: ab angelis adhi-
positis peruenient. **I**rruerentia ista non
solum in futuro sed etiam in presenti puniuntur. **U**nde
post illud primum ad corinthios. **C**um manducet
et bibit indigne iudicium sibi manducat et
bibit: subdit. **I**deo iter vos multi infirmi
et debiles et dormiunt multi. **G**losa. **I**n-
firmi febribus et aliis infirmitatibus: et de-
biles longa inualitudine: et dormiunt id est mo-
runt morte corporali. **I**rruerentia ista com-
paratur peccato crucifigentium christum. **I**n eodem. **C**um
cum manducaret panem et biberit calicem
domini indigne: reus erit corporis et sanguinis
domini. **A**mbrosius. **M**ortis christi penam dabit idcirco
ac si christum occiderit punietur. **D**e ordinatio
pertinente ad locum correctionis.

Sequitur **de ordinaçõe per**
 tuete ad locu **correctionis. Ad**
 hanc ordinaçõe pmo pertinet ut is
 qui i religione : correctione multu diligat.
 Multu amanda e correctio ead ab eo qui
 e in scdo : s amplius ab eo qest i claustro
 Quadrupli ratione amanda est correctio
 a quocunq hoie. **Prima** est qa corrigibilitas
 distinguit inter hoiein malu et diabolum
 Homo ei malus du est in hac vita mortali
 susceptibil est correctionis : diabolus no. **Un**
 corrigibilitas multu assilat hoiein diabolo
 sedm illud ead xxi. Qui odit correctione : vel
 ngu est pccoris. Dicit vestigiū valde simile
 e pedi. sic q odit correctione. valde similis e dia
 bolo q anthronomatice dicitur pccor. **Secūda**
 ratio est qa correctio valde congruit loco in
 quo sumus. In celo ei no habz loqu correctio :
 cu nulla sit ibi pcc corruptio. In inferno
 no est possibil correctio licet ibi sit multa
 pcc corruptio. Sed i hac valle miserie. est
 pcc corruptio. et possibil correctio. **Ad hoc**
 posuit deus hoiein i hoc loco ut sub virga
 viuet diue discipline : et mala sua ibi corri
 get. Corrigibilitas est marini bonu presen
 tis vite vel de marinis. Hoc bono amato
 bonu est pccori si natus no fuit : melius
 est ei esse canē vel bufone q hoiein. **Tercia**
 ratio e : qa correctio est multu utilis. **Ur**

ga correctionis. fructifera est.
Unde significata . . . . . est per virgam
illam que protulit flores et amigdala nu-
meri xviij. Proverbij xxvij. Melior est ma-
nifesta correctio: quam amor absconditus.
Eiusdem xxx. Virga atque correctio tribuit sapi-
entiam. Quarta ratio est: quia defectus correc-
tionis valde est noxius et periculosus. Vbi deest
correctio: habundat peccati corruptio. Unde qui
odit correctionem: videtur amare corruptio-
nem. Propterea qui hic non corrigitur: in futuro
dampnat. Exodus iii. Projecit moyses
virga: et versa est in colubrum. Coluber omni
virga non. Proverbij xxv. Si percusseris
eum virga non morietur. Virga correctionis
in colubrum vertit. quia qui hic non corrigitur: in fu-
turo a serpentibus infernalibus cruciabitur.
Proverbij xv. Qui increpationes odit morietur.
Ecclesiasticus xii. Qui odit correctionem minuet
vita: et vita nature et vita gratie. Proverbij x
vii. Viri qui contempnunt se dura ceruice step-
nit: repente superueniet iteritus.
Amor correctionis: signum est sapientie. Sa-
pientie iii. Argue sapientem et diliget te.
Ecclesiasticus i. Vir sapiens et disciplinatus non mur-
murabit correctus. Contrario si odium
correctionis: signum est insipientie. Proverbij xii
Qui odit increpationes: insipiens est. Insu-
piens correctionis gratiam reputat iniuriam

Handwritten flourish or signature.

80
et contumelia: ideo volens ei vice reddere si potest
diffamat eum. **Eiusdem** uero. Qui arguit ipsum: si
maclam generat. **Specialiter** amara est cor-
rectio ab eo qui est in religione. Religio enim est
locus correctionis: ad hoc ingreditur ea ut mala
sua ibi corrigat. **In** corrigibilitas est specialis
causa quare aliquis a religione est expellendus:
quando scilicet non timet mala committere: et pe-
na recusat ferre. **Gratia** valde necessaria est ei
qui est in religione ad hoc. ut bene se habeat ad
correctionem: quod gratia si delit. frequenter est in-
perturbatio: nec in religione proficit et vir
ibi perseverat. **Ad** amorem correctionis primo
pertinet. ut clauditur ad locum correctionis li-
berum veniat. **Locus** ille hostibus nostris scilicet
demonibus et viciis est et terribilis. **De**inde
locum illum et metuit et odit. **Quando** enim
super ea quod diabolus ei suggerit humilitat
ei quod locum detinet ostendit. et discipulum se
humilitat subdit. **diabolus** stat ac si ipse fla-
gellaret. **Legitur** secundo libro dialogorum quod
cum beatus benedictus quendam monachum quem inger
puerulum a loco oris extraheret viga per-
cussit: antiqui hostis dominare non aulus
est in eius cogitatione. **Ac** si ipse percussus
fuiisset ex verberere. **Et** sicut locus correctionis
dyabolo est evolutus. sic spiritui sancto valde est
gratus: peccata enim arguuntur et dimittuntur
ibi. **Arguatio** enim et remissio peccatorum ad spiritum

pertinent san. **Iohes xvi** Arguet mundū
de pccō. libenter debet claudat' venire ad
iudiciū capli. per quod euasurus est dis
trictū iudiciū dei: qđ tamē multi nō fa
ciūt. **Gal' xrrn.** Homo pccōr vitabit correc
tionē. Itē ad amorem cōrechois pertinet
vt accusacionē sui claudat' libetē faciat:
accusacionē vero sui ab alio scām libenter
sustineat: et cōrechoi eius q' sibi preest ac
q̄scat. Plus debet odire pccā sua q' mala
alterius: et plus ea persequi. **Seruus dei**
vere sob; bñardū non vult humil' predicai.
s; vilis reputari. **Isaēnā** inq̄is amplectit'
q' fama. plus diligit bonitatis veritatem
q' nomē. Et nō solū q' preest s; etiā frēs q'
assunt reputat volentes et valentes ifir
mitatib; suis mederi ad minus orando:
ideo ifirmitates suas libenter eis manifestat.
Illos vero q' eū accusant reputant ob
sequentes nō psequētes: medicātes nō
sagittātes ideo nō irascit cōtra eos p̄mno
pācienter sustinet. qđ valde laudabile ē.
Augustinus ad iheōm Cū sanctus sit a
tenendo itine i nullo q' in aliquo declina
re: multo tamē est laudabilis et mira
bilis libenter accipē corrigeute. q' au
dacter corrige deuantē. **Acq̄scē** corrige
signū est dilatois: nō acquiescē sig
nū ē stulticie et perversitatis. **Pu**

81

rom. Plus proficit correctio apud pru-
dentem: quam centum plage apud st-
ultum. **Gal.** Si contideris
stultum in pila quasi tyrtanas desuper se-
rientem pila: non auferetur ab eo stulti-
na eius. **Gal.** Puli difficile corrigunt.
Peruerit q̄ intellu et astu se corupti.
Et notandum q̄ in loco correctionis omni-
ta ordinate sunt facienda. Cauendum
est eni multu ne culpe committantur
ubi debet deleri: et ne locus correctionis
fiat locus coruptiois. Multum cau-
du est ei q̄ preest q̄ multas alioru debz
corrigere: ne iuste agat. Cauendu e illi q̄
accusat ne accusatio eius sit accusabilis:
vel reprehensio reprehensibilis. Ille vero
q̄ accusatur sic se debz habere, ut eos quos
exemplo suo malo scandalizauit: humilitate
et patientia sua edificet et no amplius sca-
dalizet. Omnes reuerenter ibi se debet
habere. cu iudicium capli quedam pui-
ga sit diuini iudicij futuri. No debent
de defectibz fratru q̄ manifestatur ridere:
sed eis compati et pro eis orare. Iusticia
eis q̄ preest conitari debz discrecio pietas
et mansuetudo. In eo q̄ accusat debz ap-
pare caritas uisicia et modestia. In eo
q̄ accusatur: huilitas patientia et obedia
Et et mansuetudo sint necessarie in cor

rectione significabitur est in hoc: quod in ar-
cha fuerunt virga tabule testamenti et
mana. In virga enim intelligitur correc-
tio: in tabula ubi erat lex scripta discretio:
in mana mansuetudo. Pietas neces-
saria est. Ignis enim veli arde debet in oleo
misericordie. Gregorius super ezechielem.
Veli sancta discretio: de virtute misericor-
die necesse est ut ardeat. Augustinus. Duo
sunt nomina. homo peccator: quia peccator
est corrigere: quia homo est misere. Ps.
Corripiet me iustus in misericordia et
increpabit me. Doctus ad thessal. ultimo.
Nolite quasi inimicum existimare illum: sed
corripite ut fremitum. Ad discretionem
eius quod preest primo pertinet: ut correc-
tionem efficacem opus divinum esse in-
telligat: et ideo ante orationem debet premitte.
et si viderit fratrem correctum: deo inde glo-
riam debet dare et gratias agere. Gal.
vi. Considera res opera dei: quod nemo
potest corrigere quem ille desperaverit. Con-
siderandum est. que opera sunt proprie dei. al-
terius virtutibus non possibilium: nisi que correc-
tio invenitur. Ad discretionem etiam eius quod
preest pertinet: ut agnoscat que culpe
secrete et que manifeste sunt corrigenda.
Occulta culpa secreto corrigenda est. mar-
tine si infamiam gerat. **Rathj rom Di**

facius esse credo q̄ metu. Et subdit au-
gustinus. Hoc quidem verum est s̄
sic meliores sunt quos dirigit amor:
ita plures sunt quos timor corrigit. **119.**
Quibus blandi verbo castigatur et non cor-
rigitur: acius necesse est ut corrigat.
Cum dolore abscedenda sunt: que leuiter
sanari non possunt. Mansuetudo ne-
cessaria est in correctione. **Ps.** Super-
uenit mansuetudo et corripiemur. **De**
neca. Quia animi sicut vulnera corpo-
ris leuiter tractanda sunt. **Ad gal. vj.**
Dos qui spirituales estis. instruite huius-
modi in spiritu leuitatis: considerans temp-
sum ne et tu tepteris. **A**gnosceus enim
ppiam infirmitate compatitur alienae:
et in mansuetudine proximum corrigit.
Ps. Daant gentes quomodo homines
sunt. **Gal. xxiij.** **I**ntellige que sunt pro-
ximū ex tempore. **Gregorius.** **O**m̄ps deus
idcirco principum ap̄torum p̄misit cadē:
ut in sua dilect. qualiter alijs miseri-
rebit. **S**uper omnia cauendū ē qui
in loco correctionis preest: ne ira ei do-
minetur. **I**ra ei furor breuis ē: ir-
ta v̄bū sapientis. **A**lla ei aufert verā
utilitatem. **S**ed illud iacobi p̄. **I**ra vi-
ri utilitatem dei dei non operat. **A**lla
discretionem minuit: quia impedit

ira autem ne possit occidere verum. Illa mi-
 sericordiam auferit: nisi illud prouideat con-
 tra. Ira non habet misericordiam. Illa contra-
 ria est mansuetudini. mansuetudo enim
 est temperantia in irascibili: sicut sobe-
 ritas vel continentia est temperantia in cupi-
 bilibus. Ira vero est perturbatio irascibilis.
 In accusatione debet caritas apparere.
 Virga eius correctionis debet procedere de
 radice velle: id est de intentione amo-
 ris. Illos vero libentius debet accusare
 quos amplius diligit. Apoc. iii. Ego
 quos amo arguo et castigo. Sunt alii
 qui illos maxime voluit corrigere quos mi-
 dentur non amare: quorum correctio ab his
 quibus exhibetur non reputatur correc-
 tio sed hostilis persecutio. Modestus et
 debet alium accusare quam seipsum. Dicitur
 ad thimotheum ii. Seruum dei oportet esse
 patientem: cum modestia corrumpentem.
 In eo qui accusatur humilitas et patientia
 debent apparere. ut erubescibilia sua humi-
 liter et patienter audiat. Appareat etiam
 debet obia ieo: ut in susceptione discipline
 patienter obediat. Sicut iuxta verbum
 sapientis fabricando fabri citharizau-
 to cithariste firmus: ita audiendo erubesci-
 bilia vestra. et que nobis displicent patienter
 humiles et patientes efficiamur. Di. vero

videtur ei qui accusatur quod ille qui preest
minus bene se habeat: ad memoriam re-
ducere debet quod saluator pacenciam habue-
rit. cum pilatus eum iniuste iudicauerit:
et quod a militibus iniuste flagellatus fuerit.
Bernardus. Dixit ihesus ante presidem
inclinato capite. demissis aspectibus: vultu
placido. sermone raro: paratus ad obpro-
bria. promptus ad verbera. **Is** in caplo me-
me cauenda e. que inter abusiones da-
uistri enuiatur. ab hugone de sco victore i
libro anime. **Id** eam vero cauendam mul-
tum valet. si qui innocentes et maioris per-
fectionis sunt et eum qui preest pro se responde-
re permittant. **De** quo exemplum habemus
luce viij. ubi phariseo obloquente ma-
rie: maria tacet et dominus pro ea
respondet. **Fulde** decimo. **Martha** ac-
cusante mariam: maria tacet et sal-
uator pro ea respondet. **Hoc** quod ille
qui preest pro innocente iniuste accusato non
loquitur: aliquando casus est quod innocens pro
se loquitur. et his inde scribitur **De** ordinao

xvi

Sequitur de pertinet ad locum refectio-
nis. **Ordinatio** pertinet ad locum
refectio-
nis. **Id** quam pertinet.
ut dextralis cibum corporis ad susten-
tationem non ad delationem querat: ab-
vero spirituales ibi non negligat. **Sib**

exquisitus non congruit deserto claustru. Unde conuenienter ab eis exquisitus inter claustru abusiones numeratur. Quod claustrali apponitur ordinate sine murmure cum gratiarum actione debet sumere. De disciplina require supra scdo libro. *De ordina*

Abon

Sequitur *nonne p̄m̄ct̄e ad locū dormitionis.*
De ordinatio ad locum dormitionis pertinet. Ad quam ordinationes primo p̄tinet. ut claustralis i statu peccatulo non dormiat: scdo ut molliorem lecti non req̄rat: tertio ut iud̄ no iacet: quarto ut pigredo sompnu ei non imitat: quinto ut pigritia eum i lecto no retineat: sexto ut brutaliter no dormiat: septimo ut sopnus i ordinatis tempus opportunus exercitius spiritualibus non impediat. Non e securum obdormire i p̄tate diaboli: scilicet in mortali. Super illud psalmu. inuisiones per anglos malos. dicit auḡ. In malis p̄t̄ diabolus sicut i suo corpore: nisi prohibeatur a maiore. *Tercia ad th̄ 2o scdo.* *Diabolus captiu tenentur ad ipsius voluntatem.* Dicit ubi habundat latrones homines domos scrutantur antequam lectum drent ne latrones ibi lateant. sic claustralis domu conuiscencie sue perscrutari debet anteq̄

dominat: ut latro infernalis ibilate
at. Multum timendum illi super cuius
caput dei uulnua tenet gladium eu
gnatum sic obdormire. In tali statu
est q est in pto mortali. Job xx. Fu
gite a facie gladij: qia ultor iniquitatis
est gladius. Multum timendu est
illi ad portam inferni obdormire.
Quali ad portam inferni e qui est i
pto mortali. Imen corporis diu
dit inter ipm et infernu: si em anima
separetur a corpore: quasi in puncto
descendit ad infernum iuxta illud iob
xx. Ducunt i bonis dies suos: et i
puncto descendunt ad inferna. Non
debet claustral quietem sompni dare
corpori suo: donec locu qctm in se pa
uerit deo & suo spitu. Ps. Si debero
sopnu odis meis. et palpebris meis
dormitatione: donec inuenias locum
dno tabnadium deo iacob. Anteq ob
dormiat se mal suis debz ueram pete
a do. et oroe et ligno crucis se munire
cont temptationes. Non debz lecti
mollities quere. Saluator i passioe
sua locu habuit duru: scilicet lignu c
cis. Et illi q exeplo et amore eius cruce
claustralis penitencie ascendit: duri
ties lecti magis mollities agruit. Au?

lectum suum dimisit xp̄s discipulis
 suis. Idem. Moratur in cruce: qui vi-
 de crucifixum videre placatum. Nō debet
 claustralis nudus iacere. Lecti durities
 ad hoc valet ut surgat libencius. Et
 iacere debet indutus ad hoc valet ut s-
 gat facilius: et ut surgendo tristetur
 minus. eccl̄ xxxij. Hora surgendi non
 te tristet. Item cauere debet ne pigritia
 sompni mittat. Proverbiorū xij. Pi-
 gredo mittit soporem. Item ne pigre-
 do cum lecto detineat prouerbiorū xxvij.
 Sicut hostium vertitur in cardine suo:
 ita piger in lecto suo. Cauere etiam debet ne
 brutaliter dormiat. In libro de vita sol.
 Caue inquam potes serue dei ne totus
 aliquando dormias. ne sit sompnus tuus nō
 requies lassus: sed sepultura corporis sus-
 focati. Ad hoc qd sompnus nō sit brutalis
 duo valent: scilicet sobrietas in sumendo
 abū et potū: et sensuū custodia. In libro
 de vita sol. Dobriū abūm sobriūq; sensū
 sequitur sobrius sompnus. Cauere etiam
 debet claustralis: ne tempus matutini sompni
 inordinatis occupet. Oportunus enim
 orōi meditationi et lectōi. Job viij. Si dilu-
 culo surrexeris ad deū et omnipotentē fu-
 eis deprecatus statim euigilabit ad te: et
 peccatū reddet habitaculū tuū. Psalmus.

Mane astabo tē. **Isaie xxvi.** De ma-
ne vigilabo ad te. **Solent diuites pri-
mo pauperi dare qui eis occurrat: sic
deus libenter exaudit orōem mane factam.**
Sapientie xxv. Oportet inuenire solem
ad benedictionē tuā. **Fili israel collu-
manna hora matutina: exodi xv.** In illa
hora dulcedo sã spūs suscipitur. **De ordinatione**

Abm

Sequitur **perthnēte ad locū locutionis.**
de ordinationē ptinente ad locū locutio-
nis. Et notandū q̄ in lingua quātū
ad locutionē speciale sit organū rationis:
Ad hanc ordinationē p̄mo pertinet. ut lingua
in hunc actum nō creat quin actus rationis
eum precedat: scilicet examinatio sermonis
qui dicendus ē. Unde in psalmo dicitur de iusto
q̄ lingua eius loquetur iudiciū: id ē sermonē
examinatū. Itē cū mors et uita sint ī manibz
lingue proūbioꝝ xvij pertinet etiā ad hanc
ordinationē: ut cū timore lingua creat ī actū
loquendi. Item cū ordinatio lingue sit ualde
difficilis et ualde utilis pretermittenda ē orō
locutionis. Quī enī est gubernare linguā p̄iū
xviij. De disciplina in locutione require supra
in sc̄do libro. Specialiter debent claustrales
cauere relationes rumorū de negotijs secula-
ribz. Unde inter abusiones claustrī rumor
enumeratur. Qui ad claustrū rumores secu-
lares afferunt mūdū quodāmodo ī claustrū

introducunt: et faciunt fr̄es remissa que oportet eos obliuisci. Periculū fr̄uū uident amare: qui ī nauī religionis aquā maris huius mundi uolūt ponere *De ordinatione sc̄oꝝ*

vix

Dico de *diuersitate temporū*
De ordinatione respectu locorū: dicendū ē de ordinatione temporū. Ad hanc ordinationē pertinet op̄hys qui ī religione est debito modo se habeat de nocte de die ante prādiū post prandiu in dieb; festiuis et nō festiuis: tpe prosperitatis et aduersitatis: tpe iuentutis et senectutis: in statu incipientis p̄ctis et perfectionis. Ordinationē istā ostendit hugo ī parte hys uerbis. Tempora agendi discernenda sunt. Alius est modus uiuendi ī nocte et alius ī nocte die. Nox est tempus silentij et quietis: dies ē tempus labois uocacionis et operis. In nocte sc̄i debent esse homines: et aut festa mēbra mēbra sopno reficere: aut orōib; aut meditationib; sanctis ī silentio aīm exercere. In die uero secreto suo ī vnū uadūt: et ad iucē rursus uidentes se et imitandos se ostendunt. Tunc exempla bonorū operū. tunc exhortaciones sc̄oꝝ uerbor. ● dare et accipere alterutrū licet: tunc qui alienos actus scrutatur impudens iure dicitur: tunc qui alienos actus quātū expedit imitari dissimulat torpens et inutilis merito nominatur. Sed nec eadem esse facies nr̄a postq̄ refecti sumus: que fuit priusq̄ cibum

sumpsimus. Ante enim cibum sumptum magis
nos hilares esse convenit: ne ipsa nostra absti-
nencia grauis et molesta videatur. Post
vero magis modestos et tacitos: ne per gu-
le vitium crapula nos inflammasse putetur. Ante
sumptum cibum doctus et orois tempus est: post
operis: quia tunc exercendus est animus dum
ad hoc ad studium spirituale leuis est: et tunc reprimenda est caro quoniam calor ientium eius pro cibum
amplius excitatus est. Sic et festi dies aliud
studium: et alium consultationis modum exigunt.
atque alium hiis in quibus operari licet exposcunt.
In illis nos oportet ad eam studiosius et
alacris convenire: et ad celebranda diuina
officia seu ministeria deuocis attendere: atque
in oratione diuina perseverare: habitu incessu et
actu maiorem deuotionem erga diuinum cultum
demonstrare. nichil non secundum non diuinum nichil
il non ordinatum agere: linguam a vaniloquio
cohibere. pedes ab excursu et discursu restringere:
oculos comprimere. vultum declinare. mentem erigere
omnemque actum et omnem motum cordis pariter
diuino ministerio mancipare: atque ut ita dicam
quadam consultationis nouitate festos ho-
norare dies. In ceteris vero diebus in quibus
operari licet. nullus omnino otiosus appareat:
sed unusquisque in eo quod sibi iunctum fuerit
non quod ipse elegerit: quantum scientiae et virtutis
suarum possibilitas suppetit sese debet exercere.

Quantū em̄ decorus addit diebus festis quies
 vacationis. tantū ornamenti confert ceteris
 dieb; studiū boni operis. ita ut in illis quicū
 q; noluerit esse quietus uideri sit uanitatis sue.
 et in istis qui nō fuerit studiosus testis pigritiae.
 Carnales liquidē mentes ne uel in illis diebus
 quiescant uanitas eragitat. uel ne ī istis bo
 no opere se exercant pigritia ligat. Quia p̄p̄t
 nō negligenter quidē habenda est ī bono op̄e
 discretio t̄p̄m. quia sicut malū opus nullo tē
 pore laudabile est. ita bonū opus quodāmodo
 reprehensibile dignū iudicatur. si t̄p̄e oportu
 no factū nō est. Debet seruus dei diebus festi
 uis considerare graciā in presenti quā sancti
 uita habuerūt. eō gloriā ad quā peruenērūt.
 laudib; scōrū et cuius a quo grām et gloriā
 habuerūt insiste. exemplis eorū se prouoca
 re. glorie eorū cōgaudere. et exemplis eorū
 prouocatus et de dei liberalitate et suffragiis
 eorū consiliū silem grām desiderat et sperare.
 Tempore prosperitatis seruus dei amplius deb;
 timere q̄ aduersitatis. Periculosior enī p̄ est
 prosperitas q̄ aduersitas. cū scdm̄ gregoriū ad
 uersitas se uendo erudiat. prosperitas blan
 dendo seducat. Prouēb; 1°. Prosperitas stultorū
 perdet eos. T̄p̄e prosperitatis maiori discre
 cione deb; se regere. Ven. Tunc consilia sa
 lutaria aduoca. cū tibi alludit uite
 prosperitas. te tūc interdū ī lubrico

retinebis ac si stes. **P**ocius indiget lubi lumine
qui incedit loca lubrica huius quam qui incedit per
loca arida: sic lumine sapientie magis uacuum est
hominem in prosperis quam in aduersis. Prosperitate
solet conitari securitas: gaudium elatio animi.
Quodlibet uero horum solet esse occasio precipitij.
In psalmo. **E**go dixi in habundantia mea: non
mouebo eternum. Et subditur. Auertisti faciem
tuam a me: et factus sum conturbatus. Sicut unum
purum bibere habentes capita debilia infatuat:
sic gaudium terrene cordibus infirmis nocet: nisi tem-
peretur aqua tribulationis uel saltem memoria
mortalitatis. **Eccl. xj.** In die honorum ne inemor sis
malorum: nec in die malorum inemor sis honorum.
Tempe prosperitatis necessarius est usus temperantiae:
tempe aduersitatis usus patientie. In periculis
est cui deest in prosperis temperantia: uel in aduersis
patientia. Unus perit aqua deliciarum: alter a quo
tribulationum. **T**empe uuentutis specialiter timen-
da est et cauenda otiositas. Unde inter abusiones
claustrum enumeratur iuuenis otiosus. Et sanctus
hugone de sancto uictore. large dicitur iuuenis non
solum ille dicitur qui est in adolescentia: sed etiam ille
qui est in etate matura. **Q**uadruplici ratione
reprehensibilis est otiositas in iuueni. **P**rimo quia
hec etas labori est congrua. scilicet quia doctrine
et assuetudini est idonea. unde uultu in iuue-
tute dominatur et equi tunc ambulatio-
assuescunt. in senectute non talium suscepti-

88
biles sunt. tertio quia hec etas prona ē ad leuitatē:
ideo onere laboris stabilienda est. **Maturitatē**
quā facit etas ī se mibus: in iuuenibus facē debet
huius oneris grauitas. **Quarto** quia ī iuuenibus
corpus ē ī suo robore: et sanguis ī suo feruore. un
de nisi corpus opprimatur onē laboris. **dnari** v^f
spiritui et nō seruire. **Iuuenibus** natā est oga
correctionis: et onus labois. **Eccl̄ xxxij^o**. Cibaria
et uirga et onus asino: pams et disciplina et o
pus seruo. corpi scilicet ad sermendū spūi dato.
hugo de scō victore. **Iuuenis** ī oio: quasi iuuetō
sine iugo. **Quatuor** sunt signa bone spei ī iuue
ne. scilicet amor laboris taciturnitas: corpois
cōtinencia uerecūdia. **De** tribus ultimis dicit
anselmus. **In** iuuenē tria notātur. quibus
ad probitatē venturus p̄nosatur. **hec** autē
sunt: taciturnitas cōtinēcia uerecūdia. **Typē**
senectutis specialiter timēda ē obstinatio. **Vnde**
inter abusiones claustrī: enunciat̄ur **senex** ob
stinatus. **hugo de scō victor e**. **Inter** abusiones
seculi huius maior ē senis obstinatio qui mort
p̄ximus mortis nō abhorret īperū. **Qui** q̄
ad hostiū mūdi huius positus foris spectat:
nō tamē uite presentis attendit egressū: nec ī
gressū future uite cōsiderat. **Audit** nūcias mor
tis: et credē nō vult eis. **Tres** sunt nūciū mortis:
calus ifirmitas senectus. **Calus** dubia: ifirmi
tas graua: senectus certa nūciat. **Calus** nūci
at mortē latētē: ifirmitas apparetē: senectus

presenti. Ex incertitudine mortis timor: ex
firmitate grauitatis dolor: ex certitudine se-
nectutis non obstinatio sed humilitas et afflictio
sequi deberet. In senectute maiori discretioni opus
est. Gregorius. Tanto debet esse unusquisque in suo
regimine caucior: quanto fuerit etate prouectior.
Periculosa est insipientia in fine uite: illa enim non
corrigit sapientia. Frequenter hoc insipientia inuen-
tur in illis quos mundus reputat sapientes. Unde
de cupido et auaro legit iheremie xxxv. In no-
uissimo suo erit insipiens. Sapientia uero in fine
uite multum est utilis: stulticia enim penitus uite cor-
rigit. Obstinatio in senectute ideo periculosa est: quia in
eo etas senilis ad duriciam facit et ut frequenter
longa assuetudo ad malum.

xx

In statu insipientis ad diuersos status religionis.
debet intendere claustralis destructio uite secula-
ris: et uiciorum extirpationi. destructio uite secula-
ris, omnino non fit subito. Unde in moralibus greg.
Conversionum uicia bonis moribus malisque per-
mixta sunt: et noua iam per intentionem agitur, et
uetus ad huc uita ex usu retinetur. Et notandum
quod quilibet de causis accidit. quod in eo qui religionem
ingreditur uita uetus non destruitur. Prima causa
est: quia longa consuetudine uita secularis quasi in na-
tura uersa est. Consuetudo enim est quasi altera natura.
Iheremie xxxv. Si mutare potest ethiops pellem
sua et pardus uarietatem suam: et uos poteritis
bene facere cum didiceritis mala. Prohibitorum

xxij. Prohibuū ē. Adolescens iuxta viā suā: etiam
am cū senueit nō recedet ab ea. Eccl. r.º. Languor
prolixus grauat medicū. Vtā causa ē: laxitas
monasterij. Dicit serpens nō ē i foramine lato h
arto veterē pellē deponit: sic i monasterio il
lo mores sclaros nō deponūtur in quo frēs scdm
voluntatē suā vniē punitit. Tercia causa ē de
fectus doctine. ps. Ier dñi immaculata: cōuertens
animas. Ier dei ē ut ignis ad quē fit cordis lique
factio: ut priori forma amota. fiat noue for
me ipressio. Hieronne xxij.º. Nūqj nō ūba me
a quasi ignis ardens. Deutronomij penultio. In
tertera eius ignea lex. ps. Ignitū eloquiū tuū ue
hemēt. Cantic v. Annā mea liquefacta ēz ut di
lōis locutus ē. Quarta causa ē defectus boni
exempli. Seneca. Longū iter p precepta: breue
et efficax p exempla. Exemplū se habet q bonū
ut forma explaris: que multū ualet ad hoc q
aliquis nouitatē uite assequat. Quinta causa
ē defectus bone uolūtatis: que ē quasi iforuns
materia om̄i bonorū i religione. In statu inci
entis multū nccius ē timor dñi quia mala que
iā sunt expellit: et hys que nō dñi sunt r̄sistit.
Bernardus i sermone. Ante omnia timor noui
cis necessarius. quo uimurū p̄cā preterita
pūt deleri et futura cauei. Timor em̄ dñi
ut ait d̄ scriptura. expellit p̄cā: siue quod
admissū ē: siue quod temptat iurare. Expel
lit hoc penitendo: illud resistendo. Si timor

desit nec peccata que erant expelluntur nec pec-
catis resistit. *De male uiuentibus in religione*

Et notandum ualde reprehensibile est
esse qui male in religione uiuunt quia
aut in seculo male uiuant aut bene. Si
bene: ualde reprehensibilis est quia uiuit iter bo-
nos male qui uixit bene iter malos: et iter in-
nocentes innocentiam amisit: qui inter nocen-
tes eam seruauit. Si uero in seculo male uiuant,
et metuens ne incidere in manus dei uiuentis
carcerem claustrum spontaneum sibi elegerit, ualde fa-
tius est dum dum carceris in carcere offendit, et hi-
ne peccati quo in inferno suspendatur quem in co-
miseratione dei disrupit resumit: et qui disrup-
ti uincula sua sacrificium laudis sacrificare de-
buit pro laude contumeliam reddit. Dedit ei
dominus locum penitentiae: et ipse abutitur eo in superbia.
Dei benignitas adduxerat eum ad penitentiam:
ipse uero thesaurizat sibi iram. Non timet ibi pec-
cata perpetrare: ubi perpetrata in seculo debuit corri-
gere. Misericordie dei illudit, que ei penam eternam au-
tem pro minimo mortali quod fecerat adiudican-
dus erat: in penam momentaneam commutauit. Itaque
ualde reprehensibilis est qui deo negligit reddere uo-
ta illa que distinxerunt labia sua. Non enim onus
religionis ei uolenti est impositum: sed post experi-
entiam et deliberationem ab eo spontaneum assumptum.
Ipse fuit promissor largus: sed reductor est auarus.
Ipse est diuisor iniquus: qui deo dedit sua: se uero

dat diabolo. **I**pse mentitus est deo. quod non
 est parum periculosum: sicut ostenditur actus
 quinto. Cur inquit petrus ananiam tempta-
 vit sathanas cor tuum mentiri spiritui sancto? Non
 es mentitus hominibus: sed deo. Audiens autem
 ananias hec uerba: cecidit et expirauit. **I**pse
 deum irrisit: cui non soluit quod promissit. De
 qua irrisione loquitur beatus benedictus in
 regula de illo qui professionem fecit. quod si aliquis
 aliter fecerit: a deo se dampnandum sciat quem ir-
 ridet. Tales in futuro merito iridebuntur. sed
 illud psalmus. **Q**ui habitat in celis iridebit eos. **P**
 uerbum 1°. Desperistis omnem consilium meum: et incre-
 paciones meas neglexistis. ego quoque in iterum
 uro ridebo. **N**on talis reprehensibilis est: quia
 illud negligit quod cunctis mundi amabilibus
 precelegit. **N**on uero qui mundum pro deo reli-
 quit: si deum amittit. omnia amittit. **I**pse filius est
 hominis negotiatori querenti bonas margaritas.
 qui inuenta una preciosa margarita uendi-
 dit omnia que habuit et eunt eam: et e post
 eam proiecit. **I**pse quasi inter duas sellas ad
 terram cecidit. **B**ernardus. loquens autem
 monachi male. deum inquit irpellens et a
 sancto irpulsus inter duas ut duas diabolice sel-
 las corruens: nec deo uuebas quia nolebas
 minimum nec sancto quia non poteras.
 minimum frequenter debent habere

in corde suo qui mūdū reliquerunt. et mōste-
riū intrauerūt iuxta uerbū petri. math. xix.
Ette nos reliquimus omnia. et secuti sumus
te. **Q**uid ergo erit nobis? **M**ira fatiuitas
ē cū aliquis amicum illū pro patrē et matrem
et omnes alios amicos carnales reliquit. a quo
omnia bona recepit et plura erat acceptis
amicū sibi reddit et p̄tinacit̄ offendit. **Q**ui
in mōsterio male uiuūt: deberent frequēt
dicē dno illud thobie m̄. **O**mnia ate h̄ntes
te nō debuiimus dimittere ut a nobis. **I**tem
ualde reprehensibilis ē qui ī monasterio ma-
le uiuit: ubi nō solū bene s̄ etiā melius debu-
it. **A**p̄t̄ uero ecōtraio nō solū ibi uiuit ibi
male: sed etiā ualde male. **T**ales enī uel sūt
ualde boni uel ualde mali: uel sunt demōēs
uel sunt angeli. **A**ugustinus. **N**ō inueni me-
liores q̄ qui in mōsterio profecerūt: uel ex-
ptus sūt peiores q̄ qui ī monasterio defecerunt.
Multa uero sunt que ad magnitudi-
nē malicie eius faciē uident: q̄ ī mōsterio ma-
le uiuit. **P**rimū ē loci sanctitas: scdm̄ est
bonorū societas: terciū ē bene uiuendi opor-
uitas: quartū q̄ a deo p̄uisionē recepit: q̄n-
tū ē professio que precessit: sextū ē qd̄ ad
ea quibus indignus ē faciē presumit: sep-
timū ē q̄ locū unius boni uiri occupat:
octauū q̄ eos a quibz recipit beneficia x

dat: nouū q̄ p̄mis quibus sibi similes pu
 uiti sunt non terretur: decumū q̄ dampno
 quod incurret a p̄tō nō cohibetur. Sancti
 tas loci nō parū aggruat p̄cā. Vñ dicit
 ysaie xxxij. In scōrū terra uq̄ gessit et nō ui
 debuit gloriā domini. Multum displicet salua
 tori cū cōtamināt loca saluti deputata: de qua
 cōtaminacione ip̄e cōquerit iheruue ij. Conta
 minastis inquit terrā meā. Multū etiam
 aggruat p̄cā bonorū societas. Qui ma
 lus ē inter bonos. ē sicut uidas inter xp̄i disci
 pulos. et sicut sathā inter dei filios. De quo
 iob p̄mo. Cū uenissent filij dei ut assistent co
 rā dñō affuit inter eos et sathan: id ē aduer
 sarius qui saluti aliorū adūsar: uel eos de
 fraudando adiutorio quod eis factē debuit:
 uel e contraio gressu iudēdo eundo i infernū
 alij eundo in paradisu: uel eos schādalizā
 do. Saluator uidā diabolu uocauit: qui ē
 bonos malus fuit: ioh̄is vi. Nōne duodeci
 uos elegi: et unus ex uob̄ dyabolus ē.
 Itē oportunitas bene uiuendi quā habz
 aliquis i claustro bene disposito multū
 aggruat p̄cā male uiuētis ibi. nō so
 lū em̄ fructuosus: sed etiā iocūduis pos
 set bene uiuē. Vnde buardus loquens
 de illo uō psalim. cōfundantur om̄es
 iiqua agentes superuacue dicit. An nō
 supuacue uiqua magis agit: qui nō

modo fructuosus. sed etiā iocūdius deo seruire poterat q̄ mundo. **M**aior ē pena quā habet religiosus dū peccat̄ procurat̄ et ī stimulo conscientie qui sequitur: et ī erubescencia quā habet dū deprehenditur. et p̄nā quā facē cōpellitur: uel ī timore quē habet ne deprehendatur. que uel quāta sit iocunditas quā habet cū peccat̄ perpetrat̄. **P**reterea si bene uiueret interiorē iocūditatē h̄rēt. **I**n custodiendis enī mandatis dei retributio ē m̄ta. **S**ed sicut dicit gregorius **D**esana mens plus se assequi aspera carnaliter q̄ tenere blanda gaudet. habentes māna fastidiūt. et sepe desiderant que nō sine lacrimis cōceduntur. **P**rouisio etiā quā a deo recipit. peccat̄ multū aggruat proditor enī ē cū eū a quo uestitur et pascit̄ repupnat. **D**e illo p̄t dicere dñs illud luce xx. **E**cce manus tradenti meū ē in mensa. **P**salmus. **S**i inimicus meus maledixisset michi sustinuissem utiq̄. **T**u uero homo unanims: dux meus et notus meus. **Q**ui simul meū dulces capiebas cibos. **C**anis illū amat a quo pascit̄ quādo alios persequitur. **C**auē ergo deterior esse uide: qui beneficijs q̄ a deo recepit ab eius ipugnatione nō cohibet. **I**te non parū aggruat peccat̄ professio que precessit. **N**ō enī pua culpa ē cum ille qui deo se obtulit deo se postea aufert et diabolo offert: et qui corpus suū

per votū continentie deo exhibuit hostiā iunen-
 tem. sanctā. beneplacētē deo: post per icon-
 tinēciam illud diabolo exhibz hostiam mori-
 entem execrabilem et fetentem: et vite ange-
 lice quā ducere proposuit et vitā portinam
 proponit. **Guardus.** Quid detoruis castite:
 que de hominē angliūm facit: **Contraio** quid
 inmundius luxuria: que angliūm in porcum
 cōuertit: **Multū** etiā facit ad magnitudinē
 malicie: q̄ ea ad que indignus ē presumit.
 presumit enī stare in conspectu dei: cū deus
 ad mortē iratus sit ei. **Quod** nō ē parū pe-
 riculosū: cū ip̄e dicit leuit̄ x. **Sanctificabor**
 in hys qui appropinquant mi: id ē sanctus
 i eis apparebo vindictā de malis eorū su-
 mendo. **Ad magnitudinē** etiā malicie eius
 facit q̄ locū minus boni viri occupat: vñ
 timendū ē ei ne citius a deo p̄ mortē absā-
 dat̄ ut locus ab eo expediat̄ cū scriptū sit lu-
 ce xij de ficulnea sterili. **Ducite** eā. **Ut** quid
 etiā terrā occupat: **Ad magnitudinem**
 eius malicie facit q̄ illos decipit a quibz
 beneficia recipit: qui ul̄ in pericō sūt mū-
 di uel i igne purgatorij: quia cū ip̄e deo dis-
 pliat. debito modo eis nō subueit. **Cū** ei
 is q̄ displicet ad intercedēdū mittitur: iratus
 aīo ad deteriora prouocat̄ ut dicit gregorius.
Itē ad magnitudinē malicie eius facit q̄

penis illis nō terret quibus peccata commissa in locis
sacris puniuntur. Commisum fuit peccatum
superbie in celo: pro quo tam nobilis creatura
eternaliter est dampnata luce. Videbatur sathanam
quasi fulgur cadentem de celo. Commisum est
peccatum inobediencie in paradiso terrestri pro
totum genus humanum exilio et morti aduindi-
catum est. Commisum est peccatum auaricie carnalis in
illa conjugatione in qua christus profuit. Iudas enim
quod dandum erat pauperibus dabat uxori sue
et filiis: quod peccatum puniuntur suspendio. Com-
missum est peccatum proprietatis in illa conjugatione
in qua petrus profuit: quod morte subita
uea in anania et saphira puniuntur. Actum vero.
Itē ad magnitudinem malicie facit quod a peccato
nō cohibetur dampni magnitudinem quam in-
currit. propter hoc enim bona religionis amittit.
Qui assumit crucem transmarinam etiam raptum
vel latro cauet a peccato: ne peregrinationis fructum
amittat. Quanto ergo plus debet cauet
qui est in religione ne bona religionis amit-
tat cum religio preualeat aulibus peregrinationi.
cuius signum est quod peregrinatio in religione potest
commutari. Deteriores furibus esse videntur
et raptoribus: qui intrant religionem et se non
emendant. Qui malus est in religione est quasi
malus latro christum in cruce blasphemans ope-
ruet non sermone. quod de cruce claustrum transit

ē ad cruciatū inferni. Talis ualde infelix est
 qui in dei uuario in eius seruatorio et saluato
 rio corrūpitur in loco salutis dampnationē
 suā operat. Quod alij est aurū ē ei plūbū
 omnis scilicet religiois. quod alij esset salus
 et uita ut sacramentū altaris: ē ipi mors et
 dampnatio. Qui ē in statu incipientis cū expe
 riciencia ei debet nō debz de suo sensu confidere
 s̄ alienū suo p̄ponē. quantum in se ē rigore
 religiois debz amare: alienū tam̄ disposicioi
 acquiescere: et p̄ suorū diligencia exteri
 ora negligere. De p̄mo dicit bernardus. Ob
 scuro uos nouelle plantaciones dei uos
 q̄ nondū habetis exercitatos sensus ad dis
 crecionē boni et mali nolite seq̄ cord̄ uestri
 iudiciū: nolite habūdare in sensu ur̄o ne
 uos tāquā rutes adhuc uersutus ille uena
 tor decipiat. De s̄cō idē. feruores uouitorū
 nō decet ille misericordes ī seip̄os discreciones
 et discrecionū dispensaciones: facileq; indul
 gēte suo iudicio. nō tamē recusante sunt
 alieno. Itē a nouicio rigida in seip̄m debz
 esse censura et districta leueitas: ad regentē
 uel cōsulētē patnā uel fr̄nā caritatē et pie
 tatē leuis et obediens ī om̄ibz huilitas. De
 t̄r̄o idē placet fatior ī nouitijs neglectior
 utiq; is qui corporū foris apparet cultus uel
 tū sermo rarior uultus hilarior: aspectus

vereniūior: maestus maturior. **¶** Qui in sta-
tu proficiēdi ē defectus suos debet considerare
et pro illis supplendis deo in orōe instare
et profectū continuare. Proficiens quasi
duobus pedibus incedere debet: videlicet
meditatione et orōe. Meditatio quid sit
docet: orō ne desit optinet. **Augustinus.**
Semp tibi displiceat qd es: si vis pervenire
ad id quod nōdū es. nā ubi pl tibi placuisti
ibi remansisti: si aut diristi sufficit: peris-
ti. **Itē.** **I**ode semp. semp ambula. semp
pfiat. noli in via deficere. noli retroire. noli
deviare. Remanet q nō proficit. retrocedit
qui ad ea revolvitur unde iā recesserat: de-
viat q apostat. **S.** Aut ascēdas nōtē ē aut
descendas: si attendas stare. ruas nōtē est.
Et notandū qd quāto quis amplius pfi-
at tanto defectus suos amplius cognoscit
et malis suis magis irascit. Gregorius.
Sancti viri quo altius apud deū v̄tutum
digitate proficiūt eo subtilius indignos se
esse deprehendunt: quia dū proximi huius fuit
q̄tq̄t eos in seip̄os latebat inveniunt. **Itē** **Qui**
to plus proficiunt in cognitiōe: tanto nob
amplius indignamur de pueris ope.
¶ Que congruunt ei qui ē statu perfectiōis
ostendit Bernardus hys verbis. Perfectus
om̄is reputabitur in cuius anima hoc fa

congruent atq; oportune concurrere videbunt
 ut gemere pro se et exultare in deo uouerit
 suum et primorum necessitatibus potens sit
 subuenire: placens deo. castus sibi: utilis suis.
 Ad statum etiam eius qui perfectus est pertinet
 sua imperfectionem agnosce. et profectum appe-
 tere: et imperfectionem proximi patienter
 tollerare. Gregorius in moralibus. Magna
 est perfectio sue imperfectionis agnicio. Augusti-
 nus. Quam uis uideatur in ea que per-
 ficenda est iusticia. multum in hac uita ille
 proficit. qui cõlõge sit a perfectioe iusticie p-
 ficendo cognouit. Bernardus. Nemo
 perfectus est qui perfectior esse non appetit. Itē.
 Numquam ita solet diuina pietas obseruari
 de humilitatis gratia ordinare. ut quanto quis
 proficit: eo minus se reputat profecisse
 nam usque ad extremum spiritualis exercitij gradum
 si quis habet uide proficit: aliquid ei de proxi-
 mi gradus imperfectione relinquatur. ut adhuc
 illum sibi adeptus uideatur. Grego. Ille uero p-
 fectus est qui ad imperfectionem proximi ipacis
 non est. *De quibusdam iordinationibus claustrorum*

xxj

Ultimo in hoc quarto libro notan-
 dum. quod in aliquibus claustris ubi
 cuncta ordinate fieri deberent:
 loco ordinationis est confusio infernalis. u-
 bi nullus ordo. iob x. Quod deberet esse

uitus ē terra: quod deberet esse sursum ē deorsum:
quod deberet esse dextrum est sinistrum: quod
deberet ante ē retro: quod deberet esse me-
diū ē extremū: p̄mā iordinationē facit
ypocrisis. cū videlicet claustrales opera
sua faciant ut videantur ab hominibus: et
qui puritatē deberet querere interius. q̄-
runt ea exterius: a saluatore maledicti
mathi 23° ve uobis pharisei ypocrite: qui
mundatis quod de foris ē &c. Et in eodē loco.
Ve uobis qui similes estis sepulchris deal-
batis. Secundam iordinationē facit subdi-
torū superbia: quasi pedes habens sursum
et caput deorsum. huius causa oportet ut pla-
tus querat a subditis quod saltor h̄sunt
a ceas. Quid uultis ut faciā uobis? mathi
20. Pocus cōgrueret subdito. quod dixit
pilatus paulus saluatori aduū ir. Dūc:
quid me vis face? Terciam iordinationē fa-
cit cupiditas et auaricia. Quasi p̄posterū
habet religio. in qua temporalia spiritualibz
preponuntur. Item vi. facti sunt retrosum
et nō i ante. Quartam iordinationē deo fa-
cit sapia carnis deo inimica. quod dextrum est
sinistrum reputans: p̄mā ualde fructuo-
sam crudeli misericordie inimicus: que
disciplinam abiicit quā osidari debuit.
V. Si p̄mā nrā crudeli misericordie dumi

95
mutur paulatim genus corona ura puaat.
Quintam iordinatione facit negligencia q
em homibus pposteis qui vix in fine
sue faciunt quod i pu opio conuersiois
sue facere debuerunt. Sexta iordinationem
facit prelatozu malitia: qui cu exemplo
saluatoris i medio fratru esse deberent.
i parte se ponit. *Explicit libi quartus.*

Incipit liber quintus. Prima pars huius
libri se ostendit Quod se habeat habeat ad
proximu

Dicitur in libro pcedenti. quod is qui in
religione debz ordinare animz in
hoc quinto libro ostendendum e quod
se hnt debeat ad proximu. Et pmo gualiter
hoc ostenditur: deinde spenialiter descenditur
ad diuersitates personaru. In principio status
vniuersu sub obedientia et societate comen
tabitur. scdo quatu sit necessaria socialitas
in hys qui i societate sunt victuri vsq ad fi
ne vite sue ostenditur. tercio agitur de hys
que ad socialitate pertinent. et pmo de vni
tate: scdo de innocencia: tercio de dilectione:
quarto de mutuo honore: deinde de prelatis
subditis ministris. et de hys qui fuerunt
pauperes in scdo et de hys qui fuerunt diui
tes. et de infirmis. *Comendatio obedientie.*

Duo pertinent ad comendatione status

uiuētiū sub obedientia et in societate ut
cōmendatio obiē et cōmendatio scē societate
Et notādū q̄ ista **l**ocus in quo sub obedie
uiuētur. valde est laudabilis. In illo enī
multū v̄tuti adicitur triūphus nobilissī
mus acq̄ritur: meritorū habūdātia cumu
latur. **O**biā de dei beneplacito hoīem certifi
cat: a sollicitudinē superius eū exonerat:
mentē castificat: hoīem supra se leuat. Ita
tū celestū assilat. **P**er hanc acceptissimū
deo sacrificiū offertur: p̄ hanc deus p̄tē hoī
duātur: p̄ hanc deus multū gloificat. **P**er
hanc igit̄ multū v̄tuti adicitur. **C**ū enī sapi
ens dicat hoc solū v̄tuti adiacēs. qđ p̄pe vo
lūtati detraxeris: quāntū ergo v̄tuti adicitur
cū per obiām p̄pā volūtas om̄nō āputat.
Est enī obiā subiectio. qua homo spōtanet
itintu dei homīs subditur volūtan. Adiacōne
vero ad v̄tutē seq̄tur adiacō ad premiū. **I**deo
premiū viuētiū sub obiā magnū ē sicut ol
tensū cūctā p̄m̄ in extasi posito. qui vidit
quatuor ordines ante deū. **P**rimus erat ho
nīmū infirmātiū et deo grās agētiū. **S**ecū
eōū q̄ fuerūt hospitaes. **T**ercius eōū qui
solitudinē secretā elegerunt: ut nō viderēt
hoīes. **Q**uartus eōū qui p̄p̄t deū et obiām
sollicitate sūt subiecti p̄ribus. **E**t erat hic or
do superior ill̄ tribus: et maiore p̄ ceteris
gloriā habebat vtens torq̄ue aurea. **E**t cū

queret senex ad quid hoc? responsu est ei. qd
 omes alij habent aliquam requiem ad imple
 dum pprias voluntates quamvis in bonis ope
 ribus: hic omes voluntates suas relinquens
 totus pendet in voluntate pris iubentis. Item
 cu valde virtuosum sit qd aliqs voluntate vni
 di relinquit et pro xpo morti se expoit: qua
 tum virtuosum e qd aliquis omnem ppriam
 voluntatem relinquit et pro xpo alieni vo
 luntati se subicit. Per obedientiam triumphus
 nobilissimus acquiritur. Nobilissimu enim
 genus triumphu e vincere seipm: quod facit o
 bediens. Unde puerbiozu xxi. Vir obediens
 loquetur victorias. Du em alieni voluuti
 humiliter subdimur: nosmetipsos in corde su
 peramus. Proverb xvi. Melior e qui dnat
 animo suo expugnatore verbu. Multi ve
 bes et regna sibi subuigauerunt: qui tamen
 ad hunc nobilem triumphum no peruenerunt.
 Hic triumphus ppus est homis. Vincere leo vel
 aliud animal cetera animalia pt: seipsu vni
 cere no pt. Sciu. Qui seipm vincit: con omnia
 fortis e. Per obedientiam: meritoru habun
 da cumulat. Du aliquis intendit face ppas
 voluntate: no videtur mereri. nisi apud se
 incipm mereat. Ab illo em merces merito
 expectatur cui seruit: cuius voluntas implet.
 No ergo mereatur apud aliu nisi qui v^t

nota

facere alienam voluntatē: quod ē obediencie.
Augustinus. Oportebat ut homo sub domino
positus ab aliquo prohibetur: ut esset ei virtus
merendi obia. Obediencia est quasi nauis
iustitioris. Qui in nauis ē etiā quiescens come
dens et bibens, portens ē: mouetur enī motu
alieno. Similiter obediens qui ē i religione q̄
escendo comedendo et bibendo meretur. Obedia
hoiēm de bñplacito certificat. Nisi enī aperte
sit malū quod precipitur a superiore: sic ac
piendū ē ac si p̄ciperet deus. Obediencia in hō
mūdi tenebris vicem supplet discretionis. **V.**
Rara enim in terris discretio: ideo locū discreto
nis in vobis suppleat virtus obie ut nichil
plus nichil minus nichil aliter q̄ imperatū
est faciatis. Obia hoiēm a sollicitudine sui
ipius exonerat. Alij enī incūbit sollicitudo et
spūaliter et t̄pūaliter: pro illo qui i religione ē: vñ
cū alleuatus sit a se ipō. valde reprehensibilis
ē in eo si pigritia torpet et nō proficit valde fati
us ē. sitantium omnis resumit. **V.** sup cantica.
Qui vri curam nobis tradidistis: quid rursū
de nobis vos intromittitis. Obia hoiēm a pi
culo cōseruat. Ipā quasi eques vadit alieno
enī sensu et aliene volūtatē. quasi alienis
pedibus iuitur. ideo nec maculat nec ledit
imperantis enī iniquatio ē et lesio. et non
obediētis: nisi manū festū sit malum

quod operatur Ad eum potest dici illud psalmi.
 In manibus portabunt te: ne forte offendas
 ad lapidem pedem tuum. **O**bia mentem castificat
 a la libidine prope voluntatis: secundum illud pro
 me petri prima. **A**nimas vestras castificantes
 in obediencia caritatis. **S**icut ramus
 nobilis arboris arborem siluestrem domesti-
 cam reddit: sic obia mentem libidinosam castam
 reddit. **G**regorius in moralibus. **S**ola obia
 virtus est que ceteras virtutes in se continet: in-
 fertasque custodit. **O**bia hominem supra se leuat.
Trenorū in. **L**euabit se supra se. nisi corpus
 esset sonantem spiritum ut sensu eius et imperio regeretur.
 non ascenderet ad hoc ut remuneracionem eternam
 meretur. **S**ic vir sapiens per obiam ascendit
 ad sapientiam et mores maiorum a quibus regitur.
Imo quodammodo ad deum ascendit dum seipsum quod
 dammodo exiit: et deum induit. **A**d galathas ii. **N**u-
 uo iam non ego: uiuit uero in me christus.
Obia statum celestium animi assumulat. **I**psa
 est ymago hominis celestis. sicut inobediencia
 est ymago hominis terreni ad corinthios xv. **S**icut
 portauimus ymaginem hominis terreni sic
 portemus et ymaginem celestis. **O**bia facit
 ut dei uoluntas sic fiat in terra sicut fit in celo.
Per obiam acceptissimum deo sacrificium offert.
Gregorius. **M**elior est obia quam uictime
 quia pro uictimis aliena caro. pro obia uero

ppria caro madatur. Obia est quoddam mri
um. Obidens quasi ppuu caput pro xpo am
putat sibi: et caput constituit sibi xpuu vel il
lu qui loco xpi vtitur. Gregorius. Tato deum
vniuersos placat: quanto te
pressa arbitri sui superbia gla
dio precepti se imolat. Per obiam deus perfecte
homi duatur. Qui obiam promittit dno suo se
eruit et illu qui locu dei tenet in possessionem
supius ponit math. xv. Si quis vult venire p
me abneget semetipsum. Per obiam multu de
us glorificatur. Ilave. lvi. Si glorificaueris cu
non facis vias tuas et qu non
tue voluntas tua ut loquaris sermone: tunc
delectaberis sup eu dno. Multu dnm glorificat
vere obidens qui paratus est
eius buplacum: etia si mandetur ei p vile
personam. vno merito glorificabitur. Regu
v. Quicumq; honorificauerit me glorifica
bo eu: qui aut contempnunt me erunt igno
biles. Ecclesiastica x. Semen hoim honorifica
bit hoc qd timet deu: semen aut hoc exhono
rabitur quod preterit mandatum dni.

A De comendacione sc̄e societatis.
comendacionem sc̄e societatis notan
du qd desideranti

corrupti genesis 17. Non est societas mala sine
dyabolo: nec bona sine deo. Mathi 18. Vbi
duo vel tres congregati fuerint in nomine
meo in medio eorum sum dicat deus. Cui societas
malam amat: dyaboli societatem amare
videtur. Timenda est solitudo inermis hominum
infirmo et incepto. Geni 1. Non est bonum
esse hominem solum. Eccl' 11. Ne soli. Cum non sit homo
sine mali suggestore et impugnatore non est tu-
tum ei esse sine consultore custode et adiutore.
Bernardus cuidam in omni voluntati trahere
a congregatione ad hunc. Volenti inquit prope
age et desertum habundantiam habet. et nemo
vibrant et solitudo silentia. Malum quod
nemo videt nemo arguit. vbi non timeatur re-
prehensor securus accedit temptator: licentius
peccator iniquitas. Item. Audiant qui sine
preceptore vias vite aggredi non formidant:
ipso sibi existentes discipuli et magistri. Deductori
dat manum qui dare dissimulat preceptorum: et
qui dimittit oves in pascua sine custode: pastor
est non ovium sed luporum. Melius esse duos solum
quam unum. Eccl' 11. Et status sancte societatis est pre-
eligendus status solitudinis ostendi potest per hoc
quia ad creaturam duo pertinent scilicet bonum
dare alteri et recipere ab altero. Habet enim vim
activam et passivam. collativam et susceptivam
et quantum ad utrumque melius est esse duos solum.

q̄ p̄m̄. Si ille qui ē in multitudine habet ali
 quam grām. grā illa proficit pluribz. Si so
 lus esset oculus parū prodeſſz vilis eius: nunc
 vero cetera mēbra corporis vīlū habent in eo
 quantū nō ē eis. Manus enī et pes p̄ eū in sua
 opera diriguntur: vīlū enī aliqua uona vel
 salubria olfactui gustui auditui p̄penduntur.
Et societate etiā ceterorū membrorū multa bo
 na bona recipit oculus. Si solus multis indi
 geret. ut ambulatione ad appinquantū hys
 que desiderantur: que appinqua nō fit pedibus
 p̄ indiget attractāe quā hz ī manibz. discreciōe
 uonior que retro appinquat que hētur ex au
 ditu. discreciōne fetore aeris corrupti que hēt
 ex olfātū: sustentaciōe que hētur ex gustu. Sic
 homo ex bona societate multa bona recipit:
 multa enī corpi et aīe uōnā habz que nō in se
 habz ex socijs suis. Et possumus tangere duo
 dēca emolumenta que habentur ex bona
 societate. Primum ē indulgentia. Partitur
 enī alicquā a morte vel alia pena quā meri
 t grā societatis. Vnde gen̄ 18. Dicit dñs ab̄he.
 Si inuenero zōdūm quīquāginta iustos in
 medio ciuitatis dimittā om̄i loco p̄t eos. Secundū
 ē satisfactio seu gr̄ acceptio. Carbo mortuus
 cū uiuis politus uiuificat: et p̄cor̄ in socie
 tate bona uiuificat. ps. Cum scō scōs eris. p̄
 ma ad cor̄th̄ vj. Satisficat̄ uir sapiē iudicis

per muliere fidelem: quanto magis multitudo
bonorum vni malo satisfacionis occasio erit.
Tertium est provocatio ad proficiendum. **Dijs**
trepidus in societate bona exemplo aliorum accu-
ditur et feruens efficitur. **Si** solus est remanet
in trepidacione sua. **Eccl. iij.** Vnus quomodo
calescet. **Quartum** est fulcrumentum. **Si** vnus
ex nimia debilitate vel oneris multitudine ut
columna hostis impulsionem casum appropinquet
ab alijs sustentatur. **Eccl. iij.** **Si** vnus ceciderit
id casum appropinquauerit: ab altero fulcitur.
Quintum est subleuacio si contingat eum omnia
cadere. **Nullus** qui solus est cadit nisi subleuante.
et ideo veloli **Eccl. iij.** **Sextum** est custodia. **Qui** in
societate est est quasi plenus oculis ante et retro.
Si aliquid malum in eo ostenditur ei: vel plures qui
habent corrigunt eum. **Crubescencia** etiam et reuerentia
aliorum: a multis malis refrenat. **Et** sic fratres qui
sunt vnus congregacionis mutuo se custodiunt.
Aug. **Quando** simul estis in ecclesia et ubicunque
fuerint: inuicem vram pudenciam custodite.
Deus enim qui habitat in vobis: etiam isto modo
custodiet vos ex vobis. **Societas** bona terribilis
est hostibus ut castrorum acies ordinata. **Septi-**
mum est erudicio. **Qui** enim in societate est consilium
habet et doctrinam ab alijs. **Quod** est multum
vitiis est qui incedit per lenitatem religionis vbi
error: multos impedit a perfecta: sicut filij israel

errauerunt in deserto.
 Proverbiorum xxv. Et
 erit salus ubi multa co-
 silia sunt. Eiusdem xxv. Doctrina bona dabit
 gratiam. Octauum est exhortatio que pigris est
 uita: qua ad bonum stimulebitur. Est ultimo.
 Verba sapientium quasi stimuli. Nonum est con-
 solacio spiritualis que multum uicia est hys qui car-
 ualem consolacionem rennuunt: et consola-
 diuina nondum digni sunt. Multum ualeat uerbum
 consolacionis contra estum tribulacionis. Est
 xvi. Rous ardorem refrigerabit ros. Et uerbum
 melius est datum. Decimum est victoria de hoste.
 Proverbiorum xvii. Frater qui uiuatur a fratre
 quasi ciuitas firma. Est xvii. Si quis pia pre-
 ualuerint contra unum: duo resistent ei. Vi-
 decimum est exaudicio in grege. Mathi xviii. Si
 duo ex uobis consenserint super terram de omni
 re quacumque petierint fiet eis a patre meo. Deus
 multociens exaudit multitudinem: quando u-
 num non exaudiret. Sedem est congratulacio.
 Non solum est bonum habitare fratres in
 unum: immo et iocundum. Caritas que con-
 gaudet ueritati: in societate bona et magna
 multam et materia gaudij et recipit et prebet.
 Recte congratulacionis omnia bona dicuntur
 esse dicuntur caritatis. Pensent uindi quantum
 bonum est caritas: que sine labore uro aliena nra

bona facit. Conuenientissimus modus acquirē
di bonorum habundantiā: ē per societatem.
Q quantum bonum est materie
ex societate forme: quantum bonum est tar
ni ex societate anime: quantum bonū humane
nature nature. ex societate diuine nature cum hu
mana in xpi persona: quantum bonum
est electis et hominibus et angelis ex societate
beata quam habent cū deo. Et notandum
q̄ qui ē in bona societate habz nūc emolumentū
hūm et in morte. vita. et post mortē. De emo
lumentis que habet in vita: satis patet ex predās.
Emolumentum quod habz in morte est securi
tas. Decurior est transitus per loca periculo
sa cū societate: q̄ sine societate. Vnde cum tra
situs mortis valde sit periculosus: maḡ securitas
ē illi que societas bona ī morte iuuat. Transitu
istum tenebat Bernardus cum dicebat. O aīa
mea quis erit ille paup̄: cum tibi cateruati
occurrentia illa teterrima monstra videris.
Emolumentū post mortem est frūm subuen
tio. Qui in scā societate ē quando moritur
misē in fratribus suis. qui ei post mortem suf
fragant. *Et necessaria sit socialitas ei qui vic
turus est semper in societate*

m

Post commendationē status vniuersi
sub obīa et in societate ostendendum
est q̄ nō sit socialitas illi q̄ in societate

scdm professionē suam semper debet vivere. **Soc**
 alitatem vero intelligo grām habendi se debito
 mō cum primo. **Q**ue autē ad hanc solidatem
 pertineant: in parte apparet ex v̄bis b̄nardi
 dicentis. **A**rbitror tu qui in cōgregacione es b̄n
 v̄uus: si v̄uus ordinaliter socialiter et humiliter.
Ordinaliter tibi: socialiter proximo: humiliter
 deo. **E**t subdit. **S**ocialiter v̄t studeas amari et
 amare: blandum et affabilem te exhibere:
 supportare nō solum pacieuter sed etiā liben
 ter infirmitates fr̄ūm tuorum tam corporum
 q̄ morū. **C**irca socialitatem notandū q̄ sicut
 membrū humani corporis cōiunctionē sui ad
 cetera mēbra naturaliter amat velut tremor
 quē habz cum separacio īm̄net sibi. et dolor quē
 patitur cū ab eis separatur vel distat. **D**icit
 qui ē in cōgregacione iuncturā sibi cōueniētē
 ad ceteros fr̄es debz amare: et separationē v̄ ul
 iordinatā cōiunctionē huius. **D**icit accidētis
 esse ē inesse sic mēbri esse est cū alio esse et sic
 naturaliter appetit esse et fugit nō esse: sic na
 turaliter appetit unitatem cū alijs mēbris
 et timet separationē. **S**eparatū ē inutile. **O**
 culus trusus ē inutilis: sicut et manus ablata.
Sic p̄ qui per apostasiam a cōgregacione
 separatur inutilis efficitur: iuxta illud p̄ v̄b̄
 y. **H**omo apostā v̄r̄ inutilis. **S**uero manēs
 cōgregacionē ad fr̄es male se habz in dolore

viuit alijs doloris et is turbacionis causa existit

om

Quia unitas **Cōmendatio Unitatis.**
in congregatione valde iocūda sit cōmen-
danda est ut ametur: diuidentia ut ag-
noscat: tangendum est etiam de his que eam ef-
ficiunt: ut ad eam acquirendā via sciatur: et de
his que eam impediunt ut caueant. Notandum
ergo. quod cum grā excellentior sit q̄ natura: et
spūs s̄c̄s a quo ē unitas s̄c̄e cōgregationis ex-
cellentior sit q̄ noster spūs: corpus etiā multi-
tudinē cuius xpūs ē caput. nobilius sit corpore
nō humano: unitas gratie corporis multo
multo amplius est amanda et seruanda: q̄ unitas
nature. Unitas ista multum grata est deo et sanctis
eius. congregatio ē valde utilis: demonibus valde ef-
ribilis. Et deo multum grata sit patet ex hoc: quod
doctrina xp̄i fuit ad eam efficiendam. Mathei xi.
Qui non colligit mecum: dispergit. Xp̄i vero
colligere: diaboli est dispergere. Xp̄us ex hoc
transiturus in mundo per hac unitate deuote orauit.
Ioh̄e vii. Pater s̄c̄e serua eos i noīe tuo quos
dedisti michi: ut sint vni sicut et nos. In pas-
sione quando mēbra corporis sui p̄fodi p̄tulit
tunicam qua figurabatur unitas corporis
multici s̄c̄i voluit. Item quod hec unitas multū
sit deo grata: patet ex hoc quod dicit in s̄p̄onle
cāticorū. iij. Vulnerasti cor meū in vno
oculorū tuorū: id ē in unitate cōtemplatiuorū.

Vulnerasti inq̄ vulnere amoris. col. xv. In tri-
 bus beneplacitū est spūi meo que sunt probata
 coram deo et hominibus: concordia fr̄um zc. **Q**u-
 unitas placeat sanctis p̄t̄ ex hoc q̄ tantum de ea
 gratulantur et tantū ad eam hortantur. Mul-
 tum de ea gratulatur paulus ad phil̄ y dicens.
 Implete gaudiū meum vt idem sapiatis: eandē
 caritatem habentes. Ad eam multū hortabat̄
 1 ad corinth̄ 9. **O**blect̄o vt idem dicatis omēs.
 et nō sint in vobis scismata. **U**nitas congre-
 gationi valde vtilis est. **D**um enī ipsa habet
 unitatem et cōcordiam. a spū scō viuificatur
 et letificatur: bona eius augent̄: ab hostibus
 nō superat̄. **S**icut mēbrum corporis humani
 coniunctum ceteris mēbris a spū creato viuifi-
 catur. separatū vero nō. **S**ic in corpore multico
 qd̄ est congregatio fidelū qui habent unitatem
 ad iūcē: a spū scō viuificant̄: si vero diuisi sūt
 ab iūcē a spū scō nō viuificant̄. **O**zee 1. **D**i-
 uisū est cor eorū: nunc interibūt. **D**um mēbra
 in multico corpore unitatem habent: bona
 eorū augentur: et ē in eis cōgratulatio de bo-
 nis. **S**i vero sit ibi diuisio discordie: est ibi
 desolatio. et honorū diminutio. **M**ath 19.
Quē regnū in se diuisum desolabitur. **T**heo 9
Quō cōcordia parue res crescant: sic discor-
 dia m̄ie res collabūt. **O**bi unitas ē habet̄
 de hoste victoria: quia scdm̄ ambrosianū

omnis pugna unanimiter aggressa: victoriam
parit. Legitur de filiis israel pugnantibus, regum xi.
Egressi sunt quasi vir unus. Congregatio con-
cors de iudicibus terribilis est. Nec mirum. Pri-
ncipium enim spiritus sancti a quo est illa unitas indicat.
Diuini etiam quidam habent virtutem omnium
et unus impugnat omnes impugnant: et se mutuo de-
fendunt. Congregatio in qua est unitas est velut
murus firmus cum forti cemento: hostibus impene-
trabilis. Vbi vero deest unitas est velut murus
sine cemento: facile corruens. In tali congre-
gatione videtur impleta esse illa illa comminatio
iudicet iii. Iherusalem iace ram lapidum erit. *Disinc*

Et notandum quod congregatio *ho unitatis*
religiose natura est duplex unitas: scilicet inte-
rior et exterior. Unitas idem est quod unani-
mitas: de qua paulus thimoteum commendat ad
philippos ii. Neminem tam unanimem habeo. De hac
commendat etiam primitiua ecclesia. ad iii. Multitudinis
credentium erat cor unum et anima una. Habet autem
hec unitas duas partes quarum una pertinet ad
intellatum: alia ad affectum sive ad voluntatem.
De prima habet i ad corinthios i. Sitis perfecti in uno
sensu. et in eadem sententia. Item ii ad corinthios iii. Idem la-
pide. De secunda ad philippos ii. Tandem karitatem habentes.
Unitas exterior quedam est oris scilicet uniforni-
tas laudis diuine. De qua ad romanos xv. Uno
hore honorificetis deum. Alia est unio unitas

victus et vestitus: de qua augustinus. Sicut pas
 amur ex uno cellario: sic induimur ex uno vel
 tario. Alia est unitas laboris. De qua sophonie
 iii. Seruiet ei humero uno. Alia est habitatio
 nis: de qua psalmus. Ecce quod bonum et quod iocundum:
 habitare freres in unum. Augustinus. Ille usus
 velud dulcissimus et suavis melodiam toto or
 benotissimus ut tuba spiritus sancti diuites cor
 pore congregavit in unum: et misteria plurima
 pepeit. Unitas exterior exterioris est interioris
 unitatis: et eam indicat et conseruat. Diuinitas
 vero in exterioribus unitate interiori dissipat:
 et diuersitatem aiorum deligit. *Et octo sunt que*

tuotandum valent ad unitatem
E quod octo sunt que valent ad unitatem v
 unitatem. Primum est unio cum deo:
 qui est bonum unum. omnibus utrum. sufficientis
 sum: qui quanto a pluribus habet: tanto ampli
 us a singulis habet. Qui adheret ei unus spiritus
 est ad eum i ad corinthios vi. Omnes qui perferunt ei ad
 herent: ad iocundum unum. Int malos vel bonos
 imperfectos potest esse discordia: inter perfectos non.
 Augustinus. Pugnant inter se mali et mali
 item pugnant inter bonum et mali. bonum vero
 et bonum si perfecti sunt inter se pugnare non possunt.
 Perficientes et nondum perfecti ita possunt ut bonus ex
 capite pugnet contra alterum: quod contra seipsum. Et in uno
 quippe homine caro concupiscit adversus spiritum: et spiritus

vj

aduersus carnem. **U**nio vero quo ad temporalia
que multa sunt: occasio est diuisionis et discordie.
Gen **xxi**. dicitur de loth et abraham quod substantia
a erant multa: et non quibant habitare co-
muniter. **U**nde facta est rixa inter gregum eorum.
Amor bonorum que in diuersis integre pos-
sideri non possunt. unitatem impedit: amor ue-
ro eorum que simul possideri possunt non. **S**ecundum
est separatio a ceteris rebus a deo. **Q**ui enim adhaeret
aliqui rei propter deum. et non propter deum: minus
deo adhaeret. **A**ugustinus. **D**ominus minus te amat.
qui aliquid propter te amat: quod non propter te amat.
Deus volens abraham sibi perfecte adherere:
voluit eum separari a ceteris rebus: et dedit ei
preceptum quo separaretur a patria et ab hys a qui-
bus ortum duxerat dicens. **E**gredere de terra tua et
de cognatione tua et de domo patris tui. **gen** **xxii**.
Dedit etiam preceptum quo separaretur quo-
dammodo a seipso. preceptum scilicet de circumcissione
gen **xxii**. **H**oc precepto voluit eum separari a
se: quantum ad carnalia desideria. **C**ircumcisio cum
facta in carne monebat ad resecandum super-
flua desideria carnalia. **I**deo fiebat in membris: in
quo concupiscentia magis seuebat. **U**nitas
mala multum aduersatur unitati spiritus sancti.
Augustinus super iohannem. **E**st et mala concor-
dia: est et bona dissonantia. **G**regorius in mo-
ralibus. **S**icut nonum esse solet si unitas desit

bonis ita perniciosum est si non desit malis. In
 multis religionibus amor qui non est secundum deum
 magis nocet quam odium. Odium enim cavent multi
 quia omnes sciunt illud esse malum: amorem vero
 qui non est secundum deum non ita timent. Voluit dominus
 seruos etiam in karissimis separatos esse ut ipsi per
 facti ipsius essent voluit ut quasi odirent eos.
 luce 11. Si quis venit ad me et non odit patrem
 et matrem non potest meus esse discipulus. Deut ultimo.
 Qui dixerit patri suo et matri sue nescio vos
 et fratribus suis ignoro illos: et nescierunt filios
 suos. hi custodierunt eloquium huius. Mathei 10.
 Non veni pacem mittere in terram: sed gladium.
 Veni separare hominem a patre suo et matre sua. Exodi
 17. Dicit moyses. Si quis dicit iniquitatem
 et odit unumquemque fratrem suum et proximum et
 amicum. Unitas in religione que non est secundum deum
 multum est perniciosa. Illa enim bonis resistit:
 malos robustiores et audaciores facit: cor
 rectionem impedit, et malorum persecutionem
 auget. De resistencia habet actum vii. Duri cer
 uicis et intractabili corde: vos semper spiritu sancto
 resistitis. Spiritu sancto resistit: qui bonis que
 a spiritu sancto sunt contradicit. De roboracione
 dicit gregorius. Periculosos unitas roborat:
 dum eos concordat. De audacia habet actum vii.
 Impetum fecerunt unanimiter in eum. Audacia
 ciores fuerunt quia unanimiter. De impedime
 to correctionis dicit gregorius. Qui diuisi

poterant corrigi: iniquitatū suarum pertinacia
vinti perdurant. Idem. Peruersos vinitas tanto
magis incorrigibiles: quanto vnamines facit.
Iob xij dicitur de corpore dyaboli qđ cōpactū
est squamis scilicet defensionis se se prementibz.
Vna vni cōiungit: nec spiradium nitedit per
eas. Vna vni adheret: et tenentes se nequa
qđ separabunt. Et in bono et in malo sibi consen
sunt qđ nō est scđm legem amittite vere. Ver vere
amittite est scđm sapientem vt nūquā turpe qđ
rogemus: nec rogati faciamus. De augmento
persecutionis dicit gregorius super iohānem.
Reprobōrū vinitas honorū vitā tanto durius
premit: quanto ei per collōiū durior opponit.
Iosue ij. Congregati sunt vt pugnarent cōi
iosue aut vno eademqz sententia. Tertiu est
timor. qui offensas dei et scandalū prorum ca
uet. Proū xv. P timorem dñi: declinat omnia
malo. Temeritas nec deum timet. nec scāda
la prum cauet: sed turbat cōgregacionem
et spūm scđm inhabitatū contristat: qđ
non ē modicū malū. Ad eph ij. Nolite cō
stristari spūm dei in quo signati estis. Ma
th 18. Quicūqz scandalizauerit vnu de pusill
illis minimis qui in me credunt: expedit ei vt
suspendat mola asinaria in collo eius. et
demergat in profundū maris. Quartum
ē humilitas: qua homo unus sentit de se qđ
de alijs. Vnde aliorū sentū meliorē qđ suū

q̄ suū reputans: facile sensum suū pro alior
 sensu dimittit. quod multum valet ad v̄itē.
Habundantia scilicet interdum est causa dil
 cordie. **Gregorius.** Depe dum quosdam maior
 sciencia erigit: a ceterorū societate dilūgit et
 quasi quo plus sapiūt: eo a v̄tute cōcordie
 desipiunt. **Humilitas pacabilissima est.** Pa
 cem cui videt h̄re cum suo opposito saluet
 cum superbia. **M**uus superbus aliu supbū
 nō patit nec cum eo patit h̄: humor cui v̄nq̄
 humore alterius pungit. **A**pud phōs demō
 stratū ē q̄ sperica cōpa que quasi tumida
 sunt: nō possunt se contingere nisi in solo
 puncto. **P**unge se iunct p̄nt h̄ uō r̄e vel pla
 ne sibi iunctem applicat. **D**ic est de cordibz su
 pb̄oz tumentibz. **C**orpus cōcauū spericū in
 tra cōcauitatē suā p̄t p̄ recipe sic et humilis
 cum superbo pacē p̄t h̄re. **S**uperbus dum se
 dilatat alios cōpremit et conturbat et scissure
 occasio existit. **Prou 28.** Qui se dilatat et iac
 tat: virga conuolat. **Bernardus.** Dilata cō
 solz habere scissuras. **Q**uītum ē obia que
 affectat alienā facere voluntatem: exem
 plo q̄ ait. **D**escendi de celo nō ut faciā volū
 tatem meā: s̄ voluntatem eius qui misit
 me. **iohānis vii.** **V**ū agnita voluntate dei
 que ē vna uel voluntate eius qui locū dei
 tenet. eam eligit facere: quod multū valet

ad unitatem: quod obstinatio proprie voluntatis
multum contraria est. **B**loquens de illo verbo
lucę sado descendit cum eis et venit nazareth: et erat
subditus illi. Quis non erubescat obstinatus esse
in consilio suo: quando sapientia ipsa suam deseruit.
Sapientia que deservit est pacifica et modesta est.
suadibilis bonis confutans. iacobi 3. **V**erbum
est pacia. **H**omo iracundus et impatientis occasio
est discordiarum. **P**rou 17. **V**ir iracundus
suscitat iras: qui autem paciens est mitigat
suscitatas. **A**d perfectam bonitatem pertinet
tolerancia malorum. **G**reg. **Q**uisque malos
non tollerat: ipse sibi per intolerantiam testis
est: quod bonus non est. **A**bel enim esse reuult: quod
capit malicia non exerceat. **D**eptimum est amor
pacis. **P**ax est quasi quoddam vinculum quo mem-
bra in corpore multo coniungunt. **A**d eph 4.
Solliciti seruare unitatem in vinculo pacis.
Ad hanc pacem solum glossam phinet: ut
bona vira diligamus: et peccata que sunt in
no teriti aut cum spe salutis corrigendum
eradicari non possunt. usque ad messem vel
fina tolleremus: et perfectionis opera que fieri
et non fieri licet: ne infirmi scandalizent: non
facere dispensemus. **M**agnus bonum est pax: nec
dat iudex non amati ipsam. sed querenti eam
cum magno desiderio. **P**s. **I**nquire pacem et
psequere eam. **Q**uidam pacem oblata rapent

hanc pmo non quererent. **H**y nō videntur
 intelligere pacem esse hereditatem xpianorū.
 Si enī noscerent se exhereditatos ab eo qd xpūs
 eis legauit: non expectarent qd alius eos muta-
 ret ad hereditatem suā recuperandā. Ad heb
 12. **P**acem sequimur cū omībus. Pax est ubi re-
 pugnantia nō ē. Vide glosa super mathi quīto.
Pax vera ē cū nihil repugnat. Octauū est
 lingue custodia. Dicit ubi sunt domus de lig-
 nis et palea tede ignis caute seruat ne domus
 succendat: sic lingua caute custodienda ē in
 congregacione. **I**ngua ē ignis vniuersitas unq-
 tatis. **J**acobi 3. **A**lter flāma ire in cōgregacionē
 accendit. **I**n eodē. **E**cce quantus ignis quā mag-
 nā siluā incendit. **N**isi lingua custodiat: mul-
 te tribulacionēs in cōgregacionē orūit. **E**ccl 28. 8
Sulphero et bilinguis maledictus. multos enī
 turbauit pacē habentes. **I**n eodē. **I**ngua ma-
 la multos amouit. **E**t **in**ocencia custodienda

Sequitur de inocencia **sit ab omībus.**
Sexta quā notandum. qd pmo osten-
 det. qd custodienda sit ab omībz. scdo
 qd maxime ab hys qui in religione sunt fac-
 tanget de partibz inocēne. quarto de nomi-
 mentis que in religione mali iterunt bonis.
Ad primū monet spūs scūs i ps. **C**ustodi
 inocenciā: glō ne extorqueat a te. **D**en. **R**udi-
 dum ē odio nocētis: inocenciā ptere. **H**udae.

on

Duo sunt erga dilectionem prori seruanda: scilicet
ut beneficij impensione foueat: et nulla malicia
leuat. Tripla ratione conari debemus ad custodi-
am innocencie. Primo quia facile amittitur. Sed
quia ea amissa omnia amittit. Tertio quia ea
seruata omnia seruat. Facile amittitur: quia et
uibo et uoluntate et omissione. facto dupliciter:
scilicet cum bona aliena auferunt. et mala cum alijs
inferunt. Aug. Omnis homo qui alium in cor-
pore persequitur prius ipse in corde sustinet perse-
cutionem agnoscit. Idem. Nemo his iniustitiam
sine iusto dampno. Vbi dampnum: ibi lucrum. Lucrum
in archa: dampnum in conscientia. Tulit uestem et per-
didit fidem. Acquirit pecuniam: et perdit iusticiam.
quatum scilicet ad eam partem iusticie que est innocencia.
Item aug. Malicia ut alteri non noceat fieri
potest. quod aut tibi noceat fieri non potest. Verbo amittit
innocentiam: ut cum aliquis in malum peruenit me-
tibus. Augustinus. Fraudator prius et penus
leditur. dampno innocencie: quam proximus dampno
pecunie. ps. Inani aperuit et effodit eum: et ma-
ni foueam quam fecit. Voluntate etiam nocendi amittit
ut cum aliquis odit proximum suum. Omnis qui odit
fratrem suum homicida est. iohannis 15. Qui uero homi-
cida est innocens non est. Omissione amittit: ut cum
aliquis non subuenit fame pereunti. Amb. Pasce
te morientem fame si non paupis occidisti. Si in-
nocencia amittit: omnia amittit bona. Amittit

titur iusticia funditus. cū innocētia amittit: que ē
 iusticie fundamētū. **Tullius.** Fundamētū iusticie
 ē ne cui noceras: deinde ut cōi utilitati deseras.
Amittit ipē deus: iusticie dator. **Isaie 79.** Iniquita
 tates v̄r̄e diuiserunt inter vos et deū vestrum.
Si innocētia seruet: cuncta bona seruat. **Quin**
adam innocēciam seruauit: nihil ei nocuit. **Nich**
il etiam nocet illis hodie: q̄ innocēciam seruant.
Gal 8. **Non** Qui custodit p̄ceptum: nō experie
 tur quicq̄ mali. **Aug.** Quid times hominem:
 homo in sinu dei positus: Tu de sinu illius noli
 cadē. q̄ q̄ ibi p̄ciseris: ad salutem valebit nō
 ad perniciem. **Matth 10.** Omēs capilli capitis
 v̄r̄i nuati sunt. **Que vident̄ nota innocēti sunt**
utilia. **Ad rō viij.** **Seruus** qm̄ diligentibz deum
 om̄ia cooperant̄ in bonū. **Innocētia armati**
ra dei ē: quā si habueris. tu cū suis in saluo eris.
Iob 17. **Saluabit̄ innocens.** **Eccl 10.** **Quis**
unq̄ innocēs perit. **Item innocētia velle ē**
line qua nullq̄ intrat celū. **Ps.** **Quis** ascend
 i montē d̄m̄z̄. **Innocēs manibz ē.** **Hanc**
vellem̄ nōcē habem̄q̄ ferre aq̄ iudicē: ud̄ latro
iternalis conat̄ nos ea spoliare. **Hac velle**
spoliat̄ ē descendens i iherlm̄ ab ihericho et in
adit in latrones. **Item** **Q̄ n̄r̄m̄e custodienda sit**
innocētia **Titulus** ab hys q̄ in religione sunt **Quere**
in alio folio **Dō gr̄az**

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Partial view of text from the adjacent page on the right, including a large red initial 'D'.

om

Multiplici rōne custodi^{da} **Q**d maxie custodienda s^{ce}
 ē innocēcia a frīb; qui sūt innocēti ab hys q̄ sūt i religio
 meate religioe ut .s. un' alti nō noceat. ⁊ p̄su' ad h. x. rōnes
 ponē. **P** requirit h. rei familiaritas. coz ē maxie dō adhe
 re p̄ q̄ omnia reliq̄rūt. si .n. dīm amittant oīa amittunt. ad h.
 ū q̄ p̄fē dō adheant multū valz innocēcia .ps. Innocentes
 ⁊ rā adhes. m. **V**nitate vō^o maxie adhet quis dō. vō^o ū
 vnā cū dō hēm' si uasa^l sūt sū pūsi^{te}. ⁊ acip^l sū curu^{te}
 p̄ facit innocēcia. sūm rācudo. Innocēcia adūsat ma
 lignūⁿ q̄ est appetit' aliem mali. Rācudo curuⁿ q̄ est m
 ordiat' appetit' tūstoriū tom. hee due grē reddūt hoīez ⁊
 formē dō. sic faciūt eū ip̄i adhere. ps. Rās ē dō dō tū. ⁊
 nō est inq̄tas in eo. **S**o requirit h. loci immūitas. hoīes
 ⁊ scelāci refugientes ad domū religiosā. seā sūt i' ut eis nō
 noceat. ⁊ tyrāni nolūt nocē. ul' ibi hntantib; ul' ad locū
 talem ofugietib; q̄nto mag' ip̄i hntatores loci sacri caue
 detent nes' ad inuicē noceant. **T**ao requirit h. socie^{us}
 scitas. multū tūnd' ē ne innocēti mī innocentes amittā.
 Que int' nocentes a bonis mīsdō suatur. si amissa erat
 infectō. in claustrō ē restau^{da} nō amittenda. imp̄s. laua
 to int' innocentes man' meas. **Q**uarto requirit h. frim
 tas. t̄p̄r scimtas est int' eos qui sūt in gregōe religiosa
 p̄ma ē nālis q̄ omnis ē omib; hoīb; .sa iūis oīb; sūt
 lib; .tāa uō spūal' ē religiosoz. **D**e p̄ o' au'. mli. de dis.
 xana. si putam' nō eē p̄cios ū eos qui de eisdē pentib;
 nascūt. Adā ⁊ euā intendam' ⁊ omīs frēs sum'. Itē ilī
 te. a. di. Nich' tā discordiosū uicio tā sociale nā q' gen'
 hūanū. p̄ptēa dō uoluit cāre pentē vnū de quo mltū
 pagaretur. ut hac amomcōe ⁊ cōcors vnitas suaret.
De. q. d' itē mli' de doc. xa. hoīes quidē frēs s' q' hoīes
 sum' q̄nto mag' .s. q' xam sum'. ad id q' hō es. p̄r fū adā.

vna n̄r fuit eua. ad h̄ q̄ x̄an̄ v̄n̄ p̄r̄ ē d̄s. vna n̄r ecclia. **C**
tia p̄fūssia ē q̄ om̄ia bona facit. iūra t̄p̄nalia t̄sp̄ūalia. **C**
quirit h̄ societas maria q̄ est int̄ eos qui s̄t v̄n̄ religiōs.
qui s̄m̄l̄ iacent am̄edūt t̄ bibūt. qui n̄ solū accedūt ad
eandē m̄sā cōis. s̄ t̄ ad m̄sā doct̄ie celestis. t̄ ad mensā
sac̄ altaris. **V̄n̄** p̄dicōse agit fr̄ si fr̄ eidē iūgatiōis nocet.
Qui in religiōe a fr̄e suo p̄secuōz patit̄. dicē p̄t. man̄
ē meē p̄ditōus in m̄sā. **S**exto requirit h̄ q̄ qui in religiōe s̄t
mūdo mortui sūt. magna uō impietas ē in mortuū de
seuire. cū claū qui d̄m̄cū cor̄ lesunt dulces dicant. lan
cea q̄ cor̄ eī mortuū p̄forauit dura d̄. **S**eptio requirit
hoc q̄ ip̄i s̄t de p̄ria vna m̄tia aliena. m̄col̄ illī t̄re exo
si q̄ m̄tū solēt facē ad amorē. viri religiosi n̄ s̄t de mūdo
isto. celū eoz p̄ria ē. t̄ a mūdo odiūt t̄ p̄secuōz pacunt̄.
Io. xv. si de mūdo fuissetis mūdo q̄ suū erat diliget̄. q̄
uō de mūdo n̄ estis p̄p̄ea odit uos mūdo. **S**i religiosi n̄
amāt se ad inuicē q̄ s̄i amicos erūt. i mūdo isto. **O**c
tauo requirit h̄ q̄ ip̄i p̄rez t̄ m̄rez t̄ om̄s alios s̄ attinē
tes p̄soac̄e religiōis reliquūt. **V̄n̄** magna p̄ūitas t̄
iquitas ē si societate p̄riā sibi inuicē faciūt. **N**ono
requirit h̄ silī. **ecc. xij.** Om̄e al̄ diliḡt̄ silē s̄. t̄ aialia
irrod̄a in inuicē illā ferocitate nō excent in alia sue sp̄i
q̄ in alia alia excent q̄ p̄z in lupo f̄leone. l̄up̄ n̄ l̄upū
nō ledit. leo leonū nō nocet. aq̄ n̄alr̄ h̄z p̄ugnā cū igne
pacē h̄z cū alia aq̄. q̄ eiusdē sp̄i ē cū ea. sic v̄n̄ religio
sus alij religioso nō d̄z nocē. **D**ecio requirit h̄ ha
bundan̄ bonoz sp̄ūaliū q̄ h̄nt viri religiosi. q̄to. n̄ plā
bona h̄nt t̄ato maḡ solliciti d̄let̄ eē de eoz iūuacōe. t̄
ip̄oz amissioe timē. Aū. ad religiosos. q̄to freq̄tōres
orōes h̄ctis. t̄ato s̄iores h̄re teletis. **I**te m̄tlī ē de alijs
opibz eoz ad q̄ m̄tū v̄z in nocētia ut p̄r̄ oñsū ē. **I**nocen

multū grata ē dō. multū utilē hōi. Au. Nūc dō dignū ul' ca
 rē cē pōt q' ut innocēti tota obfuaōe teneat. l. n. quis i
 alyz opib; deuotus appat si illa nō hūit frust blanditur
 anfel. Si hinc pā putozē rillinc infūi cūem horozē. r
 uāio vni coz hēu mūigi. p' me mūifio mūigēni q' p' r
 mme mūitēni. **Alle.** n. pur' a p'ro r inocēs gehēnā int
 re q' forte pollut' celoz regna tenē cū iſter ſolos malos
 mūfio torāri. r ſolos bonos maeli bātudie foueri. **De**

109

Et no^d quatuor ptes **ptib; innocēcie.**
 ēē innocēcie. prima p' ad id q' ē sup' nos d'ni. s.
 s' ad nos. t'cia ad id q' est iuxta nos. s. p'ri. Q' rta ad id q'
 ē infra nos. s. t'p'ia bona. **Q**ui p'ua pte innocēti h; cau
 ne cō noceat ul' di gliaz s' uſurpando ul' cantē lecendo ul'
 d'iminuēdo. **Q**ui ſam pte h; ſuat mūdā ſuā iſciāz. **Q**' t'
 ciam pte h; ſuat famā bonā ne exemplo ſuo malo noceat
 p'rio. **Q**' q'rtā pte h; abuſionē bonoz t'p'liū cauet. hee
 quatuor ptes innocēcie ſūt. q. q' tuor lata clauſtri ſp'ua
 l' infra q' ſp' ordiatus bñ amblat ſ i' p'is. p amblabā in
 innocēcia. cor. m' iſt' d' pratu' v' amēniſſim' ē iſtia ſac' s'
 meditātib; uiterentiſſima. celeſtib; deſid'ys frag'at'iffiā
 v' uelud lilia candent affiōes caſtitatis. uelud roſe r'ulēt
 affiōes paciē r' pietatis aliene. vbi uelō uole redolent
 affiōes hūilitatis. In medio ſp' uelō laur' p'petuū ui
 uorē ul' uitorē preſtat r' vmb'cl; ubi nō de eſt aq' celeſtis
 doct'ne vñ ē uictas ſ i' ecc. xuy. Sup' omniē aq' uī
 ditas ad horā flūis. **De nocumētis q' in religioe ma**

ix

x

Tem no^d q' in religioe mali multis **h' inſunt tomis.**
 mod' nocēt q' ad bona t'p'ialia. nocēt eis uelō ſi flue
 rē ſe expēdendo ul' hys q'bz danda nō erāt ea danto
 nocentes p' m' ſimiles ſūt uſurariys q' uolūt ēē in luc'
 r' nō in d'apno. nūm'. n. cetis uolūt laborare r' pl' cetis

Isoloes hęc. **E**xemplū si nocenti hęc in iuda pditore
qui fur erat et loculos hęc q̄ mittebant portabat. Jo. xij.
que danda erant paupib; dabat uxori sue et filijs. Satis
debet sufficē ad p̄scendū ab hoc p̄o. pena infelias mor
tis cui h̄ p̄m ei occo fuit. susp̄t. n. crepuit medi' act. i.
Nocent ē mali bonis in religione s̄trahendo eis debitū
b̄ficiū et p̄ando eis salutis impedimētū s̄m adūsariū
uiuando uō detractoris ul' iuicy s̄tib; in uirando s̄b̄
hūt eis b̄ficiū. s̄lily exhortacōis. s̄solacōis. exempli tō
in adiutorij et correctiois. **N**ō innocentes nō sunt. au?
duob; modis nocet hō si facit miser ul' desit miser. Itē
innocentes nō estis si fr̄es uōs iudicando corrigē p̄is
tacetō p̄re p̄mittitis. **S**alutis p̄ant impedimētū qui
m̄stiant malū ex. qui uolentib; impadysū resistunt.
dū uia s̄ua eis incedūt et q̄ ad manū trahūt inifūū.
quos t̄he debunt impadysū. adūsariū uiuant dū p̄cat
se. n. ligant et inptentes se reddūt. ad adūsarij impug
cōj. adūsariū etiā uiuāt dū uō aut fr̄o ad malum
fr̄es inatāt q̄ nō ē p̄ua p̄diao. manifeste pditor iudicant
tur qui in s̄flutu existens cū delect uiuare suos uiteret
ad adūsarios et impuḡret socios suos. **De hys q̄ inatāt uirū**

xj

S **E**q̄ de dilcōe et cū is **religū ut fr̄es suos amet**
qui ē in religioe diligētē debet opaz dare ut
fr̄es amet et ab hys ametur. p̄ tanget de hys q̄ inata
te p̄sūt ut eos amet. s̄o de in amandi. t̄ de hys qua
le p̄sūt adh ut amet. q̄to sp̄ali de amore inimicōj.
C **C**ē p̄ uō nō q̄ ad amandū p̄xi p̄ inatāt nā. s̄o s̄p̄
tura. t̄ gr̄a. uij. ad idē uale p̄sūt exempla. v. p̄t ad
hoc uale si ostendat dilcōis utilitas magna. vi. si
ōndant ody dapna. statā ad h̄ inatāt cū nālī p̄ep
iuris nālīs in corde hōis sūt s̄pta quoz p̄ h̄. thob.

.uy. q̄ ab alijs t̄ oteris fi. uide ne aln̄ alti facias. f. aj. vy.
 q̄cūq; uultis ut faciant uob̄ hoīes ⁊ uos eadē facite illis.
 dilcō ē debitu n̄ale quo unus homo alligat̄ ē alti. a q̄
 debito nulls̄ absoluit̄. q̄cūq; ab eo soluat̄. vñ sup̄ t̄ r̄. uy.
Nemun q̄cūq; detrahis ⁊ c. d̄ au. caritas est que ⁊ reddita
 sep̄ cetur; debitorē. sc̄i. hęc s̄oactas diligent ⁊ sc̄e ob̄sua
 da que nos om̄s om̄ib; miscet ⁊ iudicat aliq; eē iūe ius
 gn̄is huāi plimū ad maiore societate amicitie colenda p
 fiat. om̄a em̄ cū amico iūia heb̄ qui multa cū hoīe. Itē
 sap. homo p̄ amico ē st̄itice amic̄ nō ē p̄hoīe. S̄criptura
 ad itē incitat q̄ ad amand̄ p̄xim̄ mltū hortat̄. Jo. xiy. q̄a
 datū nouū eo uob̄ ut diligatis inuicē. i. Jo. uy. km̄i dili
 gam̄ nos inuicē. i. p̄. uy. an̄ om̄a mutua inuob̄ inuicē
 itinua c̄itate h̄ntes. In hoc mltū incitat sc̄ptura ad di
 lōz q̄ ond̄ eā eē legis plenitudie ⁊ sp̄ale signū discipuloz ⁊
 ⁊ p̄ceptū ip̄i. de p̄ h̄. Ro. xiy. qui diligit p̄xim̄ legē imple
 uit. de so. Jo. xiy. In hoc ignoscet om̄s q̄ discipuli mei es
 tis si dilcōz habuitis ad inuicē. de t̄ eiusdē. xv. h̄ ē p̄cep̄
 meū ut diligat̄ inuicē. **G**ra ad hoc incitat q̄ ond̄ ho
 f̄m̄ eē ad ymaginē dei licet aliq; amet om̄s filios aīa
 sui. tam̄ sp̄ale h̄ amore ad eū qui amico suo ē filioz. sic
 h̄ ad opa di iūit amore h̄eam̄ tū sp̄ali ad hō ad ei
 ygnē ⁊ similitudiez f̄m̄. gen. i. gr̄a ond̄ m̄bz eē illi cois c̄
 x̄ ē capud. i. cor. xiy. Vos estis cois ⁊ nō amat capud q̄
 nō amat m̄bra. Itē gr̄a ond̄ p̄xi eē di filiū ⁊ fr̄em ⁊ cohē
 rem. et etne glie sc̄i p̄cip̄ futū. Si amandi s̄ fr̄es
 qui diuidento h̄editate p̄coz unūcuq; minore faciūt
 q̄ amadi sūt illi fr̄es qui p̄coz nē unūcuq; augent. q̄to
 .u. p̄les erūt elc̄i tanto ampli⁹ gaudebūt. plus gaudeb̄
 un⁹ elc̄oz de gl̄a aīe alti. q̄ de gl̄a p̄p̄ri cois. **A**d amā
 dū p̄xi ⁊ p̄sūt incitare exēpla. ⁊ p̄ ex̄ x̄. nō ē despiciēd̄ q̄

ē ita carū hūit q̄ p̄ eius redēp̄cōne mori uoluit. appēdē
deberē p̄xim̄ hoc p̄ao uenob̄ ualeat. ap̄o. i. **Q**uod dedit sem̄
ip̄s p̄ nob̄. **S**cd̄o ex̄ angli qui ad̄o amat hōies ut custo
diat cū in om̄ibz uys suis. nō est despiciend̄ hō ab hōie
qui ad̄o car̄ ē ab anglo. **q̄. xix.** uidete ne stēpnatis uinū
ex hys pusil̄ dico. n. uob̄ q̄ angli eor̄ semp̄ uidēt faciem
p̄is mei qui in celis est. **T**er̄o ex̄ sc̄oy. Legi in uita s̄c̄i
iohis ev̄. q̄ cū ip̄e deueniss̄ ad ultimā sēntitē. r̄ur̄ inter
disciploy man̄ ad eccl̄ā. dēferet̄ nec p̄s̄ plā docē ūba ad
q̄h̄ pausam hoc dicebat. filioli diligite altitū tantē
discipli r̄fēs qui ad erant audientes q̄ eadē ūba sp̄ dice
dixit. magr̄ q̄e h̄ loq̄is. **Q**uod r̄nd̄. q̄ p̄ceptū d̄m̄ ē. r̄ si
solū fiat suffiat. **Q**uod r̄to ex̄ creaturay irōnabiliū q̄ ad̄e
hūit ad indiuidua sue sp̄i. ec̄. xij. om̄is caro ad silē s̄
cōiūget̄. **I**natare p̄t̄ r̄ ad idē magna dulcōis ualitas.
Dilcō membra in illo nobiliss̄o cor̄e aū r̄ est cap̄ uirt̄ r̄
ūitate membroy v̄nita adūlaro resistit r̄ p̄fōy p̄duat. de
p̄ h̄ col. iij. sup̄ oīa cāi r̄ hūites q̄ ē uic̄ p̄fōis. de alio d̄
tull̄. v̄tutū amica aduirt̄ a nā data ē nō uic̄ co
mes ut q̄ solitaria nō p̄s̄ ūtus ad ea q̄ sūma sūt p̄uēre
iūcta r̄ socata cū alio p̄uēret. **D**āpna r̄ que odiū
faciūt ad idē inatare p̄sūt. hoc facit odiū in corp̄e unū
co q̄ facit diuisio r̄ inuitatis in corp̄e hūano ex qua seq̄
dolor magn̄ r̄ q̄m̄ mors. **De modo amandi.**

xij

Quod iuxta mod̄ amandi p̄xim̄ nō q̄ sc̄ptura s̄c̄e t̄p̄e
exemplar uob̄ de hoc inuultrat. p̄ est amor quo
xp̄s nos amauit. Jo xv. hoc ē p̄cep̄ m̄. ut dil̄. inu. sic
dilexi uos. **S**im̄ ē amor quo amam̄ nos inuip̄s. q̄. xij.
r̄ luc. x. diliges p̄xim̄ sic te ip̄m. **T**er̄cū est amor q̄ h̄alēt
membra eiusdē cor̄is ad inuicē. ro. xij. sic in vno corp̄e
multa membra ita in t̄m̄ unū cor̄ sum̄ in ē. **C**ē p̄m̄

no^d q^d xⁱ amauit nos amore g^ruito gratis .s. dato. noⁿ p^rete
 tily mitis .i. Jo. iij. In hⁱ est caritas noⁿ qⁱ uos dilexim⁹ h^oq^m eu
 q^ue p^r dilexit nos. sic amad⁹ est p^rim⁹. amor eoz qui nolunt
 amare n^o illos a quib⁹ se p^r agnoscat amari. noⁿ h^oz g^raz ap
 dm. **q. v.** Si diligitis eos qui uos diligunt q^uo m^ete h^oebitis
 noⁿ ne^que publicam hoc faciunt. It^e amauit nos amore f^ro
 q^uo noⁿ p^r utili^{te} sua h^oz m^eaz noⁿ ut anob⁹ accipet s^{ed} ut nobis
 daret. Sic amad⁹ est p^rim⁹. Sen. ego amicu^m paro ut hea
 p^r quo mori p^rsim. ut heam que m^exiu^m sequat^{ur} cu^m mor
 tu me opp^rna^m et imp^rdia. ista q^uo tu describis negotio noⁿ
 amicia q^uo ad mod⁹ acced^o q^uo q^uo p^rsecutua sic spectat. It^e sa
 piens amicu^m h^ore uult. s^{ed} ob m^ech aliud q^uo ut exeat am
 icia ne ta^m magna u^otus iaceat. au^o. va^o amicia noⁿ pen
 sanda est sep^ralib⁹ modis s^{ed} g^ruito amore portanda.
 Amb⁹. Amiciae u^otus noⁿ est quietis. Tulli⁹. amicia n^o
 h^ore m^ecedis s^{ed} q^uo omⁿis fruct⁹ imp^r amore est experenda pu
 tam⁹. Si utilitas iⁿglutinaret amicia eade^m mutata dis
 soluet. **Boe^o.** **U**e felicitas amicu^m fecit infortuniu^m fa
 ciet inimicu^m. It^e amauit nos xⁱ amore discreto. amor
 discret⁹ est qui p^rsonas amat et uicia p^rsequit^{ur}. nec sic p^r
 s^oms iⁿdescend^o quicq^uis implicet. **U**. xⁱ m^ecaris assu^mptioe
 descend^o in m^ede uitae iⁿsiluit sibi. ro. xij. dilec^o p^r
 malu^m noⁿ opatur. Tulli⁹. ulla est excusatio si amiciae ca
 p^rcauis. na^m cu^m iⁿclat^{ur} amiciae u^otus optimo fruct⁹ dif
 ficile amicia man^ere si u^ote defecis. caritas apte anti
 ou hoies ligat. facit. n^o hoies iⁿcordes in bono. amicia
 u^o m^udi ap^rstiori hoies colligat. sicut colligate sunt
 u^opede sap^roms. Jud. xv. ip^a. n^o facit iⁿcordes in malo
 It^e xⁱ amauit nos amore magno. **q. i.** aior^e hac dilcoz
 nemo h^oz q^uo ut aiaz sua p^rnat quis p^r amias suas. Sic
 amand⁹ est p^rim⁹. i. Jo. iij. In hⁱ cognuim⁹ can^o q^uo ille aiaz

suā posuit p nob. ⁊ nos telem⁹ p frib; aīas ponē. amor mag-
nus ē amor magna opans ⁊ ad inimicos se extendēs. **Gre?**
pta dilectōis exhibitō ē opis. i. Jo. iij. filioh nō diliga' ūto
m; lingua s; ope ⁊ u'⁹. **Ite** amauit nos ⁊ amore pseuānti
Jo. xij. cū dilexiss; suos qui erant inimico infine dilexit
eos. **Sic** amand⁹ ē pxiū. s; sūt qui eū felice amat. ces-
sante uō felicitate ab eo recedūt qui s' u'⁹ eū nō ama-
unt. **66.** cū q's pōitus in p'sp'i diligit' uictū ualde est uti'
p'sp'itas ul' p'sona diligatur. amissio felicitatis vni int'
rogat amoris. **Qui** exadūitate pxiū despiciat apte cō-
uincit' q' hūc in p'sp'is nō amauit. **Sen.** aultū illū com-
tant' mel' muscē secunt' cadauia lupi frumēta formice.
predā seqtur illa turba nō hoīez. ecc. vi. nō agnoscer' in to-
nis amic⁹. **In** eodē ē amic⁹ s' t'p' suū ⁊ nō pmaneb' indie-
nū⁹. **In** eodē est amic⁹ qui iūtit' ad inuicā. **Cc**
sui exemplar nōd q' h' mādatū diliges pxi' tuū sic te ipm
dup' pōt intelligi. vno tū sic ad q' te ipz. s. ad grā; impūi ⁊
glām infutō. ul' sic ut sit s'p'. h' faciās pxiō q' t' uis fieri.
q' a' tibi nō uis fieri ei nō faciās. ut duo p'cepta iuris
nālī p'us pōita hui' mandati sint expōitiua. ⁊ nōd q' cū
p'ceptū sit. ut pxiū sic nos diligam⁹. q' se nō diligit
pxiū dilige' uelut. **Au.** de u'⁹ to'. uide si iā nosti dilige
te ipz. ⁊ iūitto t' pxiū q' diligas sic te ipz. **Si** a' nō nosti
dilige te. timeo ne decipias pxi' sic te. **Ite** mli. de dil. xā
Si te introgē uti' diligas te. s'ndes q' diligis. **M. s. n. se**
od' t' g' nō diligis iniquitatē. uā si diligis unq'⁹ odis te.
nō ego dico. ps. **Audi.** **M.** diligit iniquitatē odit aiām
suā. **Ite** in eodē. **Qui** diligit iniquitatē qm uolebas t'
mūti pxiū ut diligēs eū tāq' te. homo q' pdis te. **Si** n.
tu ipē sic te diligis ut pdas te. p'fō pōitur' es cū quē
diligis sic te. nolo g' quēq' diligas tu sol' pxi' a' conige

dilcōne. aut respue societate. **I**te no^d q^d nō dī diliges prīm
 tuū plus q̄ te ip̄. **V**idet pl^o q̄ se ip̄m prīm diligē q̄ curacō
 p̄ nō sufficiēs curā prīm sui cupit assume. **v. fr. cē. Tu**
fr cui fina satis ip̄a salus nōdū ē. cui cāntas adhuc a^t
 ulla ē aut adō tenā atq; aruidinea q̄tū omī flatu cedat
 omī credat spū omī cāferat uento doctū. **I**mmo cui
 tanta est cāntas. ut ult^o mādatū quidē diligas prī pl^o q̄
 tepm. et rursū tantilla ut s̄uo furore liq̄scat pauore de
 ficiat. t̄stia p̄tūret. auancia ihat. p̄thāt ambicōne. s^t
 p̄cōmb; inq̄ret. iucis exaguet. curis euiscet. honorib;
 tuncat. luore talēscat. tu inq̄ ita inprys te ip̄ senāens
 q̄ nūc demēcia quēso aliena curare aut ambis. aut acq̄er
 as. Audi q̄. **M**ulat cauta uigilq; cāntas. nō q̄ alyis inq̄ sit
 remissio uob a t̄blo. s; exq̄l^o noli nimū eē iust^o. sufficit
 ut diligas prī sic te ip̄. **I**te no^d q̄ q̄ prīm debito nū dilig^t
 dī plus dilig^t ip̄ q̄ diligit prī. vñ p; q̄ t̄ sit ver. **M** dil
 git prī legē impleuit. **R. o. xij. et gal. v.** omīs lex in vno
 simōe oplet. diliges prīm tuū sic te ip̄. **I**mplens. n. man
 datū de dilcōe dī. nimpl; mādatū de dilcōe prī. au^t. **I**nter
 quos amicos nō ē ver diuinay iſensio nec humanay plē
 eē p̄t. nō ē ut alit q̄ optet hūana existēt qui diuina
 dēp̄nt. nec hoīez recte dilige nouit q̄s eū nō diligit
 qui hoīez fecit. **C**ē t̄uū exemplar no^d. q̄ vy. sūt inq̄
 amor q̄ ē r̄ prī mutari d; amorē membroy eiusdē coīs. p̄
 ē q̄ vñū memb; nō inuid; aly membro l; nō heat offm q̄
 d; h;. **S**i omīa membra hēnt vñcū offm eēnt. q. vñū
 memb; .i. cor. vy. **S**i totū cor ocl̄s. ubi audit v̄ odrat. et p̄.
Si eēnt oīa inū mēb; v̄ corp. ro. xy. omīa nō eūdē actū
 hēnt. **S**ic nō d; aliq̄s inuide prīo suo hūti grā; q̄ ip̄ n̄
 h;. **q**ultū timenda ē inuidia tāq̄ uicū dyaboliciū. **Au**
 mli te ūgi^{te}. duob; malis. hoc ē s̄bia et inuidia dya^{te} ē.

Ite in lib^o de discipl^a .ia. auitat d^s pestē inuidie ab aūnis oūi
hōmū. uicū dya. Inuidencia uicū dya^{ai} ē sⁱ h^z mēz suā
supbia. suffoca nūz tuō erit filia. ¶ **S**im ē q^d vnu mēbz
offiū suū sibi auare nō appar imo gratis alijs dⁱuicat
odō ē odō oūibz membris. Itē intellige de cetis membris.
Sic d^r ēē int^r fideles. Ro. xij. multi unū corp^o inx. singli a
alt^r altius membra. In eodē nōitatibz scōz dⁱuicantes cibū
quē unū mēbz recipit cetis membris dⁱuicat. Si uō aliq^d
mēbz ampli^r debito sⁱ retinuit de illo ad malū suū dⁱre
tur. est. n. matia apostematis ul^t altius infir^{is}. sic fē int^r
fideles ecc. v. Est alia infir^{is} pessima q^d uidi sō sole diuicias
dⁱuare in malū d^m sui. ¶ **T**au ē q^d vnu mēbz lesū ab alio
se nō uindicat. sic d^r ēē int^r mēbra eccē. Ro. xij. nulli malū
p^r malo reddentes. ¶ **Q**uā ē q^d vnu mēbz alti opat^r
t^r gaudz. i. cor. xij. Si patit vnu mēbz opaciūt omnia
membra. siue si glāz vnu mēbz gaudēt cetā membra.
Sic fideles debent gaudē cū gaudētibz t^r flē cū flentibz. ¶ **V**
ē q^d vnu mēbz reputat sⁱ fieri q^d fit alij suū sit bonū siue
sit malū. si ledatur pes os d^rgit. si lauent^r pes os re
grāt. luc. vij. Inū in domū tuā aq^d pedibz meis nō dedi
ti. hec a^r lacrimis rigauit pedes meos. Sic vnus fidelū re
putare d^r sⁱ fi^r q^d fit alij. vnde capd^r eccē d^r. qd^d vni eximi
numis meis fecistis in fecistis. ij. xxvij. ¶ **V**i. ē q^d vnu
p^r alio lesionē se expōit ut man^r podō. sic d^r face fideles
exemplo capitis. qui scapulis suis obumbiūt nob. in cē
ictū recipiens quē hūanū gē debebat recipere. ¶ **V**ij. est
vnu mēbz multū tam separi ab alijs membris. sic fideles
dēēt timē separi a cor^e eccē. Au^r. such^r sic d^r formidare
ian^o quā separi a corp^e xpi. **De hys que valent ad h^o ut**
S Equitur uide de hys q^d ualere **frater ametur.**
possunt ad h^o ut aliq^s a p^rio amet. q^dz vō sūt q^d

ad hoc valent. p̄ ē discretō. Vñ sapiā dī ēē nīr pulch̄r dīcōis
 ec̄. xxuy. fatuitas nescit acq̄rē ul' cōsuare amicitia ec̄. xx. fa
 tuo nō erit amīc'. **S**u est modestia iustione ec̄. xx. sa
 piens iustib' amabilē facit. gr̄e a' fatuoz effundent. **T**u
 ē fili'. ec̄. xxvy. Volatilia ad s' filia iunt. ambz. est insitū
 tōis ut vnusquisq; ututes suas in alijs amet. cōiūo. Dissili
 tudo facit ad odiū. oderūt. n. hylare tites. titemq; iocosi.
Artū ē iūsus. Tulli' nich' ē i' amabili' ul' q' magis
 alluciat addiligendū quippe cū p̄ iūsus t' pbitatē t' eos q's
 nūq' iudūm' quodam diligam'. Itē tanta ē iūsus pbitatis
 ut cā ul' iūsus quos nūq' iudū' ul' q' maius ē in hoste di
 ligam'. Sp̄alr' valet ad hoc iūsus māsfuetudis. ec̄. uy. fili
 in māsfuetudie opa tua p̄fice t' sup glāz hōi diligis. q̄ā
 suc' ad amantis vñ hz attractiua. ec̄. uy. ut ad amā
 terū t' sicutē dedi te. Itē sp̄alr' valet ad hoc iūsus hūi' sic
 odi' ē dō t' hōibz supbia. sic amabil' ē dō t' hōibz hūilitas.
 Supbia dū se exaltat alios dep̄mit. iō nō ē mīz si ab alijs
 odiat. hūilitas a' dū se s̄bitat alios exaltat t' honorat. t'
 iō iūto ab alijs amat. maxie iū om̄ia valz ad h' q' as
 amet si ipe p̄ amauit. Au' ulla ē maior ad amorē iūta
 q' p̄uere amando ul' iūmis dur' ē s̄im' qui dilcōz si uole
 bat iūpendē nolit t' rependē. Sen. in eplis. **C**ris qm̄ aic
 fūir' sis cito iūstrato t' amatorū sū medicam̄to. sū h̄ba.
 sū ulla' uenefico carm̄e. **S**i iūsus amari. ama. **A**ntū
 ē obseqū ul' bñfū. Sap. hoc t̄p̄e obseqū amicos iūtas o
 diū parit. Iq's amoris liḡis bñfōz iūteno' ē. alioqn
 defiat bñficia t' p̄fās ad amorē iūcitādū t' inimicos effia
 unt amicos. ro. xy. **S**i esuriet inimic' tuus aba illū si
 sitit potū da illi. hoc. n. fatiēs carbonēs iq's iq's sup cap
 ei'. i. cor. ei' accentes ad te amand' t' nō q' bñficiū nō pat
 amicitia ū discrete detur. Vñ d' de fatuo ec̄. xx. q' n' erit gr̄a

i bonis illi. **A**ui enim edunt panem illi false lingue sunt quod dicitur
et quibus unde dicitur eum. **S**en. nullum habet malum occupat
honore et bonis obsessus. quod quod amicos se putat. qui iudicat ad
aliando amicos. cum quodam quod plura diligit debet magis adiungit. **Q**uod
quod bursi non parant amicitias parant si accepturos licuit eli
ge. si collata non sparsa sunt. **I**tem huiusmodi sapientia utitur et
magis existimes pertinere ad rem quisque quod quod accepit. tunc.
Meli' apud bonos quod apud fortunatos bursi collati. **E**t
non quod obsequia a fratribus se inuicem exhibita humiliter ad dilectum
puocanda et seruanda multum sunt efficacia. **I**tem uolunt
sibi a se et ab aliis fidelibus obsequia cum diligentia exhiberi. de
hac diligenti hinc exemplum mabrahā. gen. xvij. qui tres
uiros hospicio suscepit. de quo ait **Jo.** Non sicut precepit ut hos
piti ministraret. nec bonum quod exibat per alium ministrum sed quod per
repta tunc sacra huiusmodi solus incubuit ipse pedes lauit ipse hu
miliis suis utulum de armento portauit. ipse ut sicut stetit
preudentibus et manibus coctos calos ieiunatur' apposuit
aliud exemplum hinc in paulo. **ro. xv.** obsecro inquit vos fratres
per dominum nostrum ihesum christum et per caritatem sancti spiritus ut ad iuuentis
me in orationibus uestris preme ad dominum et cetera. et obsequium meum ob
lacio fiat in iherosolima sanctis. **S**uper omnia ex est et cetera quod pedes
discipulorum suorum lauare uoluit. **Jo. xij.** **E**t quod exemplum sunt
uobis scilicet attendenda ad edificandam uestram. scilicet status et cetera quod pe
des lauit ipse quo hoc obsequium exhibuit. locus unde ad
exhibendum surrexit. ministerii sublimitas. diligentia quod et cetera
ministerium exhibuit. de per dicitur autem. hoc ad maximum cumulum
humilitatis accessit quod et illi pedes non dedignatus est lauare
cuius manus preuidebat in se. **C**eterum sicut non quod deo distul
dare huiusmodi documentum usque ad finem uite sue ut nichil in eorum
infigeret. **C**risostomus. propter quod antea non fecit et rursus. quod maiora
sunt ultia adiecit. **C**eterum tunc non quod dominus surrexit a cena

iam inchoata nōd' sumata. au' nō ita ceteri' intelligē cenā
 frā; uelud eā sumptā atq' tūfactā. ad h. n. cenabat' cū dñs
 surrexit ⁊ pedes lauit discipulis suis iō postea recubuit et
 buccellā suo tōdori p'ea dedit. Cena g' frā iō dñi ē tū pacta
 s' ad uiuacū mensam usūq' p'ducta mira dignatō q' rāt'
 a tali statu ad tale op' surrexit. **Cc. iij.** nōd' q' ewāglīsta
 solūm t' mīstīas curauit nob' ostendē ut ei' hūilitas nō
 g'ior eēt. **Vñ ait.** Scēs q' p' oīa dedit ei in man'. au' g' t' ipz
 traditorē. **Itē.** Jam traditor tradit' erat ei q' tradē cupiebat.
 S' q' t' q' ad eo exiuit gnacōe etna. m'q' fili' di oñdi. au' tāta
 ē hūilitatis utilitas ut eā mīdaret ⁊ suo exemplo diuina
 solūmītas. **Q' uis hūili' nescio q' pacto maior in maiori
 bz ⁊ darioz in darioz bz opbat.** **Cc. v.** attende q' mēbra
 infima in cor' hūano sūt pedes ⁊ uiles sortes eis adhēt
 ⁊ eo q' cap' eēt pedes lauit oñsū ē q' max' mēbra di in
 uicū dedit ⁊ obseq' hūilia in mīs p'are. **Cc. vi.** at
 tende q' ad mīstū p' agend' diligent' se p'auit uelut ut
 eēt expedicōe deposuit. In tēu accepit ⁊ se p'cūxit. oīa fa
 ce' uoluit. aq' n. in p'clū mīstū. pedes lauit ⁊ extersit. **Criso?**
 p' h' impleuit p'clū nō aliū imple' uissit. s' oīa ip' opat'
 p' h' mōstrans qm' cū oīm hūili' oīz niple' talia. **Item** pet'
 resistenti nō cessit cōminacōe cū ad s'fend' mōu' dices
 si nō lauo te nō hēbis p'tē meū. certamē hūerūt hūili
 tas ⁊ hūilitas pet' tanq' minor cessit ⁊ q' oīd'ia hūili' tē
 ⁊ uiuit ait pet'. Dñe tu mī lauas pedes. **Criso?** mambz qbz
 odios cecos apuisti. leprosoz mūdasti mortuos suscitasti.
 au'. **Quis** nō exp'auescat s' lauari pedes a filio dei q' uis
 magne audacie eēt d' dūce' suū dño. hōiez dō. tñ pet' h'
 face' maluit. q' pati ut s' x' eos lauaret. **Itē** au'. loquēs de
 hoc exemplo. discā frēs hūili' tē ab excello faciam' iuicē
 hūiles q' hūilr' fecit excels' faciūt h' s' mūicē frēs ⁊ ipō

ope uisibili cū se hospitiō recipiūt ⁊ apud s̄os ubi h̄ consuetudo
nō est. hoc q̄ manu nō faciūt corde faciūt. Multo ā ē meli⁹
⁊ sū sc̄itia ueri⁹ ut ⁊ manibz fiant nec dedignēt. q̄ fecit ⁊
face x̄an⁹. cū n̄ ad petes s̄is iudicat cor⁹ ⁊ in corde suo ul' ex-
citatur ul' si iā erat s̄inat hūil⁹ ipi⁹ affectus. **De**

xm

Sequit̄ de dilectōe **amore inimicōꝝ.**
inimicōꝝ. ⁊ uo⁹ q̄ qui est in congregacōe sp̄alit̄ debz
conari ut inimicos amet ⁊ ad amandū se puocet. p̄cep-
tū. n̄. ē saluatoris ut inimici diligant. q̄. v. Diligite inimi-
cos ur̄os b̄nifacite hys qui odiūt uos. d̄. au⁹. q̄ in m̄da-
tis d̄i m̄ch̄ ē inuicibilis q̄ q̄ p̄cipiū diligē inimicos ⁊ q̄da
uī imp̄le q̄ eos diligant. q̄ ex def̄u sapie accid̄. ad lum̄. n̄.
sapie satis appere p̄t inimicos diligentes eē nō odiētos.
Odo sūt que si diligēt attendant nō tanta difficultas
indilectōe inimicōꝝ eē crecet. **¶** p̄ ē stat⁹ ipi⁹ inuicibilis q̄
t̄ inuariat̄ est ⁊ nō satisfacē iuat. est. n̄. sp̄ualit̄ mortu⁹.
ip̄. n̄. q̄. insan⁹ in se man⁹ inecat q̄ t̄ inuiciā intulit.
sap. xvj. h̄o p̄ maliciā occid̄ aiā suā. magna crudelitas
est insanire in se m̄ mortuū au. passio deletur. c̄.
dehores sūt qui x̄ mortuo nō pep̄ant q̄ qui uiuentē
lesunt. dect̄ ē uelle se iudicare de mortuo. **¶** Sim est
utilitas inuicē illate p̄secutores n̄i iuxta uibū p̄d. ar-
cundant nos sicut apes q̄ in mod⁹ apū nos molestāt
t̄bulōibz. s̄. in fut̄o fauū etne b̄nitudis nob̄ p̄p̄ant. ecc̄.
i. vsq̄ in t̄p̄ sustineb̄ paciēs ⁊ postea reddicō iocūditatis
¶ T̄cū ē q̄ dilcō inimicōꝝ nob̄ ē utilior q̄ amicōꝝ ip̄a
multū uak̄ ad sp̄ualū uulnēz sanacōz. au⁹. ego ad dilcōz
inimicōꝝ uos moneo q̄ ad sanāda p̄cōꝝ uulnā nullū
medicām̄tū utilit̄ eē coḡsco. ip̄a ⁊ multū facit ad p̄fōz
⁊ t̄nūlacōz h̄i⁹. v̄n. q̄. v. post ē diligite inimicos v̄
ur̄os. s̄. d̄. estote p̄fū ⁊ c̄. au⁹. magnificētiss̄e b̄n̄ ē.

ut tuū q̄ inimicū diligas. ⁊ ei qui t̄ malū uult ⁊ si p̄t
 facit. tu semp bonū uelis atq; facias cū possis. Itē mag³
 mēte mētur. luc. vi. Si diligitis eos qui uos diligunt
 que uob grā diligite inimicos uros ⁊ c. ⁊ erit mēs uia
 magna. ¶ **Q**rtū ē q̄ dō ḡior est. au? qui dilexit inimi
 cos erit dī amic? nec solū amic? s; ⁊ fili? Vñ post i? q̄.
 v. ⁊ luc. vi. diligite inimicos vros s̄dō. ⁊ eritis filij altis
 simi. Itē au? q̄nta grā p̄ nos sū digni nō sum? ⁊ in
 micor dūcōe filij dei efficiam. Criso? sup q̄. mch ē q̄ sic
 sūle dō efficiat ut malignis atq; letentib; eē placabilē.
 ¶ **Q**ntū ē q̄ dya^{lo} h̄ dūcō ē molestior. magis. n. clon
 gat ab ei? sili^{ne} qui odio obstinato hōiez p̄sequit. gg. stl
 tū ē sūre dya^{lo} offēso qui nullo placatur. obseq̄o. ¶ **S**er
 tū ē q̄ dūcō id q̄ odiendū est inimico mag³ destruit q̄
 aliq; a? ip̄a. n. ē ignis inimico inimiciās amichlās.
 ro. xy. Si esuriet inimic? tuus cū illū. ⁊ s. n. carbones
 ignis agēs sup capd ei? ip̄a ē gladi? uittāens inimicū
 mō? est inimicus. Criso?. sustine ad q̄r inimicū tuū ⁊ bñ
 fac ei. post modū aut uictū bñuolētia tua amabis eū
 q. amcū. Itē. om̄is inimiciā bñfōr assidū^{te} p̄stat
 gg. miles dī qui scitū pacē dī ante frē ne p̄at ⁊ ad p̄lā
 dū p̄mptus amous iustic iacula ut uicac au? armature
 fuit paul? b̄uit m̄snuat dicēs. caritas pacēs ē lēigna ē
 cū. n. vñū exūq; defuit cāitas nō est. Si uidet; malos abs;
 benignitate tolāns nō amat. aut rursus se se sū paciā
 exhibēs negligit tolare q̄s amat. ¶ **S**eptū est q̄ nō potes
 ex p̄p̄ito nocē p̄rimo tuo q̄nt nocēas. au? maliciā p̄t
 ex te. ⁊ q̄ uastat añq; te. quo p̄fid? ramū led? v. radicē
 h; nō led?. nō est detec? alic? si nō inquat man? suas se vi
 dicādo ul? si nō uult m̄nare os suū. iūcū p̄ iūcio red
 dendo iūo honor ē ⁊ sig^{us} nobili^{us} ai. pu. xx. hōr ē hō q̄ sepat

se a cōtencōibz. **O**ctauū ē q̄ ille qui t̄ inuariat maḡ cō
inuariat q̄ tibi qui hoc ei phibuit. qui mal' uis h̄ in te
q̄ tu q̄e. Si ḡ d̄s differit uindicare inuiriā suā. t̄ nō ē
ei sedec' inuino honor si exēplo d̄m nō uis uindicare te
ip̄m. ecc. xxij. glā magna sequi d̄m.

De honore q̄
Sequatur de honore **debent sibi fr̄s inuicem**
quē debent s' fr̄s inuicē exhibē. t̄ **exhibere.**

p̄ quis honor iste sit oñdetur. s̄o exhibitō mutui ho
noris iudat. t̄ cō oñdet q̄ exhibitōe disatō sit h̄n
da. Q̄rto q̄ fr̄s inuicē honoratō multū sit cauenda. **C**c
p̄ nō q̄ nom̄ honoris qū sūt p̄digmate vt heb. v. n̄
quisq̄ sumat s' h̄ qui uocat' aro cāq̄ aaron. alii v̄ ho
nor sūt p̄ timore reuēciē q̄ est affectō aie qua aliq̄s
altitudiēz altius uētur t̄ d̄ eē fuga seu resiliō ab al
titudiē alic' rei n̄ppriā p̄uitatē et hūic motui inio
ri r̄ndz extius elongatō ul' fuga q̄ hūiles p̄ elongant
se ab hys qui s̄ indig' p̄uita nō autentes eis p̄m̄q̄re
alii uō honor d̄ q̄ alicui p̄ p̄ aliq̄ placōz exteri' ex
hibz q̄ alii sit grā sup̄ioritatis ad ostensionē s̄uicōis
t̄ ad oñtendā v̄tē patam eē ad obediendū. cū as assur
git uēi' uel assistit sedenti ul' inclinat t̄nscūti. ul' cū i
cedentē seq̄. ul' corā eo genua flectit. ad exhibēd' hūic ho
norē monem̄ Ro. xij. cui honorē. t̄ pet. y. regē honori
ficatē. alii exhibēt honor alic' p̄ p̄uitatē ip̄is ut in se
m̄bz. leuit. xix. corā cano capite surge. t̄ honora p̄ se
m̄s. alii v̄ aliq̄s honorē exhibz alic' q̄ ab eo sūpsit ori
ginē si d̄ exo. xx. honora p̄rēz tuū t̄ uirēz tuā. alii uō p̄
excellenciā in aliq̄ grā t̄ sic exhibēd' ē om̄ibz. dect. n.
crede' q̄ om̄s nos excedūt in aliq̄ grā. i. pet. y. om̄s hōra
te. t̄ sup' e' phyl. y. In hūili' sup̄iores s' inuicē arbitra
tes d̄ glo. au'. nō h̄ ita debem' arbitri ut nos estiāre

uo ad uenacōz s̄ etate ul' offiū hūda ē meliores dilige' su
 piores honorare detem' qz par stumacia ē sui meo qui p̄
 infiore gradu inhoie utute despiat. sui meo qui p̄ uita
 nufiore gradu supiore stēpm̄. istis ḡ honor. istis amor
 impendat. sic tū ut honor istoz sic uolūtari' ⁊ illoz ad
 uenand'. Reuēcia .n. sū amore magis scūlis est. ⁊ ad
 sū reuēcia puilis iudicari dz. Cū tanta ḡ huilitate
 ⁊ reuēcia melioribz exhibūo est bñsū dūctōis ut ill'
 .q. ex nūc̄ uideamur eē sbiecti. ⁊ cū tanto affectu atz
 hylantate supioribz soluēdū obsequiū sbiectōis ut so
 lo p̄ca' dūctōis debito illis credam̄ ascti. istis sic redda
 m' sua .q. n̄m̄ impendim'. illis sic exhibeam' urū q̄
 suū reddem'. **L**icet om̄s hoies sint honorandi tāq̄
 ad dī ygnē fci ampl' tū honorandi s̄ lōi tāq̄ dei filij
 ⁊ tāq̄ qui a spū scō inhītant'. au' honorate in ub̄ dñi
 inuicē au' templū fci estis. honorandi ⁊ p̄ccis s̄ plati
 qui loco dī sūt ⁊ p̄es s̄ spūales. ec̄. iij. dēter' filij pat'
 fci honore. ec̄. iij. **M** tūz dñm̄ honorat p̄ntē. Exhi
 bitō h' honous valz ad plōgacōz uite ⁊ cōl' ⁊ spūal'.
 cōl' q̄ ad p̄ntes carnales. spūal' q̄ ad spūales. ex. xx.
 honora p̄ez tuū ⁊ m̄ez tuā ⁊ c. ec̄. iij. **Q**ui honorat
 p̄ez suū uita uiuet longiore. pater celestis uita eoz
 osuat. qui p̄i a quo uite p̄iapiū hūerūt ingrati n̄
 sunt. valz ⁊ exhibitō h' honous ad h' ut exhibētes ho
 nore a suis filijs honorētur. ec̄. iij. **Q**ui honorat p̄em
 suū iocūdabit. **H**onorandi a p̄ccis s̄ sacdotes
 maxime pabulū celeste nūstītes. ec̄. viij. honorifica
 sacdotes .i. thm̄. v. qui bñ p̄sunt p̄sū dupli hono
 re hēantur. maxie q' laborant ī scia ⁊ doctrina. **Q**

Multū cauenda est inhonoracō fr̄is inhonoracō mul
 fr̄is. p̄ qz multū offēdi a s̄ tū sit cauenda.

ai inhonoratur. Vñ saluator q' pacatissi' erat de h' uide' i' q' r' Jo. viij. dices. & uos inhonoratis me. So qz misit inhōra' d's ad au' ymaginē fāis ē & au' inhōrator ē. Inhonorat' & angl's qui ad eius custodiā deputat' ē. *aj. xvij. Videte ne tēpūatis unū ex hys pusillis. angli. n. cor' semp uident faciē p'is mei qui in celis est.* **Inapit scda pars principa**

Ostenū est gnāl'r qm' frēs *his hui' libri.* qui sūt in religione dēt' se h'c. nūc spālūt oūidēd' est qm' se dēt' h'c qui ceteris p'st. & tangēt' .xij. p'mū ē ut h'cant discretōz infirm' recep'ōe. S'm ut h'cant diligēciā in nouiciōz i' s'itōe. T'ciū ut ad p'fessionē leuit' nō recipiāt. **A**rtū ut omibz exēplū bonū p'teāt. **Q**uātū ut in maloz correctōe negligētes nō existant. **S**exto ut p'ponendo vnū aly bōi nō crims nob' attendāt. **S**eptū ut de iuuentu magnā curā h'cant. **O**ctauū ut infirmis uiciā faciāt exhiberi. **N**onū ut p'ponant spūalia t'p'libz. **D**ecimū ut maiora bona p'ponāt inuicibz. **V**ndecimū ut disp'nsacōes leuit' uō faciant. **D**uodecimū ut tēpent in uiciā. **Q**uōd **platus**

Quia p' nō q' qui *delet discretōne h'c infirm' recep* uult in uiciā bonā h'c palmites ex q'bz *cōne.*

xix

plantanda ē cū discretōe d'z elige. sic cū discretōe frēs recipiendi sūt in religione d'ni. **J**e. ij. Ego te platanu in uiciā d'cām omne sermē uey. **C**ū illū uō qui recipi uult p' attend' est an magnā uolūtate ad religionē h'eat. Illū ei qui magnū on' s' uult assumē portand' toto t'p'ie uite sue oportet magnā uolūt' ad i' portand' h'c. **V**ñ d' in reglā scā b'ndi. de nouit'. **V**ementi ad i' uiciōz ut nō facil' t'buat' in g'filius. & ut dura & aspa ei p'ducit'. sic appz an uehemēs desidiū ad q' req'rit h'eat & dilacō desidiū ei' augmentat. **S**cā desidia dilacōe crescūt. **J**ux' ubū gg'. *magitudo tōe*

uoluntatis in eo qui uult recipi. Signum est spiritus sancti in hereticis
et in eo operantis. **J**ulii de uita soli. Non sine grandi scrupulo
mentis a quacumque professione attendit est qui testis in hereticis
et hereticis spiritus sancti. bona uoluntas est. **N**on attendit et illi qui
uult recipi quid ipse propter inuidiam uult christum. an aliud pro
ipsum. Si aliud potest ipse timendum est de ipso. **M**ag. viij. aut viij.
sciba x. **M**ag. sequi te quacumque ueris. qui cogitatio quod propter lucrum
seculi cum sequi uellet dixit ei. uulxres foueas habent et uolucres
celi in dos. si autem homines non habent ubi caput suum reclinat. non uult
et quod propter bona temporalia cum homines sequuntur. **S**ed illi in futuro eternas
diuitias dabit qui in presentia pauperum et socia fuit. **E**ccl. xxi. si
de posside cum amico tuo in pauperem illum ut in bonis illum le
teris. **M**ultum caue de qui tenet locum dei ne in ducant in do
minum ipsum inimicum ei. **I**nimicus est dei qui est amator mundi
Spali caue de ne homines supertos recipiat quod nesciunt
illi qui locum dei tenent se esse. nec fratrem socium uolunt esse. **E**t duo
by genibus hominum domus religionis replenda est. uel de simpli
cibus qui sensu et uoluntate ad assequenda religiosa prudentia
fuentes appuerint et habiles. uel de prudentibus quos religi
ose et sancte simpliciter instituit esse emulatores. **J**ulii de vi. soli.
Stulta supbia. uel supbia stulticia a tabernaculis iustorum sepe
paul sit. **I**n corde. **O**mnis supbia stulta quod uis non omnis
stulticia supbia. **S**tulticia. non sine supbia non nunquam simpli
citas inuenit. que si ignorat forsitan est coabilis. **S**i neque
doci. forsitan est tractabilis et propterea ciuitas refugij. simpli
tati cohabitatio religionis. non sit talis quod nolit humiliari.
uel tam bruta ut non possit regi uel tractari bona tamen
uoluntas et si multum sit bruta non est defendenda. **S**ed saluam
in filio ad laboriosam et actuosam uitam remittenda. **S**upbia
a quibus prudens se uideat dimittenda se est et abigenda.
discatoz hinc de qui pro est non quod simplices decipiat. suauia

religionis eis ostendēdo & aspa occultando. **S**z q̄ recipiendis
 & recipiētibz causat. crudelitas magna eē uidetur. cū par-
 uuli innocentes asputatē religionis nō intelligentes cū reli-
 gims affigūt. hy mīng'ssu nich' spūale intēdētes. intelli-
 gentes ea que mīng'la intēnt p' mīng'ssū mīnna crucas &
 mūcūnt uentri suo nō dūo ihu x̄ in monastio sūuētes
Et nō q̄ multis de cāis accid' q̄ in religione accipiūt qui
 ad religione nō sūt idonei. Alī accid' hoc excipiēdi' recipi-
 enciū. **S**icut. n. nauate egēantes nō ex toto mortuos in
 mare nō timēt pice. ut bona eoz possint hīe. sic aliq̄
 nō timēt hoīes adhuc mūdo uiuētes sudario inuolue
 & in sepulchro clausū sepelire ut aliq̄ tērale mod' iūe
 possint acq̄re. **S**udariū ē hitus religioz cū
 in eo qm̄ asueiūt sepeliri. mortui d̄z eē mūdo
 qui in hoc sudario inuoluūt. nō d̄z iā desidio att
 hē bona hui' mūdi diuicias. delicias. & honores. mor-
 tui z detēt eē s' ip̄is. **R**o. xij. Nemo v̄rū s' uiuit. hāc
 mortē seq̄ ba uita f' d. ro. vij. **S**i mortui sum' cū xp̄o
 credun' q' sil' z uiuem' cū illo. **A**liq̄n accid' hoc ex-
 recipiēciū carnalit' qui cū dei ordiācōe filios nō hēāt
 d̄ra p̄curacōe nepotulos s' aggregant cīs in religione
 recipi faciūt nō ut saluent. s; ut ditent. & p̄ eos forcōres
 efficiant. **Q**ui sic carnalit' ingrediunt. sic p' mīng'ssū
 carnalit' iūstant. **J**o. iij. **Q**d natū ē ex carne caro est.
 & q' natū ē ex spū sp̄s ē. **A**liq̄n accid' expentū in p̄bi
 qui filios suos in religione ponūt ut ab eis se expediāt
 p̄pā' intēdētes cōrle eoz puuisionē q' eoz salutem.

Quia nouicios d̄z **Q**d p̄latus debz hīe diligētia
 qui aggracōi p̄est **ā** in nouicioz instructōe.
 diligētiā magnā hīe. **Q**uēn se d̄z eis ex hīe. tēgitate
 oūde ut eū nō refugiant. s; ad eū tāq' ad sinū m̄ris reciat.

xx

Si uo negocijs occupatus nō pōt eis intendē. nutre eis d;
affligit. s. frēm aliq̄ discretū. maturū. benignū. qui eos cul
todiat mundicie eoz intendat. alio spūali frequēter eos pascat
Intercellit eoz sustentet. nctia eis mīstret. hnda ē diligentiā
cē nouicijs tāq̄ cē puulos. custodi sūt apudis. igne. aq̄.
fouea. mouendi sūt ad paciāz. i mala pene ne igne ut lōa
spūalia amittant. qui impacēs est sustineb dāpniū. pū. xix.
Mouendi sūt ad tpan^{us} ne maq̄ uolup^{us} se iungant. ut
pharao puulos influē pū. exo. i. Itē mouendi sūt ut a fo
uca illa caueat q̄ tocens lapsi sūt. ecē. xuy. **P**otus uir q̄
nō ē laps^{us} uio exore suo. **C**onfundit eoz d; intendē de m
fessiois diligent sūt instruendi. an p̄fessionē fessioēs
eoz debet recipi. ad frequēter m̄tend sūt mo nendi v
om̄i tpe sūt candida spūalia eoz uesti^{ta}. **C**ura
nouicijs p̄ intendend ē p̄cis amouendis ne seratur
sup spinas. Je. uy. **N**olite serē sup spinas. Spine sūt p̄ta
que pungendo mentē cruciant crescendo cū segete lōz
opm eam suffocant incendio infiali. matiaz mīstiant.
Primo facienda ē amocio spinaz istaz 7 q̄ postea itū
crescūt nō ē negligēda illaz extirpacō. **V**nta. u. spina
mortalis p̄ta segetē bonoz opm destruit. pū. xxuy. p ag
hois pigri tūsiu 7 puineā uiri stū. 7 ecce totū repleue
rant urtica opueiāt supfiāc spine. **N**ouicijs spūal ab;
ē mīstū^o quo 7 nutant 7 augeant q̄ mīsumat. Jo. vlt. v
saluator bis dixit p̄t. pascē agnos meos. **T**ua grā hōi
nō p̄sūt diu eē sine abi supcōe qui grauent. s. puuli pu
ualescētēs de ḡm infirmitate. 7 itnāntēs. **Q**uāsi puuli sūt
nouicij q̄ nōdū p̄ anū uitā religiosā duxiūt. quib; mī
tū cauend est ne abi spūal defcūm paciānt de quo defcū
m mltis locis dolend ē 7 plangend iurē i^o tren. uy. puuli
p̄cieriūt panē 7 nō erat qui frangēt eis. **I**p̄i laboraunt

nō una gū infirmitate solū s; multus .iō nō ē eos frēq̄t' resia
 ut vires resumant .act. ix. **C**ū accepiss; abū s; fortat'. Ipsi
 uiam longā t' gūē uia. s. in celū que ualde ardua ē agssi
 sunt .iō resiaendi sūt frēq̄t' ne in ea deficiant .aj. viij. **S**i
 dimiso' eos ieiunos in domū suā deficiant in uia. Noui
 aq; tāq; puuloy intercellitate d; qui eos regit supportare
 defūs eoy patient' sustinēdo inceptatōib; eoy eos osolā
 do . adiutorū dīne grē orōibus **S**uis eis impetūto
 Co. xv. **delem'** nos firores intercellitates infirmoy susti
 nē t' nō nob' place' .ysa. xi. Jgregabit agnos t' in sinu
 suo leuab'. **Status** nouitoy est tractabilior sic uirga
 trabe ē flexibilior .iō durōi eoy cura multa ē adhibēda
 tpe nouitatus in psalmodia t' officō dīno diligent'
 debēt stude' t' in reglā t' in statutis ordīs s; q' necesse hnt
 uiuē. **Nouicij** nō sunt leuit' ad pfessionē recipiendi le
 uit' recipiūt cū de morib; eoy ante pfessionē expiētia
 nō h; . ul' cū ea ad q' impfessioē se obligant eis ante p
 fessio' nō exponiūt. **Quis** bnd' inr' sua d'. ut nouicij
 post duoy mensū cū legat' reglā p ordiem t' dicat ei.
Ecce lex s; q' militare uis . si potes suare ingrede' t'. **Si** ad
 huc stetit post .vi. mēsiū curclm relegenda' ei ut sciat
 adq; ingredi. t' si ad huc stat uti post .iij. mēses . legē
 da est ei . phibuit co' leuit. xxi. ne al' ceu offerret ei.
 ceu al' deo offert qn aliq' dō pmitit' t' quid id sit nes
 citur. **Ad** aliq's ad pfessionē recipiat' accid' qm; ex s; b'
 recipiendū qui uēcūdant q' as qui ad eos ingdit' ad
 scclm reuīt' . qui tali fatuitate laborare uident' q'li labo
 raret qui uēcūdaret de h; q' in messe sua palea in ue
 nit' . In hys in religioē ad plōm recipiūt uent' tēp
 tacōis indicat quis palea . quis granū existat . ad
 impetū . n. hui' uenti palea disced' . gūū ū loc' suū nō

dimittit. sup vacuū cēt temp' pbaōis. si omēs qui pbanē
nō recipiē. cū de militis a tō uocatis pauca sint elcī.
uō ē imy si nō omēs qui pbanē ad pfeccionē admittan.

xxj

Aliqñ accidit q' **uō placus ad pfeccionē nō d'z**
aliq's ad pfeccionē leuiter recipi. leuiter recipere.
ex indiscreta pietate recipiētiū qui carnalib' hōibz ad
opaciunt ut cū eis car^{les} efficiant ipi sūt infirs ad mi
scōdes q' famis sūt **crudles** 7 infiteles iur quos pōnt
hōies pestilentes qui eos corpūt pū. xx. mlti mscōdes vo
cant vixū aut fidē quis inueniet. oportet ut religio
despūmet ad h' ut in sua pī^{te} seruet. vbi ē despūmacō
nulla ē impūtas. **multū glīant aliq' de hoc q' de ordie illor**
nulls apostatat. quibz dicit pōt. q' nō ē imy si nulls apōstā
to de illo ordie excedit inq' apōstasia tolatur. **uō p**

xxij

Multū decet eū qui **latus omibz bonū exemplū**
aggacōi p̄est ut exemplū lō^o d'z p̄te.

nūmstrēt 7 aggacōi ualde utile ē. **uō uō ei q' p̄est**
mltū ē uētūdū 7 aggacōi ualde uoxū d' b's bñdūis
in r^a sua. de alie ut omnia bona 7 scā fās ampli⁹ q' lib
ōndat. gg. **sic rector acōe p̄cipuus ut uite uia uiuē**
to denūciat. **Itē p̄pōitor bonitas s̄bictor salubris ē r^a**
tū. y. **In oibz exēplū te p̄te bonor opm. plati ē dice**
s̄bditis q' dixit gēdon. **Jud^o viij. q' me face' iudicis h'**
facite. **q' uij. dicit saluator p̄cūfor. s' d'z nos imple**
omne iusticiā. **Supiores omne iusti⁹ debz imple q'**
nōcē hnt omne iusticiā doce. q. **stra nāz est q' lingua**
sit manus. **uō. mli. de. si. q' onstruosa res est gradus**
sūm⁹ 7 tām⁹ infim⁹. **sedes p̄ma 7 uita ima. lingua mag**
miloq' 7 man⁹ ociosa. **sūo mltus 7 ordū nulls fuit. uō**
alios supat s̄blim^{te} excede d'z eos honestate. gg. **nō d'z**
hōiū ducati suscipē qui nescit bñ uiuēdo p̄e. ue.

Loquens de saluatore. instante p̄ctori ut eū bap̄^{ret}. s̄ pla
 ne inquit. sic decet ut iunctat hūili^{te} qui s̄blimū^{te} uince
 bat. ecc. iij. q̄nto maior es hūilia te moribz. **U**tile
 ualde est congregatōi. ut p̄latus que agenda sūt f̄cis p̄ca
 q̄ ūbis aūdat. **E**fficacior. n. est uox op̄is q̄ uox sinonis
 & ūbū sapientis longū iter p̄ p̄cepta breue & efficax
 p̄ exempla. **O**p̄⁹ cōdñā d̄ uiuare nō impedire. **g**g. loq̄
 di auctoritas p̄d̄ cū ope nō uiuat. **A**u⁹. Non oledient⁹
 audit qui se ip̄m nō aud⁹. **O**p̄⁹ ūb̄ d̄ affirmare nō afi
 de⁹ ecc. xxix. **C**onfirmā ūbū. **J**o⁹. Non confundant opa
 tua simonē tuū. multū confortat fr̄es p̄lati lonū ex. **A**ug⁹
 Magna solacō mēbris excapite si uideant fr̄es p̄latū
 austeritate ord̄is cū ip̄is uirūc̄ sustinētē multū ex hoc
 aiant. **S**i uō uident eū que aspa sūt fugientē multū
 exterrēt. **S**trenuitas regis ut ducis milites nō mo
 diaū cōsolatur. q̄o uō fugiente infugā uirunt. **P**re
 terā cū p̄latus ord̄is austeritate cū alijs sustin̄z ip̄e intellig^t
 que sunt p̄xim ex se q̄o. & dū sentit mis̄iaz adducit
 m̄iam & tempat que tēpanda sūt. **V**n̄ de capite ecc̄e d̄
 heb. ij. q̄ debuit p̄ om̄ia assilari fr̄ibz ut mis̄icors fier̄.
 qui experientia mis̄iā nō noū mis̄is op̄ati nesc̄. **s̄ i^o amos**
vi. bilentes uinū infialis & optio ungento delibuti &
 m̄ch̄ op̄acabant sup̄ s̄itōe ioseph. **V**alde uetūū est p̄la
 to h̄n̄ docēti si male agit. q. n. ante se lucnā refert qua
 immūdiā suā alijs oñd̄. **p̄u. vi.** mandatū lucnā est
 & lex lux. **I**tē uulnus p̄tās īfac̄ medic⁹ alijs meteri nō
 p̄sumat. **g**g. **Q**ua p̄sūpcōe alijs meteri p̄erat q̄ īfac̄
 e uulnus portat ip̄e de bello fugiēs alios ad strenue p̄g
 nandū inuitat. ip̄e h̄as p̄re dāpnatōis publicat. **s̄ i^o**
ro. ij. **I**q̄ a iudicas temp̄i d̄tēpnas. **E**xemplū malū p̄la
 ti multū nocet congregatōi. qui. n. mali sūt mea p̄ hoc

in sua malicia confirmant. s. i. eze. xij. Confortastis manū ipy
ut nō reuertatur a uia sua mala et uiuet. Itē errare facit si
plices in religione. Vñ malatīs ē s. i. deut. xxvj. maledictūs
qui errare facit tecū in itinere suo. ipē facit s. i. leuit. xix.
Nō ponas corā ceo offendidit. et potit dicē dō nō solū illd
adūsus filiū mris tue ponebas scandalū. s. et q. adūsus
ppriū filiū ponebat scandalū. ¶ **P**relatus ēē dī ut lux et
sal monastij. Si uō lux ista obtenebret et sal infatuet
tenebre sūt in monastio. ita ut q. agenda sūt nō uideant.
et defiat cōdimentū ut ea nō sapiant que agunt. ¶ **P**la
tus ē in monastio sic sol in mūdo. s. i. phyl. y. Int q. s.
lucetis sic lūaria mūdo. Si uō sol iste iūtat in tenebīs
et luna in sanguē. Jggaco et pā sanguē madat. Johel.
. y. Sol iūtet in tenebras et luna in sanguē anq. uēiat
dies dñi apoc. vj. Sol factus ē in g. q. sacc. alian. et luna
tota facta est sicut sanguis et stelle cadunt de celo. stelle
de celo cadūt qñ frēs celestē iūfacōr. resunt. q. xxij.
Sol obscurabit et luna nō dab. lūm suū et stelle cadent
de celo. ¶ **P**latus est sicut lucina sup candelabr. Si uō
hec lucina extincta fuit fumū reddit pestifer. ¶ **S**ūq. d.
pōt ciuitas abscondi sup mōtē posita. aut late fumus
lucine extincte sup candelabr. platus tāq. pastor dī gē
suū pōte et dirige sicut d. saluator de bono pastore. Jo. x.
Cū emisit oues suas an. eas uadit et oues cū secuntur.
Cū uō pastor p. abrupta uicōy gradī nōte est ut nō p.
cipiāū grex sequatur. filij facile p. em. imitant. Jo. v.
¶ **L**ucāq. fecit p. h. et fili. si. facit. p. cūte plato timend.
ē de alijs ne et ipi filij p. eant. s. i. xxvi. factū ē grande mi
rac. chore p. eunte filij ei. nō p. rēt. ¶ **Q**d. **platus correctō**

xxm

Multū cauendū est ei q. p. rest. nē maloy. n. dī. negligē.
ne correctō. maloy. negligat. Vñ d. h. b. b. n. d. r. sua.

Non dissimilet abbas p̄a delinquēciū .s. mor ut cepit oriri
 radicat ea ut p̄ualet amputet. **E**t no^d q^d uarijs de cāis
 accid^t q^d ille qui p̄e est p̄a nō corrigit. qm̄ h̄ accid^t ex ip̄i⁹
 pigritia .s. h̄ .n. cū uocati sūt ad nō ut impi⁹ uinea laboret
 sic se h̄nt ac si iā dixiss^t eis s̄t ut req̄escāt a labōrib^z suis.
 p̄i. xxuy. p̄ agrū pig^t hōis t̄sūu t̄ p̄ uinea uiri stulti t̄
 ecce totū repleuānt uirtice t̄ c̄. h̄c ē ordo deficiēdi ī monas
 t̄io. p̄mo est .q. mur⁹ cernētī ualde forti .ul' cenaticū .s. s̄ri
 ores ex cāi^{te} utilit^{er} sapiūt .t̄ infiores ex amore hūilit^{er} ote
 diunt. h̄uo muro alū succedit maciā que mur⁹ maci
 lentis .s. s̄ri cernētō qm̄ supiores cū auiditate t̄ potēcia p̄i
 piūt .t̄ infiores ex timore otediūt tandē maciā destruit
 cū ab eo qui p̄ est correctō delinquēciū negligit^r sic legit^r
 ecc. x. In pigritijs hūiliab^z st̄nuatō .i. timor uictura .p̄
 .n. est pigritie nō statū s̄uēre p̄dō .s. expectat donec
 totū edificū corruat. Sōpnus pigritie ualde rep̄hūsi⁹
 ē in eo qui p̄ est ad q^d oñtō sp̄ali⁹ rep̄hūsi⁹ co⁹ petri de
 dormitiōe .q̄. xuy. **S**imon dormis. **D**ormitio ista s̄
 t̄ alijs p̄dōsa ē. est .n. sicut uigil in urbe obsessa. cant.
 .y. Inuenerūt me uigiles qui custodiebant ciuitatē.
 cū dormientib^z h̄is qui habent uigilare intrāt hostes
 p̄ defeuunt in eos. de inde malos. **I**cō b̄nd⁹ th̄y. qui p̄
 latus erat tu nō uigila .i. th̄y. uy. t̄ p̄s. nō dormitabit
 in dormiet t̄ c̄. pigritia p̄lator multū nocuit monast̄ijs.
 .q̄. xuy. **C**ū dormēt hōies inimicus sup̄sciauit ziza
 miam in medio t̄ia. **A**lū qui p̄ est nō corrigit q^d rep̄
 hūsi⁹ uiuit .b. nemo fidēi rep̄hūsi⁹ in quo se ex ure
 p̄hūsi⁹ nō cōfidit. **S**iquitē hūilitatis ē oñm̄ in q̄ q̄sq^z
 indulget alijs nō uehement^{er} uasa. **A**lū nō corrigit
 q^d p̄ indiscretā hūilitatē corrigendi auiditātē amisit
 q̄ d^r au⁹. loquēs te p̄latis. qm̄ n̄citas disciplie ī morib^z

coherendis dicit nos dura uerba compellit. Si tibi ipse nos modum
excessisse sentis non a uobis exigitur ut a uobis subditis ueniam pos-
tuletis ne apud eos quos oportet esse subiectos dum nimium seruetur
humilitas regendi frangat auctoritas. ty. y. argue cum omni
impio. **C** Aliquando non corrigitur quod in rebus temporalibus sollicitu-
dine sua et amore possit et temporalibus non curas fratrum cul-
pas non agnoscat si puniunt. et quod mala non puniunt sed timore
prestant. **O**. Insuperbia est in curie solites insolentiae mat-
radix impudentiae. transgressionum nutrit. **I**tem alii non corrigitur tim-
more scandalum uel alicuius temporalis in modum non attendens quod uir-
tas non sit dimittenda propter scandalum et quod plures debeat time-
re quam proximum. **an. xxv.** Cum dicitur x. Scis quod pharisaei audi-
to hoc uerbo scandalizati sunt. ait. Omnis plantatio quae non
plantata est pro meo celestis eradicabitur sicut eos ceteri sunt du-
ces ceterorum. et de heresia legit. ecc. xliij. quod non potuit punire
nec superauit eum uerbum alio. **I**tem alii non corrigitur quod reu-
sio quae falsa benignitas creditur hoc impedit qualiter uidetur fuisse
se in heresia. i. **1. y.** **Q**ui remissus arguebat filios suos dicens
quae facitis res huiusmodi. quae ego audio. qui de sella ce-
cidit retrosum et fractis cubitibus mortuus est. i. **1. iij.** **I**tem alii
non corrigitur quod malitiam tamen crescere permittit quod iam non sufficit
ei pro uale. **I**tem bene dicitur in beati breni ut praeter mor ut ori-
cepint radiat amputent. **O**ra. Principis obsta. sero
medicina patitur. cum mala prolongas ualuerit moras. ecc.
xi. a scintilla una augetur ignis. puuli infiales suffo-
candi sunt antequam creuant. **in ps.** beatus qui tenebatur et allu-
det puulos tuos ad petram. **pho.** precepit puulos uidere
stringi. **exo. i.** et octi quod ab ipso et nos puulos phomus in
finales occidam. quod fas est et ab hoste tua. **Capitulum** spiritus
infialis contendit. **ux. i. gen. iij.** **I**pa iteret caput
tuum. **Jo.** Lubicus est antiquus serpens et non in capite teneat

totus statim illabi. In morte p̄gentoy filij isrl' ce p̄tate
phaoms sūt libati. exo. xi. Si uis eē inuimus a sū te
phaoms infial. p̄mos conatus ei' destrue. *Qz plat' p̄pone*

xxm

O Vi iaggacōi p̄cest nobi' *to vnū alti nō caris nobi*
ai carnis p̄pone d̄z. Vñ d' b̄s b̄nd' m̄r sūali' f̄ lo
nō p̄ponatur ingenuus ei qui iūat *tate d̄z attende'*

exsuacio n̄ rōnal' cā exultat. cui' iūū mltū nocuit aliq'
monastys. plati. n. qui fr̄s illos p̄pone debebat qui sap'
tute m̄to p̄telebāt illos p̄posuit qui ḡns nobilitatē
habuerunt cor' nobiles meliori uō p̄te ignobiles sui
illos uō p̄tepsunt qui echūū ḡne ad nobilitatē
surrexiunt. illis honorē cedunt qui de nobili' i' igno
bili' cecidunt. ipi p̄ gen' honoraunt & desperiunt
gen' p̄pū. nobilitates ipi p̄tulunt ignauiā deficiē
cū p̄bitati p̄ficienciā ipi p̄ nobi' illos extulunt q'
ipi nobi' ceter' fecerunt. illos ū dep̄ssunt qui ḡns sin
gla sunt. ipi nobili' illā p̄tepsunt que filios di & r̄
cohedes facit. illi uō nobi' extulunt que i' m̄hys qui
sp̄itūdi desuunt uicōz. malus. n. tot d̄noz sūus ē q̄t
uicōz ut d' au'. Sap. is lib' estimand' est qui ulli sp̄i
tūdi sūt.

Plati illos honoraunt qui de aliena
p̄bitate tuncbant. illos uō desperiunt qui p̄pa utute
p̄telebant. Sap. Reino inglas uiam uuit nec q' v̄m
sūt v̄m est. anim' nobile' facit. ipi seruos d̄yā repu
taunt nobiles. filios uō di ignobiles. cū iūū iudicet
d̄s. i. g. y. *Quicūqz honorificauit me glificabo eum.*
Qui uō p̄tepsit me erunt ignobiles. ec̄. x. Vidi s'
uos in equis & p̄ncipes q̄i ambulantes sup̄ trā. Q. au
nō sūus cui d̄nāt iniquitas & maxime n̄ tu forte
indign' iudices hoīem t̄ q' uicū d̄nari ipi i' q' d̄s
abhōiatur. s. altitudiez trēnā dilexunt & eā sc̄itati

ptulunt. luc. xvi. q' altū ē apud hōies abhōiaco ē ap' d'm.
Cū terna altitudo tō sit abhōiabil' qui monast'ia terna
altitudie tō arduunt placē abhōiacoēs egyptōz tō suo uo
lunt imolare. tūnā ē monastioz suoz quere' cū sit septū
pū. xvij. qui altam facit domū suā querit tūnā cū mīst
ter' cū dēat imitari s' i' Jo. xij. Qui mudi mīstiat me
sequat'. d's uō ignobilia & rēptibilia mudi elegit. ut nō
gletur omnis caro mōspū eius ut leg'. y. cor. i. Nō d' p
latus cetis nobiles pferre si sint sū sapia & sū. Si enī
omnis qui d' se in xpo manē d' sic nē amblauit amblā
re. i. Jo. ij. qūto mag' nāc ē ut platus sicut ē ambulet
qui in monastio ē locū tenet. nobilitas gnis & potencia
secularis. mīcia possūt ēē bñ & mali. Si. n. sapia & bonitas
assint utētur ill' in bonū. Si uō assint stiticia & mali
utētur ill' in malū. nō s' g' nobilitas gnis & potē scia
ris suffiaēs rō q' vnus alii pponat alii in monastio. dya
ē magne p'atis. s' i' Job. xli. Nō p'as sup' trā que ei uale
at p'ari. Creatōne ē ualde nobil' & ē ualde magne
scie tū h' notia s' cū deficiat bonitas q' eis bñ utatur.
Et nō d' q' t'pūū bonoz defensio uidet' fuisse oad' q' in
monast'is nobiles alijs pferrent'. decepti tū in h' fuerūt
plati plus. n. nocēt nobiles mali & fatui mōastioz bñ
fatue expendendo q' p'fint ea defendendo. plus. n. grauat
monast'ia car'les' eoz amia q' facent mūna. amia eoz
sunt ut murilegi qui caseos a muribz defendunt. tū
si factiatē hēant eos pl' q' mures s' sumūt. Nobilitas
gnis possessio' ualde honerat magis expens
ita ut ad ei' expensas nō suffiaāt magni comitat' ul'
ep'atus imo magis debitis ep'i & comites obligant'
ut q' nobilitas requirit impleat'. d'ns ex statu hūū
assumē uoluit p' reges ppli sui ut ipi hūiles eēt. +

Saul assumpsit post asinas dō post oues. nō sūt q̄ nobiles
 p̄ solā nobilitatē in monastijs cecis p̄ponendi. Nobilitas
 gr̄is si honorata fuit r̄disacō r̄ bonitas defuit. hūilitatē
 r̄ obediā de monastijs expellit r̄ correctōr̄ maior̄ se oppōit
 sic hodie multos p̄latos experientia docuit. Vñ r̄ si nobiles
 alii sint utiles bona t̄p̄ralia defendendo tamē si fatuū sūt
 r̄ mali. maḡ sūt noxy. bona sp̄ualia dissipando. **¶ Plat'**

id est
 xrb

Qui congregacōi p̄est de cōuentu magnā curā d̄
 multā curā de cōuentu d̄ h̄re. valte hate.
 r̄ph̄sibil' est si cōuentuū iuxta facultatē monastiū nō
 nō m̄strat. Cū cōuent' pond' diei r̄ estus sustineat. ecc.
 xxxiij. Qui aufert in sudore panē. q. qui occidit proximi
 suū. Conuētus est ut iunētū au dō' insidet. saluator
 cū niam in iunūitate. b. amator cōmunitatis r̄ mē
 dator qm̄ iunūtatē deserēt. Item. Nō amat uitas angulos
 nec ei diuisoria placent. In medio stat oīū uita. iūibz
 studijs delectatur. In hūanū est ut iunēto pablin nō
 um s̄trahat au hon' impōit r̄ flagellū iurge adhibe
 valte r̄ph̄sibil' ē q̄ filijs belial. qui uigū frequit iudā
 tuperūt r̄ d̄m̄ piccūnt supflua m̄strat. Sustineti
 b̄ uō d̄m̄ r̄ ei obsequētibz nōcia s̄trahant nō decet regē
 glē. nec fidē suū reputat qui familie ei' abū r̄ alia ne
 cessaria nō m̄strat intēp̄. Nō s̄ legē dei q̄ os touus tri
 tuanti infrenet q̄ papue cauend' ē ubi uituli lasciu
 entes delicate nutuntur nō est eā p̄dicō int' eos q̄ i unū
 monastiū cōueniūt qm̄ un' esurit r̄ alt' ebrus ē de 29^e
 gacōne illa au' rectore' sunt apli ut legit act. iij. q̄ nlls
 egens erat it' eos. diuidebatq̄ singlis put auq̄ opus
 erat ex hoc q̄ nōcia cōuentuū nō pant nec pudent
 mlta mala p̄ueniunt. Puenit inde murm̄ n' m̄p̄ cū
 asina balaam p̄pha eam in iuste cedere 29^a sit. flui.

xxvj

.xxv. Sequit̄ i ex hoc euacuatio uent̄. alū. n. p̄ defū q̄
p̄ modico poss̄ suppli refectoriū euacuat. t̄ cū maḡs
expensis t̄ cū magno detinēto religiōis s̄c̄s p̄ caritas dis
pgunt̄. datur t̄ occō eis ut p̄uictarij eē uelint. **Et p̄**
Cura infirmos maria. **latus infirmis deb; nāa**
aura d; h̄c qui p̄c̄st. **vñ b̄s p̄uide.**
b̄nd̄ in ē sua. Infirmitas cura aū om̄ia t̄ sup̄ om̄ia ad
hibenda est cū int̄ infir̄as p̄ntis exily. q̄ s̄c̄t̄ fames. sit
tis. frigus. calor. labor. infirmitas. excedat infir̄itas
Magnitudo ū mis̄ie detet̄ m̄iaz ad mis̄end̄ p̄uocare.
m̄ia c̄c̄ infir̄s marie int̄c̄ta d; eē. Itē cū religio mūda
t̄ immad̄ata apud deū t̄ p̄rem sit uisitare pupillos t̄
uiduas int̄bloib; eor̄ t̄ se immad̄atū custodire ab hoc
secl̄o plus q̄ pupill̄ sit qui nō solū p̄rem t̄ m̄ez s; t̄ os
amicos caruales deseruit. p̄ ad religionē p̄ ut de in
firmis cura magna h̄eat. Itē cū sup̄ om̄ mūdi soac̄t̄
p̄ monast̄ij firmitatē reliq̄rit. magna inhuāntas est si
monast̄iū int̄anta n̄c̄itate ei desit. s̄c̄. n. in angustis
p̄bat. p̄. xvij. Itē x̄ delict̄ sit paup̄. quō ille qui i
monast̄io uices x̄ gerit illi qui p̄ se depaup̄auit in
tanta n̄c̄it̄e uisc̄a sua claudē potit. **E**t cū hoīes
secl̄ares qui s̄c̄t̄ p̄iaz suā in hoc s̄c̄t̄e custodiant
quom̄ illi qui de hoc mūdo exierūt in hoc s̄c̄t̄e nō
s̄c̄t̄ abūt. Itē q̄m se eē x̄ disciplin̄ cōfidit qui m̄ada
tū de s̄c̄na uisc̄e nō custod̄ cū nō diligat fr̄em i n̄c̄it̄e
ore t̄ uitate. p̄latus fr̄ib; se d; exhibe. cōpaciento in
firmis ip̄e exemplo apli dice d; **Q**uis infirmat̄ t̄
ego nō infirmor. y. cor. xi. de bono p̄re leḡ. ec̄c. xxx.
p̄ aiab; filior̄ suor̄ colligabūt uuln̄a sua. **V**ln̄a. n. p̄
ip̄is excipiet t̄ sup̄ omnē uocē turbabunt̄ uisc̄a ei.
p̄latus nō solū p̄ez s; t̄ m̄ez se d; exhibe fr̄ib; qui

et patrem et matrem reliquerunt et ei adheserunt. equo uero multi
 plati respectu habent ad fratres suos. sicut struuo ad filios
 suos Job. xxxix. durat ad filios suos qui non sunt sui. h. dicitur
 de strucone. ad hunc modum cura de infirmis. Inuitam ex filii dei
 qui humanum genus miserabile potius plerumque uisitare uolunt et carere
 et h. cum magnis expensis Infirmis et ceteris magna hu-
 manitate exhibuit. eos. n. uirtute sua cauit. Iepsum et au-
 firmitas contagiosa est non abhorruit. imo eum uoluit tan-
 gere et curare. q. viij. In op. me uideat excellere id quod ce-
 ruit infirmos excetur. Inuit prim. le. q. quidam frater interroga-
 uit senem quidam dicens. Duo fratres sunt quorum unus ieiunat
 .x. diebus aliter multum laborans. alius uero sicut egrotantibus
 Cuius opus magis gratum est deo. cui respondit senex. si frater ille
 qui sex diebus ieiunat laborans appendat se per nares non
 potest esse equalis ei qui infirmitatibus desuit. **N**egligencia
 et infirmos in multis monasteriis uicium prope inuenerunt.
 Vicium necessarium fuit deo sancti benedicti. et papie a monasterio ra-
 diat amputandum. Multi. n. uidentes quod frater infirmus in
 firmitatibus de munus non prouideretur non intelligentes quod ma-
 ius esset periculum male uiuendi quam cito moriendi. pro uolunt
 lucrunt hinc. ut de pro presentis infirmis infirmis infirmitatibus
 prouideat. multum uero infirmum non profuit. imo equo. infir-
 mitati occasione dedit ut increperet uel difficile sanaret. sicut ac-
 cidit cuidam ortulano. de quo h. inuit. prim. qui omnia
 dabat in elias que de labore suo acquirebat pro tenui
 em uictu. Tandem suggestum est ei inspiracione spiritus ma-
 ligni ut colligeret aliquam pecuniam quam cum senesceret uel eg-
 taret possit expendere et fecit sic. Contigit autem eum infirmitati
 impete. et expendit quod h. uel in medicos et non potuit curari.
 et tandem unus ex pitis medicis dixit eum non posse curari
 nisi per pedis ablationem. et cum quodam die medicus esset allatus

instrumenta sua ad pedē abscedendū nocte p̄teriti ortulanū
penituit de nūmis collectis ⁊ q̄ nō cedat eos paupibz ⁊
statim anglō dñi astitit ei dicens. Vbi sūt nūmi quos
collegisti ⁊ ū ē spes q̄ tradasti. Qui cū penitēt ⁊ m̄iam
perēt anglō tō tetigit pedē ei ⁊ sanat̄ ē. In mane ū me
dicus ueniens ortulanū magro sanatū atq; opantē
inuenit ⁊ glificauit dñm.

xxv

Qui pre est in aggratōe spūalia b; p̄ponere.
t̄p̄alibz d; p̄pone. b; b̄nd' in' sua. nō pl' gerat
albas sollicitudiez de rebz t̄sitoris ⁊ t̄icis q̄ de re sa
lute aiāz. Valde reprehensibile ē q̄ p̄latus aiās uilipen
dat qui uices ei' gerit qui aiās sp̄ali amat. sap. xi.
p̄as om̄ibz qm̄ tua sūt om̄ia dñe qui amas aiās. Fre
quent' cēt ei appen' aiē ex p̄tio q̄ saluator p̄ eis aiāz
suā posuit ⁊ sanguine suo eas redēdit. Negligencia p̄la
ti cē spūalia cū diligētia. cē t̄p̄alia in aliq' monastis
in quibz om̄ia honeste ⁊ fm̄ ordiem fieri d; tantā in
ordiatōne induxit ut meis t̄ra sursū celū deorsum
t̄ena. n. ibi celestibz p̄ponūt pedes sūt ibi sup. capud
uō deorsū. vii. n. spūales ibi despiciunt hōies uō t̄ra
sapientes ad regnū t̄p̄ale utiles in honore hēnt. pes
qui sollicitudie ⁊ amore ⁊ nūstio t̄ra tangit. qui frequē
ter ledit ⁊ macdatur. ⁊ h; uideat cē nōcā q̄ sustinet ⁊ p̄
tat cor' t̄ra si scandalizat ē amputand' s; i. q. x. si pes
tuus scandalizat te amputa illū. facies ē res q̄ mo
pibz que uident bona p̄cā m̄tūdi utilitas t̄ena. q̄
uices et̄na. Intiora effusa sūt ext' cū bona intiora ibi
negligant. ⁊ extiora i' diligant. ecc. x. de te auaro q̄
in uita sua p̄citat intima sua. d's ibi scilcat. ⁊ t̄ra
dificatur. defiat. n. ibi cāitas ⁊ regnat auaricia ⁊ au
piditas q̄ est silacroy sūt. eph. v. dya' ibi honoufi

ce recipi. Et timelose repellit ul' ignominiose recipi. Rap-
 tores. n. et usurarij qui sunt membra dia' libent' et cu' mag-
 honore ibi recipiunt' et cu' magnis expensis parant'. boni
 uo paupes ul' repulsa' patiunt' ul' male patiunt' inquibz
 ds ul' recipi ul' repellit. **aj. 14.** Quid fecistis vni ex fr'ibz me-
 is minimis in fecistis. et q' dui no fecistis vni de minoribz
 meis n' in fecistis. **S**igna quibz pendi pot' q' plac'
 salute aiay p'pendat. et pl' de rebz transitorijs q' de aia-
 bz salu' gerat. h' sunt. **S**i p'ua p' tremis negocijs int'ndit
 et m'p'ualibz negocijs uicariu' ponit. **S**i no' timet fr'es
 suos iuuenes et leues pone' in officijs extioribz ul' pau-
 cos fr'es impuis' p'orantibz. **I**te si cu' magnis exp'is mu-
 ros erigit et mores negligit. **S**i cotidianas expensas
 frequ' p'putat. aiay uo' detrimta ul' p'f'us ignorat. **S**i
 qn' iuuenit fr'es ad capla' de rebz t'p'aliu' s'ua'coe l' mlti-
 plicacoe e' tractat' p'm'. de ordibz uo' ref'ic'oe ul' n'
 ul' nulls. **I**te si sollicitate p'udent' q' n'cu' st' corbz de hys q'
 no' curatur a se aiabz. **P**rimu' si plac' q' ad sp'ualia
 uicariu' ponat. et relicto grege t'p'alibz int'ndat. **V**alde
 reph'nsibile est et mltu' longe a'c'osilio q' dedit iero-
 moy'si. **exo. xvij.** Esto inq' p'plo tu' in hys q' ad d'm p'a-
 nent. p'latus ad int'end' t'p'alibz aliu' q' s'bstitue' ipse
 uo' ordi' et doct'ne d'z int'ente. n' d'z ee' q' medi' inter
 d'm et p'p'lz. **Alia' d'z do' loq' p' s'bditis ipz orando. alia' s'bdit-**
is p' deo ipos instruendo. q' a' no' sit tutu' uicariu' po-
ne' et grege' desere' p'z ex p' uicario synagoge. moyses ei
ascensur' ad d'm ad regim'e' p'li melio're uicariu' p'
suit q' inuenit. et tu' p'p'lz q' recedens fidele' reliq'. elapso
modico t'p're ip' redente inuenit est infidel'. **Sim. f.**
p' rebz t'p'alibz p'iculis fr'es exponit p'sonas m'm' securas i
extioribz officijs ponendo ul' p' p'orat' puos eos disp'g'edo

multū est reprehensibile. Cū. n. boni pastoris sit ponē aīam
pouib; suis longe uideē eē abūntate pastoris p tēpalib;
reb; eos exponē lupis. lupi infialis ē dispgrē oues f. i. Jo.
v. lup' rapit & dispgrit oues. Saluatoris uō & boni pasto
ris ē oues colligē. Vñ aī. xij. d' saluator. Qui nō cōgregat
mecū dispgrit & Jo. x. alias oues hēo q̄ nō sūt ex hoc ou
li & illas oī me adducē & uocē meā audient & fiet unū
ouile & unus pastor eze. xxxij. Visitalo oues meas & li
bato eas de omib; locis in quib; disperse fuerant indie nu
bis & caliginis mādato phōnis dispfus ē pl's ist' p u
mūsam terrā egypti ad colligendas paleas exod. v. & p cō
res phōnis infial' uiri religiosi in monastijs magnis p
puos pōrat' uident' fuisse dispfi ut tēp'ia bona acq̄rent
ul' cōsuarent. Tren. iij. dispfi sūt lap' sanct' incap' oīm p
lat'. cū saluator dispfos ist' cōgregare uenit. ysa. xi. ualde
indiscrete feasse uident' qui uices gēbant qm cōgregatos dis
psunt. Itē cū d' qui sup senes intellexit dixit. Ecce q̄ b' uī
& q̄ uocūo hīca frēs iunū. temerarie uident' egisse qui eos
qui elegant uiuē mōggatōe pōsuerūt indispfione. Tho
me existenti incōgregatōe appuit dñs sepato uō ab eo nō
appuit. Jo. xx. filij iacob cōgregati p̄ris bñdōz incipunt.
Gen. xlix. & sup discipulos cōgregatos sūt. I. descendit ad. y.
In p̄uis pōratib; religio anātu' ibi uicō p̄as appinqt
mītū obedie minuit. cōtinēcia facile p̄ditat'. Qui sol'
est impōratu ul' cū vno soloa frēq̄ter fere ē p̄petari' q̄ h̄z
p̄ maiori pte h̄z s' obē' uim' mēt' cui nulls ad iub; fac' q̄
facē lib; . Continēcia & facile p̄ditat' q̄ oportūitas p̄
candi h̄z. b. cuidā moniali uolenti desere cōgregatōz. au
di me filia. audi fidele cōsilū noli te separe a grege. ne
q̄ lup' rapiat & nō s' q' eripiat. eze. xxxij. disperse sūt oues
mee & c. & sic sūt inteuoracōne oīm bestiarum. —

xxviii

Ohi congregati preest **Ad** plat' maiora bona d; p' maiora bona d; minorib; p'one. **p'one** minorib;.

cu' d'itū aliq' monastys mltū nocuit. v' ai magnus ex
pensis aqua fontis de longe adducebat. de aq' uo sapie
salutaris nō curabat. altaria auro & argento & lapidi
b; p'osis opiebant. corpa scōy qui dum in hoc s'dō ui
uent auri & argenti cōtēpuebant. in uasis aureis &
argenteis reponēbat. pietes tā eccl'ay q' claustror' depm
gebant. monach' capis sicis i nussis & p'cessiōib; indu
ebant. cult' & ornāt' intior qui uiros spūales mari dēret
& dō maxie placebat negligebat. cōr' pcurabāt splēndide
& nō curabat de aiay rescoe. **S**i amittebat asma q're
batur. si piebat aiā nō reputabat. hāc mordiacōnē
rephūdit. b. hys iūb. **O** uanità h' n' tā uamor q' insam
or fulget eccl'ia impietib; & impaupib; eget. suos lapides
induit auro & suos filios nudos deserit. de sup'ib; ege
noy sūt oclis diuitū & nō inuēūt miseri unde sustē
tent. **I**te in claustris corā legentib; frīb; quid facit illa
tididosa mōstruosa imia deformis formositas. aut for
mosa deformitas. **Q**d i' in mūte sinie. q' feri leones. q'
mōstruosi centauro. q' semhoies. q' madlose tigrides. q'
milites pūgnātes. q' uenatores tubianantes. uideo sub
vno capite mltā corpa. & rursus in vno corpe mltā ca
pita. tam mltā temp' tamq' inra diūsa' sōy appet
vbiq' uarietas ut magis libeat legē in marmorib; q'
in codicib; totūq' diē occupare. **S**inglā ista inuādo
q' in lege dei meditando p'color. si nō piget in epay
late pigeat expensay. **I**te oratorior' immense altitu
dies. in modate longitudies sup' uacue latitudines
sup' tuose dep'licōnes. curiose dep'icōdes. dū m' se orna
tū retorquet aspectū impediunt & affectum.

uamitatu

Multū cauente s̄ leues *q̄z* *plac'* nō d̄ dispensacōes
 disp̄nsacōes illi qui i gregacōi p̄ est. *face' leuiter*
 v̄. in libro de p̄cepto ⁊ disp̄nsacōe. Nouit fidel' suus ⁊ p̄
 dens q̄ cōstituit dō' sup' familiā suā ibi tm̄ usurpacōm
 v̄ bonā possit h̄c recōpensacōz. In eodē. Remissio uoti
 absq; n̄c̄i^{te} nō dispensacō s; p̄uacō est. Itē in li' de
 iudicacōe. Non sū rudis ut ignore' uos positos disp̄nsa
 tores. s; in edificacōz nō in destructōz. demq; q̄rit int' dis
 pensatores ut fidelis quis inueniatur ubi n̄c̄itas in ḡ
 excusa^l. disp̄nsacō ē ubi utilitas puocat. disp̄nsacō lau
 da^l est. utilitas dico iūis nō p̄p̄ua. nā cū m̄ch hor' est
 nō plane fidelis disp̄nsacō s; dissipacō crudelis est. ad
 disp̄nsacōz duo requirūt. auctoritas ⁊ cā. alio eoz testat^o
 nō est dispensacō. xp̄ cū sue nō adhefit leuit. s; affir'
 fuit fortit'. Sic claustral' cū religiōis affir'^o d̄ ēē fortit'
 nec facile ab ea recede'. Gal. v. *Q*ui xp̄i sūt carnē suā
 crucifixim. v. In cē salus n̄ra est tm̄ ei fidelr̄ in h̄eam'
 Itē si p̄na n̄ra crudeli in s̄acōe minuūt. paulatī gem
 mis corona n̄ra priuatur. *Q̄z placus d̄ vniuersa*

Ovi monastio p̄ est vniuersa *tēperare. c. xxx.*
 tēpare d̄. vñ b̄s b̄nd' inr' sua. abbas opa q̄ in
 iungit disciat ⁊ tēpet. Itē abbas om̄ia sic tēpet ut sit
 q̄ fortes cupiant ⁊ infirmi nō refugiant. Temp̄ancia
 ista exp̄nciā requirit. Sicut. n. vinū nō b̄n tēpatur
 n̄ p̄ gustacōe uirt' ei' agnoscat. s; placu qui in iuuentu
 nūq; iacēt ul' comedūt. ul' diuinū offm̄ audiūt. On'
 q̄ iuent' sustin' tēpare nesciūt. vñ nō exheret se p̄s
 ul' platos. s; p̄a' exatores quales sunt exatores phō
 nis qui ap̄lo dei osuetū numer' latez exigebāt. tū pa
 leas ut cōsuetū erat eis m̄strare nolebāt exo v. sic ta
 les placu ⁊ extra reglām s̄s onant ⁊ tū n̄c̄i eis nō

ministrant. Tales sūt imitatores balaam nō p̄sentis ali
 ne s; eam cedentis usq; ad q̄r̄inoniam. **flū. xxy. cōgrega**
cōne em̄ que ut uinū ap̄d eos sc̄a est ad̄ stimulant ut
ea inmurare ap̄ellat. Delatus timē d; gregi suo exemplo
iacob. gen. xxxij. Si greges meos plus manblādo fecō la
borare morientur una die cūcti greges. Et nō q; sic p̄lat
tēpare d; que sūt alioy sic t̄q; ip̄i sūt. lona monastioy
sunt paupm x̄. t̄ id̄ cū in ecclā tot paupes egeant. nō s̄t
lō illa p̄dige exp̄tenda. vñ d̄r̄ b̄s b̄nd̄ im̄ sua. de celano
monastij q; nō sit p̄digus aut stupator s̄be monastij
s; oīna mēsurate faciat. p̄latus nō d; infastu huic
sc̄lo se s̄formare. paupm. n. se d; reputare cū in loms
monastij nō heat d̄niacōz. s; disp̄nsacōz. tē q; districtam
rom̄ recte oporteb̄. Sapiens. paup̄ v̄ cepit diuitē imita
ti perit. Monastia de paup̄ant cū infastu p̄ncipes imi
tant. que fastū b̄s. b. hys ub̄ rēph̄nd̄. q; ut cetā taceā
specimē hūil̄^{us} ē cū tanta pompa equitatus incete. tātis
hōun cūtoz stipari obsequijs. q̄ti^o duob; ep̄is. vñuis
alb̄is sufficiat multū^o. q; enacōz si nō uidi altē. lx. eq̄s
t̄ ampli^o in suo ducē comitatu. dicas si uideas t̄seuntes
nō p̄res cē monastioy. s; d̄nos castelloy. nec r̄ores aīaz
s; p̄ncipes p̄uīciay. illas exp̄nsas d; libent̄ p̄latus face
que valent ad s̄uacōz religiōis t̄ quib; uitat̄ oco d̄sso
lucōis. Alū p̄ctū qui p̄modico poss; suppli euacuato
restōrio carne replent. p̄uīte d; p̄latus q; p̄t̄ ne dent
diuitib; ul' cōsanguīneis ul' alys q; danda sūt x̄ paup̄
bz. p̄ams. n. egencū uita paup̄m est. Qui defraudat
cū hō sanguinū est. ec̄. xxxiij. Itē p̄uīte d; ne furēt
infidēles minist̄ vñ uiuē tēlent s̄uū x̄. t̄ ne egeant do
mestici vñ luxiant̄ extranci. Cogitare d; futām op̄u
tacōm ut indispensando heat discrecōz. Itē aliq; lōa s̄

missa dissipant. q̄ de reddenda t̄e nō cogitant. p̄i. xxvii. uiri mali nō cogitāt iudiciū. qui a' requirūt d̄m̄ a' minaduertunt omnia. **De emendacōe obediencie** ⁊

xxxj

Uensū est **deestacōe in obediē. c. xxxi.**

quom̄ se d̄z h̄c qui i'ggacōi p̄e est.

Inunc ostendendū est quom̄ se debeat h̄c qui s̄bitus ē. qui in obediā sp̄a' d̄z timē. ⁊ cauē. **Vñ vna de. xy. abusiō**

ly clauit̄ euuatur. s̄. discip̄is in obediens. Obediā sp̄cialit̄ amplecti d̄z. qui iustit̄a s̄bitōis ē. h̄ p̄. m̄dab.

S̄o eius gradus distinguunt̄. T̄cō tangetur de h̄is

que eā iuuant. **Ūto de h̄is q̄ ei adu'sant̄. Q̄nto de**

ptibz. Obediā lignū uite ē h̄is qui app̄h̄ndunt eā.

⁊ qui tenuit̄ eam. **vs. simonē seu obediētē b̄ificat.**

Saluator. xvi. egr̄o. In obediā lignū mortis ē. sicut. n.

h̄oi causa mortis. ⁊ qui p̄ uia obediē credit miser est

⁊ maled̄s. hoc p̄. deut. xxvii. ex maled̄ōibz q̄ fiunt

h̄is qui legi nō obediūt. **v. In obediāz cam̄ mortis o's**

exp̄im̄ o'ns ip̄ eam. **Obediā scala ē q̄ iacob uidit**

geū. xxvii. Scala illa sup̄ trā stabat. ⁊ cacum̄ eius

celū tangebāt. ⁊ angli descendebant ⁊ ascendebat̄ p̄ eā

⁊ d̄ns erat i' iuxta scale. **Stare d̄z obediā p̄ celestē uite**

cōnem. cacum̄ tangit celū q̄ ad celi p̄uencōz. p̄fca. n.

obediā immediate se h̄z ad celū. **p̄p̄. n. uil' nich' moriāt**

p̄fctē obediētes i' p̄gatorio. q̄ magis luc' ē obediā. Vñ

sufficit h̄c soluē debita sua. ⁊ q̄ i' p̄fctōe obediē x̄ uiuit

⁊ opatur gal. ij. uiuo ego iā nō ego uiuit uō m̄mē x̄.

nec ē uil' silē q̄ i' fut̄o d̄s sūt eoz ultoz quoz h̄c ē actor

In obediā h̄oim̄ expulit̄ de paradiso t̄restri. obediā uō

p̄ducit ad celestē. Angli descendūt ⁊ ascendūt p̄ h̄ac

scalā. sicut. n. nō m̄strēt sicut̄ t̄o assistant p̄ uia obediē.

mcedunt. cui uoluntate agere intendunt. dñs in mix est
 huic scale pua. n. obedie inessit et in mudo ueniens in
 mudo uiuens et te mudo tñsiens. De p legi' Jo. vi. Deste
 di de celo no ut facia uoluntate mea s; eius qui misit me
 De fo. Jo. iij. meus ab; est ut facia uoluntate ei' qui mi
 sit me. De. iij. q. xxvi. No sicut ego uolo. s; sic tu. Jo. xv.
 Sicut mandatū cedit in p. sic facio. **W.** a. ueniente
 frēs x ne pder obediaz pdidit uitā. Insigū q' obedieo
 mandato pñs mortuus est. in diato capite emisit spm.
Tem no' q. b. tangit. xy. **Gradus obediencie distingu**
gradus obediencie quoz pñs ē obedire libent' tur. xxvii.
 que gradū ut ipē ait nō pōt ascende' it qui uo' pñpē
 tis suā facit. Volūtas uo' pñpientis nō effiat' u' uolūtas
 obditi prius abscidat'. Sicut cū fit inasio in arborē ra
 mus min' nobil' pu' abscidit'. post nobilior ramus
 inferitur. Sic uolūtas ppa prius abscidenda est. post
 uo'as eius qui loco di est recipi pōt. que p dei uo' hñ
 da est. **W.** q. q. uice dei pcpit hō q' nō sit cū cū displi
 ce' deo. aut secus oīno accipiend' ē ac si pcpiat d's. **W.**
 n. nūc est uatū p se an p suos mīstros sū hoīes sui p
 anglos inuocescat suū bñplacitū d's. Itē ipm q' p deo
 hēm' tamq' dñm in hys que nō sūt apte cont' dñm au
 dure ceteri'. **W.** Multi sūt qui multis annis in religione
 sunt. qui nō dū p' gradū hui' scale ascendunt. **U**t
 no' q' libent' obedire pcpue laudabile ē cū gūa iūm
 gunt'. **V**ū sup i. i. q. xv. **W.** cluz ē obediea et c. d' glō. gij.
 Sciend' q' obediea aliqñ si te suo aliq' h; nlla. alā mi
 nima ē si suū aliq' nō h;. **C**ū. n. locus superior impat
 obedie ututē s' euacuat qui ad hunc pō desidie anhe
 lat. **C**ū uō pbra stūelic impant' u' hoc ex sempō am'
 appetat obedie s' nntū minuit qui ad hoc inuit' descēd'.

hinc moyses p[ri]ncipatū ppli hūilit[er] recusauit. paulus a
audacter d[icitur]. ego nō solū ligari iuheri s[ed] et mori paratus sū.
Sed[us] g[ra]dus ē obte[re]pare simp[liciter]. qu[od] multos .n. uidem[us] s[ub] b[ea]t[is].
post p[ro]p[ri]etatis imp[er]iū multas facit q[uest]iones q[ui]e sepi[us] i[n]gen[er]ia
te vult hoc uenit. quis hoc inuenit i[n] siluā. Inde n[on] inu[er]u[m]
excusatio. silacō. impossibilitas. aduocatio amicor[um]. In au
ditu auris obediunt m[en]t[em]. ut ostendat uno eodē q[ui] momēto
p[ro]cessisse. et imp[er]antis imp[er]iū et obsequiū obsequētis. b[ea]t[us] ali.
de i[er]osol[im]is. omib[us] nob[is] in i[er]osol[im]is inu[er]u[m] nulla magis t[er]ribilis est
uocia q[ui] simplicitas hūil[is] et g[ra]uitas uet[er]anda. Itē in sinu[er]u[m].
rara auis est inuis dilacō. idē discreciōis locū fr[at]res in u[er]b[is]
suppleat ut obediē. ut in d[omi]n[us] plus in d[omi]n[us] min[us] in d[omi]n[us] al[ter] q[ui] in
patū sit faciatis. b[ea]t[us]. nō te moneat mag[is] imp[er]itus in d[omi]n[us] i[n]d[is]creta
p[ro]p[ri]etas. s[ed] memento q[ui] nō ē p[ro]p[ri]etas a d[omi]n[us] et qui p[ro]p[ri]etati resistit di[us].
diacōi resistit. omnia simp[liciter] t[er]ribilis h[ic] s[ub]dit[ur] obediē. imp[er]is
Qui deducas uelō ouē ioseph. ad hūc simp[liciter] expiendat.
antiqui p[re]s in p[ri]ncipio nō p[ro]p[ri]etatis fr[at]res r[ati]o. V[er]ū in u[er]b[is]
p[ri]m[us]. dixit q[ui]da[m] albi pastor. p[re]s antiqui et seniores u[er]bo
q[ui]nt ab inu[er]u[m] fr[at]res r[ati]o. s[ed] magis distorta. et si uident q[ui] ea q[ui]
torta sunt fecerit i[n] eis nō locūt[ur] n[isi] q[ui] excedit agnoscentes
q[ui] in omib[us] obediētes sunt. **T**uus grad[us] ē hylariter o
bedire. y. cor. ix. hylarē datorē diligit d[omi]n[us]. b[ea]t[us]. H[ic] inu[er]u[m] i[n] uultu
dulcedo in sinone multū colorant obediē. obsequētis. nubi
losa cor[us] p[ro]p[ri]etatis. et facies tenebris t[er]ribilis obscurata. deuocōne
ab a[n]i[m]o recessisse significat. eccl. xxxv. In omni dato fac hylarē
uultū tuū. Qui cū inu[er]u[m] obediunt cū praua falsa deum
pascē uolūt. imp[er]is. dediunt mescā meā fel. tales sūt u[er]o mag[is]
lapides qui moui nō possūt s[ed] afflictōe mouētis. eccl. x. Q[ui]
t[er]ribilis lapides affligit in eis. tales sūt u[er]o carni nō solū
in hoc q[ui] p[ro]p[ri]etatis unctōis inu[er]u[m]at. s[ed] q[ui] u[er]us al[ter] p[ro]p[ri]etatis
nō uult. dicētes. q[ui] in p[ro]p[ri]etatis inu[er]u[m]gitis q[ui] alti. eccl. xxiiij. p[ro]p[ri]etatis

dia fatui q̄i rota carri. tales sūt ut ymagines inedificā
 is que sustētant colūpnas infacie tristitiā oīdentes. pre
 latus cui s̄bōiti cū m̄mē obediūt ⁊ t̄sticia s̄lis ē illi q̄ h̄iet
 om̄ia membra infirma. que n̄cē h̄iet mouē ⁊ n̄lls mouē
 p̄s̄ s̄i dolore. qui in magna misia cēt. platus tal' īpat.
 isti ⁊ illi affligit ⁊ contristatur. ⁊ ip̄i cū eo ⁊ s̄ de alys. et
 ita qui obsequi debūnt offendūt. heb. xij. obedite p̄p̄itis
 v̄ris ⁊ s̄biacete eis. ip̄i. n. puugilant. q. rōnē redditori
 p̄aiabz v̄ris ut hoc faciant cū gaudio ⁊ nō gementes
 hoc. n. nō expedit vob. Sen. in libro de b̄nificijs. ita auiā
 p̄p̄tū est ut ab oīs tā v̄tutes q̄ m̄ta descendant ⁊ ne cito
 cessuāt has tenax memoria custodiat. **Q**uid expectat
 qui offendit dū obedit satis adūsus cū q̄tus ē qui b̄n
 ficio ei' ignoscat. a simili possum' dice q' satis facit d̄ns
 p̄ obediencia aliq̄z si afflictoz q̄ faciūt superioribz suis
 eis ignoscat. **Q**rtus grad' ē uelocit' obedire. luc. xix.
 t̄m̄ ē zacheo. festinās descende. c̄j. iij. di de pet' ⁊ andrea.
 ad d̄no uocatis. illi r̄tinuo relictis retibz secuti s̄t eū. ⁊ s̄
 s̄bōi de iacobo ⁊ iohē. illi statim relictis retibz ⁊ p̄ie secuti
 s̄t eū. Jo'. p̄fca obediā ē sua imp̄fca relinq̄re. cant. v. ma
 nus eius tornatiles. **I**uuit p̄m. albas siluan' hēbat.
 .xj. v̄m̄ eoz nom̄ erat march' q̄ diligebat p̄ctis p̄ tonū
 obediē q̄ erat in eo. cūq̄ q̄dā dicerent ei q' alij discip̄li iustare
 tur ex hoc ip̄e pulsauit ad hostiū v̄nicuiq̄ uocans eos et
 n̄lls exire uoluit. tandē uocauit marchū ⁊ statū exiuit ⁊
 inuenit m̄q̄terno q̄ ille scēbat t̄p̄e uocacōis lr̄az ultimā
 imp̄fcaz. q̄ p̄ uocacōz p̄ tonū obediē p̄ple noluit. tūc illi
 iudicauit mag' eē diligēd'. eo q' mag' diligūt adō p̄ lo'
 obediē. **V**alde gratū solz eē p̄cipibz cū p̄cepta eoz uelociter
 adimplent. p̄u. xxj. **V**idisti hoīez uelocē more suo corā
 regibz stabūt nec erit ante ignobiles. **Q**uint' gō'

est uulit' adimplē mandatu. **b.** manu tuā misisti ad
foras agendū est instant' & instant' obediend'. nec int' aspi-
tate uitor tā regalis ē semita relinquenda loquor de se-
mita obediencie. **x.** hāc semitā p morte igituriosa relin-
que noluit. **phyl.** y. frūis ē obediens usq; ad mortē. **z. c. b.**
putas obedie fructū cū s'bdit' audit obediām q' multis
expetierat uotis qū p'p' q' recoleat dignitatē eūuo ruitū
assigna illi obedie q' t'et animū audientis. grauis est
ad audiend'. **g.** uioz ad implend'. **g.** uissima ad teneudū
Sextus gō' est hūili obedire & s'bd'. **b.** magna uirtus hūi-
litatis sū au' obtentu uirtus fortitudinis nō solū uirtus
nō sit s; & supbia erūpat. **Luc.** xvi. cū fecitis oīa q' p'cepta
sūt dicite. sūi inutiles sum' q' face' debuim' fecim'. **Se-**
ptim' gō' est in desinent' obedire & s'bd'. **b.** p'seuerancia sū-
glaris filia ē sūm' regis. **Itē.** Quid crē p'dest t'ān me-
tā cursus defice. sic aurite ut p'phūdati. **De hys que**

xxxij

Tem nō q' quinq; sunt **uiuunt obedienciam.**
que solent ualē ad hoc q' ad magis sit tractabile uel
flexibile & s'lic' ualēt ad hoc q' cor alic' sit mag' obediēs
Primū ē sepacō rei ab aliq' re min' flexibili cui ad-
hēbat ut p'z in coruo ad hēnti ligno q' flecti nō potest.
n' aliguo sepet. sic o'z ad hoc q' aliq's p'fctē obediēs fiat
ut uo' s' sua sepet ab oīm re t'p'li. & eam recolligat ut
hēat eam patam qū mādatū supioris uenit. **In ps.**
patius sū & nō sū t'bat'. **Itē** patū cor meū d's patū cor
meū. **b.** patū ad s'blūma. patū ad uniu'isa quetūq; p'
cepis. **au'.** **V**erus obediens mādatū nō p'castinat. sed
pat aures auditui. linguā uoti. manū op'i. pedes itini
& s' se totū int' se collig' ut mādatū p' agat impantis
vt abraham magis eēt obediens cō dō' noluit eū sepa-
ri ab oīm re t'p'li. dans ei tā p'cepta. q' p' uoluit eū

separare ab his aquis dicitur. gen. xv. egrate de tra & de
 cognatione tua & de domo patris tui. **S**icut a seipso quod ad carnalium
 desideria. gen. xvij. **C**urritur exuob omne masculinum. **C**ur
 asio in carne sua monebat ad refecationem superfluoꝝ desidi
 orum carnalium. **I**deo fiebat in membro in quo maxime concupiscentia
 seuit. **T**ercio ab eo quod dicitur ab ipso. Gen. xxy. tolle fili
 um quod diligis ysaac. &c. **S**ecundum ualens ad tractabilitatem
 est exilitas. ut patet ex riga que per exilitatem flexibilis est & si
 sit tenuis & exilis flecti potest. Sic exilitas humilitatis multum ualens
 ad obedientiam. **I**deo apostolus loquens de obedientia permittit de humilitate
 dicens. humiliant se in ipso. &c. phil. ij. **A**u. xxy. li. de ciui
 tate di. **O**bedientia non humilitatis esse ratio potest. cum humilitas sit sensus
 proprie natiuitatis humilis habet ubi secundum alienum recipiat. non sit apte
 malus. recipit alienam uoluntatem & sic sit obediens. **S**uperbus prius
 exhibet de sensu suo quod recipiat sensum alienum uel alienam uoluntatem
 & fiat uel obediens. ps. xxvij. **V**idisti homines sapientem & ui
 di magis spernit illo habet insipientes. **C**ibus in quo nimis est
 de sale. quod potest esse factum sal cito addit quod subtrahat. sic ille
 in quo prius spiritus nimis humilant non est religiosus aptus. factus
 homo simplex religiosus efficitur quod ille. **C**um est alicuius
 liquoris amixtio. ut pellis dura ungitur ut sit tractabilior
 & tunc dure aqua miscetur. **S**icut unctio gratie necessaria est. ut cor
 magis tractabile fiat. **I**deo qui in religione est frequenter deo
 supplicare in oratione ut obediendi ei gratiam tribuat. & plato su
 o beneplacitum suum de eo inspiraret. **A**u. x. libro 11. **D**ne in
 uentiam uires da quod uires & uires quod uires. **A**simili dicitur dicitur re
 ligiosus deo. obediens uires da quod uires & uires quod uires. **C**um
 est calefactio ut patet in cera que calefacta tractabilior est & in me
 tallis que ad ignem calefacta formam rei cui infunduntur faci
 lius recipiunt. **S**ic accendendum est cor hominis ad obediendum
 ostensione bonorum iam acceptorum & gratiarum spiritualium. **I**te ostendit

q̄ ad dura

sione pmissi or. **I**ntend' est ignis diuini amoris icon
uiri religiosi ut cogitet q̄r̄ d̄s p nob obedire uoluit usq̄
ad mortē d̄is. ut fundat mālesotēdies eē ad leuā q̄ ex
pte ip̄i ei inuungunt. luc. xy. Ignē ueri uitē intā r̄ q̄
uolo n̄ ut accendat. **V**ah r̄ ad accensionē fidacō culpaz
missaz. r̄ penaz que phys debent. **v.** **S**i cognouisses
q̄ mltā r̄ q̄ mltis debes uidēs q̄ nich est q̄ facis. p̄ d̄tes
r̄ totā uitā tuā q̄ ip̄e p tua posuit suā. **S**o erigūt p̄tita
p̄tā mea totā uitā meā ut faciā fruct' p̄nue. r̄ recogitē
oīns annos meos in amaritudine aīe mee. **S**i tēn'
debitore onda qui te uendit s̄. puto q̄ desidēs glāz q̄
od̄s nō uidit r̄ c. **H**onne ad hoc emend' totū te r̄ q̄q̄
potis dare oportebit. r̄ cū omnia p̄leuis nō sūt idigne
p̄anes hui' t̄p̄us ad futāz glāz q̄ reuelab̄ in n̄b. **C. l.**
debitore debes q̄ es aquo totū hēs qui te fecit r̄ b̄n fecit r̄
cūcta m̄strat. au hoy p̄p̄us redde' qd̄ debes. **I**cē vah ad
accendend' cor. ad obedierendū inuisā sicutus iniqua rema
nē qui nō p̄ficiat r̄ libtas r̄ solacō ad que puenit qui
p̄ficiat. p̄u. **A**nus forau d̄nabz que a remissa ē
tributis s̄uet. hostes hoīs remissi cotidie aliq̄ acq̄runt.
sup eū. r̄ sic inuā sicutū eū ponūt. homo remissus
semp h̄z pugna r̄ inūq̄ uictoriam nec p̄missam uincit
militiā. ap̄. y. **V**incenti dato māna absconditū. **C. v.**
est assuefactio equus assuefat cū uolucōibz ut facili
ad uolūtate sessoris flectat. **R**eligiosus qui in sua uo
lūtate destruit. **I**n uit' p̄m. **A**ntom' p̄cepit paulo.
simplicia hēmitē suere r̄ dissuere uestimta. tere r̄ fran
ge sp̄ritas sic uoluit uolūtate eius obediente face' r̄
flexibilem. **D**e hys que obedie adūlantur. **cap**
Obediencie p̄p̄i s̄sus r̄ p̄p̄ia v^{cas} 32.
sp̄alit' adūlantur. **S**ensus p̄p̄ius ē qui nō ē iūis

xxxij

atra que reprehensibile est si a socijs no sit suasibil. reprehensibilis uero est si no sit subiectus ei qui tenet locum dei. magis reprehensibile est si deo no sit subiectus. detrahendum est spiritus proprius potius est superior quam inferior. Sicut enim non dicitur platus imperatorius quam ad bona temporalia. si non disponat te illi ad voluntatem ei qui inferior est. sic uero dicitur est imperatorius quam ad spiritum. si sensus ei non sit subiectus spiritui inferioris. proprius spiritus ualde periculosus est ei qui in religione est. **h.** in sinomibz. **Lep.** proprius consilij est spacious quo occidit. et quanto plus humdat in homine tanto s'lamor esse uidetur. hec illorum est qui zelum dei habent. sed non s'lamaz sequentes errorem suum. et obstinati in eo ita ut nullis uelint consilijs acquiescere. hi sunt uirtutis diuisores. inimici pacis. carissimi exptes. uanitate tumentes. placentes s' et magni modis suis ignorantes dei iusticiam et suam uolentes statuere. et que maior superbia quam ut unus homo toti congregationi consilium suum preferat tamquam ipse solus habeat spiritus dei. idolatrie scelus est non acquiescere. et qui arrolandi ecclesie nunc qui se faciunt religiosiores qui non sunt sicut ceteri hominum idolatrie et arrolandi facti sunt. **Non** dicitur homines in claustris regere proprius sensus qui eum rexit in mundo. non debet hinc produci eum qui in tota foveas eum precipitauit. **deut.** **xv.** Non facietis ibi que nos facim' hinc hodie signi quod s' creditu uidet. proprius sensus est oculus uetus hominis oculus magis caligat sicut oculi solent in senibus caligare. oculus iste est destruendus sicut et cetera membra hominis. **col.** **ii.** mortificate membra uera que sunt super terram. **Ita** oculus proprius scandalizans et non erudendus. **oj.** **v.** Si oculus tuus scandalizat te etue et cetera. Sicut equus uides non est idoneus curare ad mola sic qui in religione est non est aptus uolubili obedientie nisi oculus proprius sensus ei erutus fuerit proprius sensus est ei consilium infidelis de quo non est confidendum eo quod minus

cōiunctus sic carni eccl. xxxij. Noli consiliari cū socio tuo. Je
uider est qui multo suspectus h̄i eo q̄ inordinato amore l'odi
o ul' timore putat. **S.** mli te fiduciae. Amor ul' odiū uī
tatis nescit iudiciū. **C.** Et no^d q̄ rna rō q̄r aliq̄s religio
ingredit̄ est hec ut d̄s in eo pleni^r d̄net. cū aliq̄s uult re
cipere castrū amissū v̄ sūt mlt̄e porte p̄ quas oꝝ eū
intrare. p̄ oꝝ eū h̄iē ingressū p̄ me porte. Si nō h̄i ei^r in
gressū nō h̄i ingressū se. Veld^r p̄ma porta ē sens^r. Si nō
h̄i d̄s sensū hoīs nō h̄i eius uolūtate. nec p̄fē ei d̄na
tur. **O**bedie. n. mltū adūsat̄ p̄p̄ia uolūtate de q̄. b.
Volūtate dico p̄p̄ia que nō ē iūis d̄i r̄ hoīb^r. s̄z omne
tam q̄ uolum^r nō ad honore d̄i ul' p̄fē p̄i. s̄z p̄ nos
q̄s facim^r. p̄p̄is satisfaci^r affēb^r. hec in uirō religio
so mltū d̄o displicent. d̄yā mltū placēt. religioni ml
tū multū nocet. Nō est mir^r si d̄o multū displiceat cū
d̄mū suū ei aufat. **Gre^r.** de sup̄lo. q̄ a se iugū d̄nacō
nis cōditōis exauit cui p̄ oledia^r s̄o eē stēpmit. **b.** p̄
v^r recta fronte d̄ia est caritas que d̄s ē adūsus h̄i
excens inimicitias. **Q**uid. n. odit d̄s ul' punit n̄ p̄p̄
am v^rtes. cess^r uo^{tas} p̄p̄ia r̄ m̄fius nō erit. **D**yablo
mltū placet. eccl. xvij. **A**uo^r tua aūtē. si p̄as aīe tue
iupia. ei^r faciet te ingaudiū inimicis tuis. p̄p̄a uo
luntas mltū nocet r̄ ei in quo est r̄ cetis qui in grega
cōe sunt. cetis nocet scandalizando eos. **b.** **V**nde scanda
la. n̄ q̄ sequendo p̄p̄am uo^rtes. q̄ apud nos temē diffim
mus si q̄m ottingat. ul' impediri statū in murm̄ r̄ scan
dalū p̄p̄im^r. ei in quo est mltip^r nocet. p̄ dei b̄n̄fi
s̄trahēdo. **gg.** dignū ē ut ab ei^r b̄n̄ficijs sit quib^r extra
neus qui uulsiomb^r nō uult eē s̄biectus. **S.** o mltū
ei^r euacuando. **ysa.** lvij. q̄re ieiunauim^r r̄ nō aspersi
ti hūiliauim^r r̄ c. r̄ s̄d̄i. **E**cce in die ieiunij v̄r̄ iuāt

Voluntas uia. b. grande malū ppua uo^{tas} qua fit ut bona tua. t. b³
 nō sunt. Item nō sapit deo reuunū q nō oledia sapit. Sz ui
 cū uolūtatis. ego a mīlencia t in omīn obfiancia reglari
 id ipm fencia. Tcio eū ofund^r. olee. x. confundet^r ufti i uo^{te}
 fua. yfa. xlv. Confundent^r omīs qui repugnat ei. In h ofidi
 qui ppria uo^{te} in religioe fequit q iū ei accidit ei q in
 tendit. querit alibi cōfolacōne t ex hoc poftea maiorem
 hz defolacōne ul inremorfiōne confcie. ul impūcōne pme
 ul inuifirmitate que qm ex hoc fequit qui plus uult face
 contra ea. cū. n. talis nō heat grām illa apud deū ul ho^{es}
 q hz uerus olediens. mīta nō acedunt s que aceduntur
 uo oledienti. Jonas qui effuge uoluit ut dei uolūtate
 nō implet. impleuit eam inuit. Ge. ecce jonā fugitū
 dei tēpētas inuenit. fons ligat mare fufcipit. t q aucto
 ris uoa oledue tenit ad locū aquo miffus fūat fua
 carne reus portatur. Quarto hoiez in afflicōne pmit
 hū faul. In olediente malignus fū exagitat. i. R. xvi.

De pab; oledie. **De pab; oledienae. c. 34.**
 uo^d q ē oledia rēphūfibil. t est oledia amenda^r
 oledia rēphūfibil^r tpx ē. pma est cū aliq; oled^r create mfi
 ou hoie ut pecūe. ecē. x. pecūe oledūnt omīa. Sa est
 cū extremiffiōe fupioris t cū uolūtate mfiōis accidit q
 ille oled^r qui d; mpare. t mēbz est fup uicē. t qui debu^r
 ēē fup. est mfra. pū. xxx. pta mouetur tra t qrtū fuf
 tme nō potest pferuū cū regnare cepit. Taa est cū a s
 fua fupiori in malo oledit. gū. in moralib; . Auq; p oled^r d;
 mal^r fi. atū a deb; bonū q agt p oledia; mīmitti. Itē
 caueant fūdi ne pl⁹ q; expedit fme fūicti ne fupior cō
 pellant uicia uenari. Au⁹. fic mod⁹ oledienae tenend⁹
 est ut bonis in malo nō afencias. f; malis in bono. tra
 dicas. **O**ledia uo amenda^r tpx est dup^r. qda fuffi

quedā habundans. Sufficiens uolūtas implendi p̄ceptū
ul' mandatū superioris iuxta modū p̄fessionis. ⁊ intellige p̄
ceptū v̄ coactio impij. mādatū uō nō est. b. mod' obediē
tius ē tenor p̄fessionis. nec se valet extendē p̄tās impātis.
n̄ q̄ exigit uotū obediētis. Itē nūl me p̄latus phileat
eorū que p̄missi. nec plus exigit uota mea nec auget
sū mea uo^{te} nec minuāt sine n̄citate. Itē est quidā o
bediē limes s̄ tēp' ip̄a t̄p̄is extimitas ut is sit fims q̄ ⁊
uite. **H**abundās obediā est cū a^s obediē in hys ad que
ex uoto p̄fessionis nō tenetur. b. subiectus h̄i obediāz que
fimis cohilatur nouit impiāz. nā p̄fā obediā legē nec
at timis nō aratur neq' tenta angustis p̄fessionis
largior uo^{te} ferat in latitudine caritatis ⁊ ad omē q'
inuenit spontanea uigore libalis alacrisq' ai modū
nō cōsidans in infirmitate extendi. **E**t nō q' ad p̄fōz
obediē p̄z nō solū face q' uilet. s̄ sicut uiletur. gen. xviij.
d̄. de abrahā q' cū cadit carnē p̄pucy eoz statū ip̄a die si
cut p̄p̄at ei d̄ns. m̄. i. d̄. de iof. q' fecit sic p̄p̄at ei d̄?
angl's ⁊ Jo. xiiij. sicut mandatū dedit in p̄ sic facio.

Et nō q' b. tres grad' obediē distinguit hys ub. bonus
obediē gradus est si p̄p̄ metū gehenne. seu p̄p̄ p̄fessionis
fēaz quis obediāt. melior cū exet amore obeditur. illa
quippe necessitatis ē ista cā^{is}. illū a' obediē optūm dicitur
tūm gradū cū eodē aīo recipi quo ⁊ inuiguitur. ut s̄. pl'
uelit q' exequit' s̄ q' plus uult ille a quo uilet. Itē nou
uer' obediēs ⁊ nūna n̄ p̄tēp̄nē ⁊ maxia maxie curare.

Et nō q' religio ubi sola seruantur p̄cepta mltū
ē de honestata. auris. n. obediē p̄ maiorū p̄te meo est
mutulata cū religione b̄n ordiata plura mandata cō
tineant' in uigla ⁊ iustitūibz q' p̄cepta. ⁊ plura māte
tur a superioribz q' p̄cipiant'. Qui sic obedit magnam

ptem sensus ul' suicy dno debiti inficeli retum. & q' suat
 & e' suis sui imp' furto dephuso cui pars auride e' ampu
 tata. talis obedia pay uidet ee grata do. **Q**uis eni e' d'ns
 tren' qui uelit hie suente qui nich' p eo faciat n' q' p'pi
 at ei. cuspid' elenato. ul' gladio euagnato q' euagnato
 iubi qui d'. p'p'io tale eni est q' dicit si no fecis m'is e'ne
 gladi' occideris. **I**te pay e' obediens qui ad plura e' in o
 bediens. **I**n iure. n. d'no. & iure posituo & iustitatis re
 ligionu' que bn' st' institute plura madant q' p'p'iant.
Ite pay gratus e' d'no siuis qui no pot' induci ad eudu'
 ad locu' ad que ad d'no m'it' nisi p'us ligetur. p'ceptu' est
 u'clm quo male obediens ligat'. **I**te p'cedi p'ceptu'
 uolencia no p'tm ad bonu' filiu' ul' i' suu' tenuolu'. s'
 ad maluolu'. ecc. xxxij. **S**uo maluolo tortura & p'ces.
 cu' uoluntas sit radix mendii. mag' uoluntariu' uidi ee mag'
 mitoru' & obsequiu' q' mun' gratis exhibet. mun' grati h'et
 pay a' e' uoluntariu' q' uolencia p'cepti absdito extorquet'.

Osteniu' est quo s'bditi **De ministris.**
 in religione debeant se hie. nuc' tangendu' aliq'
 de ministris qui bona t'p'alia h'nt dispensare. **E**c
 quos sp'ali' cauend' est ne ipi indiscrete multiplicet'. s' b'm te
 necdm in r. sua. **V**n' d'z ee cellari' qui omi' ag'gregaco'i sit sic
 p' & cura gerat de omibz q' abbas iussit d'z age. q' p'hibu
 erit no d'z p'sume. **S**i congregaco' fuit maior ad solacu'
 debeat ei dari qui cu' adiuuent. ut ip'e equo a'io impleat
 offi'u' s' i'missu'. no s' r' ut multi sunt p'ncipales bona mo
 nastij dissipantes. s' **V**n'. ille no solu' iuent' s' infirmoz
 paupm hospitiu' cura d'z gere'. **I**mlas tm moastij' occasio e'
 infirmoz paupm hospitiu' & eoz que ad eccas p'tinent
 aliq' p'sonis no solu' bonoz t'p'aliu' dispensaco' s' & d'na'co'
 data e' ul' p'missa ut bona illa dispensent n' s' p'lati i'sioez

xxxij

Et si sua uoluntate. ut non solum de illis officium suum implet
ant. sed et si prouideant et que abundant prodege alijs distribu
ant. uel auare se custodiant. In congregacione cui saluator
presuit unus fuit dispensator et ille latro fuit. Jo. xij. de illo
quod fur erat et oculos ea que uidebant portabat. In multis
monasterijs multiplicati sunt dispensatores bonorum temporalium et
multiplicati sunt latrones. Sicut. n. uidas ea que danda erant
pauperibus dabat uxori et filiis. Sed tales que danda erant ipse
pauperibus dant aduenientibus et sicut sunt filii iude iniqui
sic frequenter sunt filii et uiperi. Judas occasione habet per in
imam primum incedit ut dominum uendat et despons laqueo se sus
pendit. Sic tales postquam defraudando pauperes prouident in
primis. indignue celebrando uel symoniam inuidendo primum
indignam et sine pena morientes infernale incurunt supplicium.
¶ Qui in religione fratribus ministrat solliciti debent esse ut
ministrando deo placeant cui sunt et bona que ministrat
dispensant. et familia cui ea dispensant non debent ea ne
auare retine. nec prodege expende. cauere debent a personarum ac
ceptacione. aut in sua. distribuatur unicuique approposito
uero iudicio et equitatem. non equaliter omnibus quia non equaliter ua
letis omnes. Sed prout unicuique sicut opus fuit. sic. n. legitis
in actibus apostolorum. quia erant illis omnia diuina. et distribuere
batur unicuique sicut cuius opus erat. Sine minime
debent ministri fratribus siue. et sine dilacione ea quibus indi
gent dare. aut siue qui cellario siue qui uestibus siue
qui codicibus prouident sine murmure seruiant fratribus suis
Item uestimenta et calceamenta quam sunt indigentibus ne
cessaria dare non differant. sed quorum custodia sunt que
poscunt. Item malecens dispensator auarus cui largus est
dominus. Item ministri monasterij ne indignent uel exordi
acione uolentis. uel exordione ministrii suscipiens attende

detent iussione plati iussione ee dei. s i luc. x. Qui uos
 audio me audio. Itē attende detent nūstū q exhibetur
 nūmo frī. x exhibetur s i q. xxv. Qd umi ex nūmis me
 is feasts m re. ei mstrare nlli est dedecus s; honor i.
 magnus cū ille quo mt natos muliez maior nō sur
 rexit. dicat se nō dignū ēē ut soluat corrigiā calcaanti
 eius. Itē attende detent dnm hūile nūstūm exhibuit
 se potiori suo uide. attende i detet q hōib; q aiq; uili
 bi nō redignent nūstū exhibe. q. xvij. Videte ne stēp
 hatis unū ex hys pusillis. angli. n. cor. re. Item attende
 detet glāz pmy q hēbūt ex hūili^{te} nūstū. Job. xij. eit

Cingla. De hys qui sunt paupes in seculo et de hys
 Consequent ostendend qui sunt diuites

xxxv

est quō se deteant hie in monastio. et qui in seculo sunt di
 uites. et qui in seculo sunt paupes. q ondit au' m' sua
 hys ubis. qui aliq' hēbant in seculo in qn m g'li s' mo
 nastium. libent i uelint ēē ecclē. qui a' nō hēbāt n ea
 querāt in monastio que nec foris hie potuerūt. S; tñ
 cor infirmitati q opus est t'uat i si paup'tas eoz qn
 foris erant nec ipa nca potant in uenire. tñ nō idō pu
 tent se ēē felices q inueniunt uictū et reguuntū quale
 foras inuenire nō potuerūt. nec erigant ciuce q sociāt
 cis ad quos foras accede nō audebant. s; surfū cor hēat
 et trena uana nō querāt ne incipiant monastia ēē di
 uitib; utilia nō paup'ib;. si diuites illuc hūiliant et pau
 pes illic inflant. P'ursū illi qui aliq' uidebant ēē i seculo
 nō hēant fastidio frēs qui ad illa scām societate ex
 paup'tate ueniunt. magis aut studeant nō de p'entū
 diuitū dignitate. s; de paup'm firm societē gl'ari. nec
 extollant si nū uice aliq' de suis facultatib; iudicant
 ne de suis diuitijs magis supbiāt. si eas monasterio

paucis q̄ si eis in seculo fuerint. **A**lie quippe quecuq; iniquitates in malis opib; egerint ut fiat. **S**upbia uō ē bonis opib; insidiatur ut peant. **I**tem qui infirmi sūt. ex p̄stina consuetudine si alit tractant inuictu nō d; molestū ē nec iniustū uidi eis quos fecit aliq; consuetudo fortiores nec illos felices putent q̄ sunt q̄ nō sunt ip̄i. s; s; p̄cuius gratulentur q̄ ualent q̄ nō ualent ip̄i. et si eis q̄ ueniunt ex morib; delicatiorib; ad monastiū ad alimentor̄ ueritamentor̄ expensar̄ ue dat q̄ alijs fortiorib; et feliciorib; nō datur q̄ de sua seclari uita illi ad istā descendunt. q̄ uis usq; ad alior̄ qui sūt cor̄ fortiores frugalitate p̄uenire nō potuerint. nec debent uelle om̄s cū paucos uident amplius nō q̄ honorant. s; q̄ tollant. accipe ne stingat deestanda p̄sitas ut in monastio ū maḡ q̄ p̄sūt sūt diuites laboriosi. fiat paupes delicati. **I**n quibusda; tñ monastijs multa ita hec p̄sitas inuenitur. u. s. aliqui ibi uelut h̄e hūdanca qui in seculo hūerūt penuria. aliq; .ii. iuxta uerbum **J**o. diuores sūt monachi q̄ sūt seclares et possident opes s̄o xpo paup̄e q̄s s̄o lo complete dya^{lo} ū hūerant. Aliq; ē delicata ibi querūt qui uix in seculo paue sufficiebat. p̄ q̄ d; **J**o. natus in paup̄e domo in tugurio rusticano qui uix milio et cibario pane uentē rugietem facere potam uic simula et mella fastidio ibi ē aliqui qui uolūt honori h̄i qui in seculo sūt despecti. **10.** **P**lenq; in domo dei nō patiūt h̄i despectu ul' atēptu qui in sua nō ū atēptibiles ēē potuerūt. ibi ē aliq; uolūt s' nomē face' qui in seculo nulli nōis sūt. **6.** **Q**ui antea in suo opido ul' uico uix coginti sūt in cūeuntēs p̄uincias curias frequitantes regū noticias et p̄cipū familiaritates seculi sūt. **I**te aliq; qui in seculo ducebant uitā laboriosā in monastio i sua consuetudine

uolunt ducere oculos. q. nō solū aiab; s; i corib; ē nocuū. n̄
 medici mittunt egrotantes ad consueta. **C**a. Iustranda
 sunt n̄cā i hys qui paupes sūt. p̄ ut p̄dīm accep̄cōms
 p̄r caueatur q. p̄cām dissuēcat. Jaco. y. fr̄s mei nolite i p̄r
 accep̄ne h̄c fidem dñi n̄ri ihu x̄. s̄o ut m̄m̄ scandalū
 pusilloꝝ uitetur q. multū timendū est. q̄. xvij. **Q**uāq;
 scandalizauit unū de pusillis istis qui in me credūt i c̄.
 T̄cō p̄ honorē ē qui s' reputat fieri q. sit paup̄. q̄. xxv.
 Qd̄ vni ex m̄m̄is meis fe. i c̄. ad honorē regis celestis
 facit q. ministris ei' sufficient' n̄cā m̄strentur. Quarto
 maior m̄tū est in hys que m̄strent' paup̄ib; q̄ i hys
 que ministrantur diuitib; q. d̄s ad hoc solus mouet.
 Iu hys uō que exultent diuitib; frequēt' mouet aliud.
 Ultimo q. bona monast̄y paup̄m sūt i anq̄ monasti
 um ingrediant'. quōmag' postq̄ m̄ḡsi sūt i m̄dōmū
 dñi laborant dignius ē etiā opari' m̄cedē sua. **De m̄fir**

Ultimo in hoc quinto libro ostendit' **ms. c. xxxviii.**
 Est q̄lī se detet h̄c m̄firmitas. multa uō sūt q̄ ad m̄fir
 mitatē p̄tinent. de quib; xij. tange' sufficiat. p̄ ē ut attē
 dat a quo m̄firmitas detur. s̄m̄ ē ut attendat ad q̄ dat
 tāū ē ut adūtat q̄ donū dei sūt s̄m̄tas q̄ p̄ri' h̄ūt. ē.
 ē ut cogitet q̄nta ē utilitas m̄firmitatis. quātū ē v̄ cō
 i m̄strentib; s' ualde gratus existat. **S**extū ut si quē
 defcū t̄p̄lū h̄ patient' i s̄m̄ m̄ur̄nē illō sustineat. **S**ep
 timū ē ut p̄cā expediēcia m̄fir' sue q̄ delcānaa app̄
 tat. **O**ctauū ut exempla scōꝝ ad sui i solac̄y i m̄cōriā
 reuocet. **N**onū ut s̄p̄ euasiōis maior' maloz i s̄p̄ et̄noz
 bonoz afflictōz suā alleuet. **D**ecimū ut timorē dñi
 cordi suo m̄fige' studeat. **V**ndecimū ut alijs opati ad
 discat. **D**uodecimū ut si ei in m̄firmitate de est n̄citas h̄c
 at impacia. uitā ū m̄m̄ē m̄desidio h̄eat i cessare n̄cā

xxxviii

ad eam letus redeat. **A**ttende dicitur infirmitate data esse a patre
matri qui non daret filijs suis nisi quod sat eis expedire. Ita gra-
tant dicitur ea recipere ad quod mouerunt exemplo saluatoris. **Jo. 1**
vij. calicem quem dedit in patris non uis ut bibam illum. **A**ttende
dicitur ad quod datur. ad minus hoc dicitur intelligere quod uimentum ui-
detur cognoscere cum patitur quod scilicet patitur uel quod extra uiam est
et ad uiam redeat. uel quod minus lente incedit et gressum accellet
scrutari dicitur sciam suam quem dominus in infirmitate patitur et
si extra uiam paradisi se inuenit dicitur spungi et sciri. si uero
non inuenit se extra uiam cogitare dicitur quod piger erat ad bonum
faciendum uel bonum operandum et ponere quod ad bonum faciendum erit.
In ps. multiplicatae sunt infirmitates eorum etc. **A**ddit dicitur
dicitur quid ei deus dedit. cum dedit sanitatem. **I**ntelligere facit infir-
mitas quod ualeat sanitas. qui nunquam fuit infirmus uelut
quod habet cum sanitate habet. **I**deo nec dominus pro ea debito in diligere
nec gratus existit. **C**ogitare est dicitur quanta sit infirmitatis
utilitas illa hostem domesticum debilitat et sic hominem interio-
re roborat. **b.** **Q**uid mirum si hoste debilitato tu fortius
efficiaris. **I**nfirmitas corporis infirmitate peccatorum sanat. scilicet
infirmitate uicinis. **ecc. xxxi.** **I**nfirmitas grauis sobri-
am reddit animam. **d. gg.** de bono benedictio. qui pro temptationem
carnis posuit se in spiritus et uulnere corporis sanauit uulnere
mentis. **I**tem quis nesciat quod multo melius est arde flammis
februum quam igne uiciorum estum qui occupare nos potant. **A**stute
rare negligimus. de percussione inuicem. **I**tem dicitur non
estimes esse quod patis. de exioribus creaturis quod ab eterna passio-
libaris. **I**tem infirmitas uirtute proficit. **f. i. q. cor. xij. ut**
in infirmitate proficit. **I**nfirmas homines probat **to. xij.** quia
acceptus eras deo necesse fuit ut temptatio probaret te.
Job. xxij. probabit me quasi auxilium quod pro igne trahit. **Sen. No**
in mari tamen aut in phio uir fortis aperit. exhibetur et

et in lectulo iutus. multum uultu est infirmitas. Vn̄ i uultu. p̄m̄.
 cū quid̄ petet a ioh̄e h̄em̄ta ut sanaret eū at̄iana. 820.
Rem̄t̄ n̄c̄iam̄ cupis abice. ut. n. corpa uicio aia lango
 ribz et castigacōibz purificatur. Et quidā senex infirmatū
 disa^{lo} dixit. ne contristeris ex infirmitate ul' plaga coris.
 si. n. frū es crugine p̄ ignē amittis. Si uō aux es p̄ ig^z
 p̄baris. et ad maiora p̄ucheris. et cū quidā miles togaret
 quidā uirū sc̄m̄ ut a morbo libaret̄ p̄cibz suis. vū sc̄is
 audito ab eo q̄ melior eēt in eḡtudie. et deuocōi in eḡtudie
 q̄ in sanitate. dixit. oro d̄m̄ ut s̄iet te in statu inq̄ me
 lior es. **F**rater multū grat' d̄z eē d̄o et in iustū p̄ cū. in
 monastio ordiato hoies gratis recipiūt. et gratis eis m̄s
 tratur. nō. n. qui eis m̄strat ab eis incedem̄ expectat. et
 q̄ s̄i m̄to cor eis m̄strat. si. n. laborant. p̄c̄is est. et
 nō p̄ t̄em̄s. Vn̄ ualite gratū debent h̄re q̄ d̄s gratis fac'
 eis exhibi nō p̄nc̄le q̄ m̄strat s̄ adducit. q̄. v. hec oia
 adiacent uob̄ uictu maḡ tenuy d̄z eē iuentus qui ex̄tat
 incedē magnā q̄ qui expectat nullam. et si aliquē defc̄m̄ s̄i
 neant patienter debet illū sustinē. cū d̄s sit monastij p̄
 uisor et illū defc̄m̄ medicinale s̄b̄uacōz debent reputare.
Au'. scit celestis medic' q̄ uob̄ datur' sit ad solacōnem
 et quid s̄b̄tractu' ad excitacōz. nō. n. h̄o s̄i causa iūnto
 suo cibaria detrahit nō d̄z i' eē murm̄ qz i' d̄m̄ eēt qui
 puisor est. exo. xvi. Nō cont̄ me in̄m̄ isto est s̄. i' d̄m̄. n̄m̄.
 xiiij. vsqz multū hec pessima in̄m̄iat i' d̄m̄. Cor d̄z eē
 firmū ut nec dissoluat̄ hūndancia. nec in̄m̄et̄ penū
 ria. heb. ult. optūm̄ ē gr̄a stabilis cor. nō eas que nō p̄
 sunt ambulatibz meis. multū cauend' ē animē i' claus
 tro. Vna est de. xij. abusiōibz claus'. Inuit. p̄m̄. d' ab̄s.
 pastor. Qui q̄rulosus est monachus nō est. **E**xpedi
 encia p̄i q̄ delc̄ancia d̄z uelle. Vn̄ s̄ au'. n̄r' sua. Si uelit

et forte non credit sue uoluntati non est obediendum. **Ite** au² ut
sanando dolorem quod delectat crediat si non est certum medicus consulat.
Exemplis sanctorum de solari. tob. ij. hac temptacione promittit do
cuerit illi ut postis daret exemplum pacie ei² sic et sci Job.
et post non est iratus contra deum quod plaga occutatis euenit
ei. **s**ufficiens iob audistis. **Jac**. v. gij. **fra** pceditum p^{ri}m^o ost
tem² et non erit graua que tollam. **S**pe euasione maior
malorum de afflictione sua alleuare. **M**agna misericordia est quod deus pro
malis futuris que uiuum accipit infirmitates uel alia mala
p^{ri}ntis uite. tale est ac si ille cui delectur marra auri et arge
ti iraret per eis fabas uel lapillos quibus reputacio facta est. **pl**
. n. est faba una et marra argenti que t^{em}poralio p^{re}sens et future
pene. **eze**. iij. die p anno tedi t. **Ite** solari de se magis
dine incedis. **au**² **S**auite sub flagellis quod t^{em}poralio h^uditas.
illis ad t^{em}poralio p^{ri}ntis quos metum dampnabit. **Ite** non timeas fla
gellari sicut hedari. **66**. **N**isi correctis dominis hereditate dare.
disonet erudire eos p molestias non curaret. **T**imo
re domini de cordi suo infige ut p pena que patit pena futuram
intelligat. **66**. **S**i deus t^{em}poralio aspe p^{ri}ntis uel p^{ri}ntis. que aspe p^{ri}ntis
ubi non pat. **C**ogitare de quo potit igne sustine qui non
potit sustine modicum calorem febrile. febris. n. est calor non ignis
Ite qui non potit sustine igne in modico digito. quo potit
sustine quod et corp^{us} et anima sint in igne grauiori. **Ite** qui non potit
sustine igne ad momentu. quo potit sustine illum in eternu
Compassione addisce de. **N**escit infirmus pati qui
infirmitate passus non est. **Q**ui omnibus noticia passione
uult addisce p passionem. **heb**. iij. non h^uic² pontifice qui
non potit pati infirmitatibus nostris temptati p omnia t^{em}poralio. **C**ellan
te n^{ost}ra ad i^uer² uitam libent^{er} de redire. **V**n^o au² in² sua d^o
te infirmis. **C**u iures p^{ri}ntis repauiunt. redeant ad feli
citate suetudine sua non famulos de tanto amplius deet quod to

minus indiget nisi ibi eos teneat uoluptas iam uegetatos
quos necessitas releuauit in firmos. **Inapit liber sextus.**

Quarto in hoc opere **Prima pars huius**
agendum est de quiete mentis **libri**
in deo quod est excellentissimum bonum populi dei
hebreorum. ut. relinquit sabbatum populo dei. et
primo ostendi quod non est uia quies mentis

extra deum. Secundo tangitur de multiplici quiete mentis in deo.
Tercio ostenditur que hanc quietem impediunt. Quarto agitur
de hijs que adhuc quietem faciunt. **Quod non sit uera quies**

Quinta pars primo ostenditur quod uera quies **mentis extra deum.**
mentis non est in mundo. sed solum in deo. aut in illo. et
dum fecisti nos ad te et inquietum est cor nostrum donec requiescat
in te. Jo. xvij. In mundo persecutionem habebitis in me aut pacem.
nec quietat mens in bonis tremis. aut non bonum sequitur quod
non assequitur et sic non habet quietem aut bonum fugiens habet que retinere
uult et non ualere. unde non quietat. aut habet bonum sed insufficientem.
bonum. scilicet. inceptum uel incommutabile. unde in deo non quietat
sed ad maius bonum tendit uel per multa bona discurrit. b. In est
homo tunc utentem nec aliter per sua estimacione appetit potiora.
et nullo est contentum cui illud quod deest iudicet perferendum. Ita autem
ad imaginem dei facta ceteris occupari potest imple non potest capacem
dei quicquid est in mundo non implebit. unde est quod finale desiderium
dum homo summum appetit bonum nullam in eo adeptam requiem
habetur. Ita aliter bonum malo periclitum bonum nocuum sed quod
possessum onerat et maiori bono impedimentum parat amatum in
quinat amissibile uel amissum creat. amissibile timore amissum
sui dolore. Ita aliter bonum quod habet ab alio appetit et super eo quod
uult bellum mouet. **Rixam non est in appetitorem iuxta uerbum seneca.**
scilicet. in illos qui uere tremum appetunt uera quies mentis est in
deum qui est summum bonum huius omnes nobiles iudices bonum est et

lonū honorabilissimū sūne nāūm. Vnū menti sufficien-
tissimū q̄ nō finitur hñi suauissimū. nec ab hñte tolli
Itō mēs in eo quiescat nich ultra querens. *De quiete*

Quia s̄m no^d q̄ multip^r ē quies *mentis in deum.*
indō. vna p̄ ad uitā futāam. altā ad uitā p̄sentē.
Est facilis t̄situs ab una quiete ad altā. v̄sa. ult. erit
sab ex salto. 7 d^o gg. Quēcūq̄ hñt similitudiez ad inuicem
uelox hoz t̄sinitatō. quēcūq̄ nō hñt tarda. ex quiete
mentis p̄tinentē ad statū gr̄e erit t̄situs ad quietē p̄-
tinentē ad statū gr̄e. Quies uō p̄tines ad uitā p̄sentē
multiplex est p̄gate mentis sp̄i magnitudinem 7 dilcōis
p̄fōnē hñtis de qua. b. sup̄ cant. est locus int̄ timore
7 securitatē mediātē sp̄i in qua sup̄posito molli cāi^{us}
stratu mens suauit̄ requiescat. tenū aū mens ip̄a formi-
dine pene suūi p̄mitt̄. pax hñs de sp̄e. de timore plimū
nō est pax in requies q̄ timor penā h̄. Cetū si paula-
tīm gr̄a crescē cepit deficē timor 7 p̄ficē sp̄es cū demū ad
hoc puentū fuit ut p̄fā cāitas foras mittat timorē. nō
ne h̄ aīa singlariter in sp̄e constituta uideb̄ hac ī pace ob-
dormire 7 requiescē menti p̄fē d̄m amanti 7 multū ieo
sp̄anti nō deest oleū suauitatis 7 leticie. b. loquēs de vi-
ta b̄ta nō solū ip̄a uita s̄ p̄uisio uite et̄ne 7 exsp̄atō i-
toy leticia est. 7 tanta leticia qd̄ om̄e q̄ nūc sapiscatur
ei nō valz. 7 par. Itē sola sp̄es apud d̄m in fācōis op̄-
tinet locū. nec oleū n̄e n̄ in uase fiducia p̄mit. Alia
quies est mētis indō que paucorū est hōmū. s. cōplati-
uoy qui in uita cōplatiua p̄fēant qui s̄ eripiunt
7 ad s̄r̄na rapiunt 7 aquilino intuitu d̄ina sp̄clantes
7 celestē dulcediez p̄gustantes hñt quietē. valde suauis ē

hec t̄nq̄litas 7 socia fuit̄ bitudis. *Quidā. viij. q̄ quietē*
Ita tāū no^d q̄. viij. s̄ q̄ quietē mentis impediunt.

mentis impediunt. **Primum** negotiorum exteriorum multum. **Secundum** est
 marthe. turbaris erga pluma. luc. x. et exo. xvij. ait ieremias
 ad moysen. stulto labore assumis ultra vires tuas et. glo. a?
 v. in uide significari nimis intentum humanis actibus animi
 ad quodam uacuari. **tertium** est sollicitudo mundana. **quarta** est
 sollicitudine quiete non potuit. **Quinta** est desidia terro-
 rum. **sexta** est qui qui apprehendit umbram et sequitur uentum sic qui
 attendit ad uulsa mendacia. **septima** est quod quiescit quod michi michi in deo
 appetit. quod laboriosi quod tremis desidijs estuare. hinc est quod
 israhel sabbatum accepit in munere. egyptus percutit muscarum mul-
 titudine. **Octava** est stimulis per quod nobilitas mentis naturaliter
 refugit in mendacia per. **non** mens cum ea non quiescit. non
 quies mentis in spurs uiciorum. non hinc quiete sua pressa
 one uiciorum uel peccatorum. non est quies uel est uicinis scilicet remor-
 dentis. **non** est pax in impijs dicit dominus. **In** eodem. **Impius**
 .q. mare ficiens quod quiescere non potest. **Quinta** est timor ma-
 li transitorij imminentis. non quiescit cui malum penale
 fugit quod aduenit. sicut scilicet facit ad letitiam. **ux** i. pi.
 .xv. **Secura** mens quod iuge committit. **Sic** mali penalis
 facit ad tristitiam. **Sexta** est impatia mali penalis pre-
 sentis. **non** quiescit qui sustinet malum quod odit. aliter est de
 illo qui malum penale intelligit esse bonum expediens sicut quod
 assumo bono uenit et ad summum bonum ducit. **Juxta** i. **glo.**
 mala que nos hic premunt ad deum nos uel pellunt et ideo
 non solum patient sed et libent et letant i. **accipit** et sustinet
 tanquam bonum salubre apertum nostrum sicut multum exemplo illi qui
 ait petro. **Jo. xvij.** Calicem quem dedit michi pater. non uis uel bi-
 bam illum. **In** tali malum penale mentis quiete non impeditur.
Septimum est immoderatus timor cadendi in peccatum quod
 spiritum impedit. et persequens seruiciorum et adiutorium domini.
 sicut sicut committat dei adiutorium et letitia. sic est. **tertium** de

facis dñm adiutorij ⁊ molestia. b. qñ in se spanti desit illa
maiestas que tā studiosē monet in se spari plane nō de
linquet spantes in se adiuuabit inq; eos ⁊ libabit eos.
qñ. quib; mētis: qñ spauit i eo. dīlīssīa spes. attñ efficax
⁊ irrefragabilis. **S**extauū ē in modatus timor dāp
nacōis qui spē glie impedit que spes requies est amīcor
di impūti. b. In spē uīuū' in bōloē pñti qui in exptā
cōne sum' mēstībīlū gaudior. nec. n. vana nob' expec
tācō ul' dubia spes uidetur in mixta cte pmissiōib; uī'is

mj

Quarta quartū nō d. vi. oñdīm q̄ ad quietē mentis
q̄ eadē est uia ad quietē ⁊ pacem disponunt.

mentis mōdō q̄ ad pacē. vñ illa que saluator docet. m. v.
disponēcia ad pacē pectoris disponūt ⁊ ad quietē mētis
ad eundē statū ptinet pax ⁊ quies. Cū. n. mēs nālī
fugiat malū ⁊ bonū appetat. qñ malū euasit ⁊ bonū
optatū sibi sufficiens optinuit pacē ⁊ quietē hūit. pacē.
qñ nō h; repugnans. sup. m. v. d. glō. vā pax est vbi nūq;
repugnat quietē qñ h; bonū q̄ optauit ul' q̄ mēh' q̄rit.
vñ in eo quiescit. **P**rimū q̄ disponēs ad pacē ⁊ quietē
mentis est paupertas spē que ē tēpācia. iūpīsa' r' lōi
stēptā'. possessor ⁊ amator tēnoz nō h; pacē pectoris n'
quietē mētis. Sōmē. n. tēozs spē in aurib; illū. ⁊ cū pax
sit ille semp' insidias suspīcat. Job. xv. auar' ⁊ nō i ple
b; pētūa. eccl. v. **S**im ē mansuetudo que est tēpācia
uata' r' mali. vñ imp's. d. de māsuētis. dēlābīm in mil
titudine pacis. **T**ertū ē grā lugendi qua hō mal'
cupe diluit ⁊ malū pene salubre eligit ⁊ diligit ⁊ p'p'
malū cupe destruit ⁊ h' tris p'z ad euacuacōz mentis
ab uno mīmo maioris boni impeditūo ⁊ malo q̄ eua
cuacōz seq' ueroz bonoz replecō postq̄. n. mēs purgata
ē ⁊ sanata recte appetit ⁊ recte afficit. vñ vā bona esur'

et malis primum operatur. et per hoc in operibus active exercet. et sic ad opera contemplativa disponit. **I**dem in libro de summo bono loquitur de vita contemplativa. qui prius in hac vita proficit bene ad contemplationem ascendit. **gij.** **Q**ui ad arcem contemplationis ascendere desiderat. prius necesse est ut in campo actionis se exercat per introducta est. **lia.** et postea. **rachel.** ad iacob licet iacob aliter speret. **gen. xxix.** **Q**uartum genus est esurientes iusticie.

Quintum genus. **S**extum vero est mundicia cordis que quis omnem iniquitatem abhorret et refugit. et puritatem studiosè et diligenter custodit. Aliud est efficit. aliud tenet puritatem. ut ait augustinus. postquam homo huiusmodi mundiciam intellectus velud speculum tersum et politum susceptus est superne illuminationis. affectus erit purgatus et sanatus in puritate summi boni suscipere que sciat.

Ad quietem mentis **Q**uod oratio ad quietem mentis in deo spiritali valeat et ad opera ad vitam valeat.

contemplativa pertinens. scilicet oratio. lectio. meditatio. hec tria ad idem diuini contemplativa intrinsece nutunt et ad profectum producant. **I**n libro de vita solitaria. amor dei in hoc ex gratia generatum lectio lactat. meditatio pascat. oratio confortat et illuminat. de his per ordinem agatur. **E**t per orationem. **C**um quod ponitur quod ipsa ad quietem mentis in deo valeat. **S**ed in meditatione. deinde ostenditur quomodo ubi et quando sit oratio. **V**itio tangitur de speciebus orationis. **C**um prima non quod oratione spiritus sanctus invocatur quod intellectum ad divina illuminat. et affectum in deum inflammat. **I**n psalmo. os meum aperui. et atraxi spiritum. **I**ntellectus vero illuminatus questit in prima in affectus inflammat in summa bonitate. **I**tem cum per gratiam. **O**mne opus bonum quod agitur oratione pervenire debet. maxime opera excellentia oratione sunt pervenienda ut est divinorum speculatio. et fuit delectatio per gustationem. **I**tem cum summum bonum super nos sit. non potest homo eo se nisi supra se mentaliter ascendat. super se vero non potest ascendere nisi per puritatem superiorem eum elevare. **V**nde

nciā est orō qua auxiliū dīnū implorēt. ⁊ impetrēt. **Jo**
p̄s. spū scō secrecā? adō m̄spectacōe dīnoꝝ frequent' ad
uitus dī. **Or** tūc uiv' au' est auxiliū abste' at' m̄corde
suo disp. **S**im **Jo**h̄. damasc. orō est ascensus melle ad d̄
ū q̄ ascendēs cū fidacōne hūanoꝝ testūū ad fidacō
lōm sufficiētissimū ⁊ potentissimū q̄ supple' p̄ illos testūs
tūsit. **Q**ui uult orare p̄mo testūs suos dī. m̄dare. de
m̄te ad dī libalitatē ascendē que illos pōt supple'. **I**ntel
lūs practic' ascend' p̄stōio ⁊ sp̄. sp̄ando q̄. desidiū suū
a dī libalitate impli orōe meus tranquillatur **Job. viij.**

Si dilucō cū sueris ad dīnū d̄p̄otentē d̄p̄catus fuis
stacū euigilabit ad te ⁊ placatū redd' h̄itacū tuū. **Jo**
Solōes dīne dantur. ecc. xxxv. **Q**ui adorat dīnū m̄ob
lōacōe suscipiet. **luc. iij.** ihu orante aptū ē celū. **act. ix.**
ascend' ihc in montē ut oraret ⁊ s̄m ē dū oraret sp̄s
ult' ei' alta ⁊ uesit' ei' alb' resulgens. **Imendatio o**

Sequitur de imēdacōne orōis. **rationis.**

Sad q̄ posse suffice' uidetur q̄ ad orand' nū mo
uuit ⁊ cū orōz m̄struxit tam diligent' n̄m̄ ⁊ orōm
frequent' m̄tentus fuit. amonitōes ip̄i' ad orandū
m̄ltas h̄em' in ew. **luc. xi.** petite ⁊ dabit' uob' ed. **xxi.**

Vigilate om̄i t̄p̄e orantes. or. xxvi. **Q**uerite ⁊ iue
nietis petite ⁊ ac
aprietis. **Jo. xvi.** **Vigilate ⁊**
orate. aplū ⁊ dīnū tus edocti multū m̄obāt
ad orand'. **Ro. xij.** orōibz instantes iuxta thess. ult.

Sine m̄t̄missione orate. **Jac. i.** Siquis indiget
sapia postulz adō ac. **euisd. v.** istac quis v̄r̄m oret.

1. pe. iij. **Vigilate in orōibz.** **¶ C**c orōz diligent'
saluator m̄struxit. **V**ix est aliq' op' ad q̄ diligent' ita
m̄struxit. **doct. n.** quid orand'. **q̄n. ⁊ v.** ⁊ qua n̄c
⁊ quo facit. **¶ Q**uod orand'. **q̄. vi.** p̄mū q̄rite regnū

dei et iusticia eius. **I**te cum dominica oratione docuit. **et**. vi. **fluc**. xi.
Non orando. **luc**. xvij. docebat et palola ad illos quoniam oportet
semp orare et nunquam deficere. **V**bi orando. **q**. vi. **C**um ora
uis intra cubiculum tuum etc. **Q**uia nunc. **luc**. xxy. **O**rate ne
intretis in temptationem. **Q**uo fine orandum. **q**. vi. **C**um ora
tis non eritis etc. **R**oluit saluator negligent nos addu
ce q ad deo diligent uolunt doce. **V**etund est discipulis
et ignorare q magis eor diligentissime docuit. **q**ue salua
tor frequenter orationi intentus fuit. **de** ei orone **hem**. **q**.
xxy. **d**imissa turba ascendit in montem solus orare. **eiusd**
xxvi. **s**edete hic donec uada illuc etc. **q**. i. **d**iludo ualde
surgens abiit in certum locum ibique orauit **fluc**. vi. **I**ndie
bus illis erant in montem orare. **et** erat prostratus in oratione
di. **eiusd**. xxy. **p**rostratus illis etc. **et** **jo**. xxy. **p**ro saluifica
me in hac hora. **I**te **eiusd**. xxy. **u**ltim hinc de eius orone
apli et ab ipso edocti multum instituit orationi. **act**. i. **e**rant om
pseuantes in orone. **et**. vi. **d**ixit apli. nos orationi instan
tes erunt. **L**egi de iacob alpheo. q ex assiduitate orandi
straxerat in genibus suis diuinam camelorum. **B**artholo
meus. **c**enices in die. **c**enices in nocte ante dominum genua
flectebat. **V**etund est discipulis q in opus raro facit q magis
eor tunc frequenter. **p**aulus et non intentus propriis orationibus a
lios pro se orare rogabat. **ro**. xv. **O**bscuro frater pro dominum
in ihesu xpo. **et** pro caritate sancti spiritus ut adiuuenis me in orationibus
uris ad dominum. **I**te in orationibus aliorum multa sperabat. **phyl**
i. **S**ao q hoc michi prociat ad salutem puram salutem p
uram orationem. **eiusd**. iy. **S**pero pro orationibus uras tonari
me uob. **I**te ad iudicium orationis facit ipa hinc qui st
in hac ualle misie. **v**alde est grata deo et celesti curie. **v**al
de accepta opaco est omnibus iuris. **v**alde nobis et magne
uitatis. **S**ancia ualde est et ualde spreus loco in quo

sum' ubi pugna hēn' cū eo de quo scriptū ē. Job. xli. Nō
est ptās nūtra que ei ualeat spari. **I**cō frequēt hēn'
nōcē orando dei auxiliū inuocare cū sim' in ualle mi
sic nōcē hēn' ad di' mīaz orando frequēt reār'. **T**ria so
lent eē oco clamandi hōibz. ignis. aqua. hostes. h' tā
qī singlis diebz inuocare nos debēt ut addim mōrōe da
menius. **V**ix est dies in quo dom' isac nō succenda
tur. igne infual. s. igne sapie pūe. vū nōcē hēn'us
ad aquā dñe grē reuare'. **I**gnis iste alū cū exima pte
extinguit exaltā accendi. ex ipā. n. lacina vū extingui
debut qñz uires sunt ut cū aliq' vane glātur. **I**cō vix
est dies in qua hōies nō seuiāt fluctus malaz cogitacō
nū sup capud cordis ut p' h' nōcē hēant frequēt clama
re. **v. q. viij. dñe salua nos p'm'. Vix ē dies in qua hostes**
suos nō uideāt ad portā castri sui. ut cū ūba mala in
ore hēnt uel fatuas milites uideēt. valde grā ē oīo deuota
celesti curie q' qī queda recolencia dēcat iuxta i' apō. v.
hēbāt p'malas aureas plenas odorantoz que s't orōnes
scōz. opacō ista aīus oīibz est. nūlls ab ea pōt excusare
se. Si dicat aliō ut det eliaz pōt excusare se cū nō semp
hēat hō argentū in burta. Si dicat alicui q' ieiunet.
cū nūllū p' debilitatē capitis ieiunare nō possint. s. n' s'
est de orōne. cū quibz possit hēre orōz saltē mitalē ē si sit i
su'. vū p's. apō me orō tē. t sup i' p's. Iustus a' misēt
t' t'bu. d' glo. sup est aliq' iusto q' det saltē orōz. Criso'. so
lā orōz qī t'butū offert aīa dōx suis uiscibz. Valde no
bile op' est orō. nūlla s't opa q' aliq' cedent ad dēcē. ut
arare ul' fode'. S; orare q'cūq; dñm nūllū q'cūq; nō cedit
ad dēcēus q' cū oram' cū dō loq'm q' sū dubio honor ē
is. Qui uult cū dō eē frequēt oret t'legat. nā cū oram'
ipi cū dō loq'm. cū legim' d's nob' cū loq'ur. ad nobilitatē

hui' opis facit q' orōes nre ab anglis dō offiunt. Immo
q' plus est. x' qui mō' hō ē sūm' sacerdos illas offert dō pū
que p'sentacō mltū facit eas uale. **Qu.** u. adō. scēpne
q' a tanto mediatore ei p'senta. thob. xy. qū orabas cū la
crimis zc. ad nobilitatē z' ipi' facit q' ipa f' e' q' ē sup
nos. vñ dignior est q' ieiunū z' elie que fuit r' ei' q' est
iuxta nos ul' infra nos ei ieiunū z' elia sūnt uidentur
Sunt. n. due ale ipi' vñ yf. **Q.** uult orōe uolare ad dō
faaat ei duas alas ieiunū z' eliaz. Thob. xy. bona est
orō cū ieiunō z' elia. **M**agne uirtutis ē orō que nō
solū pōt intra s' z' in celo. **g.** magna uirtus orōis que
effusa in caelo opat. vñ sup i' ps. Intret orō z' c. d'
glō. uirtus magna pure orōis huc notat. q' q' p' queda
ad dōm intrat z' mādātū pagit. q' caro puenit neq'.
b. Est orō nūc' fidelissim' notus regi z' toti curie qui
in secreto noctis silencio p' occultas sentitas archana
celi penetrare. z' in mirabili supplicacōe pūi regis atq'
flecte' z' laboratib' opē ferre solit' est. orō celū claud'
z' apit. ut apert' morōe hebr. e. y. **z.** xvuy. iacob uir. mlt'
tū ualē dēp'cō uisti assid'. hebr. as hō erat zc. orō mōm
pōt. ipa est ut sciatū ab ira dei p'tegēs z' ne resistēs. **z.**
xvuy. p'ans hō sū quēla dēp'cō p' p'lis p'ferēs sūtu
tas sue sciatū orōez z' incensū dēp'cōne allegans restit'
ur. **z.** vi. Noli orare p' p'lo hoc. z' ne assumas p' eis lau
dem z' orōz z' nō obsistas m'. orō quod m' tenz dūi exo. **z.**
y. dūire me ut trahat' suoz mōs z' eos. **z.** xliuy. nō
est qui inuocet nomē meū qui asurgat z' teneat' orō p't
indya' eū fugando z' cōiando. **z.** xvuy. z' **z.** x. hoc gen'
dōioz nō erat. zc. **I**uuita b' Barthol. leg'. q' clamau'
quidā tenōio plen'. barthol' ap'le dī incendūt me
orōes tue. **O**rō z' in bello cōli z' spūali cūphat. exo. xvij.

Cum leuaret manu moyses vincebat isrl. iud. iij. qe
mores estote moysi sui dei qui amalech non fuit pugnans
s; pab; suis deiecit. glo se iuu. plus valet un' orando q'
in iuu' p'ores plando. oro sca' celu' penetrat qua hostes
intus vincat ps. hoc remediū eius qui uicōz temp
tantis exestuat ut quocies quolib; tangit uicio toties
aliq' orōez s'odat. q' frequēs orō uicōz impug'ōz extin
git. orōne sanāt nō solū morbi cōles s; s; spūales
q' mai' est. **Jacob' ult.** Infirmitat' quis ex uob' inducāt +
c'. s; si impi'is est dimittent ei. **Jō.** Ieiunio sanatur pestes
cōis. orōe pestes mentis. **Ultimū** refugiu' est orō. cū alia
remedia desunt. refugiu' orōis nō de est. y. pal. xx. cū
ignoram' quid age' debeat' hoc solū hēn' residu'. ut
oclos mōs ad te digam'. **Virtus** orōis valz omī tpe. +
omī loco. + mōi statu. orare. n. p'sum' + hyeme + estate
in sero + in plumali tpe. de nocte + de die. festiu' di
eb; + nō festiu'. **In** infirmitate + sanitate. **In** iuuetu
te + senectute stando + eundo in domo + terra domū. mil
tū amandū ē tale officiu' q' nō recipit impedimentū. b.
Oro uos frēs ut semp' heatis ad manū tuā s'cā orōis
refugiu'. nemo uirū p'pendat orōz suā. qz qz ad quē
oratis nō p'pendit eam. p'u' q' exeat de ore u'ro scribi
eam uilet m'ib; suo + unū ex duob; indubitan' spate
p'su' q' uel dabit q' petim' ul' q' nob' nouit utili'. **Nos** ei
q' orēm' nescim'. s; miseru' ille sup' i'grāna n'ra + orōz
benigne suscipiens q' oīno nob' est utile aut nō tā cito
dare necesse ē m'ie tribuit orō cū instructiuola nō est.
qu' quidē tota de te cura ē dō tuo ut quocies q'ris qd' t'
inutile ē te audiat + mutat i' utiliori dono. **Quid**

m

Qonsequenter ostend' ē **fit orandū. c. vii.**
qu' fit orand'. **Qnd'** a' ipa uitas q' s; orare o

192
142

porteat. luc. xvij. vigilate omni tempore orantes. Itē dicit
apostolus dicens. sine intermissione orate. i. thessal. v. nō
dicit miles xpi scutum orōis deponere dū bellū durat dū durat
uita p̄sens. q̄ mīlī^a ē uita hoīs sup̄ trā. Job. vij. Itē dū
dicitur p̄cidit nōcū est dī adiutorū. et iō mōrōe est nōcū dū
durat misia orando inuocanda est dī nūā si si p̄sser
semp̄ esset orandū. S; q̄ alia negoaa hoc nō p̄mittunt
p̄mittenda est orō opib; nris; et n̄ ē p̄mittenda sū int
mittenda. Jo^o ad paulam. In p̄n^o cuius op̄is p̄mittite dō
cam orō; et signū crucis infate. In libro de uita. solū^a.
hauriendū est sepe delatōis serie affectū et fōnda orō q̄
lōnē intrūpat. Jo^o. orōi lō. lōi succedat orō breue uide
bit temp^o q̄ tantis uarietatib; occupat. magnā p̄tē uite
fictū orō et grāz accō delect occupare. orō opa delecter
p̄cedē. grāz accō sequi cū uident mala ul' uite ul' mā^o.
est orandū cū uident tō grāz accō d; p̄sonare. Vñ p̄ i^o. sū
intermissiōe orate. sū d' ap̄l's. In omib; grās agite. In li
te uita solū. cātas tot mod' mōrōe ul' grāz accō m̄tē
se iugit' refund' q̄ in suis ul' n̄citatib; ul' cōsolatōib; m̄
p̄xim. Et ul' sp̄ssioib; ul' agitatōib; causales m̄h
matias m̄uēt p̄ affectū. Orōi p̄cipue intendendū est
nob' cū maior est n̄citas ul' cū maior oportūitas. maior
n̄citas est. ut cū aliq' grām atō recepim' tūc m̄standū
est apud eū qui dedit ut eā nob' s̄suet. q̄ ut ait ḡg. ato
bonū amittit n̄ a largiente custodiat. Quō aliquis
plus h; q̄ possit amite. tanto mag' sollicit' d; eē te al'
uacōe et p̄ eo orare ad m̄stiuād hoc. saluator p̄sceptō;
bap' orōi se dedit luc. ij. Itē n̄citas orandi. cū aliqua
opa ardua s̄m̄ sum'. Itē d' elcū^o ap̄l's orō; p̄mittit.
luc. vi. **U**acitas et orandi est alicui cū im̄m̄ triblō.
ul' s' ul' p̄rio. Vñ tō im̄m̄ente passioe sua ter orant.

.ij. xxvij. et orōni multū tendit. luc. xxi. fr̄s in agonia p
luxius orabat. .ij. xxiij. legi q̄ ascendit in montē orare. et in
nuitur causa illi orōis. cū sibi. nauclā autē in medio
mari iactabat fluctibz. **C**ō oportunitatē orandi nō
q̄ in uita soli. oñdīm tres ore multū oportune orōni hys
iūbis extra illas horas de quibz d̄ p̄pha. Sep̄tes indie lau
dem dixi t̄. Matutinū ac uesp̄tinū sacrificiū ac medie
noctis inaxie est obliuādū. s̄o. n. frustra ait p̄pha. ma
ne astabo t̄ et uidebo. s̄ q̄ tūc acuris sc̄laribz sum̄ ieiuni
et digat orō mea sicut incensū in iher̄tū tuo eleuato ma
nuū mear̄ sacrificiū uesp̄ti. q̄ tūc ab huius impedimtis iā
quodam sum̄ digesti. **Q**ui t̄ in noctis uigilijs nr̄is
quibz media nocte surgim̄ ad iher̄tū nōi d̄ij. Con
fessiois eiusdē ordiez iher̄tens. indie inq̄ t̄blacōis mee de
ū exquisiui manibz meis nocte corā eo. et alibi t̄ps. me
dia nocte surgebā ad iher̄tū. Adorand̄ mane monem̄ ex̄ r̄.
.ij. i. dilucō ualde surgēs ih̄c eḡssus abijt in desertū lo
cū ibiq̄ orabat ad orand̄ uesp̄e. .ij. xxiij. Vbi sic legi. di
uina tuba ascendit in montē solus orare. Vesp̄e ā s̄o
solus erat ibi. ad orand̄ noctūo t̄p̄e. luce. vi. Vbi legi
q̄ erat p̄noctans morōe dei. **De horis canonicis. cap**

Tem̄ nō q̄ s̄ s̄uetudiez aliq̄ religionū.

.viij. s̄ hore canonicē in quibz sp̄ali laudi d̄ine et orōi
est insistendū. s̄. matutine p̄me et matutine laudes q̄
diuisim̄ ab alijs matutinis in p̄ncipio aur̄e ab eis di
cunt. hanc distictōz horar̄ tradit b̄s b̄nd̄s in reḡia sua
oñdens sic faciend̄ eē. exemplo dauid dicentis. Media
nocte surgebā ad iher̄tū t̄. et h̄ q̄ ad matutias primas
et it̄m. sep̄tes indie laudē dixi t̄ q̄ ad alias. viij. horas s̄
usū communē ante matutine siml̄ d̄m̄ et p̄tinet ad v
nā horā. et sic s̄. viij. hore canonicē indie natali. vna i

nocte .sex indie. hys hous legunt sc̄i laudi d̄ne r̄or̄oni
 uacasse. vñ d̄. media nocte r̄c. ecce hora matutina.
 Itē uesp̄e r̄ mane r̄ midie nar̄ r̄ au. r̄c. ecce alie tres hore
 respe r̄ p̄ma r̄ sexta. In t̄na uo orabāt apli cū sp̄m s̄m
 accepunt. act. ij. petrus v̄ ioh̄es ascendunt intemplū
 ut orarent ad horā orōis nonā. act. iij. C̄ duodecimā
 horā q̄ d̄ s̄pletorū d̄ x̄p̄ orasse ad p̄em indie cene jo.
 xvij. hore iste insignite sūt quibzda opibz excellentibz
 ad r̄ceptōnē māz p̄tinētibz. Nocte natus est saluator
 p̄ma hora diei surrexit. c̄ t̄na sp̄m s̄m misit. c̄ sextā
 in celū ascendit. c̄ nonā mortuus est. c̄ undecimā .i. ues
 p̄ corp̄ suū in sacm̄to tradit. Sex hore diei ond̄m̄ n̄b̄
 .ij. r̄. vbi legi p̄ famul̄ misisse oparios p̄mo mane r̄
 t̄na r̄ sexta r̄ nona. simili v̄ndecia .i. uespa. duodecia uo
 hora ad m̄cedē uocauit q̄ p̄ ad s̄pletorū. r̄lz in om̄bz
 hous instandū sit laudi d̄ne r̄ orōi. tū sp̄ali m̄bz
 in matutinis r̄ p̄ma r̄ s̄pletorio. *o. ualde am̄edabile*

Ualde am̄edabile est *fit ad matutinas surge. .ij. c.*
 ad matutinas litent surge. r̄ de nocte d̄ne lau
 di int̄te. ad h̄ monem̄ exemplo s̄oz aīaliū q̄
 requiē nō hēbāt die ac nocte dicencia. S̄ais .s. s. d̄ d̄s
 om̄ip̄c. ap̄c. iij. Itē p̄sa. lxxij. d̄ de custodibz ecce. tota
 die r̄ tota nocte m̄pe nō taceb. Itē tren. iij. consurge
 .i. cū alijs surge. lauda in nocte. d̄ occupatōibz reḡis n̄
 dim̄tebat. q̄n̄ in ea nocte surget ad s̄fitend̄ d̄no. legit
 act. xvij. q̄ paulus r̄ silas in ea nocte adorantes lauda
 bant d̄ni artifices p̄liuac t̄reno laborantes magnā p̄
 tem noctis uigilant. iux̄ ī d̄ ec̄. xvij. om̄s fateri f̄ari
 ac archit̄ct̄ noctē tāq̄ diē cūsiḡ. Vñ ualde uet̄udū cū
 alijs piḡ est ad noct̄nas uigilias p̄ et̄na m̄cedē susti
 nendas. Īo. demostenen dixisse se om̄es artifices uigilijs

puenisse. Ad uigilias inuocat nos paulus. ij. cor. vi. dicens
Exultate nos in quibus sic dei ministros in uigiliis. Valde
sens est ut nocturno tempore quando mali deum in honorem boni deum
glorificent et laudent. Tempus nocturnum opportunum est operibus
contemplationis sicut in psalmo. In die manum deus manuum suarum. scilicet opera actus.
et nocte cantum eius. In nocte recipiunt Isoloes domine sicut
Job. xxxv. Qui dedit carmina in nocte ad benedicendum
deum. In nocte mouet deus dicens. In noctibus extollite manus
uias etc. et dicitur. iij. benedicite noctes et dies domino. ad san-
ctum et corpus uale potest quod aliquis ad matutinas surgit. oculo est
-n. ut natura purgetur. **U**alde reprehensibile est
Tem nocte quod ualde reprehensibile **ad prima non surge. c.**
est ad prima non surge. cum aliquis expugnata prima hora diei
ei laudi domine et orationi non intendit. Surgunt scelerati ma-
ne ut scelera sua petrent. sicut in Job. xxv. Mane surgit
hircada. Item prueniunt aures ortu solis in cantu suo.
ualde grave uicium est sius dei si pigritia eos detineat ut diei
laudi prima hora diei non intendat. Ambrosius de off. Quis
sanctus non exultet super psalmorum modulatione diem tunc
ge. cum minutissimum aures ortu diei prueniant. Surge
bat deus addi laudem cum instrumentis musicis in mane.
Unde dicebat. exurge psalterium et cithara etc. dicebat ysa.
xxvi. in precordibus meis de mane uigilabo ad te. Salua-
tor mane ibat ad locum orationis. Unde Jo. viij. dilucio in-
uenit in templum. hora illa opportuna est destructioni iudeorum
et cetero. xij. Jam adueniat uigilia matutina et ecce res-
picens deus super castra egyptiorum interfecit exercitum eorum ho-
ra illa attendendum est quod peccatum displicet deo. et quod peccatum sit
mane in eo psalmo. Mane astabo etc. hoc apparet si as-
tenditur pene per peccatum inflicte. Item hora illa opportuna
est domine eruditioni. **Q**ui mane uigilant ad

me inuenient me. dicit sap. ysa. l. mane in erigit aure
 .s. ad audiendū eū ut magrū. Itē hora ista oportuna ē ex
 audicōi. Job. viij. Si dilucō surrexeris ad dñm tōmō
 tentē suū deprecatus statī euigilabit ad te. eccl. xxxix. Just
 cor suū tradidit ad uig. dicit ad dñm qui se. d. t. mos al' dep ps
 mane exaud uocē meā. Itē mane orō mī pueniet te. Cō
 fuerunt diuites eliaz dare paupī qui p eis mane orō
 rit. Sap. xvi. oportet puenire solem ad bñctō; tuā. ad oratū
 sol te adorare. Itē illa hora oportuna ē itēplōi. exod. xvi.
 mane uidebitis glā; eū. illa hora dulcedo spī sū imp
 trat. filij isrl' mane colligebāt māna exo. xvi. *oꝝ sū nā*

Tem multū cauend' est suo di *tate a. pletorio uills d;*
 qui est in religione ne absq; nāitate desit a *manē. e.*
 opletorio. illa hora tūseund' ē ab opib; actiue que hñt
 ebacō; s' i' dñm marthe. tu turbaris erga plima. luc. x.
 ad opa itēplatiue que hñt pacē in tranquillitē. V' tūc
 cantas i'. Nūc dñitas suū tuū dñe s' ubū. t. in pace.
 hñc tūstus d; eē suo di. nec d; plongare que s' actiue
 t' diffie t' dimitte' que sūt itēplatiue. In hac hora ē
 dimitte' colloquāo huāna p colloquāoē dīna. hora
 ista inchoand' ē silenciū. q' uir religiosus d; hñe in dñi
 o. au'. loq̄la sit in uicā' tacitūtas in uocāiditate. eccl. iij.
 temp' tacendi t' tēp' loquendi. hac hora reuocand' ē spī
 ab extiorib; ad intiora. Vñ impi' opletori d;. Conuete
 nos d; salutar' n'r. ab extiorib; .s. ad intiora. Sic repñ
 silē est in uero religioso sū nā' tē tēp' opletori in uilla
 morari. t' tantē ad domū suā cōtle redire. Sic repñsilē
 est in eo spm ipi' min' tarde ad domū spūale redire.
 hac hora pñand' ē loc' in quo spī cū dō quiescat. t' pax
 t' tūquillitas imp's. Si dēdō sopnū oclis meis t'. In pa
 ce sūis est locus ei'. Repñsilē est qui regi glē negligit

uel nimis differt lectū ipare. Sapient' se d' hie uir re-
ligiosus hora ista que est finis diei. tūc n. corrigenda
sunt si qua in die insipient' fca sūt. P'eph'n'si' ē sp'ialit'
insipientia diei. sicut t' infine uite que mltū p'iosa ē
vñ se. xvij. de hac insipientia auari sp'ialit' loquit' dicens.
In nouissimo suo erit insipiens siuus d'i infine diei co-
gitare d' define uite sue qui s' incius est forsitan finis
diei erit finis uite q' in nocte mori potit. Itō d' uidere
Ad finē uite sit patus ad quē sp' d' eē patus. s' i' luc.
xv. estote pati q' t'c. s' aug' t' si d's p'mittat hōi p'moz
remissionē. nō tū p'mittit ei castitū diē. In hora ista
d' siuus d'i p'munire se. ita insultus dya' l'. Vñ aū ople-
torū legi' i'. Vigilate q' adūs. uir dya' t'c. t' infine p'pleto-
ry d' in orōe. visita q's d' h'itacōez istā t'c. Dya' n. de
nocte seruos dei accius impugnat. aliq' t' sp'alia mō
pletorio sūt que ad custodia' suoz d'i sūt valent. tunc
n. recipi' sp'ial' p'us b'ndictio q' ad solacōz vah. etc. iij. b'nd-
ictio p'us firmat domos filioz. sic aq' b'ndict' asp'io hostes
inuisibiles fugat. t' in aliq' religioibz fit sollempnis
recomendacō frā tē u'gin'. In quada religione uide-
bat quidā uir religiosus qn frēs dicebāt eja g' aduoca-
ta m'a. b'caz u'ginē flexis genibz reqmēdantē ordiē filio
suo. Qui mordiate remanet a p'pletorio frequēt amittit
secretas orōes que post p'pletoriū fieri solent. t' vix aū d'c-
cōz h'z. isaa' placatā ut tantā heat fiducia' morione ad
d'm quāta h'ussz si p'pletorio m'fussit. fiducia uō mlt'
tū valet ad impetrandū. testis n. fiducia mltū imped'
essm orōis. qn aliq' castrū h'z guerra' t' hostes p'pinq'
sunt de die claudm' porte. t' mltū p'iosa eēt clausiois
d'iacō. tū g' itine in guerra sim' t' hostes inuisibiles
sunt p'pinq' porta ois tēp' oportuno claudenda ē t' hora

completory cessandū ab huāna collocatōe. Job. xl. qm̄
 to belli ne ult' addas loqui. Ex hoc q' aliq's de est moridia
 te a cōpletorio sequi solet iuentus inquietatō & scanda
 lū & utriq; multū est timendū p̄ p̄ ex iūto ḡg. indy al'
 dicentis. Cū uir scīs ad uascend' trahit. quis ali' adi
 rascend' n̄ eius inhitor excitat. Im̄ p̄ ex iūto dīm dīcē
 tis. qj. xvij. Qui scandal' unū de pusill' istis expēd' ei
 zc. & si ita est de scandalo ip̄. qd' erit de scandalo iuent'
Ite nōd' q' l; om̄es freq̄ter detraunt orōi intēte. tū re
 ligiosi ampli' uix id q' legē actū. ix. corneli' uir religi
 osus deprecans deū sp̄. h̄nt religiosi & magnā orādi ne
 cessitatē & magnā oportunitatē. magnā n̄citatē qz ue
 hemēcius temptant. Ideo uigilare & orare debent ne p̄
 sēsū intret intēptatōz. Ite maiora h̄nt bona. idō largi
 torē debēt rogare p̄ eoz custodia. ato. n. am̄teut' n̄ ab
 eo custoduent. Ite est arduū ualde q' h̄nt facē. s. sem
 tā tenē & usq; ad mortē in ea pseuiare. difficult' ē tenē
 semitā q' uiam publicā. Vñ uiro religioso n̄cā ē di ad
 uitorū. & frequent' in orōe implorandū. freq̄t' d; dice'
 i' ps. p̄fice gressus meos iuse. tuus zc. p̄ea religiosus
 qū h̄t p̄pū corpales elias nō p̄t facē. Idō sicuti diues
 qui nō p̄t multū orare elis hoc recoupensat. sic reli
 giosus defcūs eliaz cōlūū orōib; d; recōpensare ut sic
 impleat i' luc. vi. om̄i petenti te tribue. Ite de elis ui
 uūt religiosi & orōes eoz multū tenēt. & insuffragis
 eoz magna fi. ou. duca h̄. ideo oz eos multū orare
 ne meis hoies decipiant. ip̄i h̄nt maiorē oportunitatē
 orandi qz a negocijs seclārib; m̄g s̄ expediti. & p̄ loa ag
 itatē & p̄ scām societē. **Vbi sit orandum.**

Qonsequēt' vidend' est ubi sit orand'. Nōd' s̄
 q' ubiq; ē orandū qz ubiq; ē p̄ck; & ubiq; de

Amj

auxiliū est necessariū. Sap. xiiij. Creatē di modū fē
fūt ⁊ intēptatōz aīe hōimū ⁊ inuulaplaz pedibz inu
pienciū. i. thij. y. Volo uiros orare. in omī loco leuantes
puras manus. Spēiali locus ad orandū ē loc⁹ secretus.
ps̄. de sūmo lono. Oracō puatis loas opitum⁹ fundē
.vi. cū orauis int⁹ cubidm tuū ⁊c. b. Orare uolentes
intēre uitem cubidz secreti grā id quidē ad cautelā ne co
rā hōibz orantibz laus hūana orōis furetur fructū ff
tetur effitū. ad orandū s̄o monemū x̄ exemplo qui dimis
sa turba ascendit in mōtē solus orare. .xiiij. ⁊ .i.
di de ipō q̄ abijt in desertū locū ibiqz orabat. ⁊ leg. luc
.xx. q̄ auulsus ē ad discipulis suis q̄ iac. ē la. ⁊ po ge orab.

Ite locus ydoneus ad orandū ē templū matiale tedi
catū. y. .x. Sāficauit domū istā ⁊c. ⁊ erūt i oculi
mei ⁊ cor meū cūctis diebz. y. pal. y. Oculi mei erunt
apti ⁊ aures mee erete ad orōnē eius qui orauit in

C loco isto. **De modo orandi**

Consequēt ostendendū est quō s̄ orandū. Cura
q̄ no. q̄ qui uult orare. p̄ sp̄atōi aī d; intente. ecc.
.xviiij. ante orōz sp̄ara aīam tuā. sp̄acō multū valz
ad hoc q̄ orō exaudiat. ps̄ sp̄acōz cord̄ eoz exaudiunt
auris tua. ad sp̄acōz tā ptinent. s. cord̄ reuocacō. pu
ritatis pulsio. ⁊ attentio. Reuocare d; cor suū uolēs
orare. y. .viij. ait d; inuenit sius tuus cor suū ut
oret te. si cor desit nō est vbi grā p̄sit refundi. Vnde
ridicōsa est ei⁹ peticō. b. omnes — causam nob̄ te
eē grām. s; uult⁹ grā ip̄a q̄rēt nō nullos s; de eē. q̄rēt
p̄cūs orandū est corde q̄ ore. i. .i. Anima loq̄bat̄ in
corde suo ⁊ uox illi⁹ perit nō audiebat̄. prudēda ē
pitas cordis ad q̄ multū valz sp̄udō. y. .viiij. Si
quis cognouit plagā cordis sui ⁊ extendit manus

suas in domo hac tu exaudies in celo. **ys.** p̄tor̄ recordacō
 merore gignit. luctus uō mentē p̄iore reddit. **Itē** cū deo
 assistim⁹ gemē ⁊ flere debem⁹. remuiscētes q̄ ḡua sūt
 que. nullim⁹. ⁊ q̄ dura infm̄ supplicia que tuncem⁹ dice
 bat quidā qd̄ lacnes ⁊ tyranni docuerunt eū orare. lat̄
 attendens quid fecit. ⁊ q̄ s̄ tormentū patū int̄ h̄ duo cū
 multis lacrimis m̄ia; p̄tit. tyranni uō q̄ in eis sana st̄
 abscondūt. que sūt in eis inuisibilia imp̄bissime ostē
 dūt ut magnitudo misie ad inuisidū incitet. **C**yl
 tū valz p̄itas ad h̄ ut oō exaudiat. aug⁹. mūda tū cu
 bidim̄ cordis intus est qui exaudiat ⁊ sup̄ i⁹ ps̄. **I**nq̄
 tatē si asperci in cor. mō nō exau. dñs. d̄ glō. puritas oō
 ms audiat. **A**tentū ⁊ or̄ eē am̄. **I**n libro de uita soli.
 de te p̄ficiēte. Ammonend⁹ est q̄nta p̄t p̄itate cordis i
 tendē in eū cui sacrificiū orōms offert. **I**ntelligē q̄ offert
 q̄. n. uidz; ul̄ intelligit illū cui offert. tū ei in affcū ē
 fligna silue exardescet ignis ecc̄. xxvii. **Q**u⁹ dignior se
 quitur effcūs quē fūentōz p̄dit affcūs. b. nō nullos
 arbitroz expiri interdū in orōe quāda mentis ariditate
 ⁊ ceterudine ut solū orantes labijs nō satis attendant c̄
 ul̄ quid loquūt p̄ eo q̄ ex quada cōsuetudie et inu⁹ dig
 na reuēcia accessiūt. **I**n cūctis ḡ actib; n̄is m̄ta op⁹
 est animi uigilancia s; p̄cipue in orōne. h. n. sep̄ alio
 uideam⁹ in orōe p̄sentam ⁊ oūdim⁹ nos q̄ facie ad facie
 cū dō loquentes. ⁊ q̄ uis ubiq; sit d̄s in celo tū orand⁹ est
 ubiq; orōis t̄p̄e cogitand⁹. **S**ic ḡ oret quicūq; orat tāq̄
 p̄sentat⁹ dño maiestatis. **C**l̄o ad orandū p̄pato.
 orand⁹ ē cū magnitudine desidij. deut. iij. cū quesieritis
 dñm̄ dñm̄ uŕm̄ inuēietis eū si tū intoto corde q̄sieritis
 eū. **Itē.** xxix. **C**ū quesieritis me intoto corde uŕo inuēiet
 auob. **M**agnitudo desidij clamor est quē d̄s exaudiet.

de quo clamore exod. xviij. **Q**uid clamas ad me ait dñs.
ad moysen. ⁊ dan. xviij. exclamauit uoce magna susana.
b. inter auribus desidiū uehemēs clamor magu' remissa
intencio uox s'missa ad cordis. n. uoces p'ci' q' corpis
aures ei' g'g. immoz. eterna uita si ore petim' nō tamē
corde desidam' clamātes tacem' imp's. tacui cū clamare
tota die. **D**ilacō desidiū est q' p'paratō cordi' ⁊ fiat capax ei'
q' petit. **A**u'. cur pete' q'rere pulsare nos spellit q' no
uit quid uob' sit n'cium p'ci' q' petam' nisi q' uolu'
exi' m'm desidiū in orōibz quo possim' capere q' p'parat
dare. **I**te au'. **S**i alū tardi' dñs dat ⁊ mēdat dona
nō negat diu desidata. dulci' obtinentur. cito aū data
uilescūt. **S**uat tibi d's q' nō uult cito dare ut ⁊ tu dis
cas magna. magne desidare. **I**te orandū ē cū gemitu
⁊ lacrimis exod. y. Audiu gemitū eoz. i. r. i. Cū erit
anna amaro aīo orauit dñm flens largit' p's. auri
bz p'p' lacrimas meas glō. **Q**ue lacrimae uolente
sunt imp'ibz. ecc. xxxv. **N**ō despiciet p'ces pupilli n'z in
due si effundat loquela gemitus. ⁊ in eodē s'bd' dela
ctimis uidue amarilla usq' ad celū ascendūt. ysa. xxx
vy. Audiu orōz tuā. ⁊ uidi lacrimas tuas osee. xy. d'z
iacob luctante cū anglo fleuit ⁊ rogauit eū. ⁊ Judith
vii. **I**ndulgenciā illi' fisis lacrimis postulem'. heb. v.
p'ces supplicatōes q' cū clamore ualido ⁊ lacrimis offerēs
exauditus p'sua reuenciā. **H**ūilitas ⁊ mltū ualet
in orōe. ecc. xxxv. orō hūiliantis se milites penetrabit
p's. respexit in orōz hūiliū ⁊ n' r'c'. Judith. ix. hūiliū ⁊
mansuetoz semp placuit de'p'catō hūilitate obtinuit
chananea a x' q' uoluit. catello se spans. cū x'p' cā
cam spass. m. xv. ⁊ q. vy. In q' x'p' ei dixit. p' hunc
simonē exiit demoniū desilia tua ⁊ q. viij. post i'

ubi humile centurionis. dñe nō sū dign⁹ &c. tñ ē
 ei a x̄ sicut credidisti fiat t̄. **I**tē luc. xv. postq̄ fili⁹ pdig⁹
 dixit. nō sū dignus uocari fili⁹ tuus. p̄i occurrens ce
 cidit sup collū eius. **F**iducia ē multū valz morōe
 imp̄s. a. i. s̄ere m̄i d̄s. qm̄ inte a. fidit aia mea. Voluit
 d̄o orantes attende qui oratur p̄em eē. & maiore fi
 duaā h̄ent impetrandi. luc. xi. **S**i uos cū sitis mali
 nostis bona data dare &c. **I**tem pseuācia multū valz
 morōe. ut oñd̄ d̄o luc. xi. exemplo amica qui panes
 n̄cios a. modauit impbitate amica de. p̄cans de. uict⁹
 & exemplo iudias iniqui. qui d̄m nō timēs n̄ hōinē
 reuēbatur qui impbitate uidue uictus uinctāz fecit
 ei de adu. sario suo. luc. xvij. apli pseuāntes morōne
 sp̄m sc̄n recepim̄ act. i. ps. **D**ūc̄is d̄s qui n̄ amo.
 oīz meā & m̄. s. a me. au. **S**i nō ē amota oīo seu.
 esto q̄ nec n̄ia. **A**qultū ē valz ad hoc q̄ oīo aliau.
 exaudiat. si mandata d̄i ab ip̄o impleantur. ysid.
Si q̄ d̄s p̄cepit suam⁹ id q̄ petim⁹ sine dubio obti
 nem⁹. i. jo. ij. **S**i cor m̄m nō rephendit nos fiducia
 h̄em⁹ ad d̄m q̄ quicq̄ petim⁹ accipiem⁹ ab eo qm̄
 mandata eius custodim⁹. au. in libro de ope mona
 chor. **C**ic⁹ exaudit oīo vna obediētis q̄ tēcē m̄lia
 p̄ceptoris. oīz q̄ opacō oīz iuuēt. ad h̄ infinuandū
 orantes manus morōe leuare moneūt. t̄i. ij. **L**e
 uem⁹ corda m̄a cū manibz ad d̄m. ps. **E**leuacō
 manūū me. sa. uel. q̄ erat dign⁹ moysē oīo pug
 nans c̄t amaleth h̄ebat manus leuatas ad d̄m. cro.
 xvij. i. thym. ij. **V**olo uos orare in om̄i loco leuātes
 puras manus. **S**peciali iuuat oīz implecō m̄ada
 tor ad m̄am p̄tenciū ut dare eliaz ul' remitte
 p̄tenti in se. ecc. xxx. **C**onclute eliaz in sinu paup̄s

et ipsa orabit pro te. ysa. lviij. frange esurienti panem tuum.
et tunc invocabis et dominus exaudiet te. ecc. xxvij. **P**elini
que proximo tuo nocenti te. et tunc deprecanti tibi peccata tua
solventur. q. xi. **C**um stabitis adorandum dimittite siquid
habetis etc. **T**ransgressio vero mandatorum dei multum impedit
oratio. ps. xxvij. **Q**ui contemnat aurem suam ne audiat legem
orationis eius erit execrabilis. ecc. xxxij. **V**iduas et viduas
maledicens cuius vocem exaudiet dominus. qui deum offen-
dit quasi sibi maledicat quod malum se parat ysa. i. **C**um
multiplicaveritis orationes non exaudiam. man. n. vire san-
guine plene sunt. **I**nnua et multum impedit orationem. ps.
.xxi. **Q**ui obturat aures suas ad clamorem pauperis
clamabit et non exaudiet. **De speciebus orationis.**

Sequitur de speciebus orationis. **N**otandum quod oratio
dividitur potest in orationem fructuosam. b. ostendit quod oratio
sit fructuosa his verbis. **O**ratio quanto efficacior si fiat
ut dicitur. tanto calidius impeditur solet. quoniam apud illam
spem et timore in modato quando sit cogitat homo suam in-
dignitatem ut non iurat oculos ad dei benignitatem. s. sic
piscis est si fuerit oratio timida. sic immo grauius si fuerit te-
meraria. ut is maior ista primum adhuc regnat am-
bulet in magnis et mirabilibus super se. **T**antum quod piscis
est si fuerit tepida et non exiuna affectu preterens. timi-
da celum non penetrat in modato timore. **A**stricta te-
pida in ascensu languescit eo quod non habeat vigorem. teme-
raria ascendit quidem sed resiliit. **R**esiliit. n. nec tamen non
obtinere gratiam sed incitatur offensam. quod si fidelis humilis
et servens fuerit celos penetrabit et certum est quod vacua re-
dare non possit. **I**tem. b. ostendit dividas species orationis his
verbis. iij. videtur in exprime modos orandi apostolus di-
cens. volo primo fieri obsecrationes. orationes. postulationes.

gratias adiones quos adhuc p[ro]p[ter] ista t[er]ret et cruciat. quos
 inceno p[ro]p[ter] iacentes s[er]u[us] u[er]itatis irradians excitat erulesce
 faciens et t[er]re geberne incendiu[m] p[ro]p[ter] immanitate[m] ani
 mi et deficiu[m] mitor. dumq[ue] timent ante d[omi]n[u]m uacu ap
 p[er]ere n[on] audentes p[ro] se accede student p[ro] alios supplicare
 ut cu[m] dicim[us] s[er]u[us] p[er]e ora p[ro] nob[is] ih[esu]s. **M**axie aut[em] e[st]
 obsecra[m] manifesta p[ro] passionem tuam liba nos d[omi]ne. ac uo
 accepta i[n]ueniendi i[n]uente secur[us] acced[ere] ueniam querens
 tep[er]atis et est oro q[ui] oris r[ati]o. q[ui] ia[m] ore suo loq[ui]t[ur] cu[m] d[omi]no suo.
 q[ui] sua s[er]u[us] e[st] misericord[ia] p[ro]seuerans in lam[en]tis p[ro]p[ter] accepta fi
 duca indulgentie. accede ia[m] ad p[ro]p[ter]tiones et seure
 tamq[ua]m receptus ingraa[m]. **D**im[is]s[us] e[st] et i[n]seruis tuis audeas
 p[er]e q[ui] or[is]. t[ame]n caue ne a nimis postulada aut nimis postu
 les que n[on] a teo s[un]t postulada. aut ea tep[er]ite queras.
 que toto s[un]t aff[ec]tu et om[n]i desidio postulanda. **P**orro
 ad q[ui]ntu[m] or[is] gen[er]u[m]. q[ui] e[st] gratias acco[n] pauces attingere
 acco[n]. q[ui] q[ua]nto rari[us] tanto et p[ro]p[ter]ius. multa. n. gratiam
 inuenit apud d[omi]n[u]m qui exaudit q[ui]q[ue] anq[ue] inuocetur.
 et testio[n]u[m] p[ro]hibet sp[iritu] h[omin]is s[er]u[us] que h[ab]et a d[omi]no q[ui] exau
 dia[n]t est desidiu[m] ei[us] ita ut c[ui]us ia[m] n[on] orare s[ed] gras age
 possit. p[ri]ma g[en]e[ra]tio. i. obsecra[ti]o u[er]u[m] fiat aff[ec]tu. Sa que
 p[ro]p[ter]e d[omi]ni oro p[ro]p[ter] aff[ec]tu. t[er]cia. s. postula[ti]o. cu[m] ampla fi
 duae latitudie. Na[m] q[ui]nta deuoc[i]o[n]e d[omi]ni e[st] plena et delicijs
 affluens. **U**te no[n] q[ui] quatuor sp[irit]us or[is] p[ro]p[ter] n[on]iate
 quas tangit ap[osto]l[us] i. ad th[imo]th[eu]m. ij. deciant[ur] mihi. soli. h[is] ubi
 postula[ti]o n[on] optinenda q[ui]nta et uita h[ab]et in qua d[omi]n[us]
 postulantis app[er]bas bona uoluntate facit cu[m] q[ui] ip[s]e me
 lius iudicat. et dat libent[er] sicut postulantem. ad postu
 lato[rum] p[ro]p[ter] p[er]e t[ame]n quillitate[m] pacis. sanitate[m] corp[or]is. te
 p[er]em acris et similia. Obsecra[ti]o e[st] m[er]itacis sp[irit]ualib[us]
 amia ad d[omi]n[u]m instancia. Oro e[st] h[omin]is affectio et fauila

ris quedā & ma locuō. **G**raꝝ actō est intellai & cogitōe
grē dī bone uolūtatis indefiaēs & irreflexa intencō.
Impostulacōibꝫ pie ac fidelr̄ ē oradū. s; nō est illis
ptinacit̄ adhendū. q̄ nos nescimꝫ s; p̄ n̄r qui icelis
est q̄ int̄p̄alibꝫ istis nō ē nob̄. **O**bscraōibꝫ m̄
sistendū est in om̄i hūilitate & pacia. q̄ nō afferunt
fructus n̄ impacia. In eod̄ libro. **N**ō unq̄ nō s̄n labore
petens accipit̄ q̄rens inuenit̄ & pulsanti apit̄. & sola
cōnes ac suauitates orōis tandē inuenire mētur. labore
obsccōis nō unq̄ est pure orōis affūs & bona illa o
m̄s suauitas nō inuenitur. s; inuenit̄ eū nō petente
& q̄ nesciente. grā p̄uenit̄. & tāq̄ genꝫ suor̄ suscip̄ m̄
mensa filioꝝ. cū rudis ad huc & insipies animꝫ i cū
orandi assūt̄ affectū qui p̄ m̄to sc̄itatis reddi solet
m̄tis p̄fōꝝ q̄ cū fit ideo agitur ut uel inuidiaum
suū negligent̄ nō liceat nescire quid negligat. & ut
puocacō cā^{tu}s amorē in eo grē ult̄ se offēntis accēdat
inquo p̄cholor m̄ta fallūtur q̄ cū pasant̄ pane fi
lioꝝ iā se filios eē arbitrant̄. & deficientes unde p̄ficē
debeat̄ exultante grā euanescent̄ a sc̄ia sua. arbi
trantes se aliq̄ eē cū nich̄ sint. **I**te nō q̄ orō dī
uidi pōt̄ s; ea que in p̄a petunt̄ q̄. b. dicit̄ hys ub̄.
peticōes cordis m̄tibꝫ assūt̄ p̄ter que nō uideo quid
elcūs quisq̄ s; debeat̄ postulare bona. s. cōis & lō aie
imp̄senti & uitā etiam in futuro. **N**ec miris q̄ lō
cōis a dō quēnda dixi. q̄ eius cōilia om̄ia sunt & sp̄
alia ab eo q̄ petend̄ & sperand̄ ē nob̄ unde p̄f̄m̄ in
eius s̄uicio sustentari. p̄ n̄citatibꝫ tū aie s̄uena ē
orandū & p̄uita et̄na. ubi & cōis & aie plena & p̄f̄a
est b̄tudo. **E**t nota q̄ in p̄ma peticōne solet
eē sup̄fluitas. Insa imp̄itas. & elacō in̄cia. Solent

.n. queri temporalia ad superfluitate. uirtutes ad ostentatione.
 uita etna no in humilitate. s. ex fiducia mitoy. **N**ec hoc
 dico quin accepta gra fiducia det orandi. **S**z no optz
 ut mea quis fiducia iustuat impetrandi. hoc solu o
 sunt pma dona. ut ab illa nra que hec dedit spem
 & ampliora. **E**t no q uiris pfas qui hnt iusti
 regni in re ul' regnu micta spe. no e nre temporalia que
 In ipis .n. spt dat estimaco spm eoz q sut filij dei filijs
 uo detet pmissio. **V**n sup i. q. hec omnia adiacent d
 glo. q omnia sut filioz & uo h omnia adiacent & no q
 rentibz quibz si subtrahant ad pbaco e. si dent ad g
 aaz acco. **I**n spualia st petenda ostend glo. au. si
 i. cor. xiiij. uirtus mmsit pfiat hys ub. cu illa que
 ds laudat & pmitit ab eo petitis seque petite illa .n.
 piao to cedunt. qu a petens temporalia cu m & timore.
 illi munitur ut si pnt det. si lat obee no det. **Q**d
 .n. obsit ul' pnt medic nouit no egrotus. **U**te q
 petenda sunt ondit in ooe dnica de quo ps. in libro
 desumo bono. fidei symbolu & dnica ooe p eta lege
 puulis ecce ad celoz regna suffiat capienda. omis
 .n. latitudo scripturar in eade ooe dnica & simboli b
 uitate adudi au' oois explanaco pp mm' intellige
 tes subungetur. **De dnica ooe. c. xi.**

xj

Et no q .v. sut a quibz dnica ooe amenda
 est. pmiu est auctoris dignitas qz ne ds .n.
 sut eam. **V**n iueit ei. ecc. xiiij. ego ex ore altissi
 mi poui. **S**cdm est breuitas vñ glo. lere. ooz
 ppsit breuibz ubis ut sit fiducia cito amuendi
 q breuit uult cogari. **T**cu est fecunditas glo. n
 deest q in .vii. petioibz no stineat. **V**rtu est
 spualitas. glo. nlla ooe mag spualis q ista q ex ore

quom̄ .n. p̄ m̄iaz h̄is h̄undanciā oīm tonoy ū m̄st
 bz filij positi in ualle musie ubi ē penuria oīm tonoy
 adh p̄ q̄ d̄ .b. v̄ iam ī q̄ apud antiq̄s tam tribuliter
 q̄ frequent̄ intonare solebat . ego tō in dicat̄ oīo cui
 p̄ncipiū dulce uoīe p̄no seq̄ aū p̄tōm obtinenday
 p̄at̄ fiducia ⁊ gl̄o sup h̄ nomē p̄ . in hoc datur fiducia
Quid negabit qui dedit q̄ p̄ est . luc̄ . xi . **S**i ḡ uos ai
 sitis mali nost̄ . b̄o data da si v̄ris . ⁊c̄ . **Q**uod a lacrimis
 valeant ad impetrand̄ p̄ p̄ h̄ q̄ d̄ aū . sup ī . aūibz p̄
 que lacrim̄ m̄ . que inq̄ uolente sunt impetr̄ . **Q**uod ī fi
 ducia ad hoc valeat p̄ p̄ hoc q̄ leḡt̄ **Ja . i .** Siquis indi
 get sapia postulet a d̄o ⁊c̄ ⁊ p̄c̄ . postulet aut̄ infide m̄ch̄
 hesitans . **Q**ui . n . hesitat filius est fluctu maris qui a
 uento mouetur ⁊ c̄ūfertur . **N**ō ḡ existimet h̄o ille q̄
 aliq̄ accipiat a d̄no . **S**ec̄da ps̄ diuidi in duas p̄tes
 cū . n . duplex sit uita sp̄ualis . uita gr̄e . ⁊ uita gl̄e . p̄mo
 pon̄t̄ tres p̄tōes p̄uētes ad uitā gl̄e tanq̄ digniores
 s̄ ī . **q̄ . vi .** primū querite regnū di ⁊c̄ . ⁊ iusticiā ei⁹ ⁊c̄ .
Regnū dei q̄rit̄ tribz p̄tōibz p̄m̄is . **I**usticia uō ducēs
 ad regnū in quatuor sequētibz v̄ . **J**ō d̄ q̄ ille q̄ mortē
 metuit apud iudicē t̄renū ⁊ uelut iudicē ad huc sibi
 placatū p̄mo petit uitā suā siue ut p̄cat̄ ei a morte
 q̄ inuit̄ . sic qui m̄celi p̄cauit cū c̄tus nō sit in hac
 uita q̄ s̄ sit dimissū n̄cē h̄z p̄ petē ut parcat̄ sibi a
 mortē ad q̄ p̄ illa p̄tō lib̄a nos a malo . malū . n .
 ubi d̄ p̄c̄ū mortē q̄ ē mors p̄ma ⁊ sequela ei⁹ . s̄ . mors
 et̄na . ⁊ delet̄ pon̄i cū magno desidio her̄ p̄tō eo . s̄ .
 in quo latro attendens quid fecit ⁊ q̄ toruntū s̄ ip̄a
 tū sit cū multis lacrimis uitā suā petit . uita uō sp̄ual
 obrenta est in t̄tiana pugna iuxta ī **Job . vi .** **q̄** uili
 ca est uita h̄ois sup̄ t̄rā uel t̄ptatō . ⁊ ip̄ca uita ē a

peccō ne temptacō: cade pmutam. que peccō ecā cū
magno desidio pponenda est sicut ille qui fūr⁹ est du
ellū anteq̄ intret campū cū magno desidio rogat ⁊
rogari facit ut s' det dō uictoriā. ⁊ obtenta uictoria dō
grās agit. Sic quilibz fidel' debz in mane rogare dnm
ut in illa die det s' uictoriā de dyab^{lo}. q̄ ato .n. surgit inat
incampū ctamīs ualde pidosi. **v.** In mūdo isto tāq̄ in
stadio ctamīs postū siun⁹ in quo x̄r mortuus ē. q̄sq̄
hic liuorem ul' plagā nō suscepit in futū iudicō miles
maglorius appēbit. In uelpe uō si a casu cauit debz seq̄
grāy accō. **Aug⁹.** Qui orand⁹ ē ut faciat. illi reddenda
est grāy accō cū fecit. in quo multi peccant. cū .n. accep
runt bñficiū aliq̄ ato nūq̄ postea memores sūt ei⁹. cū
tū debent regiārī dō singlis diebz longo t̄p̄e. ubi nō qd
sensus uelō pes est aīe quo aliquis dē intre intēptacō:
ul' ē induc. **af. xvi.** Vigilate ⁊ orate ne intretis ⁊c. Inue
tis inq̄ passim. Induat a' dō hoīem intēptacōne pmut
sue dyab^{lo} uō impulsue. **Vita** ē spūalis licet adimplū
tēptacōis nō corruat debitis t̄n obligata ē. dimissa
enī culpa ⁊ morte et̄na reman; ad huc obligatus ad
penam transitoria. Ideo nō est peccō illa dimittē nō
debita nra que peccō cū magno desidio ē pponenda. q̄
sicut solz dicit. nō est on⁹ sicut debitor. Siquis obligat⁹
eēt debitis militis ad t̄minū ⁊ sciret se in graui carce po
nendū n̄ if t̄minū soluet cū magno desidio petet s' debit⁹
remitti si sparet obtinē ⁊ ualde gratū h̄ret siq̄s ata
bulis creditoris cū deli faceret ⁊ se ipm scribi. Sic ē mag
no desidio petē dō s' debita dimitti qui credit se nō
posse solue ea infra t̄minū mortis cū sciat se p̄uēd⁹
p eo q̄ nō soluit in igne p̄gatorū. de q̄ dicit au⁹. **af.**
ro in grauis ē ignis ille. licet nō sit et̄n⁹. exsupat eī

omnē penā q̄ unq̄ aliquis passus ē in hac uita. huic
 uō petitiōni additur tertiā cū dī. sicut ⁊ nos dimittun⁹
 debitoribz ur̄is. Sp̄alr. n. valz ad impetrandū remissio
 nē ad si remissim⁹ p̄rio. ecc. xxvii. **P**etm̄q̄ p̄rio tuo
 nocenti te ⁊ tūc deprecanti t̄ p̄ta soluent. **S**i omne
 aīal diligit filiē s̄. ecc. xii. ⁊ lup⁹ lupo nō nocet nec leo
 leonē ledit s̄ ubi senece. **V**erisile est q̄ dī nūa nich̄ ita
 amet in hōie sicut mīam. q. sorore suā ⁊ q̄ ei p̄cat ⁊ q̄
 libit⁹ dimittit p̄rimo d̄s libit⁹ dimittat. equo u
 nō dimittenti d̄s nich̄ dimittit. ecc. xxvii. **D**ui uīdi
 care uult ad d̄no in uēiet uindcām. **V**ita ⁊ sp̄ual⁹ ex se de
 ficiens est ⁊ indiget alio sp̄uali sustentari. **S**icut uita
 corpis alimōia alio sustentatur. **I**deo m̄q̄ta petitiōne
 petū sustentantū uite sp̄ualis cū dī. panē nr̄m super
 sbalē ul⁹ cottid⁹ da nō hodie. **I**stat q̄ hoc nō est solū i
 telligend⁹ de pane materiali cū i^o d̄s dicat eē adiciend⁹
 nō quēnd⁹. **q̄** vi. ⁊ h̄ omnia adiciēt uob. **H**ec petitiō
 cū magno desidio p̄ponenda est cū cottidie sit ueti⁹
 nec a nob⁹ cū h̄e possim⁹ sicut cū desidio etiam peteret
 qui sciret se fame moriturū n̄ eam mendicando obtinet
v̄. **N**o⁹ q̄ panis iste quadrup⁹ est. s. doctrina. exemplū.
 opa uirtū ⁊ sacm̄tū altaris. de pane doct̄ue legi. deut
 viii. nō in solo pane uiuit hō. ⁊ c. **D**e pane exēpli
 h̄ sup i^o Joh. vii. pasce oues meas. **D**e opibz h̄. ysa
 .xii. ubi dī imp̄ uirtū. panē nr̄m m̄edem⁹ deficiūt u
 tutes n̄ ex eis b̄n̄ opem. **S**icut uisus cōrlis in hōie de
 fiat si hō in carce⁹ diu maneat v̄ nō uideat. **S**acm̄
 uō eucharistie uirtū valz ad sustentacōz uite sp̄ualis.
Ex p̄ctis uō sacis p̄t eē manifestū q̄ tō indigeat pre
 sens uita q̄ paup⁹ est ad q̄ n̄cē h̄z m̄edicare. **V̄** aug⁹
Qui panē cottidianū p̄ent diues an paup⁹ est.

est et plus quam pauper cum multa detrat. est et in magno peccato.
Undeque huius causa se et laqueos et causas mortis. circa alias uo-
tres petitiones notandum est. quod sicut homo factus est ut seruet deo.
sic mundus factus est ut seruet homini et ipsius quod homo exhibet cre-
atori debuit habere diuini mundi in uita presentia. tamen huius-
tus ipsum deum cum de paradiso terrestri transiret in celum. et quod
debitum suum deo exhibere noluit. diuini mundi iusto dei iudi-
cio amisit. et in seruitute magna incidit. ita ut amissus
et amissus alijs creaturis non possit se defendere. **Aug.** homo dicitur
tibi seruus et tuus tuus est es. pulicibus resiste ut
cornuas. In futuro uero ponetur homo in statu debito uero deo
perfecte subiectus sit. et ceterae creature sunt subiectae. et ut ipsum
deum possideat. si ab eo prius possessus fuerit. **M. s. n. s. Aug.**
nullius possessio erit. cuius possessor non fuerit. **Ad primam**
pertinet illa petico. fiat uoluntas tua. sic in celo et in terra.
.i. ueremus ad statum illum in quo uoluntati tue uoluntatem
nostram conformabimur. ut nunc faciunt angeli. **Ad secundam**
illa petico. Ad ueniat regnum tuum. .i. ueniat status ille
in quo tecum regnabimur. ab omni seruitute liberi. **Ad tertiam**
pertinet illa petico. Sanctificet nomen tuum. .i. confirmet
nomen id quo filij dei uocamur. quod erit quoniam dulcedine
diuina fruemur. **Iuxta id ecc. xv.** Iocunditatem et exulta-
tionem thes. super eum et cetera. quoniam iocunditatem illam ineffabilem
sentiemus: tunc confirmati erimus sicut angeli. Et
notandum quod haec tres petitiones cum magno desiderio pro-
uende sunt. Valde enim miserabile est. quod propter misericordiam
a quo omnia bona recipimus et multo maiora spera-
mus. ita frequenter offendimus: et uoluntatem diaboli faci-
mus. Ita frequenter et valde desiderandus est status
ille: in quo uoluntatem dei in omnibus faciamus. Ita ualde
desiderandus est status ille: in quo a uilissima seruitute

in q̄ sumus liberemur. Valde em̄ graue est seruitutē susti-
 nere illi: ad q̄ pertinet regnare. Valde etiā miserabile
 est: q̄ illi q̄ sunt filij dei ita facile p̄t fieri filij diaboli. Dñ
 ualde desideranda est confirmatio. Notandū etiā q̄ in
 hoc vō sanctificetur: notatur apperentia huius hōis: ut
 sit sensus. Sanctificetur id; s̄m̄ apperent. Tunc dicitur
 res fieri: q̄ innotescat. Nō filij dei sumus: s; uōdū appet
 q̄derimus. S; cū appuerit. Sana q̄m̄ similes ei erimus.
 prima ioh̄e. Qui uidet mō bonos pauperes. vix ce-
 dit eos esse filios dei: nisi sacra scriptura hoc dicat. Da-
 dūt em̄ pedites cū serui diaboli eant equites: uix illud
 cū. vii. Vidi seruos in equis: et principes ambulantes q̄
 seruos super terrā. S; tūc q̄ scriptū est manifeste in
 eis. q̄ ip̄i sunt filij dei: uix illud apoc̄ 2. Qui uicit sc̄bā
 super eū nomen dei mei. Glosa. Erat quodā mō deo.
 Sicut ferrū q̄ uehemēter ignitū est. q̄ ignis ē: sic
 electi erūt quodā mō deo. q̄ ei ualde similes erūt. In cor-
 pibus etiā glorificans erit scriptū q̄tuor donibus. q̄ qua-
 tuor lris: q̄ filij dei sunt. Scriptura em̄ uocatur certa
 designatio. Certū em̄ erit ex corpore glorificato. q̄ sit
 filij dei: sicut in ueste p̄iosa alio p̄penditur. q̄ ip̄e
 sit princeps. Secūdū hūc modū dicitur esse scriptū
 in femore id; in carne xp̄i: q̄ ip̄e sit rex regū et dñs
 dñanū: apoc̄ xix.

De infructuosa oroe

Infructuose orōis p̄t quā spēs distingui. Que
 dā em̄ est simianca: q̄ solis labijs fit: de
 qua math̄ xv. Populo hinc labijs me horat: cor aut̄
 corū longe est a me. Hec p̄ ualoris est. Augy. Qd̄
 prodest strepitu labiorū: si est cor mutū? Que est
 dñā mē pellē animalis et ip̄m̄ aīal: hec est mē so-
 nū uocalis orōis et deuotionē cordis. Primi pal-

xy

tores pro animali solā pellē reddunt: quibus similes sūt:
q̄ tū sonū uocalis orōis habent. **D**e uocō est medul
la holocaustorū. ps. holocausta medullata offerā tibi.
Sine deuotione holocausta sunt arida. Est autē deu
ō feruor bonę uoluntatis: q̄ mens cohibē nō ualēs:
cūs manifestat iudicis. **A**lia spēs est orō proterua:
qualis fuit oratio helie cū peccat anime sue ut morer̄.
3 reḡ rix. **T**ercia est oratio salutē contraria: qualis fuit
oratio pauli petentes a se stimulū remoueri: 2^a ad cor.
k. **Q**uarta est oratio p̄sumptiōsa: qualis fuit orō filio
rū zebedi: q̄ uolebant peruenire ad regnū nō per ca
lias ponī: quibus dictū ē nescitis q̄ petatis: mat̄ 23.
Quinta est oratio ridiculosa: qualis est oratio ypocri
tariū: qm̄ elati de multitudine operū suorū deū q̄ irri
dent: dū manibus plenis elemosinā gr̄e ab eo petūt.
Talis fuit oratio superbi pharisei dicentis: ieiunabis
in sabbato: decimas do om̄i q̄ possideo: luce 11. **D**a
cias oportet esse manus hoīs per humilitatē ad hoc
ut elemosina gr̄e ei a deo detur. **I**te oratio ypocritariū
in hoc ridiculosa ē qm̄ manu tendunt ad terrā: cū ele
mosinā petant ab eo qui est in celis. **T**errenā em̄ in
cōde q̄rūt in opibz suis. **De despectu sapientie et doctrine**

xm

Dico de orōe agendū est de lōne: q̄ est uia ad
sapiām. Et q̄ sapia et lōne seu doctrina a mul
tis despiciuntur q̄ tū multū deberent amari:
p̄mo agetur ad horū despectōe: 2° de eorū amore: 3° oñ
detur quomō aliquis in lōne possit p̄ficere. **C**irca p̄mū
vō p̄mo oñ detur: quare sapia et doctrina ab aliquibus
despiciuntur: 1° q̄ her despectō multū habeat stulticie:
2° q̄ her despectō multū xp̄i sibilior sit in m̄stris em̄
q̄ in alijs: 3° q̄ maxie xp̄i sibilior sit despectō diuine

Sapie et sacre scripture: quito oñdetur q̄ her desp̄o de
ñ multū offendat, **Stulti sapiāz et doctrinā despiciūt**

De hac desp̄o legitur prou 1. Sapiēciam
atq̄ doctrinā stulti despiciūt. De hac des-
pectōe dicit sc̄ñ. **No sapiām quis atten-
dit: quis dignā iudicat: n̄ q̄ in transitu nouerit?**
**Quis philophū a ullū liberale studiū respicit: n̄ n̄
aliquis pluuiosus interuenit dies q̄ perdē liber.**
**Itaq̄ nichil inuenitur eorū q̄ parū inuestigata au-
tā m̄ reliquerūt. Ne si hic inuēto sobria mōberet
hoc: maiores docēt mīores addiscēt: inq̄ ad
fundū ueniret ubi ueritas posita est: quā nūc sū-
ma et leui manu q̄rimo. Huius desp̄ctōis assignari
p̄t quadruē causa. Prima est ignorantia p̄positans
sapie. Sicut porco lapides p̄ciosos nō reputat s̄ cōul-
cat eo q̄ ignorat utilitatē eorū: nec reputat species
aromaticas q̄rū sublimes sapores nō agnoscat: s̄
p̄ponit eis glandes uel furtiu: sic q̄ ignorat p̄posita-
tē sapie eā despiciat. **Matthi vi.** Neq̄ mittatis marga-
ntas añ porcos: ne forte conuolcent eas pedibus suis.
berū super cār. **Quo lux in cassū circumfundit o-
culos cecos et clausos: sic animalis hō nō percipit
ea q̄ dei sunt.** **Secūda est p̄sumptio sapie.** **Si-
cut fastidiū obi corporalis accidit ex uentosa stōchi
plentudie: sic inflati sapiā mūdi. sapiāz dei cōtēp-
munt.** **Terna est in fertio palati cordis de feb̄ inq̄-
tans.** **Augo.** **Palato non sano pena est p̄nis: q̄
sano est suavis.** **10.** **Palatū febriatantis habet au-
mel celi insipidū est.** **No istas tres causas periturū
p̄nis positū sapiāz atq̄ doctrinā stulti despi-
ciunt.** **Sūt em̄ tria ḡra stultorū.** **Primi sunt qui****

hinc simplice ignorantia. Quilibet non sunt docti tamen
sunt docibiles: cum sint humiles et non reputant se sa-
pientes. In li. de vi. sol. Stulticia sibi superbia non tamen
quod simplicitas inuenitur: quod si ignorat forsitan est do-
cibilis. Secundi sunt qui se reputant sapientes cum sint
stulti quod non solum est ignorantia sed quod in fama. In sam enim
reputant se sapientes cum non sint. Isti enim cum cetera sint
cecitatem tamen suam non agnoscunt: quod in ceteris corporaliter non
contingit. Tales nec sunt docti nec docibiles. p. 26.
Didisti hominem sapientem sibi inderi: ma-
spem illo habebit insipiens. Tercii sapientes in-
telligunt: sed insipienter uolunt loqui et operantur.
Quod multi sunt insipientes: cum sapientia eorum stulti-
cia augetur: quod secundum gregorium ubi magis est donum
sane: transgressor maiori subiacet culpe. Hec tria genera
stultorum sapientiam despiciunt et odiunt. Nec mirum?
cum stulticia sapientiae sit contraria. Et ideo sicut aqua
in repugnat ita stulticia sapientiae contrariatur. Certum
signum stulticiae in aliquo est fastidium uel odium sapientiae
uel doctrine: sicut signum est quod candela uel lignum habeat
aquam: cum igni accendi non potest. Et uerso amor sapientiae sig-
num est quod aliquis sapiens sit: similitudo enim facit ad a-
morem. p. 1. Cor sapientis querit doctrinam: os autem
stultorum palatur impericia. Eccl. vi. Quam aspera est in
mundo sapientia in doctis hominibus. Ideo sapientia
aspera est peccatoribus quod vituperat ea quae ipsi amant:
et comedat ea quae ipsi odiunt. Homines non libentur au-
diunt eos qui amicos eorum detrahunt: uel inimicos
extollunt. Quarta causa est quod stulti doctrinam
despiciunt: quod cor suum habent alibi. Ps. cxi. Non per-
manebit in ea error. Et sal. cor suum non habet secum.

Inter res huius mundi mirabiles: mirabilior est animus,
 Scilicet. Sicut dicitur per Augustinum nichil esse mirabile, Specialiter uero
 est mirabile de anima quod est in duobus locis: in corpore quod
 uiuificat: et in re quam amat, Bernardus. Anima
 uero est unum in re quam amat quam ubi amat. In illo
 ergo qui cor suum habet uel in diuitiis uel in deliciis et
 corpus habet ubi traditur doctrina: sepe ratio est eorum
 que dicitur esse simul. Et talis sepe ratio causa est tristitiae: sicut
 solutio continentis in corpore humano. uel sepe
 ratio anime a corpore: causa est doloris. Sepe ratio
 enim illorum que dicitur esse simul ualeat: doloris induit. Unde
 qui est doctrina abbreviari uellet spiritualiter: refractione:
 ut non ueniret ad corporalem et est quasi mors ei esse ibi.
 Despectio sapientie multum habet stulticie. Quanto enim res
 aliqua est pretiosior: tanto despectio eius est: repensibilior.
 Sapientia uero est res pretiosissima. Huius signum est hoc
 quod sapientes multum eam appetunt: sicut stulti multum
 eam despiciunt. Multum appetitus est eam salmo qui
 eam cunctis rebus temporalibus preceperit: cum dominus dixisset ei: et regem
 et postula quid uis ut dem tibi. Pretiositate etiam eis
 multum ostendit in libris suis. Psalms. Bonus homo qui
 inuenit sapientiam: et que affluit prudentiam. Melior est
 acquisitio eius e negotiatione argenti et auri. Cursus
 vii. Melior est sapientia a cunctis opibus pretiosis:
 et omne desiderabile ei non potest operari. Cursus vii. Pos
 side sapientiam quia auro melior est. *De obliuione co*
ditiones sapientie sunt quas omnibus transitoris e imponenda
Quod notandum quod sapientia sex habet conditiones laudabi
 les: in quibus diuitias et cetera bona
 temporalia excedit. Prima est quod ipsa est bonum
 in finem: quod indubitanter preuallat bono cetero.

Non potest sapientia auferri homini sicut diuitie. Philosopho.
Sapientis in se omne bonum habet. Secunda est quia
thelaurus nobilis est. Distributa enim suscipit incrementum.
et avarum de dignata possessore: si publicetur
elabitur. Non sic est de pecunia: de qua boetius. Tur-
pissima est pecunia: nisi translata in alios largiendi
usu desinit possideri. **10.** Quia angustas inopesque di-
uitias: quibus nec habere totas pluribus licet: et ad quilibet
sine ceterorum paupertate non ueniunt. Tercia est
quod sapientia est adiutrix salutis: non diuitie sunt in-
pedimentum ipsius. **11.** Quia diuitie salutis sapientia
et sancta. **Matth. xix. et luc. xvi.** Quod difficile est quod
diuitias habere regnum dei intrare. Quia diuitie sunt
diuitie perditionis: et quod perducuntur. et quod sunt occa-
sio. ut habens eas perdat. **Bernardus.** Quia tamen
congregata periret: et non congregator eorum. Tolle-
rabilius esset insuare labori perituro: quam peremp-
turo. Quarta est quod sapientia dat diuitias et cete-
ra bona terrena. et non e converso: immo diuitie inter-
dum sunt occasio quod sapientia amittatur. **Pu. viii.** Me-
cum sunt diuitie et gloria. **Salomō.** Accepta a deo
sapientia: habundantissime habuit diuitias et gloriam.
Quinta est quod sapientia facit ut diuitie et alie res
temporales homini sint bone. licet res temporales sint bone in
se: tamen non sunt bone stulto eas habenti. **Seneca.** Nichil est
homini bonum nisi se bono. **Pu. 16.** Vbi non est sancta anime:
non est bonum. **Sapientia vii.** Venerunt in omnia bona pa-
riter cum illa. In eodem dicitur de sapientia: quod omnium bonorum
noster est. Sexta est quod ipsa est regere uel disponere
diuitias: et alia bona temporalia. Unde sicut anima pre-
tiosior est corpore quod habet regere: et potentia uidendi

105/755
nobilior est organo suo: sic sapientia priorior est ceteris
rebus terrenis: de quibus habet disponere. **Seneca,**
Stulto nulla res opus est: quia nulla res latet unquam. **Job.** Duo
dies eruditio unius plus parat: quam septuaginta annorum
longissima aetas. **Sapientia** vii dicitur de sapientia: proposita est sedibus et regibus. **Eccl. ix.**
Melior est sapientia quam arma bellica. **Contemptus** sapientie
vel doctrine vel legis reprehensibilior est in ministris ecclesie
quam in aliis: ipsi enim sunt oculi ecclesie. **Et** notandum quod oculus
corporis humani est membrum tenerum non sustinens dure rei
contactum: animum uel puluere, uel modico tunc impeditur.
Hoc membrum ualde uale est ceteris membris: si officium suum bene fecerit. **Unde** multum diligitur a membris ita
ut manus se opponat si lesio oculo imminuat. **Et** licet in
deum nec foveat nec ardeat nec alia corporalia agat: tamen
quodammodo omnia talia facit: dirigendo cetera membra circa
illa. **Minore** magnum habet ad lumen: si quo non potest exercere
officium suum: bene sine eo ceterum inutile: et tamen si lumen non
habet destrueretur: diutius enim tenebris exerceretur. **In**
hys oculis ecclesie corporali oculo assimilatur. **Opera** terrena
ut foveat et ardeat ad eum non pertinent: a tali enim labore
exceptus est: ut sapientie possit intendere. **Modicum** tunc
ne sollicitudinis et laboris eius officium impedit. **Valde**
utilis est corpori ecclesie si debito modo officium suum impleat:
opera enim aliorum dirigendo quodammodo facit. **Si** uero
officium suum non impleat: magnum dampnum ecclesie incurret.
Matth. vi. **Si** oculus tuus fuerit simplex: totum corpus
tuum lucidum erit. **Si** autem nequam fuerit: totum corpus tuum
tenebrosum erit. **Oculus** iste ad lumen sapientie magnum
amorem debet habere: sine eo enim est inutilis: uix illud pro
ferat. **In**uidiam eius inutilis sustinebit. **In**utile uocatur
ministerium non intelligentem. **Si** oculus iste lumen ca-

piencie nō habuit male regit: s^m illud est 1°. Rex in
sapiens perdet populū suū. Quisq̄ etiā iste si nō
habeat lumē sapiencie perditur. Sustentatio em̄
uite spūalis est lumē sapiencie: s^m illud p̄ 3°. lig
nū uite est hys qui appēderit eā. Contēptus sapie
diuine et doctrine sacre qui hodie maxime est
maxime est: rep̄sibilis: cū sapientia diuina et doc
trina sacra excellant et p̄pter altitudinē materie:
et p̄pter auctoritatē doctorū: et p̄pter utilitatē. De
deo est doctrina sacra: deus ipsam docuit per hoies
notē sanctitatis. Et tandē ip̄e deus hō fr̄is: eā docē
uoluit. Noluūt nos negligenter addiscē ea: ad q̄
docenda ip̄e in mūdū uoluit uenire. Scdm̄ illā iu
dicabimur. Job 31°. Quis michi tribuat auditore
ut desiderū meū audiat om̄is. et librū scribat
ip̄e qui iudicat. ut in humero meo portem illum.
De auctoritate scripture sacre. et eius utilitate: re
quire e^o h^o. ubi agitur de ordinatione uirtutū.
Multū offenditur deus in cōtempnū legis sue. yb v.
Abiecerūt legē dñi exātiū. et eloquū sancti dñi
blasphemauerūt: ideo iratus est furor dñi in ip̄lo
suo. 2° pali ut. parumpendebant sermones dñi. il
ludabantq̄ prophetas. donec ascēderet furor dñi
in ip̄m eius: et esset nulla curatio. Tantū offen
sus est dñs ex hoc contēptu. multis m̄stris etiā:
q̄ ip̄e nō reputat eorū orōes p̄ 18°. Qui de
clinat aurē suā ne audiat legē: orō ei^{us} est ter
ribilis. Nec mirū. si deus multū offendatur de
tanto contēptu legis sue: quā tantū uoluit amari:
ut patz ex uerbis scripture sacre q̄ sequūtur. Gen
1° vi. Erant ūba hec q̄ p̄cipio tibi hodie in corde

tuo: et narraſ ea filiſ tuis: et meditaſ ſecens in do-
mo tua et ambulans in itinere. **Eccl̄ xi.** Ponite uerba
hec in cordibus ueſtris et in animabo ueſtris: et ſuſpen-
dit ea in manibo et inter oculos ueſtros collocare. **Jolue i.**
Non recedat uolumen legis huius ab ore tuo: ſed medita-
beris in eo diebus ac noctibus. Joh̄ xvi. Qui hęc mā-
data mea et ſeruat ea: ille eſt qui diligit me. De ma-
l̄ q̄ proueniūt ex cōtemptu ſapientie et doctrine: re-
quire ſupra in prologo huius libri **De amore ſapientie**
et doctrine ſeu lectionis.

xiii

Sequitur de amore ſapientie et doctrine ſeu
l̄ōis. Et notandū q̄ cū l̄ō uia ſit ad ſapien-
tiā: et ex amore finis ſit amor eorū q̄ ſunt
ad finē: ex amore ſapientie eſt amor l̄ōis uel doctrine:
et ex cōtemptu cōtempti. Ad amorē ſapientie multa
p̄nt nos motare: de quibus cauſa breuitatis ſer tan-
gē ſufficiat. **Primū** eſt in ſimilitudine nature: **2^m** inuen-
dano ſcripturę: **3^m** creaturę erudicio: **4^m** dei di-
l̄ō: quātū ſap̄ie multiplex fructus. **ſertū** ē q̄ multū
periculofus eſt eiꝝ defectꝝ. **Cetera** p̄mū nōnd q̄ b̄m̄ ph̄m̄
omnes hoīes naturaliter ſare deſiderant. **Signū** autē
huiꝝ eſt amor q̄ h̄nt ad ſenſus corporis per q̄s ad og-
nitionē deueniūt: et max̄ie ad uulū. qui p̄les rerum
d̄ras oñdit. **Nū** ualde repūſibile eſt ſi ratio ſapien-
tiā non diligit: ad cuiꝝ amorē natura trahit. **Cir̄**
2^m nōnd q̄ ſcriptura ſacra multū cōmendat ſap̄ie-
tiā: et max̄ie libri ſalomois de q̄ h̄nt eſt p̄us. **Sap̄**
vij^o dicitur de ſap̄ia. **Quicquid** michi eē dixi in op̄a-
tione illius: nec cōperauit illi lapidē p̄aolu: qm̄ oē
aurū in cōperatione illio arena eſt exigua: et tāq̄
lutū eſtimabitur argentū in conſp̄i illius. **Cir̄ 3^m**

notandū q̄ uniuersitas creaturarū quasi quid̄ lib̄ est
sapienciā nos docēs. **Ec̄i** dicitur de sapienciā: q̄
deus effudit eā super oīa opera sua. **Ec̄iā** in formā
ca sapienciā docetur. **p̄i vi**. Dade piger ad formicā
et considera uias eius: et discite sapienciā Job xij. In
terroga uniuersa et docebunt te: et uolatilia celi et ī
dicabūt tibi. **Salomon** sapienciā quesuit tā in her
bis q̄ in arboribus: et ec̄iā in animalibz. **Disputa**
uit enī ab isopo usq; ad cedrū: et de oīibus generibz
animaliū: per singulos proponens perabolam. **Aris**
totiles interrogat̄ a quo tot et tanta didisset: res
pondit. **Arbus**: q̄ mentiri nō norūt. **Augustinus** in lib̄
de libo arbitio. **Quocūq; te ueritas uestigis q̄**
buld̄ q̄ operibus suis impressit loquitur tibi. **Circa q̄**
notandū q̄ deus multū amat sapienciā in filiis suis.
Dū p̄i r̄. filius sapiens lenificat prēm suū. **Et sapie**
vij dicitur de sapienciā. **In finit̄ thesaurz est honoribz**:
q̄ q̄uli sunt particeps fr̄ sūt amone dei. **Ideo deo**
amat sapienciā q̄ nullū diligit sine ip̄a: secūdu il
lud sapiencie vij. **Nemine diligit deus**: nisi eū qui
cū sapienciā in habitat. **ps̄ 28**. **Non est plus sapiēs**:
propterea nō miserebitur eius: qui fecit eū. **Eos ue**
ro qui diligūt sapienciā diligit deus: ec̄i 3. **Circa quī**
tū notandū. fructū sapie esse multiplicē. **Ec̄i 29**.
Transite ad me oīes qui concupiscitis me: et a ge
nerationibus meis implem̄. **Suld̄ 9**. **Quo introi**
bit sapienciā: benedicet deus. **p̄i 3**. **Primi et pu**
zillim fructz eā. **Primi** q̄ spiriti cocū et purissi
mū: q̄ tristitiē ip̄erim̄. **Ec̄i 6**. **Erigū in ea la**
borabis: et cito edes de generationibz illius. **Suld̄**
29. **Flores mei fructus honoris et hoēstatis.** **Ho**

res intelligi pnt pma scā desideria uel propolita. **¶** Unus fructus sapientie est. uite spūalis sustentatio: 6^m illud pū 3°. lignū uite est hys qui apphenderint eā. **¶** Quid lignū uite qd fuit in paradiso terrestri facit uite corporali: hoc facit sapientia uite spūali. **¶** 7° fructus est de fensio. **Sap viij.** Sapientia nō vincit malicia, yb iij. **¶** Nō nocentur et nō occidunt in uniuerso monte sancto meo: q̄ repleta est terra scā dñi. loquitur de serpentibz infernalibus. **¶** Alius fr̄m est consolatio scā. **Sapientie viij.** Intrans in domū meā cōquiescā cū illa: nō em̄ h̄z amara ritudinē cōuersatio illi: neq̄ tedūm quicty illi: sed lenā et gaudiū. **¶** Pū 3°. **¶** Cū tenuerit eā beatus. **¶** Sen. **¶** Nemo p̄t b̄tē uiuē. nec tolerabiliter quidē s̄n sapie stadio: et b̄tā uita p̄fctā sapientia efficiatur: ceterū tolerabilis inchoata. **¶** Circa 6^m notandū: q̄ ualde periculoso est defectus sapie in mūdo isto. periculis pleno: a quibus uult liberabuntur sapia: pū xi. **¶** Cūsd̄ viij. **¶** Cū me oderūt: diligūt mortem. **¶** Sicut corp̄ hūanū ex om̄ parte sensu munitū est. ne in aliq̄ parte corp̄is hō uel aus p̄natiur: sic sp̄m sapia oportet eē munitū: ne periditetur. **¶** pū 2°. **Sapientia seruabit te.**

De profectu lōis

Quoniam scriptum est de p̄fctū lōis. Et nōndū q̄ octo sūt q̄ multū pnt ualē ad hoc: q̄ aliquis in lōe proficiat. **¶** Primū est: ut homo bene uiuat. **¶** Aug. **¶** Errat quisq̄s ueritatē se cōgnoscē posse putat: si ad huc nequiter uiuat. **¶** Ec̄ i. **¶** Concupiscēs sapientia seruauit illi: et dñs p̄bebit eā tibi. **¶** Cūsd̄ 2°. **¶** Volantia ad sibi silia conueniūt: et ueritas ad illos qui operantur illa reuertetur. **¶** Apoc 3. **¶** Colligite unguē oculos tuos ut uideas. **¶** Glosa. **¶** Colligite oculos uos

Do

ut uideamus in unguine: ai ad agnoscenda ueri lumine
claritatem nullis nri ane medicamento boue opera
nomis adiuuamus. Qui male uiuunt. qm spurca manu
u suaru lumē diuine sapie a se phibent. **1^m** est ut oō
locem pueniat. Cū sapienna donū dei sit: nō debz aliqs
attemperare molenna stadij rrrq̄sito deo eā acquirere.
Jacobi i. Si quis indiget sapia postulet eā a deo. **Aug.**
Oratione melius dubia soluuntur qm in quisiōe alia.
2^m est hūilitas. **Matth. xi.** Reuelasti ea paruulis. **Bern.**
Superbo oculo ueritas nō uidetur. **S**pecialiter hūmili
tas nōiā ē legem scripturā sacā. propt hūilem mo
dū loq̄di q̄bz: qui a superbis cōtēpntur. **Aug.** **S**ip
tura sacra iūtat oues hūili sermone: quos nō solū
manifesta palat: sed etiā secreta erāet ueritate. **Jd̄** in
lib̄ confess. **I**nstitu aiām meā intende s̄pturis sacis:
s̄ in uisa est sacra scriptura in digna: quā uiliane dig
ntan cōperare. **T**umor em̄ meq̄ fugiebat modū ei9:
illa at̄ erat q̄ crescit aī paruulis: s̄ ego dedignabar eē
paruul9: et nurgidus factu grandis in̄ uidebar. **Jd̄**
eodē. **M**ira profunditas eloquorū tuorū: quorū
em̄ aī uos superficies bladiens paruulis: s̄ mira p
funditas deus meus. mira profunditas horroz ē intē
denti meā. **3^m** est timor dñi. **p̄u s.** **T**imor dñi p̄u
piū sapiencie. **S**i ille qui scripturā sacā legit timo
rē dñi habeat: facit eū declinare a malo: s̄ ab er
rore: a sciendi p̄sūpōe: a sinistra intentione: et a
negligencia iplendi qd̄ legit. **Q**ui em̄ timet deū:
nichil negligit. **Cā. xiiii.** **S**apiens timet et declinat
a malo. **S**i uero timor dei desit illi qui scripturā sa
cā legit: id qd̄ legit ad alios refert: nō studz scd̄m
lōem se dirigē: s̄ ponz alios. **P**rudenti iūbū dñi

lucerna est pedibus propriis: secundū illud ps. Lucerna
 pedibus meis uerbu tuū: nō dicit aliens, pū 21. **U**ir p
 prudens dirigit gressus suos: imprudens neglectis suis
 dirigit alienos, **1^m** est mansuetudo qua auctoritati di
 uine scripture cedatur, **A**ug. 2° li de doctrina xpīa. **N**ū
 quia opus est dei timorē ad cognoscendā eius uolū
 tatem: & nū intellē opo est pietate neq; cōdite diu
 ne scripture: siue intellē si aliq̄ uia nra percunt: si
 ue nō intellē. q̄ nōs sapē meli9 et percipere possim9:
 & cogitare poaq; et credē id esse meli9 et ueriq; qd̄ ibi sc̄p
 nū est. enā si lateat: q̄ id qd̄ nos per uoluntates sapē
 possim9. **2°** in eodē. **I**n omnib9 canonicis scripturis:
 timētes deū et pietate mansueti q̄rūt uoluntatē dei.
3^m est diligencia tā in correctōe librorū: quā in da
 gatione scripturarū. **D**e primo dicit aug. in libro de
 doctrina xpīana. **S**odibus emendandis p̄mo debz in
 uigilare sollicita eorū: qui scripturas uolle desiderant.
De secundo enā dicit aug. in eodē lib. **E**rit inq; diu
 narū scripturarū sollicitissim9 indagator: q̄ p̄mo
 rotas legerit. notasq; habuit: et si nōdū intellē iam
 nū lōue: dūtarat eas q̄ uocantur canonicę. **N**ā cete
 ras secun9 leget fide ueritatis in structy. **E**t infra.
In scripturis q̄renū uoluntatē dei p̄ma observa
 tio est nosse canonicas scripturas: et si nōdū ad i
 tellōn: legendo tñ mandare memorie: uel oīo i ng
 ritas nō h̄e. **D**e nū q̄ in eis aperte posita sūt uel
 p̄cepta uiuendi uel regule credendi. sollicit9 dili
 genciaq; inuestiganda sunt: q̄ tanto melis q̄sq;
 pla inuenit q̄to est intelligencia capaxior. **I**n hys
 enū q̄ aperte in scripturis posita sūt. inueniuntur
 omnia illa q̄ continent fidem moresq; uiuendi:

spem salz et caritatem, Tunc uero frā qdā familiaritate cū ipā lingua diuinarū scripturarū: in ea q̄ obscura sunt apperenda et discernenda p̄gendū est. **N**ō diligentiā eā pertinet: ut caueatur inuia uelocitas in cōsurrendo. Nō em̄ uidz aīnq̄ int̄ cōsurrendo latentē sensū. Sap. Nichil magnū rerū ipā uā nō effia uoluit: propositiq; pulc̄anno anq; op̄ difficultatē. Nascendi quoq; hanc legē fecit: ut maiora animalia in scribis pentū diuinaq; conuenerentur. Dicitur in li° de uā animalū. q̄ elephas seīa p̄gnas est duobus annis: q̄ est magnū aīal. N̄ est ut homo sit assiduus in legendo. Jeronim. Diuine scripture semper ī manibus et uigilē ī uicē uoluantur. nec sufficē putes in adata memoria tenē: et operibus obliuiscā. 30. Diuinas scripturas sepius lege: ymo nūq; sacra l̄o de manibus tuis deponatur. 8^m est ut de sapientia a deo accepta nō sit ei ingrata; s; daturē suū glorificet. Cit̄ ult. Danti michi sapentiā dabo glām. **Distinctio meditationis a simplici cogitatione et contemplacōe**

Quisequēter agendū ē de meditatione: cū ip̄ hoc mō procedatur. Primo distinguetur meditatio a simplici cogitatione et contemplacōe. **Q**uoniam ostenditur q̄ in meditando magna sit discretio hūda. Tertio ponentur ea q̄ doctores em̄ a deo edocti et cū hāc materiā experit: de consideracōe et contemplacōe. scripserūt. Circa p̄mū nōnd. q̄ triplex est intentio anime: scilz simplici cogitationis: meditationis seu consideracōis et contemplacōis. De hys sic loquitur richardus de s̄o uir

26

tore. Sciend est qe eandē materiā alit per cogitationē
 intuemur: alit per meditationē rimamur: aliter p
 contemplationē miramur. Cogitatio per deua lento
 pede sū respū perueniōnis passim huc illucq; uagar:
 meditatio per ardua uie sepe et aspera ad directionis
 finē nī magna aī industria intitur: contēplatio libo
 uolanti quo eam fert impety uita agilitate cūferur.
 Jo pōcā describit hys uerbis. Contēplatio est libera mē
 ns pspicua in sapientie spectacula nī ammiratione
 suspensa. **Del** contēplatio est perspiciat et liber aī
 cōtūty in res perspiciendas usqueq; diffusq;. Medi
 ditatio uero est studiola mentis intentio circa aliqd
 inuestigandū diligenter insidens. **Del** meditatio
 est pūdy aī intuitus in ueritatis inquisitōe uehe
 menter occupatus. Cogitatio aut est impūdy am
 ni respūs ad euagationē pūus. **Richardus** medi
 tationē accipit pro consideratione. **Conuenienter**
 aut posset meditatio sumi cōmūmō: ut continer
 considerationē et contēplationē. **Bernhōq; 2° li^o** de
 consideratione distinguit inter considerationē et cō
 templationē. hys uerbis. Considerationē nō id per
 omnia qd contemplationē intelligi uolo: eo qd con
 templatio ad rerū certitudinē: consideratio ad in
 quisitionē iūge magis se hēat. **Iūē** qd sensū pō con
 templatio diffiniri uerus certusq; intuitus aī de qōz
 re: siue appūsiō ueri non dubia. Consideratio aut i
 tenta ad inuestigandū cogitatio: uel intentio aī in
 uestigantis uerū. **Quā** soleāt idifferēt pūuē usurpai.

Q magna discrecio sit habenda in meditationibz

Q circa secundū notandū qd tria sunt q requirūt: ut in meditando

Don

magna habeatur discretio. Primum est h^o q^o meditatio fit
in consp^u dei: h^o illud ps. Meditatio mea in consp^u
tuo semper. ysb i^o. **A**uferite malū cogitationū uestray
ab oculis meis. 2° est q^o potentia auge^r actus medi
tandi os anime est: h^o illud ps. **O**s iusti meditabit^r
sapientiā. Iustus reputat os suū os anime: s^oz intel
lectū. In iustus uero os suū reputat os uimenti sui: s^oz
os corporis. **Eccl** 21. **I**n corde sapientū os illozū. **T**ria per
tinet ad os corporis: s^oz loqui: abū sumē: et osculāi.
Similia pertinet ad os anime. **D**ū meditatio ē aīe
locutio cū deo. **I**deo oportet q^o in ea mag^{is} habeatur discre
tio. **F**req^uē etiā meditatio est dei locutio ad animā: h^o
illud ps. **A**udiā q^o loquatur in me d^{eu}s deus. **B**ernar
dus sup^{er} cantica. **S**unt quedā uerba dei ad nos: n^{ost}re
meditationes de ip^{so} et eius gloria: elegancia potē
tia et maiestate. **I**n meditatione palatur aīa: ideo
multū cauendū est ne meditetur in mūda. **S**apiaz
et uerba scripture sacre meditari debz: eas tamq^u spes
aromaticas ore spiritali masticās. **Eccl** 2°. **S**icut
cynamomū et balsamū aromatisans odore dedi. **T**ales
erunt meditationes dauid qui fuit uir h^o cor dei. **D**ū
dicebat. **Q**uō dilexi legem tuā d^{eu}e: tota die medita
tio mea est. **I**ter meditabar in mandatis tuis q^o dilexi.
Et in des^{er}uōe b^oni uiri dicitur. **I**n lege eius meditabitur die
ac nocte. **M**editatio iusti etiā debz esse circa uirtutes.
ps 11°. **M**ens iusti meditabitur obedienciā. **Eccl** 19°.
Beatiss^{us} vir qui in sapientia morabitur: et in uis
tina meditabitur. **N**ō deet in ore cordis spūalem in
mūdiā uersari: sicut nec corporalem in mūdiā in
ore corporis: cū os anime nobilius sit ore corporis:
et spūalis in mūdiā maior sit q^u corporalis. **T**erū

poralia eadē q̄ aplūs reputavit ut sterora: ab ore spi-
 rituali sunt repellenda. Itē os anime sponsū ce-
 leste debz desolulari, ppter qd̄ in magna mūdicia
 est seruandū. Canticoꝝ i. Osculetur me osculo ois
 sui. Guld 8. Quis michi det ut inueniā te foris et
 desoluez te? 3. requirit discrecionē in meditando
 hoc: q̄ meditationes p̄ncipia sūt affōnū et aliaz
 operacoꝝ. Vñ debitas meditacoꝝes sequuntur de-
 bite affōes. In ps. In meditatione mea exarsit
 ignis. In meditatione amoris quo deus nos di-
 lexit et bñficōꝝ a deo receptorū: exarsit
 ignis nr̄i amoris a deū. Discreto ergo circa medi-
 tationes est utiā: ut salz dēs prouideantur q̄ deo
 non displiceant et q̄ os spūale deteant: et a quibz
 affōes utiles et alie operacoꝝes p̄deant. **Ea que scripsit**

bernardus de cōsideratione et cōtemplatione

Abm

Circa terciū p̄mo ponemq̄ ea q̄ de conside-
 ratione et cōtemplatione bñs bernar-
 dus scripsit in li. de cōsideratione. Qua-
 tuor inq̄ tibi cōsideranda reor: te q̄ sub te. q̄ iux-
 te. q̄ sup̄ te sūt. In quinto ueroli de cōsideratione
 dicit. Velim hoc solleter adūtas vix sagantissime
 eugem: q̄ totiens peregrinatur cōsideratio tua
 quonens ab illis rebus ad ista deflectitur inferiora
 et visibilia: siue intienda ad noticiā: siue ap-
 petenda ad usū: siue pro officio disponēda uel
 actanda. Si cōsita ūsatur in hys ut per hec illa
 requirat: nō p̄cul erulat: sic repatriare cōsidera-
 re est. Sublimior iste p̄ncipiū ac dignior usus rerū:
 n̄i nr̄i sapienciā pauli: inuisibilia dei per ea q̄
 facta sūt intellā aspiciuntur. **Sane hac scala a-**

ues nō egent: herules. Quid opus scala: tenēti
solū? Creatura celi illa est: p̄sto habens per qd̄ po
aus ista intucatur. Videt uerbū: et in uerbo fr̄a
per uerbū: nec opus h̄z ex hys q̄ fr̄a sūt. factoris
uotnā mendicare. Neq̄ em̄ ut ip̄a nouerit ad
ip̄a descendit: q̄ ibi illa uidet. ubi longe melius ē
q̄ inscrips. Deinde in eod̄ li° distinguit diūsas
sp̄ces consideracionis hys uerbis. Magnus ille
qui usū sensuū ueluti qualdā om̄i op̄es expende
facagit: dispensando in suā et multozū salute. Nec
ille minor: qui hūc sibi gradū ad illa inuisibilia
philozophando constituit: n̄ q̄ hoc dulcius illud uti
lius hoc felicius illud foroz esse constat. Ne om̄
maximū: q̄ spreto ip̄o usū rerū et sensuū q̄ntū
quidē humane fragilitati fas est: nō ascensozis
gradibus. s̄ in op̄matis excessibus aduolare int̄
dū contemplando ad illa sublimia consueuit. Ad
hoc ultimū genū illos pertinere reoz excessū pan
li. excessus nō ascensus: nā captū poq̄ fuisse. q̄
ascendisse ip̄e se perhibz. Et subdit Bernardus. Dis
nbi has consideracionis sp̄es p̄p̄s distigui uoibz?
Dicamz si placeat. p̄mā dispensatiuā. 2^a estimati
uā. 3^a speculatiuā. Dispensatiā est considera
tio sensibus sensibilibusq̄ rebus ordinate et so
naliter utens: ad promouendū deū. Estimatiua
est consideracio prudenter ac diligenter quez scru
tans ac ponderans: ad inuestigandū deū. Spe
culatiua est consideracio in se recolligens se. et q̄
tū diuinitz adiuuatur rebz humanis exnens:
ad contemplandū deū. Quid p̄ma optat: 2^a ad
rat: terna gustat. Dixisti inquis satis qua una

ascendatur: et quo ascendendū dicitur habes, **Falleris**
 si id speras: ineffabile est. **Tu me existimas id loqui:**
 quod oculus non vidit nec auris audiuit et cetera? **Ho-**
bis inquit reuelavit deus per spiritū sanctū: id ad cor? **Ergo** quod
 quod super sunt non uerbo docentur: sed spiritu reuelā-
 tur. **Verū** quod sermo non explicat. consideratio quare:
 orō expectet. incantur uita: puritas assequatur,
Sane corū admonitio quod super sunt: non te existimes
 uita a me suscipere sole. lunam. stellas. et cetera. **Ista**
 siquidē omnia et si super loco: primo infra sunt et digni-
 tate uere. **Sunt** enim corpora: an porro spiritus est? **Angeli**
 sancti et deus super te sunt. **Deus** natura: angeli
 gratia. **Id** in eodē distinguit quatuor species contempla-
 tionis respectu dei: hys uerbis. **Prima** et maxima con-
 templatio est: admiratio maiestatis. **Hic** requirit
 cor purgatū: ut a uicijs liberz atq; exoneratū peccatis:
 facile ad superna leuet. **Interdū** quod per aliquas mo-
 zulas stupore et extasi suspensū teneat ammiratē.
Secunda autē uicā est huius. **Est** enim intuens iudicia
 dei: quo sane pauco aspectū dñi uehementiq; gaudet
 intuentē. fugat uicā: fundat uirtutes: inuocat ad
 sapienciā: humilitatē seruat. **Virtutū** siquidē bo-
 nū ac stabile fundamentū humilitas. **Nepe** si uitet
 illa: uirtutū aggrācio non in summa est. **Tercia** contem-
 platio occupatur uel potius oratur cū memoriā bene-
 ficiorū. et ne dimittat in gratiā: sollicitat memoriā
 uerū ad amorē benefactoris. **Quarta** quod retro sunt
 obliuiscens: in sola requiescit expectatione promiss-
 sorum. **Que** cū sit meditatio eternitatis. siquidē quod pro-
 mittunt eterna sunt: longānimitatē alit. et perseuerācie
 dat vigore. **Dein** adaptat bernhū quatuor dictas

Spēs contemplationis quatuor q̄ tangit ap̄tus ad
ep̄h̄ 3. ut possis cōp̄ndere cū omnibus sanctis q̄ sūt
longitudo latitudo. sublimitas et profundū. longi-
tudinē inquit app̄ndit meditatio promissorū: lati-
tudinē recordatio beneficiorū. sublimitatē contē-
platio maiestatis: profundū inspectio iudiciorum.
Id̄ in eod̄ li. Deus est longitudo. latitudo. sublimi-
tas. et profundū: res una est. longitudo p̄pter eter-
nitatē: latitudo p̄pter caritatem: sublimitas p̄pter
maiestatem: profunditas propter sapienciā. **Ista**
non disputatio cōp̄ndit. s̄ sanctitas. Sanctū facit af-
f̄ctio sancta: et illa gemma: timor d̄ni sancti. et a-
mor. **h̄is** perfecte affecta anima. ueluti quibusdā
brachijs duobus cōp̄ndit: amplectitur: stringit:
tenet: et ait. **Tenui eū nec dimittā.** Timor qui
ē sublimi et profundo: amor lato longoq; m̄der.
Quid tam timidū q̄ p̄tās cui nō potes resistere:
q̄ sapienciā cui abscondi nō potes: poterat mino-
rem deus alterutro carens: nūc aut̄ perf̄te opor-
tet timeas illū: cui nec oculo deest omnia uidens:
nec manu omnia potens. **Itē.** **Quid** tā amabile:
quā amor ip̄e quo amaris. **Amabiliore** t̄m iūcta
eternitas sūt: q̄dū nō erudit. mittit foras suspi-
cionē. **Stupenda** plane sublimitas maiestatis:
pauenda abissus iudiciorū. **feruore** erigit cari-
tas: eternitas perseverantiam sustinendi. **Id̄ sup̄**
canica. **Quo** sūt cōpl̄ cōtēplationis gr̄a: unū de
statu et felicitate et gloria ciuitatis superne: al-
terū de regis ip̄iq; maiestate. eternitate diuinitate.
Perf̄te mirari ac penetrare archana sapiē. et pu-
ritate cōs̄c̄e audēt: et acuminē it̄elligence pol-

sunt, Qui aut in deū intendē nō sufficiūt: contenti
 sunt gloriā sanctorū mēte intueri. **I**ōperatura
 ad diuinorū contemplationē tangit hys uerbis.
Que oculos mentis emūdant: ut ad lūmē verū
 subleuari possunt: hec sunt. **S**eculares cure ablatio:
 carnis afflictio: cordis contritio: frequēs et pura
 delicti confessio: et lacrimarū fletus. **E**t cū foras mis-
 sa fuerit oīs immūdia: sursū eos attollūt medi-
 tatio ammirabilis essence dei: et caste ueritatis inspec-
 tio: oratio munda et ualida: iubilus laudis et de-
 sideriū ardens in deū. **I**te bernardus super canonicā
 oñdit que anima sit sponsa dei: diuersas soboles
 eius distinguens hys uerbis. **A**nimā quā in diis
 relictis omnibus uō uons omnibz adherere: uerbo
 uiuē: uerbo se regere: de uō cōcipere: puta qui-
 gē. **A**tende in spiritali matrimonio duo eē quā
 pariendi: et ex hoc etiā diuisas soboles. s; nō ad-
 uersas: cū sancte mēs aut pōdicando aīas a me-
 ditando intelligencias pūit spūales. **I**n hoc ul-
 timo que creditur et se creditur etiā a corporali-
 bus sensibus: ut sese nō sentiat q̄ uerbū sentit.
Hoc fit: cū mens in ineffabili uōi illecta dulcedine
 quodāmodo se sibi firmitur: ymo rapitur atq; il-
 labitur a se ipā: ut uōi fruatur. **A**liiter sane affi-
 onis mēs fructificans uōi et fruens uōi. **I**llic
 sollicitas necessitas p̄ri: hic uūtat suauitas uerbi.
Et q̄cē leta improle nū: s; in āplexibus sponsa le-
 nor: cara pignora filiorū: s; oscula plq; delectāt.
Pergat forsitan quis querē a me: uōi frui quid
 sit. **R**espondeo: querat pōnq; exptū: a quo id q̄rat.
Aut si et in experē daretur: putas me posse elo-

qui quod ineffabile est? Audi experiri. Siue imperce-
ditum deo mente? si sobrii sumus uobis. Hoc est.
Aliud in credo solo arbitro deo: aliud uobis gmitto.
Bonum est saluare multos: excedit autem et in uerbo esse
multo iocundius. Ne quoniam hoc a quod diu hoc dulcia gmez
cui? Sed breue momentum: et experientia rar. Quis
quis curiosus es scire. quid sit hoc uerbo frui: para illi
non aurem sed mentem. Non docet hoc lingua: sed docet gratia.
Absconditur hoc a sapientibus et prudentibus: et
reuelatur paruulis. Magna fides magna et subli-
mis uirtus humilitas: quod promittitur quod non docetur:
digna adipsa quod non ualeat addita: digna a uerbo et
de uerbo conapere: quod sius ipsa uerbis explicare non potest.
Iohannes super cantica. Dicamus uerbum dei dei: sponsum anime.
et uenire ad animam et iterum dimittere eam: non ut sensu
anime non moti uerbi ista fieri sentiamus. Verbi causa.
Cum sentit gratiam: agnoscat presentiam. Cum uero absentia
queritur: et rursum presentiam querit. Verbo abeunte una ite-
rit et continua anime uox continuu desiderium eius: tanquam
unum continuuque reuolare: donec ueniat. Ideo subtrahit
se quod audius reuocaretur. tenetur foras. Preterea te
ueri uult: abiens reuocari. O modicum non modicum:
o modicum longum. Pie dicit modicum dicit quod non uideamus
te: saluum sit uerbum domini mei: longum est multum ualde
minus. Verumptamen utrumque uerum: et modicum meritis:
et non modicum uotis. Quo non tardabit si mora fecerit:
nisi quod quo ad meritum plusquam satis est. nec est tamen satis quod
ad desiderium. Prodeat sane ut prosum: et si profice-
ceritis uos: mea insipientia consolabor. Facit et
mihi aduenisse uerbum: insipientia dico et plu-
ries: et interdum presentare potui introitu sentire nunquam.

sine erim quidē. **¶** In forte nec introuit quidē? quia
 nō deforis uenit. **¶** Porro nec de int̄ me uenit, qm̄
 bonū est et scio q̄ nō est in me bonū: si asperi fo-
 ras exteriq̄ cōperi illud: si et int̄: etiā ip̄m̄ interiq̄
 erat: et ognioui uerū esse qd̄ legerā. qm̄ ip̄o u in
 uing mouemur et sumus. **¶** Tantū ex motu cordis
 intelli p̄nā eius: cepit em̄ euellē et destrue: edi-
 ficare et plantare: rigare arida: tenebrosa illū-
 uare: clausa reserare: frigida inflāmare: et hoc
 michi signū accessions eius. **¶** Tristes sit uāc̄ e aia
 mea donec iterū reuertatur: et recalescat cor meum.

¶ *Et que scripsit augustinus de cōtemplacōe*

xix

Augustinus septē gradus tangit mihi de quā-
 tate aīe: in quoz̄ ultimo ponit cōtēplacōe.
¶ Ad p̄mū pertinet̄ operationes hoī ai ar-
 busis cōes: ut q̄ aīa p̄nā sua corpus uiuificat: colli-
 git in unū et in uno tenet: et defluē et tabescē
 non sunt. alimenta per mēbra distribuit.
 congruena cum corporis et modū seruat. nō
 tantū in pulchritudine sed etiā in crescendo
 et gignendo. **¶** Ad secūdu gradū pertinet̄ opa-
 tiones cōmūes hominū et brutis ut sentire et mo-
 ueri. **¶** Ad terciū gradum pertinet̄ operationes p̄ie
 hominū: cōmūes tamē bonis et malis: ut agros
 colē. urbes construē: eloqui futura: ex presenti
 conicē. **¶** In quarto gradu anima se nō solū suo
 corpoi sed etiā diuīso corpoi audet p̄uocēre.
 et bona eius sua bona nō putat: atq̄ potētie
 pulchritudinq̄ sue cōparata cōtēpne. et a for-
 dib̄ se abstrahit totāq̄ emaculat: et hec uidet̄
 pertine ad uirtutē tēperācie. **¶** Itē roborat se ad uisū

omnia que a proposito et sententia moluntur hoc
ad fortitudinem. Item societatem humanam
magis pendit. nichilque vult alteri quod sibi
nolit a se: hoc ad iustitiam. Sequitur aut
fortitudo et precepta sapientum: et per hoc loqui
sibi deum credit. hoc ad prudentiam. In hoc tam
preclaro actu anime adest adhuc labor. et con
trahuntur modi molestias atque blandicias mag
nus conflictus. Ad quintum gradum pertinet ut a
mima ab omni tunc libera maculisque lota in hoc
statu se teneat. Aliud est enim efficere. aliud tenere pu
ritatem. ut ait Augustinus. Alia prorsus actio
qua se magnam remtegrat alia qua non patitur
se rursus magnari. Tunc nixenti quadam et in
credibili fiducia pergit in deum. id est in ipsam
veritatis contemplationem: et illud propter quod tantum
laboratum est. altissimum et secretissimum premium.
Dextus ergo erit iste actionis gradus. Aliud
enim est mundare ipsum pro oculum anime
ne frustra et tunc aspiciat: aliud ipsum au
toducere et firmare sanitatem. Aliud iam ser
mum atque rectum aspectum in id quod est viden
dum dirigere. Quis qui prius volunt facere quod mun
dum et sanati fuerint: luce reuberantur
veritatis. Septimus et ultimus gradus
anime est visio et contemplatio veritatis:
neque est iam gradus sed mansio quedam.
Primus actus dicatur animatio. secundus
sensus. tertius ars. quartus virtus. quintus
tranquillitas. sextus ingressio. septimus
contemplatio. Decimum Augustinum duo

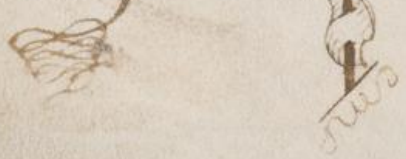

ultima multum preparant ad contemplatio-
nem saluet puitas et feruens caritas. De pmo
diat in libro soliloquorum illi qui specialem lz
amorem ad sapieniam. Tu fueris talis ut nich
il te prorsus terrenu delectet. nich crede eodem
momento eodem puncto teporis videbis quod
cupis. In eodem habetur de secudo. Sapienae
castissima pulchritudo. se tibi si in solam arseis

Que in vita de libro solitaria

xx

In libro de vita dicuntur de contemplatione
solitaria distinguuntur octo gradus
quibus contemplatiui ascendunt. Pri-
mus est perfecta obedientia. secundus est cor-
pus suu in seruitutem redige. tercius e usu
boni consuetudine uertisse in delectacionem.
quartus est intellige que in doctna fidei appo-
nuntur. quintus est talia pparare qualia appo-
nutur. sextus est cu in effectui mentis trāsit in
dicium rationis. septimus est cu reuelata facie
speculari gloiam dei. octauus est transformari
a claritate in claritatem tanqua a dñi spiritu.
Et notandum qd dei bonitas lumen suu scdm be-
neplacatum suum uiris contemplatiuis osten-
dit. scdm illud iob 35. In manibz abscondit lu-
cem et precepit ei ut rursus adueniat. ammu-
nat de ea amico suo quia possessio eius: et ad
eam possit ascendere. In libro de vita solitaria.
Alecto dei et dilecto viassim lumen vultus dei
aliqu ostenditur sicut lumen in manibus pa-
tet et latet ad arbitriu tenentis: ut per hoc
q quasi in transcurfu vel in puncto videre

P 2

permittitur: mardescat animus ad plenam possessionem luminis eterni et hereditatem plene visionis dei ut inotescat aliquatenus id quod ei deest.

Non nunquam quasi pertransiens gratia perstrigit sensum amantis. et eripit eum sibi et rapit in deum. qui est a tumultu rerum ad gaudia celestia et pro modulo suo ad momentum ad punctum id ipsum ei ostendens videndum veluti est. Interim etiam ipsum effiat nudipsum: ut sit suo modo sic illud est. Ubi cum didicerit quid sit inter mundum et in mundum redditer sibi: et remittitur ad visionem ad mundandum cor. ad aptandum animam ad similitudinem: ut si aliquando rursus admittatur. sit purior ad videndum: et stabilior ad fruendum.

Nusquam enim se melius deprehendit modus humane perfectionis: quam in lumine vultus dei. in specie diuine visionis. In eod. Deus qui semper queritur ut dulcius inueniatur. dulcissime inuenitur ut diligentius queratur. Hoc ergo ineffabile cum non nisi ineffabiliter videatur. qui vult videre cor mundet. quia nulla corporis similitudine dormienti: nulla corporea specie vigilantis: nulla rationis indagante: nisi mundo corde amanti videri potest vel apprehendi. Hoc enim facies dei quam nemo potest videre et viuere mundo: hec est speciem cui contemplande suspirat omnis qui affectat diligere dominum suum deum in toto corde suo. et in tota anima sua et in tota mente sua. et in omnibus viribus suis. Ad quod etiam non desunt excusare proximum suum si diligit eum sicut seipsum.

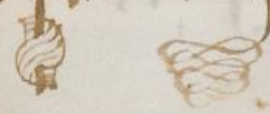
Ad quod cum aliquando non admittit in ipso luce

veritatis videt preuenientem gratiam cum vide re
pellitur. in ipsa creatura sua intelligit puritati eius
non conuenire mundiciam suam: et si amat. flere
dulce habet. et non sine multo gemitu cogitur re
dire in consuetudinem suam. *Que scripsit richardus*

Richardus de se de seo victore de contemplacione **XXI**
victore distinguit sex contemplacionis ge
nera. Primum est in ymaginacione secundum

solam ymaginacionem. Secundum in ymaginacione se
cundum rationem. Tertium est ratione secundum ymagina
cionem. Quartum in ratione secundum rationem. Quintum
est supra rationem: sed non preter rationem. Sextum
est supra rationem: et videtur esse preter rationem.
Duo sunt in ymaginacione: duo in ratione. Duo
intelligentia. In ymaginacione cum obstupescen
tes attendimus corporalia ista que sensu corpo
reo habemus. que sunt multa que magna. que diu
sa. que pulchra vel iocunda. Et in omnibus hys crea
toris illorum super essencie potentiam sapientiam
munificenciam mirando veneramus. Tunc
contemplacio nostra in ymaginacione versatur
et secundum solam ymaginacionem formatur:
quando formatur cum nichil argumentando
querimus: sed libere mens nostra huc illucq; disc
rit: quo ea in hoc spectaculo genere amira
tio rapit. Secundum genus est quod ad ea que in
ymaginacione versamus et que ad primum gen
us contemplacionis pertinet iam diximus rationem
querimus et inuenimus: ymmo inuenta et
nota in consideratione cum admiratione addu
cimus. in illo res ipsas: in isto earum rationem.

ordinem dispositione et vniuersamque rei causam
modum et utilitatem vnamur: speculamur mi-
ramur. Tertium genus est. quando per rerum visibilium
similitudinem in rerum invisibilium speculationem sub-
leuamur. Quartum genus est quoniam semoto omni
ymaginationis officio illis solum animus inten-
dit que ymaginatio non nouit: sed que mens
ex racionatione colligit. vel per racionem col-
ligitprehendit ut quando invisibilia nostra que
per experientiam nouimus et ex intelligentia
capimus in consideratione adducimus. et ex eorum
consideratione in celestium ammorum et super mu-
danorum intellectum contemperationem assurgimus.
Quintum est quoniam ad ea ex diuina reuelatione
cognoscimus. que nulla racione humana ple-
ne comprehendere: que nulla nostra racionatione
integre inuestigare sufficimus. Talia sunt
illa que de diuinitatis natura et illa sim-
plici essentia credimus: et scripturarum diuina-
rum auctoritate probamus. Super racionem
nec tamen preter racionem censendum est:
quoniam ei quod per intelligentie aciem cer-
nitur. humana racione contrariare non potest quin
potius acquiescat: et sua attestacione alludit.
Dextus est quoniam animus illa ex diuini luminis
irradiacione cognoscit atque considerat: qui-
bus omnis humana racione reclamant. Talia sunt
pene omnia: que de personarum trinitate cre-
dere iubemur. Duo ex his in ymaginatione
subsistunt quia solis sensibilibus insistent. Duo
in intelligentia subsistent. quia solis intellectibus

Libus intendunt. **S**ensibilia dico sensu cōpco
 perceptabilia. intelligibilia dico inuisibilia.
 raaom tamen xprehensibilia. **P**riū est prime
 xtemplacioni: simplir et sine ulla racionacoē
 visibilū amiraconi inherē. **P**riū est secūdo.
 visibilū rerū raaom raaonando insistere. **P**ri
 um est terae. per visibilia ad inuisibilia raaō
 nando ascendere. **P**riū est quarte ex inui
 sibilibz inuisibilia raaonando colligē: et per
 expertoz intelligenciam ad ignotorum noti
 aam pfiā. **P**riū est quinte intelligibilium
 intelligenciā roem admittere. **P**riū est serte
 intellectuū intelligenciā omēm huānā raaō
 nacoē trāscendē. **H**ys sex contēplacoū alis
 a terrenis suspendim: et ad celestia leuamur.
Ecce perfectū te esse nō dubites: si adhuc aliq
 bus cares. **M**ecum et nrī similibz bene agi
 tur: si unū ex hys tribus alarum paribus
 datur. **Q**uis dabit michi penas sicut colūbe
 et volabo et requiescam. **T**errenū et nondū
 celeste animal es: quāndiu tantū duabz alis
 stentus es. **H**abes tantū vnde corpus tuū ve
 lare et nō volare possis. **C**orpus velare est:
 mūdānorū concupiscā ex mūdāne mutabili
 tatis considēracōne tempēare ymmo in obliu
 onem adducē. **V**olare est ab amore mundi
 se elongare. **N**iteri nihilis alis quantū poteris
 apprehendē saltem nouissima maris. **D**i sup
 sero penias meas inquit diluclō: et habitā
 uero in extremis maris. **E**xtrēmū maris ē
 mius mūdi. et vnaquqz vie ppie. **E**xtrēma

maris tenere est: mundi finem mundaneque vite
exitum cum desiderio expectare. Apprehendat
extrema maris: qui dicere poterat. **I**upio dissol
ui et esse cum christo. Parum tibi debet esse has du
as alas accepisse: sed ut probes te celeste ani
mal esse: stude et satage saltem duo paria habere.
Celestia animalia erant que vidit ezechiel.
quatuor penne unum. ezechiel 1. Duabus corpora
sua velabant: nam ceteris duabus volabant.
Sunt corpora celestia et sunt corpora terrestria
Si totum corpus tuum lucidum fuerit, non ha
bens in se aliquam partem tenebrarum: utile est
illud ab humane arrogancie oculis abscondere:
et sub humane mutabilitatis merito proprie estima
tionis claritatem temperare. **Eccl. ix.** Nescit
homo finem suum. In primo alarum pari ve
let homo corpus suum: in secundo volet ad celum.
Dabitur studio et desiderio in celestibus esse:
ut possit cum apostolo dicere. **Mea conversatio in celis est:**
ad phil. 1. Verumptamen si usque ad tertium celum
penetrare paras: nunquam id in duobus alarum
paribus posse presumas. **O**portet enim sex con
templationum alas assignatas habere: qui cupit ad
tertiū celi secreta diuinitatisque archana volare
Has sex alas contemplationum soli perfecti in huius
vita virtute possunt. **H**as in futura vita elan
tam in hominibus quam in angelis habituri sunt ut
veraciter dici possit: quia sex ale unum et sex ad ter
rae usque vi. **O**mnium generum contemplationis debet
esse maxime. **I**n hoc genere contemplationis
homo deum in omnibus operibus eius mirabile

laudabilem amabilem ipseit. **D**ominus dñs
 noster quā admirabile est nomen tuū in omni
 sa terra eae mirabilem. **A** solis ortu vsq ad
 occasum laudabile nome dñi eae laudabilem.
Iustus dñs in omibz vñs suis et scis in omibz
 operibz suis eae amabilem. **H**ec speculatio tri
 plex est. **P**rima in rebus. scda in operibus: 3^a
 in moribus. **P**rima eaa tres habet species:
 quarū p̄ma est in materia: scda in forma:
 teraa in natura. **M**ateria et forma visu corpo
 reo facile deprehendimus. **N**am lapide a ligno. tri
 angulū a quadrangulo. sine errore discernimus
Natura discernitur et cōsideratur in rerum
 qualitate intrinseca: ut forma consistit in qualite
 extrinseca. **E**qualitas rerū interior ex magna p
 te corporeo percipitur sensu: sicut saporibus gus
 tu odores olfactu. **O**peratio duplex est. **A**lia
 em̄ est nature: alia industrie. **O**peracionē na
 ture facile deprehendere possumus: ut in gra
 mibz arboribz animalibz. **I**n gramibz quomō
 exarscūt maturescūt. **I**n arboribz similiter. q
 frondent florent fructificant. **I**n animalibz
 quomō concipiūt et parviūt: q alia nascūt et
 alia moriūt. **D**isciplina vero morū p̄tm ex
 distinctione dina: p̄tm processit ex instructi
 one huāna. **A**d dina instituta pertinent di
 na obsequia: et quelibz ecclē sacramēta. **A**d
 instituta humana: pertinent huāne leges. **H**u
 mana institucō est p̄pter vitā inferiorem: dina
 p̄pter vitā superiorem. **I**n hoc genēstem
 placionis p̄p̄tia ostendit se exercuisse dicens

Meditatus sum in omnibus operibus tuis. Item Delectasti me domine in factura tua. Et iterum. Quam magna glorificata sunt opera tua domine: omnia in sapientia fecisti. Hoc genus contemplationis recte in septem gradus distinguere possumus. Primus consistit in illa admiratione rerum: quae surgit ex consideratione materiae. Secundus in illa admiratione rerum quae surgit ex consideratione forme. Tertius in illa rerum admiratione: quam gerunt consideratione nature. Quartus in illa admiratione: quae est circa operationem nature. Quintus in illa rerum admiratione: quae est circa operationem industrie. Sextus in considerandis et admirandis institutionibus humanis. et divinis. Septimus in considerandis et admirandis institutionibus divinis. Secundo generi contemplationis pene tota humana philosophia materiam ministrat: latentes rerum visibilium causas sue sagacitatis investigatione invenes et in palam produces. Et possunt distinguere septem gradus in secundo genere contemplationis. Similes septem gradibus distinctis in primo genere: cum circa eadem versetur haec contemplatio et prima saluet sensibilia. Tertium genus contemplationis in quibus gradus distinguuntur. secundum quatuor modos considerationum: ex quibus visibilium investigatione similitudinum ratio que ritur vel assignatur. Primus modus est: quando similitudo sumitur ex eo unde ipsa est vel quae ipsa est. Secundus et tertius similitudinem trahit ex eo quod in ipso est. Quartus et quintus ex eo quod ipsum est. Primus trahitur ex materiae propinquitate: ut ibi. Crura eius columine mar-

morte que fundate sunt sup bases argenteas. Canticoꝝ v.
Secūdo et tertius ex rei ipsius qualitate. s; scđus ex qua-
 litate extrinseca quod diximus forma. tertius ex qualitate
 intrinseca quod diximus natura. Qualitas extrinse-
 ca constat in colore et figura. **A** colore similitudo assignat
 natur ibi. dilectus meus candidus. cant v. **A** figura ibi.
 aspectus earū et opus earum quasi sit rata i medio ro-
 te. ezechielis v. **E**xtrinseca qualitas pertinet ad solum
 visum. que admodū intrinseca qualitas ad ce-
 teros sensus. **A**d auditū pertinet illud et vocem
 quā audiui tamq; atharodorū atharizanaū in cathais
 suis. apocal' xij. **A**d delicias gustus illud. **S**piritus meus
 super mel dulcis. ead' xxij. **A**d odoratū illud. **D**icit cano-
 manū et balsamum zc' ead' xxij. **A**d delicias gustus tactus
 illud. **D**icit vnguentum in capite qđ descendit zc'. **Q**uintus
 ē ex eo qđ ipsa res vel ab ipsa sit scđm motū naturalem.
 ut ibi. **Q**uomodo descendit ymber et nix de celo zc'. ysaie
 lv. **Q**uintus ex eo quod agitur scđm motū artificialem
 ut ibi. **S**up edificati super fundamentū apłorū et pphetaꝝ
 zc' ad eph' ij. **I**n quarto gñe cōtemplacionis p̄mū ē ut
 redeas ad te ipsum. intres ad cor tuū discas estimare spūm
 tuū. discas quid sis. qđ fueris. qđ esse debueis. qđ esse poteris.
Quid fueris per naturam. quid nō sis per culpam. quid
 esse debueis per industriam. quid adhuc esse possis per
 gram. **N**ūq; menti excidit qđ regnū dei intra nos est.
Iuce xvij. **E**t quia simile ē regnū celorum thesauro ab-
 scōdito in agro. math' xij. **O**mī custodia serua cor tuū.
 pūb' xij. **A**udi dauid quō se semp in exēplum pponat.
Meditatus sum in nocte cū corde meo. et exercebar et
 scobebar spūm meū. **M**editabat ille in corde suo. me-
 ditare et tu cum corde tuo. **S**cobebat ille spūm suū.
 scoba et tu spūm tuū. **E**xerce agrum istū. attende te
 metipm. **A**bsq; dubio insitens huic exercitio. in-
 uenies thesaurum istum absconditū in agro. **E**t
 hoc exercitio. crescat auri copit. multiplicabitur scāz

et augmentat sapiã. Ex hoc exercicio cordis oculi
mundat: ingenium acutur: intelligencia dilatatur.
Nichil recte estimat: q̄ seipm̄ ignorat. Nescit q̄ sub
pedibus eius mundana gloria iaceat qui conditionis
sue dignitatem nõ pensat. Nescit om̄io nescit quid de
spũ dno quid de angelico sentire debeat: qui spũm
suũ prius nõ cogitat. Si nondũ idoneus es intrare
interpũm: quõ ad illa emittenda idoneus eris: q̄
sunt sup̄ te metipsum. Si necdũ dignus es
intrare in tabernaculum p̄mũ & quã fronte
presumis ingredi in tabernaculum: hoc est in istã
stõrũ. Si cupis euolare usq̄ ad scdm̄ vel tercũ celum
sit tibi transitus per p̄mũ. In corde hom̄is licet in
uenire aliã quãdam similitudine plenitudinẽ orbis
terrarũ: ubi quedã terra sua suũ habet celum: nec v
nũ tantum: sed scdm̄ post p̄mũ, tercũ post scdm̄. Tenet
ymaginatio vicem p̄mi celi, ratio scdm̄ intelligencia fin.
Et horum p̄mũ ceterorum cõparacione grossum quidẽ
est et corpulentũ eo q̄ ymaginariũ sit, post se trahens
et in se retinens formas rerum corporalũ. Reliqua vò
duo huius cõparacione, sunt valde subtilia et om̄io incor
porea: et ab eius crassitudine multũ remota. Sic sane
celum hoc exterius quod nos videmus firmamentum
absq̄ ulla dubitacione constat esse visibile atq̄ corpore
um: et ipsum quidem p̄mũ et om̄i infimũ. Quod autẽ
ẽ terra ad hoc visibile celum: hoc est sensus corporeus
ad illud intmũ fantastici et ymaginariũ celum.
Nam sicut hoc visibile celum om̄i quietã gignit &
atq̄ nutrit multitudinẽ sinus sui magnitudine cõ
prehendit. Sic om̄i que fõsus attingit similitudines
infra sinũ ymaginatio inducit. In p̄mo cõtinent
om̄i visibilũ ymagines et similitudines. Verum
veritatem qui sumã veritas est reseruauit sibi
rerũ vero ymagines seu similitudines q̄hbz hora
formandas cõcessit sue ymagini saluet anime.

facile enim est humane anime omni hora quascumque
 rerum figuris per ymaginacionem fingere. Ad secundum p
 tinent visibilia omni rationes diffinitiones et invisibi
 lia investigaciones. Ad tertium spectant spiritualium
 et diuinorum comprehensiones. Intellectus oculus est
 sensus ille quo invisibilia videmus. non sicut oculo
 rationis quo occulta et absentia per investigaciones
 querimus et inuenimus: sicut sepe causas per effectus vel
 effectus per causas: et alia atque alia quocumque rationa
 di modo comprehendimus. Sed sicut corporalia corpore sensu
 videmus: sic utique ille intellectualis sensus invisibilia ca
 pit invisibilitate quidem. sed presentia et essentia. Sed
 habet sane intellectualis oculus ante se veluti magni oppa
 sum ex parte delatione fugatum. et tot desideriorum car
 naliu varia multiplicitate cōtertum. quod cōtem
 plantis intuitu ab diuinorum secretorum archanis arte
 at. nisi quantum diuina dignitas pro sua aliorum ve utilita
 te amiserit. Testatur hoc propheta clamans: reuela oculos
 meos. Nusquam in omni opere dei tunc. quod in aut creatione re
 paratione glorificatione appetit eius potentia sub
 limior sapientia mirabilior: misericordia iocundior.
 Primo sapientia spiritus creat ut sit. Secundo
 iustificatur ut bona sit. Tertio glorificatur ut beata sit.
 Per recreationem ad bonum incipit: per iustificationem
 in bono dilatat: per glorificationem in bono consumat.
 Prima bona sunt creatoris dona: secunda bona sunt creato
 ris dona et creature merita: tertia creatoris dona et crea
 ture premia. Et ipsa creationis condicio naturalis est
 omni rationi creature. esse scire et velle. Cognosce homo queso dig
 nitatem tuam cogita illam excellentem anime tue naturam:
 qua fecerit illam deus ad ymaginem et similitudinem
 suam. quod sublimauerit eam super omnem creaturam
 corpoream. Et statim mirari incipies quomodo virgo filia
 inclinata sion proiecta sit de celo in terram: et ad deum cla
 mabis. Quid michi est in celo: et a te quid volui sup

terram. Cogita q̄ necessarium et diuine bonitati q̄ cō
gruū. tam indigne creature boni aut mali discretionē
et arbitrii libertatē cōcedere ut esset bonū eius tam acceptū
q̄ voluntariū tam gratū q̄ gratuitum. Agnosce quantū
emineas p̄ ingenū brutis: agnosce quātum subiacetas p̄
intellcūm sp̄itibz angelicis. Si attendas p̄mū cantabis
precordialiter. b̄ndicam d̄m qui tribuit michi intellcūm.
Si scdm clamabis. deus tu scis insipientiam meā. Inuesti-
ga diligenter voluntatem non solum tuam sed et alienā
seu bonam seu malam. Cognosce tuam ut scias quid corri-
gere seu vnde gr̄as agere debeas. Cogita animos perfectos
et peruersos: spiritū bonorū et malignorū: ut eluces-
cat. quid mutari et quid vitare expediat. Opus iustificandi
sine duobz nō cōsumatur. Nūq̄ enī perficit si creature sue
creator nō cōspicitur. Glorificationis nr̄e modum: q̄s
sensus hom̄i p̄t capē. que ratio cōprehendere. Dz glori-
ficationis nr̄e certitudinē fidei attestatione tenemus q̄
ius qualitatis eius uel quantitatis modū per intelligen-
tiam necdum capē possumus. s̄ pro modico et pene
pro nichilo reputat. q̄q̄ humana auuiditas p̄ experimētū
non probat. Domus aut̄ q̄a post plenā mundationem
cōstat: p̄ multa exercitia iusticie. incipit aliq̄n mēs
humana sperare: qd̄ p̄us vix poterat credere. Nūquā
desistas nūq̄ quiescas. donec future illius plenitudinis
aliquas ut ita dicā arras obtineas donec et̄ne felicitatis
quantulascūqz p̄nicias accipias: donec diuine sua-
uitatis dulcedinem pre gustare incipias. Ad huius
desideriū animare nos voluit qui dixit. Gustate
et videte quoniam suauis ē d̄s. Quartū cōtempla-
tionis genus in quibz gradus p̄t diuidi. In p̄mo
gradu consideremus ea que pertinent ad anime qua-
litatem uel essentiam ipsius. p̄tetatem q̄ vita quedam
et p̄tetua sit: q̄ nullis penis extingui possit. q̄ nō
solum ī p̄tetū possit viuē. s̄ cōp̄g eā ad vitā et ad
sensum animare: q̄ nullo sustamento egeat. q̄ s̄d

subsidio sempiternae subsistat. quò sit per tot mèbra corporis
 diffusa. cū sit illa simplex. quò in tuo corpore suo quasi in
 suo mūdo quodāmodo tota ubiq; quēadmodū deus inue-
 nit totus in creatura sua. quò in illo suo mūdo sola
 voluntate omnia mouet atq; disponit sicut in hoc mūdo
 deus voluntatis nutu omnia regit. qui eodē voluntatis
 nutu omnia creauit. **In** sēdo gradu considerant ea que
 ad cognitionem sunt. **In** hac consideratione miramur
 volubilitatem cogitationis. agilitatem ymaginatiois.
 ingenij acumen. discretionis examen. capacitatem meo-
 rie. vniuersitatem intelligencie. et circa hoc alia quibus
 stupenda. **In** tertio gradu cōsideremus rōnalis cū
 voluntatem. multiplicēq; eius affectionē. **In** quarto
 cōtemplamur et ammiramur quomodo tot animi af-
 fectiones rediguntur in vñutes. inquantū per discreto-
 nem disponuntur. et in bona intentione figunt. Cum
 enī nichil aliud sit vñtus q̄ affectio ordinata et mode-
 rata. ex intentione bona agitur. vt sit affectio ordina-
 ta. et per discretionē efficitur. vt fiat moderata. **In** quī-
 to gradu aspirātis grē modos cū ammiracione atten-
 dimus. Absq; dubio q̄ q̄ boni in bonorum cordib; a-
 gitur. septiformis ille spūs per inspirantem grām o-
 peratur. **Atq;** Ecce vnus atq; idem spūs tot mentib;
 semp et ubiq; presidet et grē sue munera multipliciter
 impendit. **In** duob; vltimis generib; cōtemplationis puto
 quia opus ē intima potius cōpunctione. q̄ profunda
 iuestigatione. suspiris q̄ argumentis. crebris gemit-
 ib; q̄ copiosis argumentationib;. **D**amnis quia cor-
 dis intima nil adeo purgat. mentisq; mūditiā nil adeo
 repāt. nichil sic ambiguitatis nebulas tergit. cordis
 q̄ serenitatem nil melius nil acius adduat. q̄ vera
 animi contritio. q̄ profunda et intima aīe punctionio.
Ut quid ait scriptura. **Beati** inq; mundo corde. qm̄
 ip̄ deum videbunt. **Matth** v. **U**tudeat ergo cordis
 mūditiæ. qui cupit deū videre. **U**t q̄ prudenti arcun-

spectione. o q̄i frequenti increpatione oportet iungilare. ne
vllus mentis excessus vel cogitationis euagatio. discretiōis
perspicaciam lateat: nec sine redargutione forisq; castigati
one pertranseat. Cum rationalis creatura quantū ad aliā
deo sit similis secundū illud creauit deus hominē ad yma
ginem et similitudinem suā genesis 1. et scdm̄ illud. tu sig
naculum similitudinis plenus sapiā et decore in delicias
paradisi dei fuisti. ezechiel 28. et quātum ad aliqua dis
similis. scdm̄ illud deus quis similis erit tibi: Contempla
tio quantū ad p̄ma nō est preter rationem. Aues cū
volare volunt alas suas expandunt. sic debemus et
nos cordis nr̄i alas per desiderū extendere. et diuine
reuelationis semp̄ horam expectare: ut quacūq; hora
diuine inspirationis aura mentis nr̄e nubila deterseat
veriq; solis radios detereat: excussis statim contempla
tionis sue alis mens nr̄a ad alta se eleuet et auolet: et
fixis obtutib; in illud eternitatis lumen quod desuper
radiat omnia mundane volubilitatis nubila transcendat.
Hoc figuratum ē in duob; cherubim qui erant expan
dentes alas. exodi xv. Debemus autem nō solū ad hoc
quod in vita hr̄e possumus. verum etiam ad illud diuine
contemplationis spectaculū quod in futura vita speramus
animas nostras suspendere: et in huius expectatione vehementi
desiderio anhelare. Debet anima perfecta omni hora sue peregrina
tionis terminū cū desiderio expectare. Hinc est qd̄ abraham in ostio
tabernaculi sui sedebat. genesis xvij. Helias in spelunca sue ostio sta
bat 3 regum xv. Deb; anima sancta et veri sponsi amica ad di
lecti sui aduentum summo cū desiderio anhelare parata semp̄
vocanti occurrere. Deb; semp̄ in hoc sollicita esse ne subito adueniens
minus ornata inueniat. Et notandum qd̄ sublimitas diui
narum reuelationū: manifestum est diuine dilectionis in
dicium. Iam non dicam inquit vos seruos. s; amicos: q̄a
omnia quecumq; audiu a pr̄e meo nota feci vobis. iohis
xvij. Et magnitudine diuine dilectiōis: pendet modus
diuine reuelationis. Comedite inquit amara et iebanū

121) 77
harissimi. aut v. Qui comedunt dum cibum masticaunt. nō
sine mora vel quacūq; delectatione labore delectantur et
traiciunt. Qui bibunt cum velocitate vel facilitate quod si-
cunt. Dumq; non videntur sibi comedere. qui cum multo
studio et longa meditatione ad veritatis delicias pertingere
vix possunt. Bibunt: qui diuinis reuelationib; cum facili-
tate et iocunditate hauriunt quod de intima suauitate ve-
ritatis ardentē concupiscunt. Item notandū q; ea que ar-
ca unitatem diuinitatis considerantur que ad quātū genē
contemplationis pertinent. sunt humane intelligēcie
modum excedēcia: nichilominus tamen sunt rationi con-
sentanea. Credimus diuinam essentiam esse sūme vnā et
simplicissimā: credimus etiam eam esse omē bonū. Exodi
33. Ego ostendam omē bonū: ait dñs moysi. Item credimus
eam esse imensam: licet simplicissimā. Magnus inquit
dñs et laudabilis nimis: et magnitudinis eius nō ē finis.
His assertioib; ratio humana facile acquiescat. Bonū
enī illud pfectum et omō sufficiens non esset: si in eo aliqd
bonū defuisset. Item si compositum esset naturaliter diuidi
posset: et sic esset cōmutabile et non esset optimū. Simplicis-
simū est quantum essentiam: multiplicissimū quantum
ad efficiēciam. Virtute est imensus: essentia est sūme sim-
plicitatis. Et notandum q; inter spectacula trū vltimarū
contemplationū debemus libenter discurrere: si volumus diui-
nam reuelationem nobis fieri. Dicitur est moysi. Exodi 24
de locis qui erat qui erat in medio duorū cherubim: inde
loquar ad te. Item notandum q; q̄uis familiare sit et q̄i
ppriū videat duob; nouissimis cōtemplationū generib; d
p̄ mentis excessum videt: quatuor aut p̄ims et quasi do-
mesticum et pene velut singulare sine vlla cū alienatioē
in cōtemplatione assurgere: possunt tamen omīa atq;
solent mō vtroq; contingere. Horū aut qui in suis con-
tēplationib; sup̄ semetipsos ducunt et vsq; ad mentis exces-
sum rapiūt: alij hoc expectant et accipiūt ex sola vocante
grā. alij vero vt hoc possint sibi cōparant cum gracie h;

cooperatione ex magna animi industria. Et illi quidem hoc quasi fortuitum hñt: isti vero iam ex virtute possident: qui ex magna parte iam per se illud possunt cum volunt. Vnius rei figuram habemus in moyse: alterius autē in aaron. Et em̄ moyses in monte per nubem archana videre meruit: solius dñi revelantis gratia fuit. Aaron autem iam ex magna pte in potestate habebat: quociens ipsum ordo vel ratio postulat in sc̄a sanctorum intrare: et intra ipsum velum archam dñi videre. Item notandum q̄ tribus modis in gratiam contemplationis proficimus. Aliqñ ex sola gr̄a: aliqñ ex adiuncta industria: aliquando ex aliena doctrina. In tribus modis videtur contemplationis qualitas variari. Pr̄mo em̄ agitur mentis dilatacione: m̄o mentis subleuacione: aliqñ mentis alienacione. Mentis dilatacio est: quando animi acies laeuis extendit̄ et vehemens acuit: modum tamen humane industrie nō sup̄greditur. Mentis subleuacio est quando intelligencie viuacitas diuinitus irradiata humane industrie metas transcendit: nec tamen ī mentis alienacionem transit: ita vt supra se sit quod videat. et tamen ab assuectis penitus non recedat. Mentis alienacio est quando presentia memoria menti exadit: et ī peregrinū quēdam et humane industrie iūm̄ ai statū diuine operationis transfiguracionē transit. Hos tres contemplationis modos expeririunt: qui vsq̄ ad summā huius gr̄e arcem sublimari merent̄. Pr̄mus surgit ex industria humana. tertius ex sola gratia diuina: medius autem ex vtriusq̄ permixtione humane industrie et gratie diuine. De primo legitur. ysaie lx. Leua in arcibus oculos tuos. et vide. De sc̄do. quo supra. Qui sunt isti qui vt nubes volant. De tertio. Ego dixi in excessu meo. Ille modus q̄ fit mentis dilatacionibz solet gradibz tribz crescere. arte. exercitacione. attentione. Arte nob̄ veraciter aliquit cōpamnis. qñ quo m̄o aliq̄ agendū vera traditione seu sagaci iuestigatione addiscimus. Exercitacio ē. quando id quod arte percipimus in vsum adducimus. et in huiusmodi officij executione nosmetipsos promptos et expeditos

efficitur. **A**ttentio est quando studio aliquid exequimur quod sum-
 ma diligentia insistimus. **I**tem ille contemplationis modus qui i-
 mentis subleuatione accidit: tribus gradibus excrestat. **I**ntelligentia
 namque humana diuinitus inspirata et illo celesti lumine irradiata
 aliquando eleuat supra scientiam: aliquando etiam supra industriam: a-
 liquando autem supra naturam. **S**upra scientiam, quando aliqis
 tale quid ex diuina reuelatione cognoscit que admodum proprie scilicet
 intelligentie excedit. **S**upra industriam, quoniam ad illud humana in-
 telligentia diuinitus illuminatur: ad quod nulla sua sufficit
 scientia nec illa quam inter se habet, nec ulla sua industria comparare valet.
Supra naturam, quoniam humana intelligentia diuina inspiratione
 afflata, non cuiuscumque hominis sed totius humane nature modum industriamque
 metas transgreditur. **O**mne genus prophetie sine mentis alienatione
 videtur ad hunc tertium subleuationis gradum pertinere. **N**one
 supra humanam naturam est, videre de preteritis quod iam non est
 videre de futuris quod nondum est, videre de presentibus quod sensibus quod
 sensus absens est, videre de alienis cordis secretis: quod nulli sensui sub-
 iectum est. **T**ribus de causis in mentis alienatione abducimur.
Ram modo pro magnitudine deuotionis: modo pro magnitu-
 dine ammiracionis: modo pro magnitudine exultacionis fit, ut
 semet mens non accipiat: et supra semetipsam eleuata: in alie-
 nationem transeat. **M**agnitudine deuotionis: quoniam tanto celestis
 desiderij igne succenditur: ut amoris nimium flamma ultra huma-
 num modum conuascatur, que animam humanam ad cere similitudinem
 liquefactam a pristino statu resoluat, et ad instar fumi attenu-
 atam in superna eleuet: et ad summa emittat. **M**agnitudine am-
 miracionis, quando diuino lumine irradiata, et in summe pulchritu-
 dinis ammiracione suspensa: tam vehementi stupore contuitur:
 ut a suo statu funditus excrucietur: et in modum fulguris choruscantis
 quanto profundius per despectum sui, iuste pulchritudinis respectum
 in ymo deiciatur: tanto sublimius tanto clarius per sumorum
 desiderium reuoluerata, et super semetipsam raptam in sublimia ele-
 uet. **M**agnitudine exultacionis, quoniam minima illa in fine suauitate
 habundantia potata ymo plene reuoluerata: quid sit,
 quid fuerit, penitus obliuiscat: et in super mundanum

quendam affectum sub quodam mire felicitatis statu transfor-
matur. **H**ytres modi excessionis in cantic' describunt. **P**rimus
cū dicitur. **Q**ue est ista que ascendit per desertum sicut uigula
fumi: ex aromatibz mirre et thuris. et vniuersi pulueris pig-
mentary. cant' m. **S**ecundus ibi. **Q**ue est ista que proderitur q̄
aurora consurgens. pulchra ut luna. etā ut sol. cant' vj.
Tercius ibi. **Q**ue est ista que ascendit de deserto delicias affluēs:
intra super dilan' suū. cant' viij. **C**irca p̄mū notandum. q̄ si-
mū intelligimus deuote mentis desiderū: qui fumus ab igne
spiritualis amoris surgit. **V**irga gracilis et recta ē tuū deside-
um anxiū et vnicū: surgens ex intencione rā. **P**er mirrā
intelligas carnis contricionē: per thuris cordis deuotionē: per
vniūsum puluerē pigmentary oīm v̄tutum consumacionē.
Tunc anima sancta veraciter quasi veraciter quasi fumus per
desertum ascendit: quando ex hys que in semetipsa inuenit siue
bonis siue malis affectum suū in celestis sponsi desiderū accen-
dit. **C**irca sc̄dm notandum. q̄ mens velut aurora consurgit: q̄
ex visionis ammiracione paulatim ad incrementa cognicionis
proficit. **A**urora paulatim eleuatur: eleuando dilatatur: dila-
tando clarificatur. **S**ed miris nō dum tandem in diem desinit:
per promotionis incrementa ad defectum venit: et vnde acci-
pit ut maior sit. inde ei accidit ut om̄is nō sit. **S**ic humana i-
telligencia diuino lumīe irradiata dum intelligibilium cōtem-
placione suspenditur: dum eorū ammiracione distenditur:
quanto ad alacora vel mirabilia ducit. tanto amplius dilatatur:
et vnde ab infimis remotior: inde in semetipsa purior. et ad sub-
limia subatior inuenitur. **S**ed in hac subleuacione dum mens
humana semper ad alacora crescit: dum diu crescendo tandem
aliquā humane capacitatis metas transcendit: fit demū ut a
semetipsa penitus deficiat. et in super mundanū quēdam trans-
formata affcūm. tota supra semetipsam eat: et sicut matutina
lux crescendo desinit. non quidem esse lux matutina sed ut ipsa
aurora iam non sit aurora: ita humana intelligencia ex di-
latacionis sue magnitudine quā accidit. ut ipsa iam non sit
ipsa: non quidem ut non sit intelligencia: s̄ iam non sit

humana. Et sicut primus excessionis modus ex deuotione surgit: sic iste in deuotione desinit. Ibi ex nimio veritatis desiderio ad veritatis contemplatione assurgitur: hic ex veritatis reuelatione eiusque contemplatione ad deuotione aig inflauatur. Quod forte inuitur cum dicitur. pulchra ut luna etiam ut sol. Aurora et luna lucem habent sol autem utroque pollet. Quid sole lucidius: quid sole feruentius. Videtis ergo quod illa mentis ascensio in hoc loco designatur. cuius extrema soli comparatur: quia non in quacumque sed in summa deuotione quae desinat: quauis a sola claritate veritatisque illustratione incipiat. Et notandum quod ille diuine reuelationis splendor quae preuenienti premeditationi occurrit: quae ipsam humanam premeditatione preuenit: et modo querentem adiuuat. modo torpente exatit. Hinc est quod regina austri regem salomonem sa questionibus pulsat. in regum x. Hinc est quod vinctum petrum angelus cum luce visitans. a torporis sui sompno exatit educat et exatit. actum 12. Que est ista regina austri et illius calide regionis inhabitatrix et domina: et videndi salomonis desiderio succensa: nisi anima sui sensibus et appetitibus carnis. cogitationibus et affectibus mentis fortiter presidens: et summi regis verique profus salomonis dilectione feruens. videndique desiderio ardens. Regina saba prius querit et audit: postea videt et intelligit: tandem obstupescit et desinat. Primum est meditationis: secundum contemplationis: tertium extasis. Meditatione assurgitur in contemplatione: contemplatione in admiratione: admiratione in mentis alienationem. **Quibus de causis accidit**

Quod circa tertium notandum **mentis alienatio** quod quasi de deserto humanis animus ascendit: quando supra semetipsum mentis alienatio transit: quod semetipsum in ymo deserens et ad celum usque pertransiens: solis diuinis se totum per contemplationem et deuotionem immergit. Deliciae affluentia ascensionis tunc causa existit: quando ex illa diuine dulcedinis visionis quam in intimis sentit. seipsam anima sancta pre gaudio et exultatione non capit. ut exultationis sue magnitudo eam extra semetipsam effundat. Huius rei formam in animalibus possumus percipere. Volent namque in suis lubricis saltus quosdam dare: sicut pisces dum in aquis ludunt

Supra aqua exiliunt Nemo autem tantam cordis exultationem vel sub-
leuationem de suis viribus presumat: vel suis meritis ascribat. **U**n-
de et illa anima que de deserto sic ascendere describitur: dilecto suo iur-
a perhibetur. **Q**uid est dilecto iuri: nisi virtute illius et non propriis vir-
tibus promoueri. **D**educat eam dilectus per desertum in nube diei: et
tota nocte in illuminatione ignis. **N**on haberet quo estus concipere
reparetur sibi: nisi virtus altissimi obumbraret illi. **D**eesset vnde
tenebras ignorantiae illuminaret: nisi in lumine illius videt lumine.
Accepit itaque dilecta ex munere dilecti sui duo remedia contra duo
principalia mala: refrigerij nubem contra concupiscentiam
carnis: et reuelacionis lucem contra ignorantiam mentis. **Q**ui
ad hanc gratiam proficiat cum eam ultra solutum sibi subtrahi iam
sentit: est quod fatere debeat: vnde ad eam recuperanda adiuuati
valeat. **D**ebeo animus qui huiusmodi est propriis meditationibus cordis
in se exultationem reparare et impensa sibi diuinorum beneficiorum
munera ante oculos recordacionis sue reuocare: et cuiusmodi
recordacione seipsum ad profundam et deuotam gratiarum actionem
instigare et tandem aliquam internam illud spiritualis armonie orga-
num ex affectu in diuinas laudes laudare. **U**n-
de itaque cuiusmodi stu-
dij intima cordis affectio in diuine confessionis magnificentiam
plena deuoto resoluit: quid aliud est quam quoddam ut ita dicam
spiraculum quod aperit: per in illud cordis nri vasculum diuine
suauitatis habundantia infundat. **H**inc est quod dixit seuis propheta
verbum domini requisitus cum se sensisset spiritum prophete tunc huius non
habere: psalterium fecit adducere. **Q**uo presente atque psallente:
statim spiritum prophete hausit: osque suum in verbum prophete relaxauit
in regnum regni. **Q**uid est autem psalterium adducere: nisi prouida medita-
cione cordis exaltacionem reparare et ex diuinorum beneficiorum
vel promissorum recordacione cordis deuotionem tractare. **T**unc
psalterium psalle facimus: quando ex cordis tripudio magno
in diuina precocia iubilamus et gratiarum actionem surgentes
ex intimis desiderijs in diuinas laudes cum magno cordis clamore
reboamus. **H**ec itaque agentes quid aliud quam viam sternimus:
per quam venientem visitatemque nos dominum excipiamus. **S**acri-
ficiam laudis honorificabit me: et illic iter quo ostendam

illi salutare dei. Ad huiusmodi psalterij vocem spūalis animus me
dullitus tangitur. et irruente in eum spū spūaliter afficitur. et dum
ad diuinā inspirationem intellectuālis sensus apit. quodā mō in eo
grā reparat. **D**olce dulcis armonia cor exhilarat. et ei gaudia sua
ad memoriā rēuocare. Et quo amor vehemens animū affiat. eo
profundius audita armonia affaūm tangit. Verum quo profundius
per affaūm tangit. tanto efficacius ad sua desideria renouat. Quid
ergo aliud de pphético puro oportet. nisi q̄ exterior armonia spūale
armonia ei ad memoriā reducit. et audita melodia audientis am̄
ad assueta rēuocant atq̄ eleuauit. **Quibus gradibus ascendit**

Dicitur est quibz de causis mentis alienatio. **mentis alienatio**
accide soleat. nunc illud aduendū videt quibz gradibus
ascendatur. Ascendit aut aliq̄n sup̄ sensum corporalem.
aliq̄n supra ymaginacionē. aliq̄n sup̄ racionē. Quis duos p̄mos
ascensus negare audeat. cum illud q̄ supra racionē est ap̄lita auctoritas
cōuincat. **D**ao maḡ hōiem siue in corpore siue ex corpore nescio densat. cap
tum vsq̄ ad tertiū celū. n̄ ad cōuictū p̄. **E**re quia humanā racionē mētis
alienatione transierat. quid circa se ageret discernē nequibat. Ista que
precedunt extracta sunt de libro richardi de scō victore de cōtemplacione.
Et notandū q̄ tres discip̄i in xp̄i transfiguracione ceciderunt in facie
suā. math̄ xviij. **Q**uia sensus ymaginacio et racio in dei cōtemplacione
deficiunt. Paulus etiā lucas circūfulgencia excecāt act̄ x. Corpus
etiā debilitat̄ ibi. **eccl̄ij n̄. Vidi et cecidi in facie mea. Gregorius.**
In quantā miseriam cecidimus. qui ipsum bonū ferre non possumus ad
ad quod creati sumus. **Daniel x. Vidi visionē hanc grandem. et non re
mansit in me fortitudo. Contemplacio eius qui penas nō habz**

Ad instructionē ad volandū salubrē ip̄er̄fōrū
eius qui penas nō habz ad volandum. qui dicit cum dauid
qui dicit cū dauid quis dabit michi pennas sicut columbe.
et volabo et requiescam. **R**otandū q̄ x̄i sunt que valere possunt.
ad cognoscendū q̄ valde magna erit gl̄a fidelū. licet hic humiles
sint et abiecti. **P**omū ē hoc q̄ deus ita care vendidit gloriā istā
etiā amicitissimis suis. Petrus emit eā martirio crucis. paulus am
putacione capitis. **V**erisimile est q̄ non deceperit eos. cum sit am
icus fidelissimus. ymmo q̄ plus est ip̄emet emit gloriā istā hinc

xxij

amicas suis ignominia saluet crucis. Unde verisimile est ineffabiliter
magnum esse gloriam quam christus tanta ignominia eruit. Secundum est gloria
pulchritudinis quam videmus etiam in inferioribus creaturis: ad dominum
placet decorare eas. Iulium in hyeme vile appetit et quasi nullius pul-
chritudinis: cum vero domino placet decorare illud mirabiliter est pul-
chritudinis. Idem videmus in pratis. **Marci vi.** Considerate
filia agri quomodo crescant. Et subditur. Dico autem vobis: quoniam
nec salomon in omni gloria sua cooptus est sicut unum ex istis. Et **pg.**
Sicut agri quod hodie est et cras in arborum mittitur deus sic
vestit: quantomagis vos modice fidei. Tercium est gloria pulchritu-
dinis quam videmus in hijs que sapientia artificum fiunt. Videmus enim
quod ex lignis et lapidibus et metallis: que quando de terra sumuntur
pauca habent pulchritudinem. fiunt opera mire pulchritudinis
ut patet in gloria salomonis imperatorum imperatorum. Videns regina saba omnem
sapientiam salomonis et domum quam edificauerat et cetera: non habebat
ultra spiritum. Quid ergo glorie habebunt amici dei: cum deo placuerit
eos decorare secundum magnitudinem sapientiae suae. Quarto potest ap-
parere magnitudo glorie ex verbis sanctorum quibus deus revelavit eam
ut est illud **ysaie lxiij.** Dauid non vidit deus absque te: que parasti
expectantibus te. Et prima ad corinthios imperatorum. Dauid non vidit nec
auris audivit nec in cor hominis ascendit: que paravit deus
hijs qui diligunt eum. **Ad romanos viij.** Non sunt condigne pas-
siones huius temporis ad futuram gloriam que revelabitur in nobis.
Et prima ad corinthios imperatorum. Ad quod in presenti est momentaneum et leve
tribulationis: super modum in sublimitate eternae glorie pondus
operatur in nobis. **Genes 32.** Ego sum merces tua magna nimis.
Exodi 33. Aut moyses ad dominum. Ostende michi gloriam tuam.
Cui dominus respondit. Ego ostendam tibi omne bonum. **Psalmus 138.** Desiderium
iustorum omne bonum. **Dauid.** Annus honorati sunt amici hu-
deus. Quinto per hoc quod legitur **matthaei xviij** in transfiguratione
domini factum. quod resplenduit facies eius sicut sol: et vestimenta eius
facta sunt alba sicut nix. Voluit enim dominus ibi ostendere gloriam: quam
habitura sunt corpora nostra in resurrectione. Sexto honor quem
contulit christus cruci: que servavit ei. **Augustinus super psalmum.** Erat
de penis latronum transiit in frontes imperatorum. Quid faciet deus

fidelibus suis q̄ tantū honorem contulit tormentis suis. **Ambrosius**
 sup̄ b̄d̄ immaculati. **Si obprobrium tuū gl̄a est dñe ih̄u.** quanta est
 gloria tua. **Tue igitur participacione glorie** quid erimus. **cuus su-**
mus obprobrio gloriosi. **Septimo honor** quo xp̄us honorat sc̄os
 in tr̄is. **Maior em̄ exhibet̄ reuerēcia** pulueribz vel ossibz sanctorū
 vel etiā p̄m̄culis quibz induti fuerint q̄ exhibeatur etiā maximis
 p̄m̄cipibz honor huius mundi. **Vnde verisimile est** q̄ multum sit
 eos honoraturq̄ in celis. **qui facit eos tantum honorari in terris.**
Octavo p̄ hoc q̄ gloria eorū erit similis glorie dei. iuxta illud p̄ma
 ioh̄anis iij. **filij dei sumus.** **h̄ nondum apparuit** quid erimus. **De-**
um apparuit sanuus. quomā similes ei erimus. **Verisimile est**
 q̄ creatura illa que in naturalibz simul deo existit. et operando
 deū imitata est. multum debeat decorari. **cum deo in gl̄a assimi-**
labit. **Ad r̄onos vij.** **Quos predestinauit conformes fieri yma-**
gini filij sui. **Rono in quo locus xp̄i benignitas** vult eos esse. **Io-**
h̄anis ij. **Vbi ego sum.** illic et minister meus erit. **Et eiusdem**
xij. **Pater quos dedisti michi** volo ut vbi ego sum. et illi sint
 mecum ut videant charitatem meā. **Et luce xxij.** **Ego dispono**
 vobis sicut disposuit michi p̄t̄ meus regnū. **ut edatis et bibatis**
 sup̄ mensam meam. **Decimo q̄ regnū habebunt.** **Matthi xxv.** **Venite**
benedicti patris mei. percipite regnū et cetera. **Apocal' xij.** **Et regnabit**
 in sc̄la sc̄lorū. **Vndem̄ corone preciositas.** **In ps.** **Posuisti in capite**
 eius coronam de lapide p̄cioso. **Lapis iste p̄ciosus deus est.** **hec ē illa**
 margarita. **quā q̄ intuent vendit omnia q̄ h̄z et emit eam.** **Matthi**
xij. **Curā coronā istam** non solū attende lapidis valorem. **hec etiam**
 splendore. **Est em̄ splendor glorie.** **Ad heb̄ p̄mo.** **Qui cū sit splendor**
 glorie. **Apocal' xij.** **Civitas nō egret sole** nec luna ut luceant in ea.
 nā **charitas dei illuminabit eā.** **Attende etiā corone decorem.** q̄ saluet
 ducemat corona capiti. **Caput em̄ cordis ad eā et p̄t̄ eam factū est.**
Augustinus in libro conf. **Dñe fecisti nos ad te** et inquietū ē cor nos-
 trū donec requiescat in te. **Quod etiā hoc q̄ deus eos misterio hono-**
rabit. **Lucē xij.** **Præcinctet se et faciet illos discipulos.** et transiens
 ministrabit illis. **hec ministratio erit diuine factio.** in qua sunt summe
 deliciae oñsio. **Dauid.** **Justificab̄ eū in gaudio cū vultu tuo.** **Joh**
xxxij. **Videb̄ faciem eius in iubilo.** **Nunc facies illa a nob̄ abscondit̄.**

Dauid. Quam magna multitudo dulcedinis tue dñe: quā absco
disti timentibz tē. **Iob xxxvj.** Qui tenet vultū solis sui: et expandit
super illā nebulā suā. **Duodecim fructus ligni vite**

Tem notandū qđ duodecā erunt in clās post gñalem r̄surrectionē.
que possunt intelligi duodecā fructus ligni vite: de quibz legitur
apocal vltio. **Prīmū** est sanitas absqz infirmitate. **In ps.** Qui sa
nat om̄es infirmitates tuas. **Isaie lx.** Scarpabit salus muros
tuos. **Secūm** ē iuuentus sine senectute. **Ps.** Renouabit vt aq̄le
iuuentus tua. Quasi in etate triginta annorū semper manebunt.
Adeph̄ iij. Donet om̄es in virū p̄fectū: in mensurā etatis plen
tudinis xpi. **Prīma ad tess̄ iij.** Kapitatur obuiā xpo in aetaz
et sic semp̄ cū dño erung. **Tercū** ē sacietas sine fastidio. **Hic** non
saciat oculus visu. nec auris auditu. **Ec̄ p̄.** s̄ tunc ī bonis ī
plebit̄ desiderū tuū. **In ps.** Daacbor cū apparuerit glā tua.
Isaie li xlix. Non esuerunt neqz s̄cient amplius. **Gregorius.** Sa
cietati desiderabimus: ne sacietas fastidiū generet. desiderātes sa
ciamur: ne cū anxietate sit desiderū. **Quartū** est libertas. ad
quā faciunt corpis agilitas et subtilitas. **Corpus** nō tenebit̄ vl
grauitate. vel alterius corporis oppositione. **Augustinus** Vbi uolet
sp̄s: ibi erit prot̄ng et corp̄g. **Quintū** ē pulchritudo absqz deforma
te. **Pulchritudo** cōsistat in claritate et situ debito et figura mēbrū.
Sap̄t̄ iij. fulgebunt iusti. **Matth̄ xij.** Tunc iusti fulgebunt sic
sol in r̄gno p̄ris eorū. **Ad phil̄ iij.** Saluatorē expectamus dñm
nr̄m ih̄m xpm̄: qui ē formabit̄ corp̄ḡ humilit̄is nr̄e configuratum
corp̄i claritatis sue. **Sextū** ē impassibilit̄as. ad quā immortalitas p̄t̄ng.
Isaie xlix. Non cadat sup̄ illos sol neqz ullus estus. **Et ysaiē xxx.** p̄
cipitabit mortem in sempiternū. **Septimū** habundancia sine ī
midigēcia. **Deut̄ v̄ij.** Accum om̄m habundancia p̄frueris. **Ju
dicum x̄ij.** Tradet dñs vob̄ locū in quo nullius rei penuria ē.
Gregorius. Nichil exterius quod appetat: nichil interius qđ
fastidiatur. **Octauū** est pax absqz p̄turbacione. **Nonū** ē securitas
timore. **Isaie xxxij.** Sedebit p̄lus meus in pulchritudine pacis. in
tabnaculo fiducie. et in r̄que opulētia. **Ps.** Qui posuit fines tuos
pax. **Decimū** ē cognitio absqz ignorācia. **Prīma ad cor̄th̄ xij.** Vi
demus nunc p̄ speculū in enigmate: tunc autē facie ad facie. **Hūc**

cognosco ex parte: tunc autem cognoscam sicut et cognitus sum.
 Undecimū ē gloria absq; ignominia. Ad colof. ij. Cū xpūs apparu-
 erit vita vr̄a: tunc et vos apparebitis cū ipso in glā. Duodecimū
 est gaudiū sine tristitia. *Isaie xxv. et apocal. xvij.* Absterget deus
 omem lacrimam. *Item ysaie lxx.* Obluioni tradite sunt angustie
 p̄ores. Et eiusdē l. Leticia sempiterna sup capita eorum: gaudiū
 et leticiam obtinebunt: fugiet dolor et gemitus. *Matth. xxv.* Inf̄
 in gaudiū dñi tui. In verbo intrandi inuitur magnitudo gaudiij.
 q̄ hoīem vndiq; angēt. *Joh̄is xvij.* Iterū videbo vos: et gaudebit
 cor vr̄m et gaudebit vr̄m nemo tollet a vob. **De gaudio h̄orū**

Item notandū q̄ gaudiū elcōrū puenit quasi
 ex sex partibz. Primo a beata trinitate: scđo a loci ame-
 nitate. tertio a iocūda societate. quarto a corpis glorifica-
 tione. quinto ab inferno: sexto a mūdo. De p̄mo legitur *ysaie 33.*
Rēgem in decore suo videbunt. Eccl. xj. Dulce lumen et delcābile
 est oculis vidē solem. In visione r̄gis triplex gaudiū erit eis. p̄-
 muū erit eis in videndo faciem diuinam: quod erit sūmū gaudiū.
Augustinus. Si mali possent. mallet deū in inferno et in p̄mis
 videre: q̄ extra penas deum nō videre. *Crisost.* Ego multo gra-
 uiores q̄ gehennam dico esse cruciatum. *Emoueri* et abici ab illa
 ab illa gloria: nec puto ita acerba esse gehenne incendia vt sunt
 illa quibz torquet̄ is qui ardetur a cōspectibz dei. *Bernardus.* Reuēta
 illud est verum et solum gaudiū: quod nō de creatura sed creatōe
 cōapit̄: quod cum possederis nemo tollet ate tu cōparata om̄is
 aliunde iocunditas meror ē, et om̄is suauitas dolor ē. omē dulce
 amarū. omē decorū sedum: omē postremo quodcūq; aliud delcā-
 ri possit molestum. Cum dei bonitas in īfinitum excedat omem
 bonitatem creatam: delcācio que erit in perceptōe in mediate illius
 bonitatis: in īfinitū melior erit om̄i perceptōe create bonitatis.
In ps. Faciem tuam dñe r̄quiram. *Joh̄anis xvij.* Hec est vita et̄na
 vt cognoscant te solū verum deum: et quem misisti ih̄m xp̄m.
 Et in psalmo. qui regis isrl̄ intende. triplicatur illud. ostende faciem
 tuam et salui erimus. Et super illud psal. ostendā illi salutare me-
 um. dicit glosa. Hec visio ē tota merces: visio qua deus videtur
 facie ad faciem. Tercium celum ē. et iste est paradysus si dia p̄d

paradisorum. ut dicit glosa augustini super sctam ad corinthios xij.
Item augustinus ibi. Beata vita in suo fonte bibitur: unde aliqd
huic humane vite aspergitur. **D**avid. Sitiuit anima mea ad deum
fontem viuum. Omnes deliciae que sunt in mundo isto: velut nime
gutte sunt: que a fonte illo fluxerunt. **N**e in malis dei qui guttas illas
in terra lingunt: fonte suauitatis contempto. **I**emie ij. Dereliquerunt
me fontem aque viuę. **N**mg sunt omnes deliciae que fuerunt in mu-
do et erunt vsq; in diem iudicij: respectu illius suauitatis: qm sit vna
gutta aque respectu totius maris. cu tanta inueniat deliciao in por-
cumula creature: quanta inueniet in ipso creatoe. **F**rater guido
carthusien. Si diuine bonitatis vestigia tantu habent suauitatis:
quid habet fons ipse suauitatis deus. **A**ugustinus in libro conf. Plus
delectant qm singula si sentiri possent omnia: si longe hys melior qui
fecit omnia. **S**ecundum gaudium erit videndo humanitatem xpi. **B**er-
n. Plenum proorsus omni suauitatis dulcedine: videre holem hominis gdi-
torem. **T**ertium gaudium erit in consideratione vniuersalis humane nature
ad diuinam. **M**irabile enim gaudium erit electis cu agnoscent qm frat
eorum scdm carnem deus e. **M**agnitudo huius gaudij potest ppendi ex
gaudio quod hęc solent parentes: cum filij eorum fiunt epi vt
archiepi. **T**anta erit vnitatis capitis et membrorum: qm membra
honorem sui capitis sui reputabunt. sicut caput hominis bona vel
mala illata sua reputat membris suis. **I**tem a loci amenitate triplex
gaudium elias proueniet. **P**rimo a claritate loci. **T**obie xij. Huius
ero si fuerint reliquie semis mei ad videndum claritatem iherlm.
Apocalyp. xij. Rex ultra non erit. **E**t scdm phm. **A**n te corpus in
quo e diuinitas luminis: e aliud supra in quo e vniuersitas luis
ptotum. **I**llud corpus e celum empyreum: in quo est lumen continuu.
Secundo a loci puritate. **A**pocalyp. xij. Non intrabit in eam aliquid
congnatum: aut abhominabilem faciens. **T**ercio a loci latitu-
dine. **B**aruth. ij. **S**islet qm magna e domus dei: et ingens loci
possessio eius. **S**en. **A**u vltimis litteris hyspame. vsq; ad
indos paucissimorum dierum spacium iacet: si nauis ferat ventus
ac celestis illa regio per triginta annos velocissimo sideri via prestat.
Item ex societate proueniet triplex gaudium. **P**rimo ex multitudine.
Apocalyp. viij. **V**idi urbem magnam quam dinumerare nemo poterat.

Sedō ex nobilitate illius societatis. in qua erit beata v̄go maria et an
 geli et sancti et s̄c̄i qui om̄es r̄ges vel regne erunt. Unde filius dei venisse
 dicit de regalibz s̄c̄dibz. sap̄ie xvij. Plus deberent h̄oies laborare solū
 vt possent esse vna die cū b̄tā virgine. q̄ multi laborant pro et̄na gl̄a.
Iherōg ad eustochiū. Egredere queso paulisper de carcere de papili
 one corpus. et hostio stans videns gl̄oiaz dei p̄transire. et presentis
 laboris ante oculos suos p̄m̄te mercede. quam nec oculus vidit
 z̄c̄. Qualis erit illa dies cum tibi maria m̄r̄ d̄m̄ choris occurret
 comitata v̄gmeis. cū p̄g rubrū mare submerso cū suo excreatu
 pharaoē. tympanū tenens p̄anet resp̄osuris. Cantemus d̄no
 gl̄orioso em̄ magnificatus est z̄c̄. **T**ercio de amicitia illig
 societatis. Tanta em̄ caritas erit int̄ eos q̄ gaudia aliorū sua re
 putabunt. **I**sae xxxj. Dixit d̄ns cuius ignis i syon. et caming
 eiq̄ in iherlm. Propt̄ magnā caritatem. h̄editas illa om̄ibz vna
 ē singul̄ cota. v̄r̄ v̄bū gregoy. Item a corpore gl̄oificato quadru
 proueniet gaudū. P̄mū a corpore pulchritudine. s̄c̄m̄ ab eig
 subtilitate. t̄rcū ab eius agilitate. quartū ab eius i passibili
 tate. P̄mū erit in corpore resp̄aū eius qd̄ erit i se. vt sciat
 alia corpora in asp̄aū eius delictent. **S**ecūm̄ r̄sp̄aū illius qd̄ erit
 infra se. vt corpora inferiora corpi gl̄oificato cedant. **T**ercū
 resp̄aū illius qd̄ erit supra se. vt ad suū sp̄m̄ p̄fectam possit habere
 obedientiā. **Q**uartū ad id quod erit cō se. ne ab aliquo possit ledi.
Item ab inferno triplex gaudū el̄as proueniet. P̄mū ex hoc q̄ infer
 nū euaserunt. **S**edō ex hoc q̄ hostes eorū cruciabuntur ibi. **P**s.
Ictabitur iustus cū videbit v̄ndictā. **T**ercio ex hoc q̄ p̄c̄m̄ quod
 maxime nocet hom̄ibus clausum erit in inferno. **P**ost diem iu
 dicy p̄c̄m̄ p̄i erit in inferno q̄ i p̄p̄io loco. **N**ō em̄ pot̄it r̄manē
 neq̄ in celo neq̄ in tra. quim̄ ad v̄l̄imū descendat in infernum.
Item a mūdo p̄ueniet triplex gaudū. P̄mo ex hoc q̄ a penali
 miseria huius exily liberati erunt. **B**ernardg. Transisse
 de morte ad vitā. vitē gaudū duplicat. **V**erisimile ē q̄ multū
 gaudeat de hac liberatioē qui dicebat **H**eu in q̄a incolatus
 meus prolongatq̄ ē. **S**edō de hoc q̄ a naufragio liberati erunt.
 Si naufragi q̄ de mari exierunt t̄m̄

gaudent verisimile est quod multum gaudeant quia tot naufragia passi a
mari huius seculi periculosissima euaserunt. Bernardus. Periculum probat
transsecurum raritas. et periculum multitudo. In mari marsiche de qua-
tuor nauibus vix vna perit: de mari huius seculi de quatuor nauibus
vix vna ad portum salutis peruenit. Tercio ex hoc quod ipse tante misere-
mitatis essent: tamen de hoste tanto triumphauerunt. Job xj. Non est
potestas super terram que contempnit eam quod factus est ut nullum timeat. Nos
sumus ut locuste hostes nostri ut gigantes. Augustinus in libro confess.
Quanto magis periculum maius fuit in prelio: tanto est gaudium
maius in triumpho. Sic est in nauigantibus. Nam post pericula nau-
fragii exultant nimis: quoniam timeuerunt nimis. De gloria futura dicit
augustinus in libro de ciuitate dei. Quanta erit felicitas ubi nullum erit
malum: nullum latebit bonum. ubi vacabit deus laudibus: quod erit omnia in
omnibus. Nam quid aliud agat: ubi nec vlla desidia cessabit nec vlla
indigentia laborabit: nescio. Idem in eod. Vera ibi gloria erit. ubi nec lau-
dantis errore quisquam. nec adulatione laudabit. Verus honor qui nul-
li negabitur digno: nulli defertur indigno: sed nec ad eum ambiat vllus
indignus. Vera pax: ubi nichil aduersi nec a se ipso nec ab alio
paciatur. Premium virtutis est ipse qui virtutem dedit: etiam seipsum quo me-
lius et maius nichil esse possit promisit. Ipse finis est desideriorum
nostrorum. qui sine fine videbitur: sine fastidio amabitur: sine fatiga-
tione laudabitur. Idem in eod. Illa ciuitas magnam bonum in se vide-
bitur: quod nulli in superiori nullus inferior inuidebit: sicut nunc non
inuidet archangelis angeli ceteri: tamquam nollet vnusquisque esse
quod non accipit: quam nec in corpore vult oculis esse quod est digitus
Idem. Ubi vacabimus et videbimus: videbimus et amabimus
amabimus et laudabimus. Ecce quid est in fine sine fine. Nam
quis alius nisi est finis nisi peruenire ad regnum cui nullus est finis.
Ite augustinus loquens de summo bono. Qui hoc bono fruetur quid erit
illi et quod non erit. Erunt quippe volent: et qui non volent non erit. Ite Bernardus
loquens de celesti caritate. O ciuitas celestis. mansio secula. patria
contines totum quod delat. Populus sine murmure: incole quieti
hominibus nulla habentes ~~indigentiam~~ indigentiam. O
qui gloriosa dicta sunt ~~de te ciuitas~~ de te ciuitas
dei. Exphat liber de eruditione religiosorum

Abusiones claustrales xy libro ny capitulo xny.
Item de abusombus vbi mormaciones.
Acidia libro j cao no steli ny caix et cao xvi j se libo vy cao vy.
Actus concupiscibilis et irascibil' libo ny cao vny et ix et x.

- Amisatio vbi correctio
- Alienatio metis qbus de caus' accidit libo vy cao xy.
- Alienatio quibus genibus ascendat ibidem.
- Altae in ruerencia habendum libo ny cao xny
- Alitudo terrena contempnibilis et fugienda libro ny cao x.
- Amor vbi caritas et dilectio societas et vmitas.
- Angelozum custodia li ny cao ix.
- Annus ordinatus libro ny cao j.
- Apostasia libo j cao x et xy.
- Avaricia libro j cao y et ny.
- Aures custodiende libo y cao xny.

- B**laspheme temptatio libro ny cao vy.
- Historum gloria vbi gloria beatorum
- Beneficia dei memorari libro ny cao v.
- Beneficium fratribus impendendum libro v cao xny.
- Bona hyalia vbi diuicie

- C**antus qualis esse debeat libro ny cao xny.
- Caritas libro ny cao xy et xy.
- Caritas proximi vbi dilectio.
- Claustraliu' abusiones vbi abusiones.
- Castas libro j cao y. Scaderud plures libo ny cao v.
- Cibus disciplinate sumendus libo y cao xv j se abg li ny cao xvj.
- Cogitaciones male diuisimode surgunt et de rmedys libro ny cao vy
- Cogitaciones bone ibidem
- Cogitaciones oiose cauende libro ny cao y.
- Modum cogitandi quatuor valent ibidem
- Coestio vbi abus.
- Concupiscencia vbi Voluntas
- Concupiscibilis actus libro ny cao vny et ix
- Confessio frequentanda libro ny cao se.
- Confidendum est in domino libro ny cao x.

Congregatio ubi societas et unitas.
 Consideratio pia libro my ca^o y. Consideranda my^{or} lib^o vj ca^o 18.
 Contemptus non curet libro my ca^o x in fine
 Contemplatiue tres spes li vj ca^o v et sequentibus
 Contemplatio libro vj ca^o xvj et sequentibus
 Contemplatio eius q^{ue} penas h^{ab}et ad volandum libro vj ca^o xxij.
 Comissio diuisione secundum typum diuinitatem h^{ab}enda libro my c^o xxij.
 Cor requirit deus In prologo.
 Cordis custodia libro y ca^o xij Ite libro my ca^o 1e.
 Corpus castigandum li y c^o 1 et vj et ubi sobrietas et Cib^u
 Corporis disciplina libro y ca^o y.
 Correctio amanda d^e libro my ca^o xv
 Correctio a prelati non negligenda libro v ca^o xxij.
 Chorus in reuerentia habendus libro my ca^o xij.
 Curiositas putuaria vitanda libro v ca^o xxvj.
 Custodia sensuum libro y ca^o xij.
Deliciae corporis non querende libro y ca^o xv.
 Delictum corporalium obliuio laudabilis li my ca^o xv.
 Detractio libro j ca^o vj Despicendus nemo li my ca^o x.
 Diabolus temptat nos li my ca^o y. Diabolus mendax ibide^m ca^o ij.
 Diaboli temptationes quatuor ibide^m ca^o xv.
 Coni pugna diaboli quidam timentia ibide^m ca^o vj
 Diabolo qualiter resistendum ibide^m ca^o vij.
 Ad triumphandum de diabolo q^{ui} deseruiunt ibidem ca^o vj.
 Diaboli con^{tra} astutias h^{ab}ent multa solacia serui dei ibide^m ca^o ix
 Diabolus quicquid pugnat molestis quidam dicitur ibide^m ca^o x.
 Dilectio proximi lib^o my ca^o ix et xij Ite ubi unitas.
 Dilectio pro^{xi}mi libro v ca^o xj et xv et xij et cetera p^{er} totum
 Dilectio inimicorum libro v ca^o xij Ite dilectio ubi caritas.
 Disciplina corporis libro y ca^o y. Disciplina nomen distinguit ibide^m ca^o ij.
 Disciplina claustralis ibide^m ca^o ij Disciplina generalis ibide^m ca^o v.
 Discipline defectus multum notantur ibide^m
 Disciplina ut teneat^{ur} serualetur ibide^m ca^o vj et sequentibus.
 Disciplina in quatuor obseruanda ibide^m ca^o xj.
 Dissolutio in choro cauenda libro my ca^o xij

Dispensacio nō facilliter facienda libro v ca° xxviii

Discretio tpm esse debz li m ca° xix.

Discretio hnda in nouitiarū receptioe li v ca° xix.

Discurfus caueat religiosus li m ca° xii

Doctrina ubi sac scriptura studiu sapiat.

Dormitoriu libro m ca° xvij Dormitionis modus ibide

Ecclesia ubi altare et chorus.

Eruditio religiosorum in prologo et p totu libru

Exemplum magis efficax qm vbu li m ca° ix.

Falsitas li i ca° m.

Fastidiu boni spūad cauedu li m ca° m.

Feritas tpm mit religiosos li v ca° ix. Ferua dilectio ubi dilectio.

Fides sibiupis honore exhibeant li v ca° xv

Fides libro m ca° xj et xij fides v3 con diabolu li m ca° viij

Fiducia in dno habenda li m ca° x

Fructu xij lign vite li viij ca° vltio

Gaudendi actq li m ca° ix Gaudiu btoz ubi gla btoz

Grā dei li i ca° j et ij Grā diuine protectionis li m ca° ix

Gratitudo li i ca° j et ij

Gestus reprehensibilis et commendabilis li ij ca° xiiij.

Gla mudi li i ca° m Gla btoz li viij ca° finali.

Gula libro i ca° ij

Habitus religiosus li ij ca° xiiij

Honoris exhibitio li v ca° xv et tribus sequētibz

Hore canoūt li viij ca° viij Hora matutina hora pma surgēda

Hore copletory mteressendū ibide

Humilitas lib m ca° m et xj et xij Itē libro v ca° viij et xiiij

Ignorancia in prologo

incipiendū status li m ca° xx

Infirmis nāa mstranda libro v ca° xxxviij

Infirmi qualiter se hie debeant ibidem ca° xxxviij

Inhonoracio caueda libro v ca° xvij

Inuariatū obliuio laudabilis libro m ca° v

Inimici diligendi libro v ca° xiiij.

Immundicia in prologo

Imocencia custodienda libro v ca^o vij et viij.

Imocencie quatuor partes ibidem ca^o ix

Inobediencia libro v ca^o xxxj.

Inordnaciones que^{da} claustralium libro vij ca^o xxi Item vbi abusiones.

Inquirendi actus libro vij ca^o vij.

Interpretandi actus libro vij ca^o vij

Ira libro j ca^o ij Item libro vij ca^o x post mediu

Judiciu temerarum cauendum libro vij ca^o vij.

Judiciu examinandum ibidem.

Justicie diuine recordacio libro vij ca^o v.

Iuuentus libro vij ca^o xix.

Lectio sacra in prologo et libro vij ca^o v et libro vij ca^o vij et libro vij
lectus vbi dormitoriu // ca^o xij et vbi scriptura sacra

Leticia spiritualis v^z ad vincendum diabolū libro vij ca^o vij.

liberū arbitriū libro vij ca^o ix

Librorū multitudo destructum facit libro vij ca^o v

Ungue custodia libro ij ca^o xij Item libro v ca^o vij Item vbi locutio

locus orōis correccionis refectōis dormicionis libro vij ca^o ix et sequetibus

locutio libro ij ca^o xij per totū Item libro vij ca^o xvij Item vbi ungue custo.

Luxuria libro j ca^o ij. Item vbi mulier

Mali in religione multum nocent bonis libro v ca^o x. // et xvij

Meditacio in prologo Item libro vij ca^o v et xv Item lib vij ca^o v et xvij

Memoratiue rois triplex et actus libro vij ca^o v.

Mendacis multū v^zitur diabolū libro vij ca^o v Mensali ij ca^o xv.

Mentis alienacio v^z alienacio.

Mistri claustrales libro v ca^o xxxvj.

Miseriordia valz ad vincendum diabolū libro vij ca^o vij

Misericordie dei recordacio libro vij ca^o v.

Monasteriu nō facilliter egrediendum libro vij ca^o xij.

Mores vbi gestus abusiones disciplina dissolutio oculorum custodia

Mulier libro j ca^o vij

Mundi pericula libro j ca^o ij et sequetibus.

Mundi falsitas libro j ca^o ij.

Mundus a religioso obliuiscendus libro vij ca^o xvij

Nobilitas libro vij ca^o v Item libro v ca^o xxij.

Noceat mali bonis in religione libro v cao x.

Novicius in religione stabilizandus libro j cao ij libro m cao xx

Novicius disciplina corporis serventur libro ij cao viij

Novicius cum disciplina recipiendi libro v cao xix.

Novicius studium libro m cao m

Novicius discreti instructio libro v cao xv.

Novicius non leuiter ad professionem recipiendi ibide cao xxj

Obedientia li j cao x et lib v cao j per totum et cao vij ibide cao xxxj. Oblivio multorum laudabilis li m cao v // et m^{or} sequentibus p totum

Obsequium fratribus impendendum libro v cao xij

Occum libro ij cao viij Item libro m cao xix

Oculorum custodia libro m ij cao xix

Officiales monasteriorum libro v cao xxxij **O**ratio in prologo

Orationis commendatio libro vj cao vij. Item ibide cao v

Orandum quando sit ibide cao vij **O**randum ubi sit ibide cao viij

Orandum aomnis modus ibide cao ix **O**ratoris species ibide cao x

Ordo imca ibide cao xj **O**rdi infructuosa ibide cao xij

Oronis locus amandus libro m cao xij

Ordinatio animi commendatur libro m cao j

Ordinacionum diuersitas libro m cao ij.

Oris custodia libro ij cao xij.

Pacencia libro m cao xij

Paratur aliam rei quatuor de causis libro m cao ix.

Pax libro v cao vij **P**ax peccatoris li vj cao m

Passendi modus ubi tantus

Pauca capitalia libro j cao ij et viij

Preceptorum dei recordatio libro m cao v

Quid est deus li m cao ix

In peccato mortali dormire periculosum libro m cao xvij

Reseruatia libro ij cao xj

Perfectionis status libro m cao xx.

Prelatus sit discretus in corrigendo ubi correctio

Prelatus sit discretus in nouiciorum receptione libro quinto cao xv

In nouiciorum instructione ibide cao xx **I**n nouiciorum professione ibide cao xxj

Prelatus omnibus bonum exemplum debet prebere ibidem cao xxij.

- P**relatus correctione malorum no negligat ibide ca^o xxij
Prelatus pponat mgis nobiles ammi qm chus ibide ca^o xxij
Prelatus sui couentus magna cura debz habe ibide ca^o xxv
Prelatus infirmis natia mistret ibide ca^o xxvj
Prelatus spualit a tyalibz pponat ibide ca^o xxvij
Prelatus maiora bona minoribz pponat ibide ca^o xxvij
Prelatus no faculiter dispenset ibide ca^o xxix
Prelatus omnia usate tyet ibide xxx ca^o
Pugria vbi acedia
Primarijs temptationid resistendū libro ij ca^o vj
Perficiendi voluntas vbi voluntas.
Perficiendi status libro ij ca^o xx
Prietatis religiosorum detestanda libro j ca^o xv
Peritatis spe magis timentid libro ij ca^o xix
Pudor vj libro ij ca^o ix
Pusillanimitatis temptatio lib ij ca^o xj
Quies libro j ca^o vij in fine Item libro ij ca^o xv in fine
Quies no in mudo s; in deo libro vj ca^o j
Quies multiplex metis in deo libro vj ca^o ij
Quies metis in deo octo modis ipeditur ibide ca^o ij
Quies mentis et pax ad eude statu ptinent ibidem ca^o ij
Quete mentis valent frua opera ibide ca^o v
Racionis ordinao libro ij ca^o ij et sequentibus
Religioso erudire nolenti multa mala eueniunt d; prologo
Religionis ingressus li j ca^o ix
Religionis egressus ibide ca^o x et duobz sequentibus
Religiosus mundana amquat ibide ca^o xij et xij
Religionis diuisus status li ij ca^o xx
Religionem ingiens quare sepe no proficit ibide
In religione male viuens ibide
Religiosi mali nocent bonis libro v ca^o x
Religiosi qui fuerunt paupes in sdo et qui diuites lib v ca^o xxxij
Reliquie omnia libro j ca^o xvij
Risus li j ca^o xij Risus in choro cauendus libro ij ca^o xvij
Rumor libro ca^o xvij

- S**apientia vitz ad vincendum dyabolum libro m ca° viij
- S**apientie respectus libro vj ca° xij
- S**apientie nobiles gradus ibide
- S**apientie amor ibide ca° xij
- S**tabilitas religiosi libro i ca° xij Ite libro m ca° xij
- S**tatus triplex saluandus libro m ca° x
- S**enectus li m ca° xix
- S**ensum ad custodia li y ca° xij
- S**ensus ppius vbi voluntas ppiua
- S**pes valet ad vincendum dyabolum libro m ca° viij
- S**ilencium libro m ca° xij
- S**ymonia in prologo
- S**criptura sacra li m ca° xij Ite vbi laus sapia studij
- S**obrietas libro m ca° xvij Ite vbi Cibus
- S**ocietas comedat libro v ca° v et y et d
- S**olitudo infirmis et mercede timenda libro v ca° y
- S**uperbia libro i ca° y Ite libro m ca° m et x
- S**urgere ad matutinas et pma gmedabile e libro v ca° viij
- S**piritualia hialibz sunt pponenda li v ca° xviij
- S**tudium libro m ca° v et y Ite vbi sacra scriptura
- T**emperare debz prelati omnia vbi prelatud
- T**emperancia libro m ca° xij
- T**emporum ordinatio libro m ca° xix
- T**empus nocturnu oportunu e contemplantioni libro v ca° viij
- T**emporalia spualibz sunt posponenda libro v ca° xvij
- T**emptantur multu religiosi libro m ca° j.
- T**emptant nos demones ibide ca° y et sequentibz
- T**emptaciones amicus dei vfiles ibide ca° y
- C**ontra temptaciones sex valent ibide ca° xj
- T**emptatio pusillanimitatis ibide ca° xij
- T**imor libro m ca° xij et xx
- T**imendus deus no homo libro m ca° in fine
- T**risticia li m ca° ix.

Trecaudia libro y ca° ix
Vestis vbi habitud

Vicia ubi peccata

Victus ubi Cibus

Vigilandum contra hostes libro m^o ca^o viij.

Vigilare ubi surgere

Virtutum triplex ordinatio libro m^o ca^o xj

Vita munda multum laboriosa libro j^o ca^o viij

Vite sanctorum recordatio libro m^o ca^o v

Vnitatis commendatio libro v^o ca^o m

Ad vnitatem valent octo ibidem ca^o vi

Vntas praua multum periculosa ibidem

Voluntas carnis libro j^o ca^o m^o Ite ubi luxuria

Voluntas ordinata et moderata libro m^o ca^o viij

Voluntas pia libro m^o ca^o xxxij

Vpus qualiter nos deleat h^o ca^o xj

Appud humilitas libro v^o ca^o xj

Procurata libro j^o ca^o m^o Item m^o ca^o xxxj

